

**KIRKKOHALLITUS
JA HIIPPAKUNNAT
2010**

**Kertomus
Kirkkohallituksen ja hiippakuntien
toiminnasta vuonna 2010**

Hyväksytty kirkkohallituksen täysistunnossa 22.3.2011

SISÄLLYSLUETTELO

I KIRKKOHALLITUS

1	YLEISKATSAUS	5
1.1.	Toimintaympäristön muutoksen kuvaus	6
1.1.1	Seurakuntien rakennemuutokset	6
1.1.2	Seurakuntien verotulojen kehitys	6
1.1.3	Seurakuntavaalien viestintä	7
2	HALLINTO	9
2.1	Kirkkohallituksen päätöksenteko ja virasto-organisaatio	9
2.2	Kirkkohallituksen kokoonpano ja päätökset	9
2.3	Henkilöstö	11
2.3.1	Henkilökunta	11
2.3.2	Henkilöstöyksikkö	11
2.4	Yhteyksiä yhteiskuntaan	12
2.4.1	Lausunnot	12
2.4.2	EU-asioiden seuranta	12
2.4.3	Arvojen akatemia	14
2.5	Kolehdit ja keräykset	15
2.5.1	Kolehdit	15
2.5.2	Yhteisvastuukeräys	15
3	KESKEISET KEHITYSHANKKEET	16
3.1	Meidän kirkko 2015 -strategian jalkauttaminen	16
3.2	Seurakuntien rakennemuutoksen tukeminen	19
3.3	Hengellinen elämä verkossa -hankekokonaisuus	20
3.4	Kirkon uusi jäsentietojärjestelmä (KITKE-hanke)	22
3.5	Henkilöstö- ja taloushallinnon kehittämishanke HeTa	23
4	TALOUSARVIOSSA HYVÄKSYTTYJEN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI	25
4.1	Hallinto-osasto	25
4.2	Työmarkkinaosasto	27
4.3	Talousosasto	29
4.3.1	Projektit / Osaston johtajan toimisto	29
4.3.1.1	HeTa-hanke	29
4.3.1.2	Kirkon vastuullisen sijoittamisen projekti 2008–2010	29
4.3.2	Kirkon eläkelaitos	31
4.3.2.1	Eläketoimisto	31
4.3.2.2	Sijoitusyksikkö	31
4.3.3	Hankintayksikkö	33
4.3.4	Kiinteistöyksikkö	35
4.3.5	Tietohallintoyksikkö	35
4.4	Toiminnallinen osasto	37
4.4.1	Diakonia- ja yhteiskuntatyö	39
4.4.1.1	Kirkon diakoniarahasto	41
4.4.2	Jumalanpalveluselämä ja musiikkitoiminta	43
4.4.3	Kasvatus ja nuorisotyö	45
4.4.4	Kirkon koulutuskeskus	48
4.4.5	Perheasiat	50

4.4.6	Sairaalasielunhoito	52
4.5	Ulkoasiain osasto	54
4.5.1	Teologiset asiat.....	56
4.5.2	Ulkosuomalaistyö	58
4.5.3	Kirkon lähetystyön keskus	60
4.6	Kirkon tiedotuskeskus	61
4.6.1	Tiedotusyksikkö	63
4.6.2	Radiotoimitus	65
4.6.3	Televisio- ja AV-toimitukset	67
4.6.4	Verkkoviestintäyksikkö	70
4.7	Kirkon tutkimuskeskus.....	72
4.8	Kyrkans central för det svenska arbetet	74
	Kirkon ruotsinkielisen työn keskus	76
4.9	Piispainkokouksen kanslia.....	78

LIITTEET

	Kirkkohallituksen virasto-organisaatio.....	81
	Kirkkohallituksen asettamat johtokunnat, neuvottelukunnat, toimikunnat ja työryhmät	83
	Kirkkohallituksen julkaisut	85
	Kirkkohallituksen henkilökunta vuonna 2010	92
	Kirkkohallituksen esitykset kirkolliskokoukselle	102
	Kirkkohallituksen antamat lausunnot	103
	Kolehdit	105
	Kirkkohallituksen täysistunnon myöntämät avustukset vuodelle 2010.....	107
	Kirkkohallituksen myöntämät avustukset kristillisille järjestöille vuonna 2010	111
	Projektimääräraha 2010	112
	Kirkon keskusrahaston eläkerahaston johtokunnan toimintakertomus vuodelta 2010	113

II HIIPPAKUNNAT

1	Turun arkkihiippakunta.....	119
2	Tampereen hiippakunta.....	123
3	Oulun hiippakunta	125
4	Mikkelin hiippakunta.....	127
5	Borgå stift	129
	Porvoon hiippakunta.....	131
6	Kuopion hiippakunta.....	133
7	Lapuan hiippakunta	136
8	Helsingin hiippakunta	138
9	Espoon hiippakunta	140

LIITE

	Hiippakuntien luottamushenkilöt ja henkilökunta vuonna 2010.....	142
--	--	-----

TALOUSARVION TOTEUTUMAVERTAILU 1.1.–31.12.2010

SITOVUUSTASOITTAIN	151
TASEKIRJA 31.12.2010	155
TILINTARKASTUSKERTOMUS	

I KIRKKOHALLITUS

1 YLEISKATSAUS

Vuosi 2010 oli Suomen evankelis-luterilaiselle kirkolle intensiivisen julkisen keskustelun aikaa. Toimintaympäristössä tapahtui paljon muutoksia. Tämä vuosikertomus kuvaa kirkkohallituksen ja hiippakuntien perustoimintaa ja erityispainotuksia tässä muuttuvassa toimintaympäristössä.

Koko kirkon kannalta suuria kysymyksiä olivat jäsenkehitys, seurakuntien rakennemuutoksen jatkuminen ja talouden kiristyminen. Jäsenkehityksen osalta vuosi muodostui negatiiviseksi, paljolti lokakuussa vilkkaana käyneen kirkkokeskustelun seurauksena. Kirkon talouden osalta vuosi 2010 oli taloudellisesta laskusuhdanteesta toipumisen aikaa. Edessä ovat epäilemättä kirkon talouden sopeuttamisen vuodet. Kirkko näkyi vuoden aikana runsaasti mediassa. Näkyvimpiä teemoja olivat arkkipiispanvaali, ns. homokeskustelu, rippisalaisuus ja ns. parisuhderukous. Kirkkohallitus julkaisi keväällä ensimmäisen kirkon tulevaisuusselonteon.

Kirkkohallituksen tehtävänä on hoitaa kirkon yhteistä hallintoa, taloutta ja toimintaa. Tätä varsin yleisluonteista tehtävää pyrittiin konkretisoimaan kirkkohallituksen ensimmäisessä varsinaisessa strategiatyöskentelyssä. Vuoden lopulla valmistuneen strategian vision mukaan kirkkohallitus haluaa olla vuonna 2015 toimintaympäristön muutoksia ennakoiva ja tunnettu kirkon edunvalvoja sekä arvostettu kirkon yhteisten tehtävien kehittäjä ja viestijä sekä vastuullinen työyhteisö, johon ihmiset haluavat tulla töihin.

Perustoiminnan lisäksi kirkkohallituksen vuotta ovat sävyttäneet erillishankkeet. Kirkonkirjojenpidon ja niiden tietojärjestelmien (Kitke-hanke) valmistelu tähtää kirkon yhteisen jäsenrekisterin käyttöönottoon vuoden 2011 lopussa. Henkilöstö- ja taloushallinnon palvelukeskuksen (HeTa) valmistelu jatkui siten, että keskus voisi aloittaa toimintansa vuonna 2012. Meidän kirkko 2015 -strategian jalkauttamisprojekti ja seurakuntien rakennemuutoksen tukihanke päättyvät vuoden 2011 lopussa ja Hengellinen elämä verkossa -hanke vuoden 2012 lopussa.

Kirkon keskushallinnon uudistaminen käynnistyi uudelleen täysistunnon nimeämän työryhmän toimesta. Tavoitteena on saada esitys uuden kirkolliskokouksen käsittelyyn vuoden 2012 aikana. Kirkkolain kodifiointi odottaa mm. keskushallintouudistusta. Kirkolliskokouksen jo päättämien virkamiesoikeudellisten säädösten lopullinen hyväksyminen tapahtunee näillä näkymin uuden eduskunnan toimesta vuonna 2011.

Pitkään valmistelussa ollut kirkon lähetysstrategia eteni pienen askeleen, kun kirkkohallituksen täysistunto hyväksyi lähetysstrategian teologisen linjauksen. Jatkovalmistelun pohjaksi hyväksyttiin ns. sopimusmalli. Hallinnollisen perusratkaisun ja taloudellisten vaikutusten osalta lähetysstrategian valmistelua jatketaan.

Kirkkohallituksen strategian mukaisesti valmisteltiin syksyn mittaan kirkon hallitusohjelmataavoitteita, jotka täysistunto hyväksyi joulukuussa. Kirkon tavoitteissa korostettiin työskentelyä syvenevää köyhyyttä vastaan, pienten lasten vanhempien tukemista ja maailman ruokaturvan parantamista. Esille nostettiin myös kysymys kirkon yhteiskunnallisten tehtävien rahoituksesta, mihin kirkon saama yhteisövero-osuus ei ole viime vuosien riittänyt. Lisäksi tavoitteissa otettiin kantaa muutamaa ajankohtaista lainsäädäntöhankeisiin.

Jukka Keskitalo
Kansliapäällikkö
Kirkkohallitus

1.1 TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSEN KUVAUS

1.1.1 Seurakuntien rakennemuutokset

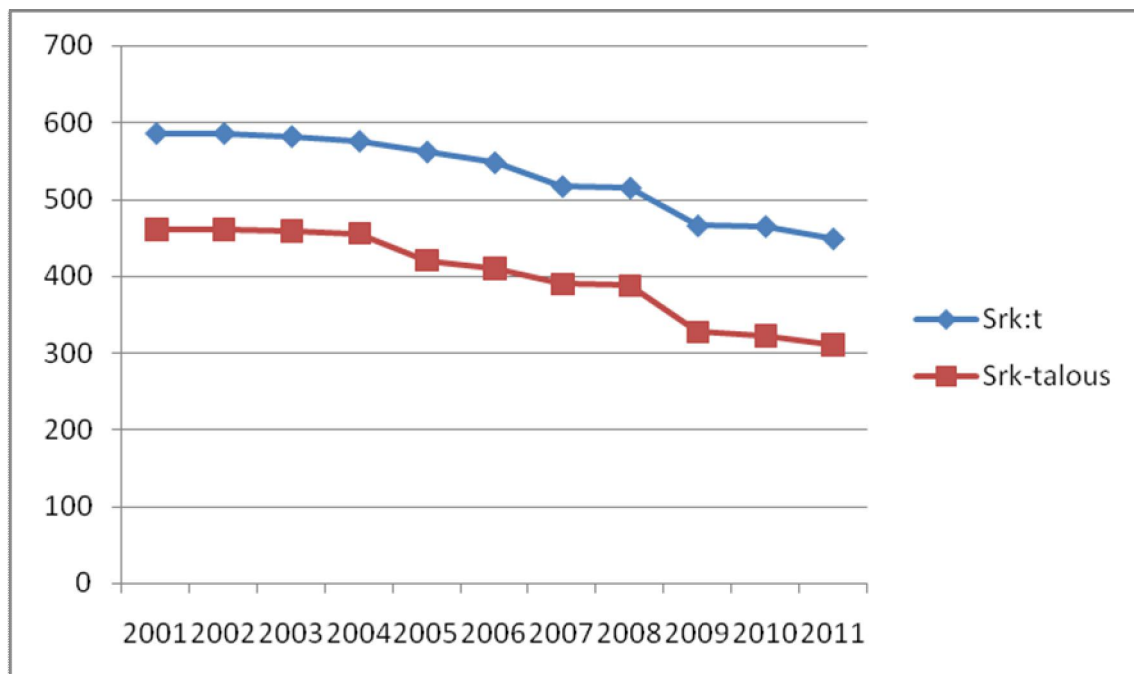
Vuoden aikana kirkkohallituksen täysistunnossa tehtiin seitsemän seurakuntajaon muutosta koskevaa päätöstä ja yksi uuden seurakuntayhtymän perustamispäätös. Yhteensä päätökset koskettivat 22 seurakuntaa.

Tammikuussa tehtiin päätös Karttulan seurakunnan liittämisestä Kuopion Kallaveden seurakuntaan, helmikuussa päätettiin lakkauttaa Hamina-Vehkalahden seurakunta ja Virolahden seurakunta sekä perustaa uusi Haminan seurakunta, maaliskuussa päätökset tehtiin Juankosken, Kaavin, Tuusniemen, Riistaveden ja Vehmersalmen seurakuntien lakkauttamisesta ja uuden Järvi-Kuopion seurakunnan perustamisesta sekä Yli-Iin seurakunnan liittämisestä Oulujoen seurakuntaan ja toukokuussa tehtiin kolme päätöstä, joissa Rengon seurakunta liitettiin Hämeenlinna-Vanajan seurakuntaan, Artjärven seurakunta Orimattilan seurakuntaan ja Vöyrin ja Oravaisten seurakunta lakkautettiin ja niiden tilalle perustettiin uusi Vöyrin seurakunta. Kaikki päätökset tulivat voimaan 1.1.2011 lukien.

Vastaavasta ajankohdasta tuli voimaan tammikuussa tehty päätös Ylä-Savon evankelis-luterilaisen seurakuntayhtymän perustamisesta. Seurakuntayhtymän muodostavat Iisalmen, Lapinlahden, Pielaveden, Sonkajärven ja Varpaisjärven seurakunnat.

Kertomusvuoden alussa seurakuntia oli 465 ja vuoden päättyessä 449 (-16, vuoden lopussa tulivat voimaan myös Helsingin seurakuntayhtymän sisäiset seurakuntaliitokset, joista päätökset tehtiin vuonna 2008). Seurakuntatalouksia oli puolestaan vuoden alussa 323 ja vuoden päättyessä 311 (-12).

Taulukko kuvaa seurakuntien ja seurakuntatalouksien määrän kehitystä 2000 luvulla.

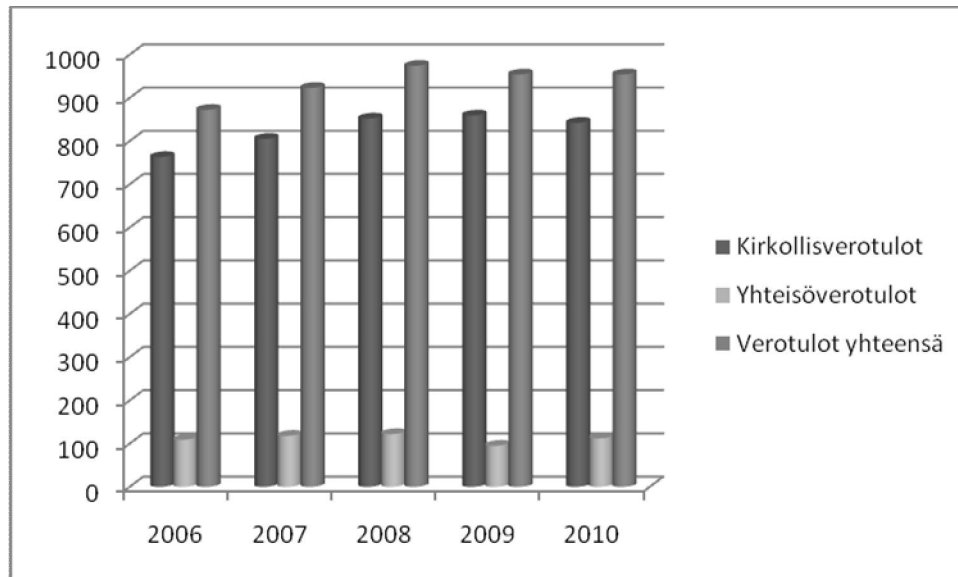

1.1.2 Seurakuntien verotulojen kehitys

Seurakuntien verotulot kasvoivat hyvin vuoteen 2008 saakka. Vuonna 2009 verotulot vähenivät yhteensä 2,2 % ja vuonna 2010 ne pysyivät suunnilleen edellisen vuoden tasolla. Seurakunnat

saivat vuonna 2010 verotuloja yhteensä 954,1 miljoonaa euroa. Kirkollisverotilitykset vähentyivät 2 %, mikä oli ennustetta parempi tulos kohtuullisena säilyneen työllisyystilanteen vuoksi. Yritykset toipuivat globaalista taantumasta ja yhteisöverotulot kasvoivat 18,1 % edelliseen vuoteen verrattuna. Evankelisluterilaisen ja ortodoksisen kirkon yhteistä jako-osuutta yhteisöveron tuotosta nostettiin 1,75 prosentista 2,55 prosenttiin vuosien 2009–2011 ajaksi.

Seurakuntien verotulojen kehitys vuosina 2006–2010:

Verotulot laskivat vuoden 2010 aikana yhteensä 221 seurakuntataloudessa ja 102 seurakuntataloudessa ne pysyivät ennallaan tai kasvoivat. Muutamassa seurakuntataloudessa verotulot laskivat kuluneen vuoden aikana jopa 10–15 %. Vuodelle 2010 tuloveroprosenttiaan nosti 21 seurakuntataloutta ja kolme laski sitä. Lisäksi pienten yhdistyneiden seurakuntien alueilla veroprosentti useimmiten laski.

Kirkollisveroilla ja kunnallisveroilla on sama veropohja, josta prosentit seurakuntataloudelle ja kunnalle lasketaan. Em. vuoksi kirkollisverojen ja kunnallisverojen tulisi kehittyä kutakuinkin tasatahtia. 2000-luvulla kunnallisverot ovat kuitenkin kasvaneet vuosittain 1–2 % enemmän kuin kirkollisverot ja vuonna 2010 kunnallisverot kasvoivat peräti 4,1 % enemmän kuin kirkollisverot. Pääasiallinen peruste tälle negatiiviselle kehitykselle on se, että vuodesta 2003 alkaen kirkosta on eronnut aikaisempia vuosia enemmän jäseniä. Koska valtaosa eroajista on nuoria aikuisia, taloudellinen menetys eroamisesta konkretisoituu seurakunnille hitaasti vuosien mittaan. Vuoden 2010 kirkollisverojen kertymisessä eroamisen taloudellinen merkitys näkyy poikkeuksellisen voimakkaasti ja se ennustaa verotulojen heikkoa kertymistä myös lähitulevaisuudessa.

1.1.3 Seurakuntavaalien viestintä

Vuoden 2010 seurakuntavaalit toivat mukanaan merkittävän uudistuksen koko yhteiskunnan kannalta. Kirkko antoi ensimmäistä kertaa äänioikeuden 16-vuotiaille. Kirkkoa voi hyvällä syyllä pitää asiassa edelläkävijänä ja yhteiskunnan veturina. Vaalien julkisuuskampanjan tunnus olikin Ensimmäinen kerta / Första gången.

Vaalien viestintäsuunnitelmassa linjattiin valtakunnallisen julkisuuskampanjan päätavoitteiksi:

1. Seurakuntalaisen tulee tietää, että on vaalit
2. Seurakunta ja sen toiminta näkyväksi; painopisteenä verkko
3. Lisää nuoria ehdokkaita ja ehdokkaiden tunnetuksi tekeminen
4. Lisää äänestäjiä; valtakunnallinen äänestysprosentti kasvaa vähintään yhdellä prosenttiyksiköllä
5. Valtakunnallinen tulospalvelujärjestelmä ja vaalikone
6. Yhtenäisyys; valtakunnallisen vaalikampanja-aineiston hyödyntäminen paikallisesti.

Seurakuntavaalien huomioarvo julkisessa keskustelussa oli ennen näkemätöntä. Vaaleista puhuttiin ja ne olivat esillä monella tasolla: lehdistössä, sosiaalisessa mediassa (Facebook, YouTube, Suomi24 ja City), radio- ja tv-ohjelmissa jne. Tietoisuutta vaaleista lisäsi osaltaan myös syksyn kirkosta eroamiseen liittyvät keskustelut ja muut toimenpiteet. Jopa pääministeri Mari Kiviniemi antoi oman panoksensa seurakuntavaaleille. Presidentti Tarja Halonen kiitti suvaitsevaisuuden puolesta äänestäneitä MTV3:n tekemässä haastattelussa Linnan itsenäisyyspäiväjuhlien yhteydessä.

Kirkon tutkimuskeskuksen tekemän vaalien jälkeisen tutkimuksen mukaan vain neljä prosenttia äänestämättä jättäneistä kertoi syyksi, ettei tiennyt vaaleista. Vaaleista tietämättömiä alle 30-vuotiaita oli vain 7 %, kun heitä vielä toukokuun nuorisobarometrin mukaan oli n. 20 %.

Sosiaalisen median lisäksi kirkon valtakunnallinen seurakuntavaalit.fi-verkkopalvelu antoi paljon tietoa vaaleista ja luottamuselinten toiminnasta. Palvelussa oli vuoden aikana 750 000 käyntiä ja yksilöityjä eri kävijöitä 350 000. Sivulatauksia oli 3,2 miljoonaa. Myös monilla seurakunnilla oli erityiset omat vaalisivut, joilla tuotiin esiin paikallista toimintaa.

Julkisuuskampanjan erityisenä kohderyhmänä olivat nuoret äänestäjät. Tavoitteena oli myös saada lisää nuoria, alle 30-vuotiaita ehdokkaita. Heidän määränsä ehdokkaista oli 9,5 %. Erityisesti Kirkkohallituksen seurakuntien käyttöön tarjoama vaalikone lisäsi ehdokkaiden tunnettuutta. Seurakuntavaalit.fi -palvelussa oli ehdokkaat linkitetty vaalikoneeseen, jos ehdokas oli sen kysymyksiin vastannut. Kirkkohallituksen Hengellinen elämä verkossa -hanke tarjosi käytännön vinkkejä ehdokkaille sosiaalisen median käytöstä kampanjoinnissa.

Seurakuntavaalien äänestysprosentti nousi 17 %:iin, kun se edellisissä vaaleissa oli 14,5 %. Vaaleissa äänesti reilu 100 000 äänestäjää enemmän kuin edellisellä kerralla. Myös ensi kertaa äänioikeutettujen alle 18-vuotiaiden äänestysprosentti oli tyydyttävä 15,3 %.

Kirkkohallitus tarjosi seurakuntien käyttöön yhteisen tuloksenlaskentajärjestelmän ja tulospalvelun seurakuntavaalit.fi-palvelussa. Seurakunnat ottivat sen hyvin käyttöön. Sen ansiosta voitiin vaalitulos kertoa medialle jo toisen vaalipäivän iltana ja monipuoliset tilastot saatiin luotettavasti seuraavana päivänä. Myös suuri joukko seurakuntia (295 kpl) otti kirkkohallituksen tarjoaman vaalikoneen käyttöönsä hyödyntäen valtakunnallisia pohjakysymyksiä ja tehden sinne omia paikallisesti kiinnostavia kysymyksiä. Vaalikoneessa vieraili 280 000 eri kävijää ja yhteensä tehtiin yli 3 milj. sivulatausta.

Vaaleille oli luotu yhtenäinen ilme ja seurakunnille tarjottiin erilaista materiaalia, kuten logoja ja bannereita, ehdokasesitepohjia, roll-upeja, A3-julisteita, rintanappeja, abri-julisteita, vaalikirjepohjia yms. Niiden käyttö riippui paljon seurakuntien koosta. Esim. logoja ja bannereita käytti n. 60 % seurakunnista, A3-julisteita 74 % ja vaalikirjeitä lähetti n. 45 %.

Kampanjan onnistumiselle keskeistä oli pitkäjänteinen suunnittelu ja yhteistyö eri toimijoiden kanssa. Olennaista oli kokopäiväinen projektityöntekijä kahden vuoden ajan.

2 HALLINTO

2.1 KIRKKOHALLITUKSEN PÄÄTÖKSENTEKO JA VIRASTO-ORGANISAATIO

Kirkkohallitus on kirkon hallintoviranomainen, jonka toimivalta ulottuu myös toiminnallisiin asioihin. Kirkkohallituksen tehtävänä on hoitaa kirkon yhteistä hallintoa, taloutta ja toimintaa.

Kirkkohallituksen täysistunnon jäseniä ovat puheenjohtajana arkkipiispa, piispainkokouksen valitsemat kaksi piispaa sekä kirkolliskokouksen valitsemat kaksi pappia ja yhdeksän maallikkoa. Osa kirkkohallituksen päätöksistä tehdään virastokollegiossa, jonka muodostaa kuusi kirkkoneuvosta. Päätösvaltaa on ohjesäännöllä siirretty myös muutamille johtaville viranhaltijoille. Toiminnallisen osaston toimialojen sekä Kirkon tiedotuskeskuksen, Kirkon tutkimuskeskuksen ja Kirkon ruotsinkielisen työn keskuksen toimintaa ohjaavat ja tukevat luottamushenkilöistä koostuvat toimikunnat, joiden toimikausi vastaa kirkkohallituksen täysistunnon toimikautta. Lisäksi kirkkohallituksen täysistunto on asettanut useita neuvottelukuntia, jotka asiantuntijaeliminä tukevat ja edistävät Kirkkohallituksen tehtävien toteuttamista.

Kirkkohallituksen virastoa johtaa kansliapäällikkö. Organisatorisesti kirkkohallitus jakautuu kansliapäällikön toimistoon, hallinto-osastoon, työmarkkinaosastoon, talousosastoon, toiminnalliseen osastoon, ulkoasiain osastoon sekä erillisyksiköihin. Kutakin osastoa johtaa kirkkoneuvos. Kansliapäällikön alaisia erillisyksiköjä ovat Kirkon tiedotuskeskus, Kirkon tutkimuskeskus, Kirkon ruotsinkielisen työn keskus, piispainkokouksen kanslia ja arkkipiispan kanslia.

Kirkkohallituksen virasto-organisaatio 1.1.2010 alkaen on liitteenä 1.

2.2 KIRKKOHALLITUKSEN KOKOONPANO JA PÄÄTÖKSET

Kirkkohallituksen jäsenet vuonna 2010

Puheenjohtaja	arkkipiispa Jukka Paarma 31.5.2010 asti, arkkipiispa Kari Mäkinen 1.6. lukien
Varapuheenjohtaja	esittelijäneuvos Freja Häggblom

Kirkolliskokouksen valitsemat maallikkojäsenet:

filosofian maisteri	Leena Huima	Helsingin hiippakunta
esittelijäneuvos	Freja Häggblom	Porvoon hiippakunta
hallintojohtaja	Matti Ilveskoski	Tampereen hiippakunta
esittelijäneuvos	Esa Koukkari	Oulun hiippakunta
agrologi	Johannes Leppänen	Lapuan hiippakunta
käräjätuomari	Outi Nokso-Koivisto	Espoon hiippakunta
toimittaja	Marjaana Perttula	Turun arkkihiippakunta
seurakuntaneuvos	Risto Rasimus	Mikkelin hiippakunta
JHTT-tilintarkastaja	Veikko Väisänen	Kuopion hiippakunta

Kirkolliskokouksen valitsevat pappisjäsenet:

kirkkoherra	Jari Pennanen
kappalainen	Riitta Särkiö

Piispainkokouksen valitsevat jäsenet:

piispa	Mikko Heikka
piispa	Samuel Salmi

Virastokollegio vuonna 2010

Puheenjohtaja: kansliapäällikkö	Risto Junttila 31.7.2010 asti,
kansliapäällikkö	Jukka Keskitalo 1.8.2010 lukien
kirkkoneuvos	Risto Cantell
kirkkoneuvos	Risto Voipio
kirkkoneuvos	Leena Rantanen
kirkkoneuvos	Pirjo Pihlaja
kirkkoneuvos	Pekka Huokuna
Sihteeri: hallintopäällikkö	Mikko Salmela

Täysistunto kokoontui 10 kertaa. Virastokollegio kokoontui kertomusvuonna säännönmukaisesti viikoittain.

Kirkkohallituksen viraston johtoryhmään kuuluivat virastokollegion jäsenten lisäksi viestintäjohtaja ja hallintopäällikkö.

Kirkkohallituksessa käsitellyt asiat

Kirkkohallituksessa kirjattiin yhteensä 877 uutta asiaa. Tämän lisäksi käsiteltiin suoraan viranhaltijoille osoitettuja tiedusteluja ja neuvonpyyntöjä sekä hakemuksia kirkon keskusrahaston vuokrakiinteistöihin ja tekijänoikeuksiin liittyen.

Kirkkohallituksen täysistunnon pöytäkirjaan kertyi 267 pykälää ja virastokollegion pöytäkirjaan 748 pykälää. Lisäksi kansliapäällikkö teki kirkkohallituksen ohjesäännön perusteella 157 päätöstä ja kirkon keskusrahaston johtaja 231 päätöstä. Muissa päätösluetteloissa käsiteltiin 319 asiaa.

Kirkkohallitukseen vireille tulleet asiat sekä kirkkohallituksen täysistunnon ja virastokollegion käsittelemät asiat:

	Vuonna 2010	Vuonna 2009	Vuonna 2008
Vireille tulleet asiat	877	834	1039
Täysistunnon pöytäkirjoihin kertyneet pykälät	267	230	280
Virastokollegion pöytäkirjoihin kertyneet pykälät	748	830	764

2.3 HENKILÖSTÖ

2.3.1 Henkilökunta

Kirkkohallituksen henkilöstötoiminnon tavoitteena on toteuttaa oikeudenmukaista ja kilpailukyistä henkilöstöpolitiikkaa. Kirkkohallitus on työnantaja, joka arvostaa pitkäaikaisia työsuhteita ja jossa henkilöstöllä on mahdollisuus kehittyä työtehtävässään. Tavoitteenamme on, että Kirkkohallituksessa työskennellään kannustavassa työilmapiirissä henkilöstöä arvostaen, työkyvyn ylläpitoon, hyvään vuorovaikutukseen ja tiedonkulkuun sekä johtamiskulttuuriin panostaen. Toiminnassamme sitoudumme noudattamaan kirkkohallitusta työnantajana velvoittavia lakeja ja sopimuksia.

Henkilöstöjohtamisella tähdätään siihen, että henkilöstö

- pysyy työkykyisenä
- sitoutuu tehtäväänsä
- työskentelee motivoituneena
- tietää perustehtävänsä ja työlleen asetetut odotukset
- tietää yhteiset toiminnan pelisäännöt ja noudattaa niitä
- saavuttaa työlle asetetut tavoitteet

Kirkkohallituksessa työskenteli 31.12.2010 yhteensä 282 henkilöä, joista vakinaisia oli 222 (76,4 %). Erilaisissa määräaikaissä tehtävissä, kuten sijaisuuksissa ja projekteissa työskenteli 60 henkilöä (23,6 %). Henkilöstöstä naisia oli 62,4 % (176) ja miehiä 37,6 % (106), virkasuhteessa työskenteli 62,4 %, ja työsuhteessa 37,6 %. Henkilöstön keski-ikä on korkea, naisilla 48 vuotta 4 kuukautta, miehillä 48 vuotta 5 kuukautta. Keskimääräinen palvelussuhteen kesto on 9 vuotta 3 kuukautta. Henkilöstön vaihtuvuus on korkea, mikä johtuu määräaikaisen henkilöstön määrästä. Määräaikaisia henkilöitä on paljon erilaisissa projektitehtävissä, esimerkiksi turistikappaleina ja -kantoreina. Vakinaisesta henkilöstöstä 6 siirtyi eläkkeelle vuoden aikana. Vuoden aikana vakinaisessa palvelussuhteessa aloitti 8 ja poistui 9 henkilöä eläkkeelle siirtyneiden lisäksi. Eripituisia määräaikaisia palvelussuhteita solmittiin vuoden aikana 59 (luku sisältää myös turistityön papit ja kanttorit sekä harjoittelijat). Kirkkohallitus on henkilöstöltään selkeästi asiantuntijaorganisaatio, eriaistisen korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus on 64,9 %.

Kirkkohallituksen henkilöstön säännöllinen vuosityöaika oli 487 290 tuntia, ja tekemätön vuosityöaika 89 162 tuntia (18,3 %), mikä on 2 prosenttiyksikköä edellistä vuotta enemmän. Sairaudesta johtuvia poissaolopäiviä oli yhteensä 2288 (1822 päivää v. 2009). Huomattavaa oli pitkien, kestoltaan 11–60 päivän sairauspoissolojen kasvu. Sairauspoissaoloprosentti tehdystä säännöllisestä vuosityöajasta oli 3,4 % (2,7 % vuonna 2009).

2.3.2 Henkilöstöyksikkö

Henkilöstöyksikkö pyrkii omalla tehtäväalueellaan luomaan edellytyksiä tavoitteelliselle ja tulokselliselle työskentelylle. Pidämme yllä ja kehitämme yhteisiä henkilöstöhallinnon toimintamalleja ja pelisääntöjä, jotka parhaalla mahdollisella tavalla tukevat Kirkkohallituksen johtoa, henkilöstöä sekä osastojen ja yksikköjen toimintaa ja suoriutumista tehtävistään ja työlle asetuista tavoitteista. Henkilöstöyksikön visiona on ”olla talon työntekijöitä varten”.

Henkilöstöyksikkö hoitaa Kirkkohallituksen operatiivisen henkilöstöhallinnon, henkilökunnan lounasruokailun ja kokous- ja tilauskahvituksen Helsingin toimipaikassa, työterveyshuollon ja työkyvyn ylläpidon koordinoinnin, yhteisen henkilöstökoulutuksen organisoinnin, sisäisen intranet-viestinnän koordinoinnin ja kehittämisen. Lisäksi henkilöstöyksikkö avustaa osastoja

rekrytoinneissa. Henkilöstötiimissä työskentelevät henkilöstöpäällikön lisäksi palkanlaskija, henkilöstösihteeri ja toimistosihteeri. Huhtikuusta 2010 henkilöstöyksikköön liitettiin Kirkkohallituksen ruokapalvelut, jossa emännän lisäksi työskentelee kokoustarjoilija, 2 keittäjää ja keittiöapulainen.

Henkilöstötiimin henkilöstösihteeri on vuoden 2010 alusta lähtien hoitanut kirkon eläke-toimiston varhaiskuntoutuksen koordinoitua. Henkilöstöpäällikkö osallistui HeTa-palvelukeskuksen suunnitteluun IT-työryhmän jäsenenä. Kirkkohallituksessa työstettiin vuoden 2010 aikana harkinnanvaraisen palkanosan käyttöönoton edellyttämät paikallisesti määriteltävät suoritustasojen kuvaukset. Palkkahallinnossa siirryttiin palkkojen SEPA-maksatukseen joulukuussa. Kuntien eläkevakuutus (Keva) teki suomalaiseen työeläkejärjestelmään kuuluvan työnantajan työntekijöiden eläketurvaa varten eläkelaitokselle ilmoittamien tietojen tarkastuksen Kirkkohallituksen palkkahallinnossa.

Vuoden 2010 aikana jatkettiin Terveystalkoot-hanketta kevään ja syksyn kuntokisalla. Keväällä jatkettiin työterveyshuollon ja henkilöstöruokalan yhteistyönä informaatiokampanjaa terveellisen ravinnon merkityksestä työssäjaksamiselle. Kirkkohallituksessa on kiinnitetty erityistä huomiota myös työergonomiaan, mikä on tärkeää toimistotyössä.

Vuodelle 2010 asetettu tavoite oli Kirkkohallituksen sisäisen tiedotuskanavan, Katajanetin, sisällön uudistaminen, mikä saatettiin loppuun vuoden aikana. Henkilöstön kehittämiseen on panostettu henkilöstötiimin koordinoiman Kirkkohallituksen yhteisen, koko henkilöstölle avoimen koulutuksen kautta. Henkilöstötoiminnasta raportoidaan tarkemmin erillisessä Kirkkohallituksen henkilöstötilinpäätöksessä.

2.4 YHTEYKSIÄ YHTEISKUNTAAN

2.4.1 Lausunnot

Kertomusvuonna annettiin yhteensä 30 lausuntoa, joista 27 lausuntoa eri ministeriöille, yksi poliisihallitukselle, yksi valtioneuvoston EU-sihteeristölle ja yksi eduskunnan apulaisoikeusasiamiehelle. Lisäksi korkeimmalle hallinto-oikeudelle annettiin yksi vastaselitys valitusasiaan.

Eniten lausuntoja annettiin oikeusministeriölle sekä opetus- ja kulttuuriministeriölle, joille molemmille annettiin seitsemän lausuntoa. Tärkeimpinä aihealueina lausunnoissa olivat ihmis-oikeusasiat, joita koskevia lausuntoja oli neljä, sekä tekijänoikeusasiat, joita koskevia lausuntoja oli kolme.

2.4.2 EU-asioiden seuranta

Kirkkohallituksen EU-toiminnan tavoitteena on seurata ajankohtaisia, kirkon kannalta tärkeitä EU-asioita, tuoda esille kirkon näkökulma EU-asioiden kansallisessa valmistelussa ja EU:n päätöksenteossa sekä valvoa kirkon etua EU:ssa, lähtökohtana kirkon toimintaedellytysten turvaaminen ja kehittäminen.

Kirkkohallituksen kansliapäällikkö vastaa EU-asioihin liittyvästä toiminnasta. Kansliapäällikön toimistossa työskentelevä EU-lakimies vastaa EU-asioiden koordinoinnista, yhteydenpidosta eri tahoihin ja kirkon EU-kannanottojen valmistelusta. Kirkkohallituksen EU-seurantaryhmä kokoontui kertomusvuoden aikana 6 kertaa keskustelemaan ajankohtaisista EU-asioista ja niiden vaatimista toimenpiteistä.

Kirkon EU-neuvottelukunta, joka toimii neuvoa-antavana asiantuntijaelimenä EU:ta koske-vissa asioissa, kokoontui 19.4. keskustelemaan Turkin EU-jäsenyydestä. Aiheesta alusti neuvot-

telukunnan jäsen, UM:n Eurooppa-osaston johtaja Päivi Luostarinen. Syyskokouksessaan 13.12. neuvottelukunta keskusteli Euroopan köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan teemavuodesta 2010 sekä tulevasta Euroopan vapaaehtoistoiminnan teemavuodesta 2011. Aiheesta alustivat Eurodiaconian pääsihteeri Heather Roy sekä Euroopan kirkkojen konferenssin kirkko- ja yhteiskuntakomission (CSC) johtaja Rüdiger Noll. Kirkkohallituksen täysistunto nimesi 21.9. arkkipiispa Kari Mäkisen neuvottelukunnan puheenjohtajaksi Jukka Paarman siirryttyä eläkkeelle sekä Euroopan parlamentin jäsen Sirpa Pietikäisen neuvottelukunnan uudeksi jäseneksi Maija Sakslinin pyydettyä eroa neuvottelukunnan jäsenyydestä tultuaan nimetyksi eduskunnan apulaisoikeusasiamieheksi.

Kolmikantayhteistyö Ruotsin kirkon ja Euroopan kirkkojen konferenssin kirkko- ja yhteiskuntakomission kanssa jatkui tiiviinä kertomusvuoden aikana. Yhteistyön puitteissa kirkkomme on yhdessä Ruotsin kirkon kanssa lähettänyt yhteisen työntekijän, suomalaisen Elina Elorannan, CSC:n Brysselin toimistoon ajalle 1.12.2006–30.6.2011. Yhteistoimintaa koordinoiva yhteinen ohjausryhmä, jossa kirkkomme edustajina ovat kirkkoneuvos Pekka Huokuna ja EU-lakimies Lena Kumlin, kokoontui vuoden aikana kolme kertaa. Joulukuussa päätettiin, Ruotsin kirkon aloitteesta, olla jatkamatta nykyistä kolmikantayhteistyötä 30.6.2011 päättyvän sopimuskauden jälkeen, osittain taloudellisista syistä ja osittain sen vuoksi, että halutaan vastaisuudessa jatkaa EU-asioihin liittyvää työtä muilla tavoin. Kirkkomme tulee jatkamaan läheistä yhteistyötä EU-asioissa niin Ruotsin kirkon kuin CSC:n kanssa.

Kertomusvuoden aikana keskeisimmät EU-asiat olivat Lissabonin sopimuksen artiklan 17(3) implementointi, Eurooppa 2020-tulevaisuusstrategia, Euroopan köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan teemavuosi, EU:n maahanmuuttopolitiikka sekä yhdenvertaisuusdirektiiviehdotuksen käsittely.

Yllä mainitut kysymykset olivat myös agendalla kun kirkkohallituksen delegaatio vieraili Brysselissä 15.–17.11. Delegaatioon osallistuivat arkkipiispa Kari Mäkinen, piispa Seppo Häkinen, kansliapäällikkö Jukka Keskitalo, kirkkoneuvos Risto Cantell kirkkoneuvos Pekka Huokuna, teologisten asiain sihteeri Tomi Karttunen, Kirkon tutkimuskeskuksen johtaja Kimmo Kääriäinen, professori Aila Lauha, viestintäjohtaja Tuomo Pesonen ja EU-lakimies Lena Kumlin. Vierailun aikana tavattiin keskeisimpiä yhteistyötahoja Brysselissä sekä järjestettiin aamuhartaus Suomen pysyvän EU-edustuston henkilökunnalle ja iltahartaus Brysselissä asuville suomalaisille ekumeenisessa Ylösousemuksen kappelissa.

Lissabonin sopimuksen 17(3) artiklan mukaan unionin tulee käydä avointa, läpinäkyvää ja säännöllistä vuoropuhelua kirkkojen kanssa tunnustaen niiden erityisen tehtävän. Euroopan kirkkojen konferenssi valmisteli yhdessä katolisen COMECE:n kanssa lausunnon siitä, miten artiklaa käytännössä tulisi implementoida. Kirkkomme kommentoi luonnosta valmisteluvaiheessa. Arkkipiispa Mäkinen toi esille kirkkomme näkökohtia vuoropuheluun liittyen Euroopan komission asiasta vastaavalle neuvonantajalle Jorge César das Nevesille marraskuun Brysselin vierailun yhteydessä.

Kirkkohallitus antoi lausunnon Eurooppa 2020-tulevaisuusstrategiasta 29.4. Lausunnossa korostetaan erityisesti strategian arvo- ja sosiaalista ulottuvuutta. Emeritusarkkipiispa Jukka Paarma osallistui 9.7. Euroopan komission, CSC:n ja katolisen COMECE:n järjestämään Eurooppa 2020-strategiaa koskevaan dialogikokoukseen pääpuhujana komissaari Andorin kanssa. Puheessaan Paarma korosti köyhyyden ja syrjäytymisen ehkäisemisen tärkeyttä todeten, että strategian päätavoitteena tulee olla ihmisten hyvinvointi painottaen lisäksi uskon, toivon ja rakkauden merkitystä syrjäytymisen ehkäisemisessä.

Euroopan köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan teemavuosi 2010 oli vahvasti esillä kirkon toiminnassa kertomusvuoden aikana. Lapsiköyhyys kuului niin Euroopan komission kuin vuoden jälkipuoliskon EU-puheenjohtajamaa Belgian prioriteetteihin. Kirkkomme järjesti, yhteistyössä Ruotsin kirkon kanssa, lapsiköyhyyttä koskevan kutsuseminaarin ”*Protecting the Richness of Childhood – Churches Combating Child Poverty*” Helsingissä 13.12. Puhujina olivat arkkipiispat Kari Mäkinen ja Anders Wejryd, sosiaali- ja terveysministeri Juha Rehula,

Eurodiaconian pääsihteeri Heather Roy sekä CSC:n johtaja Rüdiger Noll. Galleriakävely-osiossa esitettiin parhaita käytäntöjä niin Suomen, Ruotsin kuin Euroopan tasolla. Seminaarin loppupäätelmät teki piispa Irja Askola. Tilaisuudessa luovutettiin arkkipiispojen yhteinen julkilausuma lapsiköyhyydestä ministeri Rehulalle. Seminaariin osallistui n. 60 valtiorahallinnon, järjestöjen ja kirkkojen edustajia.

Kertomusvuonna seurattiin myös yhdenvertaisuusdirektiiviehdotuksen käsittelyä sekä EU:n maahanmuuttopolitiikkaa olemalla jatkuvasti yhteydessä oikeus- ja sisäasiainministeriöiden sekä EU-edustuston virkamiehiin ja muihin yhteistyötahoihin.

Vuonna 2009 alkanut yhteistyöprojekti Kyrkornas EU-kontor'in kanssa *"The Role of Faith Communities and Civil Society in Bridging the Divide between the EU and Turkey"* jatkui kertomusvuonna seminaarimatalla Istanbuliin 10.–13.3. sekä päätösseminaarilla Tukholmassa 19.5. Yhteistyöprojekti edisti tietoa Turkin EU-jäsenyydestä, erityisesti uskonnonvapauden ja kirkkojen aseman osalta, sekä tähän liittyvää keskustelua.

Yhteistyö Kyrkornas EU-kontor'in kanssa EU-rahoitukseen liittyvissä asioissa jatkui kertomusvuoden aikana. Hiippakuntadekaanien kokouksessa 7.4. informoitiin mahdollisuudesta järjestää hiippakuntatasolla EU-rahoitusta koskevia informaatio- ja koulutustilaisuuksia.

Kirkon tiedotuskeskuksen edustaja on osallistunut EU-seurantaryhmän ja EU-neuvottelukunnan kokouksiin. EU-asioista on uutisoitu säännöllisestä KT:n kautta sekä EU-kotisivulla (www.evl.fi/eu).

2.4.3 Arvojen Akatemia

Yhteiskunnan vaikuttajille järjestetyn Arvojen Akatemian yhdestoista ryhmä kokoontui kahteen seminaarijaksoon keväällä ja Arvojen Akatemia XII ensimmäinen kokoontuminen järjestettiin syksyllä. Seminaareissa on käsitelty arvokysymyksiä laajasti eri näkökulmista. Arvojen Akatemian tarkoituksena on tarjota foorumi yhteiselle keskustelulle arvoista sekä mahdollisuus saada tietoa kirkosta ja kirkolle tärkeistä asioista. Palaute on ollut erittäin myönteinen. Osanottajia ryhmää kohden on ollut 30–40 henkilöä laajasti yhteiskunnan eri aloilta. Lisäksi Arvojen Akatemian ryhmät ovat järjestäneet jatkotapaamisia varsinaisten seminaarien päätyttyä.

Vuoden aikana järjestettiin seitsemän eri Akatemioiden jatkotapaamista, joihin osallistui 124 henkilöä. Marraskuussa järjestettiin ensimmäinen Akatemioiden I–XI yhteinen jatkotapaaminen oltermannien ehdotuksesta. Tilaisuudessa arkkipiispa Kari Mäkinen alusti aiheesta: Suomalaisen yhteiskunnan arvot tulevaisuusnäkökulmasta ja tapaamisen päätöspuheenvuoron käytti arkkipiispa emeritus Jukka Paarma. Tapaamisessa oli läsnä 125 eri Akatemioihin osallistunutta henkilöä. Akatemioiden oltermannien joka toinen vuosi järjestettävää kokousta jatkotapaamiskäytäntöjen kehittämiseksi on suunniteltu seuraavan vuoden syksyksi. Vuodelle 2011 on sovittu lisäksi kuusi eri Akatemioiden jatkotapaamista sekä Akatemioille I–XII on valmisteltu kahta Israelin matkaa keväälle 2011. Matkoille on ilmoittautunut yhteensä lähes 80 osanottajaa.

Sekä suunnittelutyöryhmän työskentely että Arvojen Akatemian toteutustapa ovat onnistuneet. Akatemian toimiston lisätyövoimaresurssiksi on palkattu tilapäistä työvoimaa seminaarijaksojen ja jatkotapaamisten etukäteisjärjestelyjen hoitamiseen toiminnan jatkuvan laajentumisen vuoksi.

2.5 KOLEHDIT JA KERÄYKSET

2.5.1 Kolehdit

Oppilaitos- ja nuorisotyön kolehti tuotti vuoden 2010 aikana 75.235,14 euroa. Kolehdin jako-osuuksista päätetään vuoden 2011 alkupuolella. Vuoden 2009 kolehdista jaettiin maaliskuun täysistunnossa Opiskelijain Lähetysliitolle 2.000 €, Suomen ev.lut. Opiskelija- ja Koululaislähetykselle 38.000 € ja Suomen Kristilliselle Ylioppilasliitolle 19.000 €.

Päihde- ja kriminaaliryöstöjen kolehti tuotti kertomusvuonna 59.402,64 euroa. Kolehdin varoista jaettiin Alkoholiperheen lasten tuki ry:lle 2.000 €, Ev.lut. Lähimmäislähetys ry:lle 6.000 €, KRIS-Etelä-Suomi ry:lle 2.000 €, Nuorten Keskus ry:lle 10.500 €, Sininauhaliitto ry:lle 10.500 €, Sininen Pysäkki ry:lle 7.900 €, Suomen Katulähetysliitto ry:lle 5.500 €, Suomen Valkonauhaliitto – Förbundet Vita Bandet i Finland ry:lle 10.500 € ja Tampereen Huumeeklinikayhdistys ry:lle 4.500 €.

Sotiemme veteraanien keskuudessa tehtävään hengelliseen työhön vuonna 2010 on kerätty kaksi kolehtia, joiden tuotto oli 176.555 euroa. Tuotto tilitetään Veteraanivastuu ry:lle, joka hallinnoi nykyisin veteraanijärjestöjen varainhankintaa. Siihen kuuluvat järjestöt Sotainvalidien veljesliitto, Suomen Sotaveteraaniliitto, Rintamaveteraaniliitto, Rintamanaisten Liitto ja Kaatuneitten Omaisten Liitto. Veteraanivastuu ry:n hengellistä työtä ohjaa Hengellisen työn toimikunta, jossa on veteraaniliittojen nimeämät edustajat. Toimikunnan merkittävin tehtävä on huolehtia sotiemme veteraanien kirkkopäivien järjestämisestä yhteisesti kaikille veteraaniliittojen jäsenille yhteistyössä paikallisten kuntien ja seurakuntien kanssa.

Tunturikappeli- ja tiekirkkotoiminnan kehittämiseen vuonna 2010 kerätyn kolehdin tuotto 75.000 euroa on jaettu eri toimijoiden kesken seuraavasti: Saariselän kappelin toiminnan tukemiseksi 21.000 € (josta Inarin seurakunnalle 14.700 €, Kansan Raamattuseuralle 3.150 € ja Suomen Luterilaiselle Evankeliumiyhdistykselle 3.150 €), Marian kappelin toimintaan Levillä Kittilän seurakunnalle 21.000 €, Ylläksen Pyhän Laurin kappelin toimintaan Kolarin seurakunnalle 21.000 € ja Pyhätunturin Revontulikappelin toimintaan Kansan Raamattuseuralle 7.000 €. Kirkkopalvelujen tiekirkkotoimintaan kolehdista jaettiin 5.000 €.

2.5.2 Yhteisvastuukeräys

Yhteisvastuukeräyksen yleisteemana oli ”Kohtuullinen elämä – Ett enkelt liv”.

Yhteisvastuukeräyksen kokonaistulos oli vuonna 2010 korkotuloinen 6.802.896,98 euroa eli 55,2 % (2.419.123,20 euroa) suurempi kuin edellisenä vuonna.

Keräyskuluja kokonaistuloksesta oli vähennetty seurakunnissa 247.067,46 euroa, 20 % (41.469 euroa) enemmän kuin edellisenä vuonna ja keräystoimistossa 749.193,26 euroa, 1,4 % (10.798 euroa) vähemmän kuin edellisenä vuonna, minkä lisäksi keräyskuluihin on käytetty ulkoministeriön kehitysyhteistyöavustusta 60.000 euroa. Keräyskulujen osuus kokonaistuotosta (15 % ilman em. kehitysyhteistyöavustusta) oli 7 prosenttiyksikköä pienempi kuin edellisenä vuonna. Haitin katastrofikeräyksen tuotto 1.489.644,30 euroa on tilitetty Kirkon Ulkomaanavul- le. Keräyksen nettotuotto kasvoi 898.807 euroa.

Keräyksen ulkomaiseen kohteeseen käytettiin 2.536.374 euroa (60 %). Seurakuntien osuus oli 463.463 euroa (10 %). Tästä summasta seurakunnat luovuttivat Kirkon Ulkomaanavulle 484 euroa, kotimaiseen kohteeseen 21.226 euroa ja muille kohteille 1.513 euroa. Kotimaisen diakonian osuudesta 1.317.153,67 euroa (30 %) osoitettiin hiippakuntien diakoniarahastoille 10 % (422.729 euroa) ja Marttaliitolle köyhien lapsiperheiden ruokaturva -hankkeelle 20 % (845.458 euroa). Lisäksi 48.966 euroa lähetettiin lahjoittajien ehtojen mukaisesti.

Kirkkohallitus päätti jakaa vuoden 2011 Yhteisvastuukeräyksen tuoton siten, että kansainväliseen diakoniaan annetaan 60 %, kotimaiseen erityiskohteeseen 20 % ja Kirkon diakoniarahaston, hiippakuntien ja seurakuntien tekemään avustustyöhön ohjataan yhteensä 20 % siten, että keräävän seurakunnan päätösten mukaisiin diakonisiin tarpeisiin käytetään 10 %.

Vuoden 2011 Yhteisvastuukeräyksen ulkomaisen kohteen kampanjoinnissa painotetaan teemaa lasten ja nuorten yksinäisyyden torjuminen. Tiedotuksessa kiinnitetään huomiota syrjäytymisen ehkäisemiseen ja yhteisöjen turvaverkkojen vahvistamiseen Mosambikissa, mikä tapahtuu Kirkon Ulkomaanavun kautta suunnattavilla kehitysyhteistyöhankkeilla. Yhteisvastuukeräyksen yleisteemana on edelleen ”Kohtuullinen elämä – Ett enkelt liv”.

Kotimaisena erityiskohteena on lasten ja nuorten yksinäisyyttä torjuva hanke, jonka toteuttavat verkostoituneena yhteistyöhankkeena Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Suomen Mielen-terveysseura sekä Suomen Punainen Risti ja Kirkkopalvelut/Yhteisvastuu. Kirkon diakoniarahaston ja hiippakuntien diakoniarahastojen keskinäinen osuus on seuraava: Kirkon diakoniarahasto 1,5 %, Turun arkkihiippakunta 1 %, Tampereen hiippakunta 1 %, Oulun hiippakunta 1,2 %, Mikkelin hiippakunta 1 %, Porvoon hiippakunta 0,6 %, Kuopion hiippakunta 1,2 %, Lapuan hiippakunta 1 %, Helsingin hiippakunta 1 % ja Espoon hiippakunta 0,5 %.

3 KESKEISET KEHITYSHANKKEET

3.1 MEIDÄN KIRKKO 2015 -STRATEGIAN JALKAUTTAMINEN

Strategian seurantaryhmä: Kirkkohallitus hyväksyi 26.2.2008 täysistunnossaan vuoteen 2015 ulottuvan Meidän kirkko -strategian. Samalla täysistunto asetti seurantaryhmän seuraamaan ja tukemaan strategian toteutumista kirkon eri tasoilla, huolehtimaan siitä, että kirkon strategiasta muodostuu jatkuva prosessi ja uudistamaan asetettuja toiminnallisia tavoitteita vastaamaan toimintaympäristön muutosta. Seurantaryhmä kokoontui vuoden aikana kymmenen kertaa. Seurantaryhmän puheenjohtajana toimi kirkon tutkimuskeskuksen johtaja Kimmo Kääriäinen ja projektisihteerinä Terhi Jormakka.

Strategian seurantaryhmä toteutti vuoden aikana noin kuusikymmentä yksittäistä toimenpidettä, joilla pyrittiin edistämään strategiatyötä seurakunnissa, seurakuntayhtymissä, rovastikunnissa, hiippakunnissa ja kirkon keskushallinnossa. Strategista työskentelyä tuettiin koulutustilaisuuksia pitämällä, strategialuonnoksia lukemalla ja kommentoimalla, toimintaympäristön analyysissä avustamalla, skenaarioita laatimalla sekä lukuisilla puhelinneuvotteluilla. Strategiakoulutus pyrittiin jäsentämään olemassa oleviin koulutuskanaviin: Kirkon koulutuskeskus, luottamushenkilökoulutus (yhteistyö koulutuskeskus Agricolan kanssa), työalaneuvottelut, hiippakunnallinen koulutus ja valtakunnalliset neuvottelupäivät.

Vuoden aikana valmistettiin useita alueellisesti tai paikallisesti räätälöityjä materiaaalipaketteja, joissa tarkasteltiin toimintaympäristön ennakoitavissa olevia muutoksia ja seurakuntatyön toiminnallisia tunnuslukuja kuluneen vuosikymmenen ajalta. Eri foorumeilla julkaistiin myös artikkeleja ja muita kirjoituksia strategiatyöskentelystä ja ajankohtaisista strategisista teemoista. Seurakuntarakenteiden muutosseurakunnissa haasteena oli saada välitettyä viesti siitä, että strategia on liitosprosesseissa hyödyllinen työväline eikä ylimääräinen rasite. Seurantaryhmän työskentely nivoutui rakennemuutosseurakuntia koskevaan tutkimus- ja kehityshankkeeseen sekä tulevaisuuden seurakuntien kehityspolkuja pohtivan Tulevaisuuden seurakunta 2020 -työryhmän työskentelyyn.

Strategisen työskentelyn ytimessä on tavoitteiden uudistaminen toimintaympäristön kehittymisen suunnassa. Elokuussa 2009 Kirkkohallituksen täysistunto antoi strategian seurantaryh-

män tehtäväksi kirkon ensimmäisen tulevaisuusselonteon laatimisen. Tulevaisuusselonteko KIRKKO 2020 annettiin kirkolliskokoukselle syksyllä 2010. Tulevaisuusselonteon tavoitteena oli laajentaa kirkon tulevaisuuteen liittyvän päätöksenteon tietopohjaa kaikilla kirkon organisaation tasoilla. Tulevien haasteiden peruskartoitus nojautui asiantuntijakuulemisten lisäksi eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan, valtioneuvoston ennakointiverkoston ja Sitran tuottamaan kansalliseen näkemykseen. Seurakuntien esiin nostamia näkökulmia pidettiin vahvasti esillä. Prosessin aikana seurattiin sosiaalisessa mediassa käytyä kirkkoon liittyvää keskustelua. Valmisteluissa tehtiin yhteistyötä kirkkohallituksessa toimivien työryhmien ja keskushallinnon yksiköiden kanssa. Selonteon laadinnan aikana kartoitettiin myös muiden kirkkojen tulevaisuustyöskentelyn tapoja ja tuloksia.

Vuonna 2008 toteutetun strategiakyselyn seuranta-aineisto kerättiin syksyllä 2010. Kyselyn raportti julkaistiin Kirkon tutkimuskeskuksen www-julkaisusarjassa: *Ohjaako yhteinen näky? -strategisen työskentelyn tilanne ja Meidän kirkko -strategian toteutumisen edistyminen seurakunnissa syksyllä 2010*. Kyselyn pohjalta voidaan todeta, että seurakunnat ovat reagoineet eri tavoin Meidän kirkon eri suuntaviivojen muuttamiseen konkreettisiksi toimenpiteiksi. Eniten huomiota oli kiinnitetty ja kehittämistyötä tehty suuntaviivan *Vahvistamme kirkon jäsenyyden merkitystä ja Hengellinen elämä vahvistuu* osalta. Voimakkainta Meidän kirkon tavoitteissa edistyminen on ollut viestinnän kehittämisessä, erityisesti verkossa tapahtuvassa työssä. Samoin nuorten kannustus kirkolliselle alalle on lisääntynyt. Enenevässä määrin on vahvistettu myös seurakunnan jäsenten mahdollisuuksia kehittää toimintaa ja luoda uutta. Seurakuntien mahdollisuus osoittaa talousarviomäärärahoja strategiaan painopisteisiin on selvästi kaventunut kahden vuoden mittaisen tarkastelujakson aikana. Seurakuntakyselyn lisäksi seurantaryhmässä arvioitiin strategisen työskentelyn kehittymistä hiippakunnissa, keskushallinnon yksiköissä ja kristillisissä järjestöissä.

Strategian seurantaryhmän toimikausi päättyi vuoden 2010 lopussa. Seurantaryhmä jätti loppuraporttinsa kirkkohallituksen täysistunnolle joulukuussa. Loppuraportti sisältää laajemman selvityksen työryhmän työstä ja sen tuloksista. Raporttiin on koottuna myös johtopäätöksiä ja toimenpidesuosituksia.

Pyhä-painopiste: Pyhä on kirkon yhteinen painopiste vuosina 2010–2012. Painopisteellä halutaan rohkaista pyhän etsimiseen ja lähestymiseen, vahvistaa kristillistä uskoa ja elämäntapaa sekä edistää luomakunnan hyvinvointia. Painopisteellä on kolme teemaa: Jumala, Pyhä aika ja Luomakunta. Pyhä-painopiste on matka, joka etenee yleisestä syvemmälle. Vuonna 2010 aiheena oli Häivähdys Pyhää. Vuonna 2011 pohdimme, mitä on Oikeus Pyhään. Vuonna 2012 olemme Pyhän yhteydessä.

Vuosi 2010 oli painopisteen ensimmäinen toimintavuosi. Painopistetyöskentelyssä lähdettiin liikkeelle pyhän tunnustelemisesta, etsimisestä ja sanoittamisesta. Vuoden aikana suunniteltiin ja valmisteltiin myös seuraavien painopistevuosien sisältöjä.

Seurakuntien työntekijät saivat tietoa painopisteestä neuvottelupäivillä ja koulutuksissa sekä kirkollisen median kautta. Projektisihteeri Riikka Myllys kävi kertomassa painopisteestä seurakunnissa ja hiippakunnissa. Vuoden alussa olleiden Lapsi- ja nuorisotyön neuvottelupäivien teemana oli Pyhän puolesta ja esimerkiksi Oulun hiippakunnassa järjestettiin keväällä 2010 koulutuspäivä nimellä Pyhä-painopisteen päivä. Erityisesti vuoden 2010 alussa painopiste oli laajasti esillä kirkollisessa lehdistössä. Syksyllä Pyhä-painopiste oli yhdessä seurakuntavaalien kanssa esillä Helsingin ja Turun kirjamessuilla. Messuilla käytiin runsaasti erilaisia kirkkoon ja pyhään liittyviä keskusteluja.

Pyhä-painopisteen nettisivut (evl.fi/pyhä) siirrettiin Sakastiin ja sinne koottiin erilaisia viirikkeitä seurakuntien toiminnan tueksi. Virikepankin keräämistä jatketaan vuonna 2011. Syksyllä 2010 ilmestyi Kirkkohallituksen kustantama *Puhetta pyhästä* -kirja, jonka ovat kirjoittaneet Jaakko Heinimäki ja Hilikka Olkinuora. Kirja on tarkoitettu seurakuntien työntekijöille ajatusten virittäjäksi ja toiminnan tueksi sekä kaikille muille teemasta kiinnostuneille. Kirjan ensimmäinen painos oli 2000 kappaletta ja vuoden 2010 lopussa kirjasta otettiin toinen painos. Kirja il-

mestyi joulukuussa 2010 ruotsiksi nimellä *Heligt – helt enkelt*. Pyhä-painopisteen budjetista tuettiin myös muuta materiaalia. Näitä ovat suomen- ja ruotsinkielinen Katekumenaattimateriaali, laulun tekokurssi, PTK:n materiaali” 40 tapaa kohdata pyhä” sekä ”Kuvat, symbolit ja musiikki” -virikkeistö.

Pyhä-painopisteen ohjausryhmä, neuvottelukunta sekä viestintäryhmä toimivat vuonna 2010 suunnitellusti. Muita vuoden aikana kokoontuneita työryhmiä olivat vuoden 2012 Raamattu-teemaa ja vuoden 2011 pääsiäismateriaalia suunnittelevat työryhmät, jotka molemmat ovat Pyhä-painopisteen ohjausryhmän asettamia. Koska painopiste on koko kirkon yhteinen, sitä toteutetaan yhdessä niin erilaisten kirkollisten toimijoiden kuin eri seurakunnan työalojenkin kesken. Vuonna 2010 tämä tarkoitti käytännössä eri tahojen (esim. seurakuntien, järjestöjen) edustajien osallistumista työryhmiin ja toiminnan suunnitteluun. Poikkialaista yhteistoimintaa halutaan edelleen vahvistaa. Myös verkostoissa toteutettavan viestinnän toimivuutta on hyvä pohtia tulevana painopistevuotena.

Vapaaehtoistoiminnan kehittämishankkeen tavoitteena on vahvistaa seurakuntien vapaaehtoistoimintaa etsimällä yhdessä seurakuntien kanssa vapaaehtoistoiminnan merkitys ja tavoitteet,

tukemalla seurakuntien vapaaehtoistoiminnan organisoimista ja seurakuntalaisten osallistumista vahvistavaa toimintakulttuuria sekä edistämällä vapaaehtoisuuteen kasvamista ja arvostamalla kaikkien ihmisten kokemusta ja osaamista.

Hankkeen tiimi on kokoontunut vuoden 2010 aikana 8 kertaa. Se on ollut projektisihteerin työn tukena ja linkkinä toiminnallisen osaston yksiköihin. Yhteistyöryhmä toimii päälinjojen luojana ja on kokoontunut kahdesti vuoden aikana. Sitä kautta on luotu verkostoja yhteistyötahoihin.

Projektisihteerin on ollut mukana kymmenellä työntekijäpäivillä ohjelmansuorittajana sekä kouluttajana neljässä koulutuspäivässä. Näissä kohtaamisissa on kuultu eri työalojen työntekijöitä ja jaettu tietoa hankkeesta ja vapaaehtoistoiminnasta kirkossa.

Kristillisten kasvatusjärjestöjen edustajat ovat käynnistäneet työryhmän vapaaehtoistoiminnan edistämiseksi omien järjestöjensä puitteissa. Kristillisille järjestöille järjestettiin tapaaminen EU:n vapaaehtoistoiminnan teemavuoden toteuttamisesta. Yhteistyötä on ollut myös Kansalaisareena ry:n ja Allianssi ry:n kanssa.

Kirkon koulutuskalenteri on käyty läpi vapaaehtoistoiminnan näkökulmasta. Tavoitteena on saada vapaaehtoistoiminnan kysymykset mukaan täydennyskoulutuksiin. Kirkon työntekijöiden ydinosaamiskuvauksiin lisättiin vapaaehtoistoiminnan ohjaamisen näkökulma.

Keväällä 2010 tehtiin Kirkon tutkimuskeskuksen kanssa yhteistyössä kysely vapaaehtoistoiminnasta seurakuntien eri työalojen työntekijöille. Tarkastelussa oli erityisesti hankkeen tavoitteisiin liittyvät kysymykset. Raportin kirjoitti Tomi Oravasaari Helsingin yliopistosta ja se on julkaistu Sakastissa.

Kirkkohallituksen nettisivu-uudistuksen yhteydessä Sakasti-sivustolle on luotu alku vapaaehtoistoiminnan sivuille.

Yhteistyö seurakuntien kanssa on käynnistetty. Niiden on toivottu perustavan vapaaehtoistoiminnan tiimejä, joissa eri työalojen työntekijät ja vapaaehtoiset yhdessä kehittävät vapaaehtoistoimintaa seurakunnan toimintaympäristön haasteisiin vastaten. Noin 40 seurakuntaa on luvannut perustaa tiimin ja 20 seurakuntaa on mukana kehittämässä vapaaehtoistoimintaa muulla tavoin. Mukana olevista seurakunnista on koottu seitsemän alueellista ryhmää, joille järjestetään jatkossa kehittämispäiviä puolivuositain. Ensimmäiset kokoontumiset yhteyshenkilöiden kanssa on pidetty syksyllä 2010.

Projektisihteerin on pitänyt työnohjausryhmää vapaaehtoistoimintaa koordinoiville seurakuntien työntekijöille.

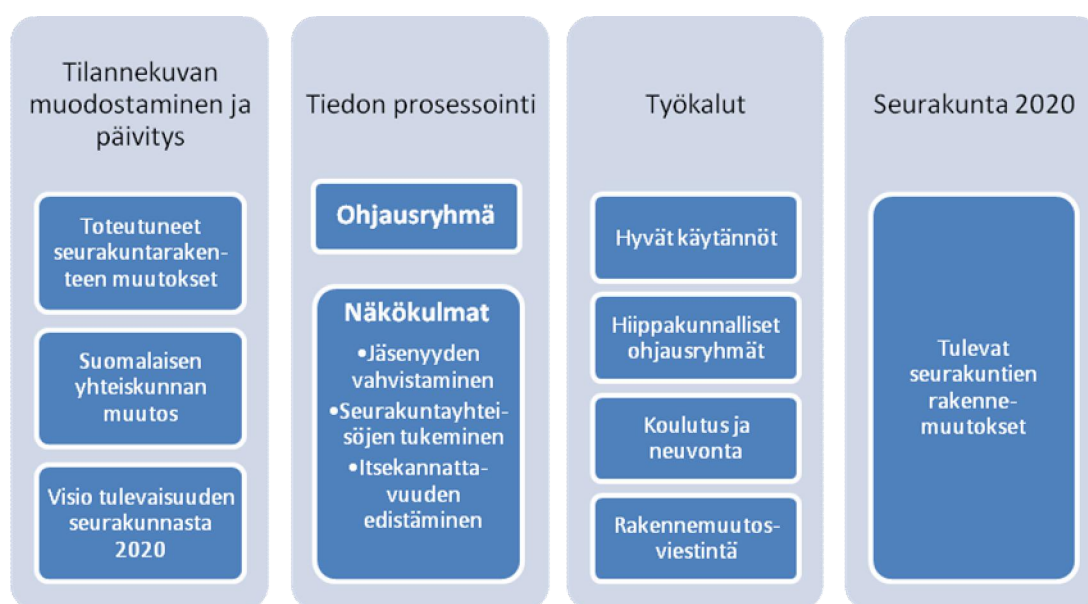
Projektisihteerin on osallistunut Eurodiaconia ry:n koollekutsumaan kokoukseen Brysselissä 21.10.2010. Aiheena oli EU:n vapaaehtoistoiminnan teemavuoden kysymykset. Projektisihteerin

osallistui Arnova (Association for Research on Nonprofit Organizations and Voluntary Action) konferenssiin Washingtonissa 18.–20.11.2010.

3.2 SEURAKUNTIEN RAKENNUMUUTOKSEN TUKEMINEN

Kirkkohallitus asetti 26.3.2008 vuosiksi 2008–2011 seurakuntien rakennemuutosprosessia varten ohjausryhmän, jonka tehtävänä on 1) koota muutosprosessin kehityslinjat ja tehdä niistä johdopäätökset, 2) tukea muutosprosessia kirkon eri tasoilla sekä 3) suunnitella ja ohjeistaa muutosprosessia koskevaa viestintää. Lähtökohtana työskentelylle ovat rakennemuutoksen tavoitteet: kirkon jäsenyyden vahvistaminen, seurakuntayhteisöjen tukeminen ja itsekannattavuuden lisääminen.

Hankkeen rakenne hahmottui seuraavaksi:

Kirkkohallituksen oma ohjausryhmä kokoontui vuoden aikana kahdeksan kertaa. Maaliskuussa ohjausryhmä julkaisi väliraporttinsa ”Havaintoja ja kokemuksia seurakuntien rakennemuutoksista”. Väliraportin kirjoitti hallintojohtaja (emerita) Leena Vallenius. Väliraportin esittely oli yksi pääaiheista hiippakunnallisten ohjausryhmien jäsenille järjestetyssä seminaarissa maaliskuussa 2010. Piispa Kari Mäkinen alusti seminaarissa seurakuntien historiallisesta kehityksestä ja tulevaisuuden eri poluista. Tutkija Harri Palmu kertoi tuloksia tutkimuksesta ”Tavoitteista totta – rakennemuutoksen alkuvaiheen kokemuksia”. Keskusteluryhmissä pohdittiin viestintää, muutosjohtamista, taloutta, aluehallinnon rakentamista ja lähiesimiehisyttä.

Projektipäällikkö Antero Rönkän poismenon jälkeen hankkeen uutena projektipäällikkönä aloitti elokuun alussa valtiotieteiden maisteri Erkki Saarinen. Projektipäällikkö jatkoi ohjausryhmien tukemista hiippakunnissa. Hän oli myös mukana käynnistämässä Päijät-Hämeen alueen kiinteistö- ja hautaus toimien yhteistyötä samoin kuin Kotkan, Kouvolan ja Lappeenrannan seurakuntayhtymien kiinteistöyhteistyötä.

Ohjausryhmän alatyöryhmä ”Tulevaisuuden seurakunta” ryhtyi kirkon tulevaisuusselonteon jälkeen loppusyksystä työstämään sitä, millaisiin seurakuntarakenteisiin tulevaisuuden sosiokulttuurisessa ja yhteiskunnallisessa ympäristössä on tarkoituksenmukaista suunnata.

Ohjausryhmän työskentelyyn linkittyi myös ”Kirkko 2020” -työryhmä, joka loppuvuodesta alkoi käsitellä talousvaliokunnan mietinnössään pyytämää selvitystä siitä, mitä syitä on alijää-

mäisen tilinpäätöksen tehneiden seurakuntien taustalla ja mitä toimenpiteitä voisi tilanteen korjaamiseksi tehdä.

Kirkon tutkimuskeskuksen keväällä 2009 alkanut, seurakuntarakenteiden muutosprosesseja käsittelevä tutkimus ”Tavoitteista totta” valmistui keväällä 2010. Loppuvuodesta valmistui myös tutkimus 2000-luvun seurakuntaliitosten vaikutuksista seurakuntien rahatalouteen ja reaalitalouteen. Tutkimuksen teki tutkija, HM Vesa Keso. Vuodenvaihteessa tehtiin myös kyselytutkimus kappeliseurakuntien toimivuudesta. Tämän tutkimuksen tulosten tarkka analyysi saadaan keväällä 2011.

Sakastin rakennemuutossivustoa uudistettiin ja päivitettiin syksyn aikana. Sivustolle lisättiin mm. rakennemuutosten läpivientiin liittyvä tiedosto ”Rakennemuutoksen johtaminen – hyvät käytännöt”. Aineisto on syntynyt useiden julkisen sektorin sekä seurakuntasektorin rakennemuutosprosessien johtamisen ja läpiviennin kokemuksista.

Rakennemuutosviestinnän projektissa valmistuivat viestintämatriisi ja muutosviestinnän työkalut, jotka ovat saatavilla Sakastin rakennemuutossivustolla. Lisäksi Kirkkohallituksessa järjestettiin koulutus muutosviestinnän työkalujen käyttämisestä ja koottiin palaute rakennemuutosviestinnän pilottikoulutuksista Loviisan ja Seinäjoen alueiden seurakunnissa sekä HeTa-hankkeen viestintäkoulutuksesta Raisiossa.

3.3 HENGELLINEN ELÄMÄ VERKOSSA -HANKEKOKONAISUUS

Hengellinen elämä verkossa -hanke kokonaisuus on päässyt täyteen vauhtiin vuonna 2010. Toimintavuoden aikana on entistä vahvemmin tullut esiin hankkeeseen kohdistuvat paineet olla mukana kehittämässä vuorovaikutteisia palveluja lähes jokaiseen kirkon työalaan ja toimintaan. Toimintavuoden loppupuolella on käynyt yhä selvemmäksi, että tehtävää on huomattavasti enemmän kuin resurssit antavat myöden.

Kirkon maineenhallinta tuli ilman ennakkosuunnittelua verkkokeskustelijoiden tehtäväksi mediassa nousseiden kriisien yhteydessä (Sellon ampuminen, pedofiiliakeskustelu sekä YLEN homoilta ja erobuumi). Maineenhallinnalla tarkoitetaan kirkon viestinnän tukemista julkisuus-kriiseissä ja niistä selviytymisessä sekä niiden ennakkoinnissa. Verkkokeskusteluista on kerätty tietoa, ja niihin on reagoitu, paitsi osallistumalla itse keskusteluihin, myös tuottamalla aktiivisesti omaa sisältöä aiheesta. Näin on pyritty antamaan oikeaa ja totuudenmukainen kuva kirkosta. Työtä on tehty sekä suomeksi että ruotsiksi. Verkkokriisityön organisointi on edennyt, verkossa tehtävä kriisityö tulee osaksi kirkon muuta kriisivalmiusverkostoa.

Hankkeen nettisivut uudistettiin osana kirkon keskushallinnon Sakasti -verkkopalvelun uudistusta suomeksi ja ruotsiksi. Medianäkyvyyttä tuettiin niin, että hankkeen työntekijät kirjoittivat artikkeleita ja kolumneja säännöllisesti Cruxiin, Villi-lehteen sekä artikkelit teologimatriikkiin suomeksi ja ruotsiksi. Näiden lisäksi hankkeessa työskentelevien haastatteluja oli runsaasti lehdistä, verkossa, radiossa ja televisiossa. Hankkeen keskeisimmäksi omaksi tiedotuskanavaksi muodostui Facebook: tapahtumakutsujen, ryhmien, fanisivujen ja profiilissa linkityksien myötä. Hengellinen elämä verkossa -hankkeen ja Diakin yhteistyössä toimitettiin artikkelikirja ”Verkkoja kokemassa: Hengellisyys ja vuorovaikutus verkkoyhteisöissä”. Artikkelikokoelma koostuu 12 artikkelista kirkon verkkotyön ilmiöistä, teemoista ja palveluista. Hanke oli vahvasti myös mukana tukemassa vuoden 2010 seurakuntavaalien kampanjaa sosiaalisessa mediassa.

Hengellinen elämä verkossa -hankkeelle tehtiin Deloiten toimesta auditointi toukokuussa 2010. Hankkeelle kohdistetuista suosituksista on tehty toimenpidesuunnitelmat ja pantu merkille huomiot hankkeen onnistumisista, joista merkittävin on seurakuntakentän aktiivinen osallistaminen hankkeeseen. Entistä selvemmäksi on noussut, että Hengellinen elämä verkossa -hankkeessa on tärkeää saada verkossa tehtävä työ osaksi seurakunnan normaalia toimintaa.

Nettipappi palvelun laajentamisen tavoitteeksi on noussut löytää yhteydet muihin verkkopalveluihin joissa kirkko on aktiivinen ja rakentaa vähitellen kaikille näille yhteinen toimintialusta.

Vuonna 2010 on pidetty Hengellinen työ verkossa -kouluttajakoulutus kuudessa hiippakunnassa: Oulussa, Turussa, Mikkelissä, Lapualla, Helsingissä ja Porvoossa. Yhteensä kouluttajia on 141. Peruskoulutuksia toimintavuoden aikana oli Tampereen, Kuopion ja Espoon, Tampereen, Lapuan, Mikkelin, Oulun ja Turun hiippakunnissa. Yhteensä peruskoulutuksiin osallistui vuoden 2010 aikana 527.

Hengellinen työ verkossa -kouluttajan materiaalista tehtiin verkkoversio ja Porvoon kouluttajakoulutusta varten suuri osa materiaaleista käännettiin ruotsiksi. Koulutusten laatua on seurattu palautelomakkeella. Palautteista käy ilmi, että koulutukseen osallistuneet pitävät koulutusta tarpeellisena.

Hankkeen työntekijät ovat järjestäneet myös erillisiä koulutuksia sosiaalisesta mediasta useissa seurakunnissa eri puolella Suomea, työntekijäkoukoksissa, oppilaitoksissa sekä erilaisissa tapahtumissa suomeksi ja ruotsiksi. Ruotsin kirkkoa konsultoitin heidän sosiaalisen median strategian laadinnassa.

Sosiaalisen median seurannan tueksi on vuoden 2010 aikana testattu kolmea palvelua (Cision, Whitevector ja Meltwater). Näistä on päädyttiin Meltwaterin Buzz -palveluun, joka on otettu käyttöön vuodeksi 2011.

Sosiaalisen median seuranta tukee sekä verkkokeskustelijoiden työtä että antaa hyvää täydentävää tietoa Cision mediaseurantapalveluun.

Äitien suosimassa Helistin.fi -palvelussa avautui 17.9. Kirkko lähelläsi -osio. Kirkon osiossa voi lukea kirkon tuottamia artikkeleita esimerkiksi kasteesta, kummiudesta ja parisuhteesta. Kirkon työntekijät bloggaavat, keskustelevat ja tarjoavat yhteisössä asiantuntemustaan.

Kirkko kuulolla -keskustelupalsta Suomi24-verkkoyhteisössä avautui 20.10. Palstan avajaispäivänä arkkikiispa Kari Mäkinen oli mukana keskustelemassa nimimerkillä "arkkikari" omassa viestiketjussaan. Suomi24 on Suomen suurin verkkoyhteisö, jossa vierailee viikoittain yli 1,3 miljoonaa käyttäjää. Kirkko kuulolla -palsta nousi parissa viikossa Suomi24:n kaikkien aikojen viiden suosituimman palstan joukkoon. Kirkon työntekijöiden lisäksi palstalla on kymmenkunta vapaaehtoista verkkokeskustelijaa.

Church@ virtuaalista nuorteniltaa Irc-Galleriassa pidettiin sunnuntaisin klo 18–21. Chat järjestettiin Kirkon nuorisotyö -yhteisössä. Keskimäärin illassa on ollut n. 60 nuorta keskustelemassa. Kolme neljästä ohjaajasta käy yksityis- ja sielunhoitokeskusteluja joka chatissa. Arkkikiispanvaaliedokkaat osallistuivat myös chattiin.

Seurakunnat ovat edelleen kehittäneet jumalanpalvelusten ja muiden kirkossa järjestettävien tilaisuuksien lähettämistä verkossa, tätä on konsultoitu ja jossain määrin koordinoitu. Verkossa julkaistavan ja koottavan soivan virsikirjan luominen on aloitettu.

Kirkon verkkotyön tehtävät koottiin sivustolle <http://hev.suurellasydamella.fi/>. Sivustolla seurakuntien työntekijät voivat tutustua erilaisiin verkkotyön tehtäviin ja ilmoittautua niihin. Palvelun tavoitteena on tiedottaa seurakuntien työntekijöille verkkotyön tehtävistä ja saada koottua työvoimapooli, jota voimme hyödyntää kun tarvitaan työntekijöitä tehtäviin erilaisissa verkkopalveluissa.

Ruotsinkielisellä puolella haasteeksi on noussut ruotsinkielisissä verkkopalveluissa aktiivisesti osallistuvien ihmisten vähäinen määrä. Kartoitusta on tehty keskustelupalstojen kanssa tehtävästä yhteistyöstä sekä Suurella sydämellä palvelun toteuttamisesta ruotsiksi.

Vuoden 2010 aikana liitykirkkoon.fi -palvelun kautta kirkkoon liittyi 6570 henkilöä. Kysymyksiä ja palautetta osoitteeseen liitykirkkoon@evl.fi tuli vuoden 2010 aikana 138. Seurakuntiin lähetettiin yksityiskohtainen ohjeistus liittymislomakkeiden käsittelyyn.

Lapsi- ja perhetyön palvelun lastenkirkko.fi:n kehittyminen työalan palveluportaaliksi osoittautui odotettua suuremmaksi haasteeksi, joten painopiste siirtyi toimintavuonna seurakuntien työntekijöiden koulutukseen ja motivoimiseen verkkoympäristön haltuunotossa.

Hengellinen elämä verkossa johtoryhmän kokouksia pidettiin: 21.1., 16.4., 28.5., 24.9., 26.10.

Hankkeen tukena toimivat seuraavat työryhmät: Rippikoulun verkkoyhteisöt, Verkko ja teologia, joka järjesti seminaarin 26.11., Yhteisöpalvelu, Ruotsinkielinen työ, Nettipappityö, Viestintä, Hengellinen työ verkossa ja tietoturva.

Avustuksia myönnettiin seuraaville palveluille: Jouluradio.fi 30 000, Suurella sydämellä 6710, Lastenkirkko 25 000, Suomen poikien ja tyttöjen keskus ry 23 000.

3.4 KIRKON UUSI JÄSENTIETOJÄRJESTELMÄ (KITKE-HANKE)

KITKE-hankkeessa kehitetään kirkonkirjojenpitoa ja parannetaan jäsentietoihin perustuvia seurakuntien palveluja. Hanke tuo myös uusia mahdollisuuksia hyödyntää jäsentietoja seurakuntien toiminnallisten palvelujen suunnittelussa ja kohdistamisessa. Välineenä tässä muutoksessa on valtakunnallisen Kirjuri-järjestelmäkokonaisuuden käyttöönotto. Esiselvityksessä hahmotettu kokonaisuus käsittää jäsentietojärjestelmän, digitoidun ja skannatun aineiston hallinnan, seurakunnallisen toiminnan suunnittelun ohjauksen sekä jäsenkohtaamisen ja kansalaisliittymän. Se korvaa nykyiset seurakuntatalouksien erilliset jäsentietojärjestelmät vuoden 2011 lopussa.

KITKE-hankkeen hankepäällikkönä on 1.6.2010 asti toiminut tietojärjestelmäpäällikkö Inkeri Kranttila kirkkohallituksesta. Teknisen toteutuksen ja käyttöympäristöjen tarkemman suunnittelun ja rakentamisen käynnistyttyä oli tarkoituksenmukaista jakaa hankepäällikön tehtävät toiminnalliseen ja tekniseen osuuteen. Toiminnallisena hankepäällikkönä toimii edelleen Inkeri Kranttila, joka on siirtynyt rekisteripäällikön tehtäviin hallinto-osastolle. Teknisenä hankepäällikkönä aloitti 1.6.2010 tietojärjestelmäpäällikkö Jukka Tamminen tietohallinnosta.

Molempien ohjelmistotoimittajien, Logica Oy:n ja Affecto Oyj:n, kanssa on perustettu ohjausryhmät, joissa on sekä toimittajien, kirkkohallituksen että seurakuntien edustajia. Ohjausryhmät kokoontuvat keskimäärin kerran kuukaudessa. Kirkkohallituksen virastokollegio on 14.6.2007 asettanut hankkeelle johtoryhmän, jonka toimikausi jatkuu 31.12.2012 saakka. Johtoryhmän jäsenenä on sekä seurakuntien että kirkkohallituksen edustajia. Johtoryhmä on kokoontunut seuraamaan ja linjaamaan hanketta 1–2 kuukauden välein.

Vuosi 2010 oli KITKE-hankkeen kannalta pääasiassa konversion edistämistä, käyttöpalveluympäristöjen tarkempaa suunnittelua, asennusohjeiden tarkentamista ja testaamista, Kirjurin rajapintojen ja Data-Digi-integraation suunnittelua sekä raportoinnin toteuttamista.

Data-osio käsittää seurakuntien nykyisten jäsentietojärjestelmien tietokantojen tiedot, viranomastehtävien vaatimat toiminnot ja seurakunnan toiminnan suunnittelun ominaisuudet. Data-osiossa Logica toteutti jäsentietojärjestelmän korjaustoiminnot ja sovellus-sovellusyhteydet valtakunnalliseen väestötietojärjestelmään. Valtakunnallisen konversion ensimmäinen toteutus saatiin testausvaiheeseen ja suunniteltiin uusia testikonversioita keväälle 2011.

Karttapalvelun suunnittelu saatiin päätökseen ja sen toteuttaminen Navici-palveluna ja VRK:n toimittamien rakennustietojen avulla päätettiin siirtää vuoden 2011 puolelle. WebFocus-raportointivälineellä aloitettiin laajan raporttikokonaisuuden tarkempi suunnittelu ja toteutus yhteistyössä Logica Oy:n ja InfoBuild Oy:n kanssa.

Digi-osiossa Affecto on kehittänyt digitoidun aineiston tarkistusjärjestelmää ja tietojen siirtoon Digi-osioista Data-osioon liittyviä toimintoja. Tämä toteutustyö jatkuu vuoden 2011 puolella.

Käyttöpalveluympäristön ensimmäinen vaihe on valmistunut syksyllä 2010. Toinen vaihe tehdään vuoden 2011 aikana. Työ käsittää Kirjurin käyttöönottoon liittyviä tietoturvaan ja käytettävyyteen liittyviä toimenpiteitä.

Syyskaudella käynnistettiin kirkonkirjojenpidon organisoinnin projekti, prosessiprojekti ja tietoturvaproketti. Organisoinnin projekti työstää väliraportin toukokuun 2011 loppuun mennessä.

sä ja loppuraportin toukokuun 2012 loppuun mennessä. Prosessiprojektille on varattu aikaa syyskuun 2011 loppuun ja tietoturvaprojektille tammikuun 2011 loppuun. Tietoturvaprojektin tehtävänä on laatia kirkonkirjojenpidon tietoturvaohjeistus ja käytännäsäännöt. Tavoitteena on suunnitella ja toteuttaa tarvittavia muutoksia mahdollisimman tehokkaan toiminnan, kustannussäästöjen ja paremman tietoturvan saavuttamiseksi.

Organisoinnin projektin tehtävänä on kuvata kirkonkirjojenpidon organisointi ja vastuut seurakunnissa, keskusrekistereissä ja aluekeskusrekistereissä, laatia ehdotus kirkonkirjojenpidon organisoinnin uudistamisesta Kirjuri-järjestelmän uusien toiminnallisuuksien ja niistä saatavien hyötyjen pohjalta sekä aikatauluttaa uudistuksen toteuttaminen sekä kuvata uudesta organisointimallista saatavat hyödyt ja säästöt.

Prosessiprojektin tehtävänä on palvelujen ja toimintojen kartoittaminen seurakunnissa ja keskusrekistereissä, Kirjuri-järjestelmän mukaisten uusien prosessien kuvaaminen, käyttöönoton suunnittelu ja aikataulutus, uusien prosessien käyttöönoton hyödyt ja säästöt sekä perittävien maksujen perusteiden tarkentaminen.

Maaliskuussa 2010 järjestettiin kaikissa hiippakunnissa yhteistyössä tuomiokapitulien kanssa alueelliset Kirjuri-päivät, joissa tiedotettiin KITKE-hankkeesta seurakunnille. Myös hiippakunnallisille tukirenkaille järjestettiin koulutuspäivät sekä kevät- että syyskaudella.

Kirjuri-järjestelmän käyttöönottoon ja käyttöön liittyvät kirkkolain ja kirkkojärjestyksen muutokset on hyväksytty kirkolliskokouksessa marraskuussa 2008 ja eduskunnassa toukokuussa 2010. Lainsäädäntömuutokset tulevat voimaan 1.12.2011, jolloin Kirjuri otetaan käyttöön kaikissa seurakunnissa.

Kirjuri-järjestelmän käyttöönottoa katsottiin tarkoituksenmukaiseksi siirtää pitkittyneen konversion sekä käyttöpalvelun suunnittelun ja rakentamisen viivästymisen vuoksi vuoden 2011 alkupuolelta joulukuun alkuun. Aikataulun siirtoon vaikutti osaltaan myös se, että hankkeen kustannukset erityisesti Data-osion ja konversion osalta ovat olleet arvioitua suuremmat.

TYP-järjestelmä eli kirkon tietojärjestelmien käyttöoikeuksien hallintajärjestelmä toimii Kirjuri-järjestelmän lakisääteisenä käyttöoikeuksien hallintajärjestelmänä. Sen käyttöönotto alkoi vuoden alkupuolella Kirkkohallituksen tietohallintoyksikön tukemana. Vuoden loppuun mennessä TYP/IHA-osuuden kautta oli tehty yli 3.000 työntekijän tunnuksia TYP-järjestelmän AD-hakemistoon. Käyttöönotto jatkuu vuoden 2011 aikana.

Vuoden 2010 helmikuussa kaikki kirkon 323 seurakuntataloutta olivat tehneet ns. varsinaisen yhteistyösopimuksen it-yhteistyöalueeseen kuulumisesta. Näitä seurakuntien it-alueita oli yhteensä 13 kpl. TYP-järjestelmän sekä muun teknisen ja hallinnollisen tietoturvan käyttöönotto seurakunnissa alkoi ja jatkuu näiden it-alueiden it-aluepalvelukeskusten toimesta ja tukemana.

3.5 HENKILÖSTÖ- JA TALOUSHALLINNON KEHITTÄMISHANKE (HETA)

Projekti käynnistettiin marraskuussa 2006, jolloin tehtäväksi annettiin kirkon henkilöstö- ja taloushallinnon sekä niiden tietojärjestelmien kehittäminen 2010-luvulle tultaessa. Esiselvitys valmistui loppuvuodesta 2007. Kirkkohallituksen täysistunto hyväksyi kokouksessaan 22.1.2008 valmistelun pohjaksi HeTa-esiselvitystyöryhmän esityksen yhdestä yhteisestä Suomen evankelisluterilaisen kirkon talous- ja palkkahallinnon palvelukeskuksesta.

Vuoden 2010 tavoitteita määriteltäessä oletuksena oli, että lainmuutosesitys kirkon palvelukeskuksen perustamisesta käsiteltäisiin kirkolliskokouksessa marraskuussa 2009. Kirkkohallituksen täysistunto lähetti esityksen kirkolliskokoukselle kuitenkin vasta 30.3.2010, koska erityisesti seuraavat kysymykset vaativat vielä jatkoselvittelyä: pienten seurakuntien kustannusten nousu, prosessien tarkentaminen ja arvonlisävero-kysymys.

Uudenmaan yritysverotoimisto antoi ratkaisun 19.2.2010 kirkon palvelukeskuksen arvonlisä-verovelvollisuudesta. Ennakkoratkaisun mukaan kirkon palvelukeskuksen ei ole suoritettava arvonlisäveroa palvelumaksuista, sillä kyse ei ole liiketoiminnan muodossa harjoitetusta toiminnasta. Ennakkoratkaisu on voimassa 31.12.2011 asti. Palvelukeskuksen laskelmat päivitettiin päätöksen mukaisiksi. Kaikissa aiemmissa laskelmissa oli arvonlisävero otettu huomioon varovaisuusperiaatteen mukaisesti.

Kirkkohallituksen täysistunto päätti 30.3.2010 hyväksyä periaatteen harkinnanvaraisten avustusten myöntämisestä pienille, alle 6000 jäsenen ”yhden taloushenkilön” seurakunnille palvelukeskukseen liittymisen yhteydessä. Seurakunnan saaman avustuksen suuruus määräytyy palvelukeskuksen ensimmäisen käyttövuoden maksujen perusteella. Liittymisvuonna seurakunnalle maksetaan avustusta palvelukeskukselle maksettavien maksujen verran, toisena 75 %, kolmantena 50 % ja neljäntenä vuonna 25 % em. maksuista. Tämän jälkeen harkinnanvaraista avustusta voidaan myöntää vain erityisen painavista syistä.

Väärinkäsitysten poistamiseksi ja konkreettisemmän tiedon saamiseksi avattiin aikaisemmin tehtyjä prosessikuvauksia erityisesti seurakunnissa tehtävän työn osalta. Työryhmä oli sama, joka oli aikaisemmin työstänyt prosessikuvat. Ennen työn loppuunsaattamista pyydettiin n. 10 seurakuntataloutta kommentoimaan tulosta. ”Seurakuntiin jäävien töiden tarkennus” julkistettiin HeTa-sivustoilla.

HeTaan siirtymisen vaikutuksia seurakuntien työmääriin selvitettiin simuloimalla 14 seurakuntatalouden tilanne palvelukeskukseen siirtyvien töiden osalta. Seurakunnat olivat erikokoisia, eri puolilta maata ja mukana oli sekä yksittäisiä seurakuntatalouksia että seurakuntayhtymiä. Simuloinnit suoritettiin helmi-/maaliskuun 2010 aikana ja tuloksista tiedotettiin HeTa-sivustoilla.

Lisäksi selvitettiin neljän seurakunnan ulkoistamiskokemuksia. Selvityksessä on kerrottu myös ulkoistamiseen johtaneista syistä. Tilannetta on lisäksi työmäärän ja kustannusten osalta verrattu siihen, mitkä kustannusvaikutukset olisivat, jos palveluntarjoaja olisikin kirkon oma palvelukeskus. Näistäkin tuloksista on tiedotettu HeTa-sivustoilla.

Kirkolliskokous hyväksyi esityksen toukokuussa 2010. Tavoitteena on, että lainmuutos tulee voimaan vuonna 2012.

Syksyn aikana on valmistelua jatkettu johtoryhmässä ja neljässä alaryhmässä. IT-ryhmä on täydentänyt jo aikaisemmin tehtyjä hankittavien sovellusten vaativuusmäärittelyjä mm. tietoturva-näkökulmasta ja valmistellut tarjouskilpailua. Palvelukeskuksen sovellushankinta on aloitettu marraskuussa 2010. Hankinta toteutetaan neuvottelumenettelyllä. Neuvotteluihin on valittu yhdeksän eri ohjelmatoimittajaa. Neuvottelut alkavat helmikuussa 2011.

Pilotointi- ja toimipisteryhmä valmistelee toimipaikkaehdotukset ja pilottiseurakuntien valinnan. Heti kun toimipisteiden sijaintipaikkakunnat on valittu, aloitetaan palvelukeskuksen avainhenkilöiden rekrytointi. Siirtymisen suunnitteluryhmä on valmistellut palvelukeskuksen organisaatiota, työntekijöiden työkuvia ja koulutustarpeita. Juridiikkaryhmä valmistelee seurakuntatalouksien ja palvelukeskuksen välistä palvelusopimus pohjaa.

4 TALOUSARVIOSSA HYVÄKSYTTYJEN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI

4.1 HALLINTO-OSASTO

Toiminta-ajatus

Hallinto-osasto toteuttaa ja kehittää hyvää hallintoa kirkossa, antaa asiantuntijapalvelua ja valvoo kirkon etua. Sen tehtäviin kuuluu työ- ja virkamieslainsäädäntöä lukuun ottamatta kirkollinen säädösvalmistelu, kirkon yhteinen hallinto, kirkollisverotus sekä seurakuntien hallintoa, hallintorakenteita, taloutta ja omaisuuden hallintaa koskevat asiat.

Hallinto-osasto on jakautunut kahteen vastuualueeseen, yleishallintoon sekä seurakuntien hallintoon ja talouteen. Yleishallinnon vastuualueelle kuuluvat keskushallinnon asiakirjahallinto, kirjasto, käännöspalvelut, lainopilliset asiantuntijatehtävät sekä kirkkohallituksen ja kirkolliskouksen pääsihteeri- ja kansliatehtävät. Seurakunnan hallinnon ja talouden vastuualueella toimivat kirkonkirjojen pidon, hautaustoimen, seurakuntatalouden, kirkollisen rakentamisen, kulttuuriperinnön ja tilastoinnin asiantuntijat.

Tärkeimmät tapahtumat osaston toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Lainsäädäntöhankkeissa painottuivat kirkon ja seurakuntien taloushallintoon liittyvät säännösuudistukset. Näitä hankkeita olivat kirkon henkilöstö- ja taloushallinnon palvelukeskuksen (HeTa) perustamista koskevat säädösmuutokset, kirkon ja seurakuntien taloushallintoa sekä kirkollisverovelvollisuutta koskevien säännösten uudistaminen ja hautaustoimen maksuja koskeva kirkkolain muutos. Lisäksi tehtiin esitys kirkollisia vaakunoita, sinettejä ja leimoja koskevista säännöksistä. Kirkolliskouksen toimeksiannosta valmisteltiin kirkkolainsäädännön muutosehdotukset koskien kummien määrää, aloiteoikeutta hiippakuntavaltuustoon sekä Ahvenanmaan seurakuntien kirkkoherrojen kielitaitovaatimuksia.

Osaston toiminnassa resursseja sitoivat kertomusvuonna toimitetut seurakuntavaalit, joiden osalta osasto oli pääasiallisesti vastuussa juridisesta ja hallinnollisesta ohjauksesta ja neuvonnasta sekä vaaliasiakirjojen toimittamisesta. Loka-marraskuulle ajoittunut kirkostaeroamisalto sekä ennakköäänestysviikolle sijoittuneet postialan lakkotoimenpiteet työllistivät osastoa normaalia vaalivuotta enemmän.

Keskustelut median keväällä 2010 esiin nostaman rippisalaisuusvelvollisuuden ja lastensuojeluun liittyvän ilmoitusvelvollisuuden suhteesta jatkuivat koko loppuvuoden. Osaston edustaja oli mukana sosiaali- ja terveysministeriön, oikeusministeriön sekä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa käydyissä neuvotteluissa, jotka saatiin päätökseen joulukuussa. Osastolla valmisteltiin yhteistyössä ulkoasiain osaston kanssa asiaan liittyvä kansainvälinen vertailu Pohjoismaiden sekä Porvoon kirkkoyhteisöön kuuluvien kirkkojen normeista ja menettelytavoista.

Kirkon yhteisen jäsentietojärjestelmän (Kirjuri) osalta ryhdyttiin valmistelemaan järjestelmän käyttöönottoa, kun Inkeri Kranttila siirtyi talousosastolta hallinto-osastoon rekisteripäälliköksi. Samalla osastojen välistä tehtävänjakoa selkeytettiin. Rekisteripäällikkö vastaa tietojärjestelmän toiminnallisesta osuudesta ja sen käyttöönottoon liittyvistä tehtävistä.

Uutena projektina alkoi kirkolliskouksen historiateoksen kirjoittaminen, jota tehtävää hoitaa TT Jaakko Antila.

Tärkeimmät tapahtumat yleishallinnon vastuualueen toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Vastuualueen lainopillinen vahvuus kasvoi, kun lakimies Ulla Suotunen aloitti tehtävässään, johon kuuluu lainvalmistelun lisäksi antaa seurakunnille hallinnollista ja juridista neuvontaa.

Kirkon eläketoiniston arkistoaineisto siirto osaksi kirkkohallituksen arkistoa on aiheuttanut kirjaamolle uuden tehtävän, kirkon työntekijöitä koskevien eläkeasiakirjojen haun ja lähettämisen Kuntien eläkevakuutukseen eläkepäättöksiä varten. Kirkon eläketoiniston eläkeasiakirjojen sekä Kirkon kasvatusta ja nuorisotyön arkiston järjestämiseen palkattiin ulkopuoliset arkistohoitajat. Kaksi harjoittelijaa suoritti vuoden aikana asiakirjahallinnon ja arkistotoimen perustutkinnon kuukauden kestävän harjoittelun Kirkkohallituksessa. Seurakunnille järjestettiin yhteistyössä Kirkkopalveluiden kanssa kahden päivän arkistokurssi Kuopiossa. Kertomusvuonna arkiston palveluja käytti 12 ja kirjaston palveluja 11 tutkijaa.

Kirkkohallituksen käänöksistä noin puolet hoidetaan ostopalveluja käyttäen. Hankintalain mukainen kilpailutus käänösten palvelusopimuksesta vietiin läpi kesällä. Myös Kirkkohallituksen lehtitilaukset kilpailutettiin vuoden 2010 syksyllä. Kirkon koulutuskeskuksen ja Kirkon tutkimuskeskuksen lehtitilaukset siirrettiin Kirkkohallituksen kirjaston hoidettaviksi.

Tärkeimmät tapahtumat seurakunnan hallinto ja talous vastuualueen toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Vastuualueen uutena työntekijänä aloitti vuoden alusta tilastoasiantuntija Henna Ahtinen. Yliarkkitehti Eero Raatikaisen siirryttyä eläkkeelle elokuussa osastolla on jälleen yksi kirkollisista rakennusasioista vastaava viranhaltija.

Sakasti-sivuston käyttöönoton myötä sivustolle vietiin tehtäväalueita koskevaa materiaalia. Seurakuntien taloustilastojen saatavuutta sähköisessä muodossa kehitettiin siten, että Sakastissa julkaistiin seurakunnittain seurakuntien taloustilastot (tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma). Sakastin seurakuntien hallintoa koskevien sivustojen kehittäminen jatkuu edelleen. Kertomusvuonna asetettiin työryhmä tekemään esiselvitys kirkon kulttuuriomaisuuden hallintajärjestelmän hankkimisesta seurakuntien ja koko kirkon käyttöön. Seurakuntien rakennusasioita koskevien vahvistusasioiden ruuhka saatiin purettua siten, että jatkossa vahvistusasiat pystytään hoitamaan kohtuullisessa ajassa. Seurakuntien energiatehokkuussopimusten käyttöönoton selvittäminen on myös aloitettu.

Seurakuntien taloussääntömalli uudistettiin. Seurakuntien käyttöön laadittiin uusi arvonalisävero-opas ja annettiin ohjeet tilintarkastuksen kilpailuttamisesta ja tilintarkastuksen järjestämisestä, ostopalveluna hoidettuun työhön liittyvien eläkevakuutusmaksujen ja työkorvauksien kirjaamisesta, euroalueen yhteiseen maksujärjestelmään (SEPA) siirtymisestä sekä talousarvion 2011 laadintaa varten.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Esitys kirkkolainsäädännön kokonaisuudistuksesta tehdään kirkolliskokoukselle toukokuussa.

Arvio: Kirkkolainsäädännön kokonaiskodifiointi -hanke jouduttiin keskeyttämään, kun kodifiointiin liittyvät lakiesitykset raukesivat kirkolliskokouksessa. Kirkon keskushallinnon uudistamista ja kirkkoherran vaalia koskeva valmistelu aloitettiin uudelleen kertomusvuoden aikana.

Tavoite 2: Seurakuntavaalien 2010 toteuttamisen tukeminen.

Arvio: Seurakuntavaaleista järjestettyä koulutusta ja seurakuntavaalit.fi-sivuilla julkaistua ohjeistusta on pidetty pääsääntöisesti riittävänä ja käytännönläheisenä. Seurakunnat hyödynsivät myös seurakuntavaalien toimittamiseen liittyviä sähköisiä lomakkeita.

Tavoite 3: Kirkon yhteisen tietojärjestelmän käyttöönoton suunnittelun toteuttaminen.

Arvio: Kirjurin käyttöönoton aikataulua myöhennettiin. Käyttöönoton suunnittelu alkoi kesällä.

Tavoite 4: Seurakuntien taloudellisen tilanteen seuraaminen ja siihen liittyvä edunvalvonta.

Arvio: Tietoisuutta seurakuntien yhteisöveron tuoton jako-osuuden perusteista ylläpidettiin mediassa.

Tavoite 5: Hallinnon avoimuuden ja läpinäkyvyyden kehittäminen.

Arvio: Kertomusvuoden aikana saatiin valmiiksi kirkkohallituksen voimassa olevien sopimusten saattaminen sähköiseen muotoon osaksi asianhallintajärjestelmää.

4.2 TYÖMARKKINAOSASTO

Toiminta-ajatus

Kirkon työmarkkinalaitos toimii evankelis-luterilaisen kirkon sekä seurakuntien ja seurakuntayhtymien edunvalvojana työmarkkina-asioissa. Työmarkkinaosasto toimii Kirkon työmarkkinalaitoksen toimistona sekä kirkkohallituksen asiantuntijayksikkönä työ- ja virkamiesoikeuden, henkilöstöhallinnon ja työelämän kehittämiskysymyksissä sekä seurakuntien keskeisenä tuki- ja yhteistyöorganisaationa työnantajatoiminnassa.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Suomen työmarkkinajärjestelmässä pitkään noudatetulle keskitetylle ns. tulopoliittiselle sopimusmallille ei ollut enää edellytyksiä neuvoteltaessa uusista sopimusratkaisuista eri sektoreille. Työmarkkinoiden keskusjärjestöt yrittivät löytää vielä vuoden 2009 puolella yhteisiä linjauksia siitä, miten voitaisiin ohjata ja koordinoida neuvottelu- ja sopimustoimintaa tulopoliittisten sopimusten jäätyä pois käytöstä. Tällaisellekaan keskusjärjestöjen yhteiselle asiakirjalle ei löytynyt edellytyksiä ja koko työmarkkinakierros käytiin ns. liittokierroksena.

Kertomusvuonna solmittiin kolmivuotinen Kirkon yhteinen virka- ja työehtosopimus. Sen voimassaolo päättyy 31.1.2013. Voimassaoloajaltaan kirkon alan sopimus on työmarkkinakierroksen pisin. Palkkaratkaisut tehtiin kuitenkin vain vuoden 2010 osalta ja ne jätettiin vuosien 2011 ja 2012 osalta neuvoteltaviksi ja sovittaviksi myöhemmin.

Julkisella sektorilla teki ensimmäisenä sopimusratkaisun kunta-ala, seuraavaksi kirkon ala ennen valtion alaa. Kustannusvaikutukseltaan julkisen alan sopimukset olivat varsin samankaltaisia, vaikka palkkaratkaisujen toteutustavat poikkesivat toisistaan tuntuvasti. Kirkon ja valtion alojen sopimusten kokonaiskustannusvaikutukset olivat jonkin verran kunta-alaa pienemmät. Kunta-alan ratkaisuihin vaikutti erityisesti muutamaa vuotta aikaisemmin työtaistelu-uhkan alla tehty ns. TEHY-ratkaisu. Samalla kun tulopoliittiset sopimukset jäivät pois käytöstä, eri työmarkkinasektoreiden sopimusten sisällöllinen ja aikataulullinen eriytyminen yleisemminkin vauhdittui. Eri alojen sopimuskaudet poikkeavat nykyisin huomattavasti toisistaan eikä enää

voida puhua aikaisempaan tapaan yleisistä työmarkkinakierroksista. Työmarkkinoilla on siirrytty jatkuvan neuvottelun käytäntöön.

Työelämään ja sosiaalipolitiikkaan liittyvän lainsäädännön valmistelua koskeva ns. kolmikantainen neuvottelutoiminta, johon osallistuvat työmarkkinoiden keskusjärjestöt ja asianomaiset ministeriöt, on jatkunut myös tulopoliittisten sopimusten jälkeisissä oloissa. Kirkon työmarkkinalaitoksen osallistuminen tähän toimintaan on viime vuosina lisääntynyt, vaikkakin pienen toimintayksikön resurssit tulevat käytännössä esteeksi laajemmalle osallistumiselle.

Suomen kansantalous joutui syksyllä 2009 suuriin vaikeuksiin. Seurakuntien talouteen ja henkilöstöhallintoon tämä heijastui kertomusvuonna ehkä yllättäen vielä varsin vähän. Seurakuntien palveluksessa olevien lukumäärä pysyi miltei aikaisemmalla tasolla eikä esim. avoimeksi tulleita tehtäviä juurikaan jätetty täyttämättä. Muutamassa seurakunnassa turvauduttiin lomautuksiin. Merkittävää varautumista tuleviin taloudellisesti tiukempiin aikoihin ei näkyvästi ilmenyt.

Kirkolliskokous päätti marraskuussa 2009 laajasta kirkon virkamiesoikeudellisten säännösten uudistuksesta. Uudistus ei edennyt eduskuntakäsittelyyn vuoden 2010 aikana, koska asiaa ei valtiovallan toimenpitein ollut mahdollista priorisoida niiden asioiden joukkoon, jotka saatetaan eduskunnan käsiteltäväksi ennen vuoden 2011 eduskuntavaaleja. Uudistuksen voimaantulo siirtynee vuoteen 2012. Uudistuksen edellyttämää koulutustoimintaa ei sen vuoksi ollut tarkoituksenmukaista käynnistää kertomusvuoden aikana, kun voimaantuloajankohta on täysin auki. Kirkolliskokouksen toimeksiannosta asetettiin työryhmä valmistelemaan syrjäntäkielto-säännöksen aikaansaamista kirkkolainsäädäntöön. Yhdenvertaisuuslain uudistus on oikeusministeriössä kesken. Tuolla valmistelulla on suuri sekä muotoa että sisältöä koskeva merkitys valmisteltaessa asiaa kirkon omassa piirissä. Tämän vuoksi työryhmälle on myönnetty lisäaikaa vuoden 2011 loppuun.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Neuvotellaan ja solmitaan uusi useampivuotinen Kirkon yleinen virka- ja työehtosopimus liitesopimuksineen sekä neuvottelumenettelyä koskeva pääsopimus.

Arvio: 16.2.2010 allekirjoitettiin uusi Kirkon yleinen virka- ja työehtosopimus 2010–2012. Sopimus tuli voimaan 1.2.2010 ja sen voimassaolo päättyy 31.1.2013. Sopimusratkaisun yhteydessä solmittiin neuvottelumenettelyä koskeva Pääsopimus sekä Kirkon yhteistoimintasopimus ja eräitä muita sopimuksia. Myöhemmin toimintavuonna solmittiin Kirkon henkilöstökoulutusopimuksen korvaava Kirkon henkilöstön kehittämissopimussopimus.

Tavoite 2: Julkistetaan Kirkon työolobarometri 2009 ja analysoidaan sen tulokset yhdessä keskus- ja hiippakuntahallinnon toimijoiden kanssa.

Arvio: Viides kirkon alan työolobarometri julkistettiin maaliskuussa 2010. Julkistamisen yhteydessä pidettiin kirkkohallituksen, kirkon työmarkkinalaitoksen, pääsopijajärjestöjen sekä tuomiokapitulien edustajien neuvotteluseminaari.

Tavoite 3: Järjestetään seurakuntien henkilöstöhallinnon vastuuhenkilöille palkkausjärjestelmää ja erityisesti harkinnanvaraista henkilökohtaista palkanosaa sekä henkilöstöhallinnon juridiikkaa ja käytännön haasteita koskevaa koulutusta ja ohjausta. Kirkolliskokouksen päätettyä kirkon virkamiesoikeudellisten säännösten uudistuksen sisällöstä käynnistetään siihen liittyvä koulutus- ja neuvonta.

Arvio: Harkinnanvaraisen palkanosan käyttöönottamista seurakunnissa edistettiin erityisen pilotointiverkoston avulla Kirkon työmarkkinalaitoksen ja yhteistyötahojen järjestämin seminaarein, yhteistyökokouksin ja ohjeistuksin. Asiaa pidettiin esillä myös muussa koulutuksessa ja yhteydenpidossa. Kirkolliskokouksen marraskuussa hyväksymä virkamiesoikeudellisten säännösten

uudistus ei edennyt hallituksen esitykseksi kertomusvuoden aikana, ja tämän vuoksi myös uudistusta koskevan informointitoiminnan ajoittamisesta kertomusvuodelle oli luovuttava ja lykättävä myöhemmäksi.

Tavoite 4: Osallistutaan valtakunnalliseen sekä EU-tasoiseen työelämän kysymysten kaksikantaiseen ja kolmikantaiseen valmistelutoimintaan yhtenä työmarkkinoiden seitsemästä keskusjärjestöstä.

Arvio: Tavoite on toteutunut suunnitellulla tavalla.

Tavoite 5: Uudistetaan ja ajantasaistetaan Kirkon työmarkkinalaitoksen verkkosivut ulkoasullisesti ja sisällöllisesti ajanmukaiseksi ja laadukkaaksi informaatiokanavaksi sopimus- ja henkilöstöhallintoasioissa.

Arvio: Verkkosivut uudistettiin kertomusvuoden aikana osana kirkkohallituksen ylläpitämän Sakasti.fi-sivuston aikaansaamista.

4.3 TALOUSOSASTO

4.3.1 Projektit/Osaston johtajan toimisto

4.3.1.1 HeTa-hanke

Tästä kerrotaan erikseen kärkihankkeiden joukossa.

4.3.1.2 Kirkon vastuullisen sijoittamisen projekti 2008–2010

Toiminta-ajatus

Projektin tarkoitus on edistää vastuullista sijoitustoimintaa kirkon piirissä ja Suomessa.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Kertomusvuoden aikana kirkon keskusrahasto on jatkanut toimintaansa vastuullisen sijoittamisen edelläkävijänä Suomessa.

Kirkon keskusrahaston aloitteesta suomalaiset YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden (PRI) allekirjoittajat ovat aktivoituneet edistääkseen vastuullista sijoitustoimintaa Suomessa. Kesäkuussa 2010 nämä 15 sijoittajatahoa järjestivät Vastuullinen sijoittaminen 2010- seminaarin Vanhalla ylioppilastalolla, jossa Tasavallan presidentti Tarja Halonen piti avauspuheen. Tilaisuuteen osallistui yli 400 sijoitusalan asiantuntijaa, mikä teki tilaisuudesta ainutlaatuisen Suomessa. Seminaarin yhteydessä järjestäjätahot perustivat FINSIF ry:n (Finland's Sustainable Investment Forum). FINSIF-yhdistyksen tavoite on edistää vastuullista sijoittamista Suomessa jakamalla tietoa ja synnyttämällä keskustelua aiheesta. Syksyn 2010 aikana FINSIF järjesti yhteisiä yritystapaamisia eri aiheista kuten GRI (Global Reporting Initiative) -raportointimenetelmät ja kestävä palmuöljytuotanto. Vuodelle 2011 FINSIF suunnittelee lisää yhteistyötä

vastuullisen sijoittamisen edistämiseksi. Kirkon keskusrahaston edustaja osallistuu FINSIF ry:n hallitustyöskentelyyn.

Kirkon vastuullisen sijoittamisen projektin keskeinen tehtävä on tukea seurakuntia vastuullisen sijoitustoiminnan toteuttamisessa. Osana tätä tehtävää projekti järjesti räätälöidyn vastuullisen sijoittamisen neuvontapalvelun seurakunnille syksyn 2010 aikana. Neuvontapalveluun osallistui yhteensä 25 seurakuntaa. Neuvontapalvelu käytiin pääasiassa puhelimitse, mutta projekti järjesti myös tapaamisia eri paikkakunnilla. Neuvontapalvelussa käsiteltiin sijoitussuunnitelman laatimista sekä vastuullisen sijoittamisen käytäntöjä seurakunnan omasta näkökulmasta.

Kirkon omistajapolitiikka hyväksyttiin Kirkkohallituksen täysistunnossa syksyllä 2009. Omistajapolitiikan avulla keskusrahasto halusi tarkentaa omistajakäytäntöjään erityisesti kotimaisiin osakeomistuksiin liittyen. Keväällä 2010 keskusrahaston sijoitusyksikkö osallistui ensimmäisen kerran kotimaisten pörssiyhtiöiden yhtiökokouksiin. Osallistuminen tapahtui yhdessä Nordean kanssa, joka vastaa kirkon eläkerahaston kotimaisen osakemandaatin hoitamisesta. Keskusrahasto osallistui yhteensä viiteen yhtiökokoukseen: Fortum, Kone, Neste Oil, Outokumpu ja UPM Kymmene. Kokoukset etenivät esityslistan mukaisesti, eikä merkittäviä erimielisyyksiä tai yllätyksiä ilmennyt. Käytäntöä jatketaan kevään 2011 yhtiökokouksissa.

Keskusrahasto osallistui kevään 2010 aikana ilmastonmuutoskeskusteluihin kymmenen suomalaisen pörssiyhtiön kanssa. Tapaamisten tarkoituksena oli tutustua siihen, miten yritys on toiminnassaan kartoittanut ilmastonmuutokseen liittyviä toiminnallisia riskejä ja mahdollisuuksia. Keskustelut perustuivat Ethix SRI Advisorsin laatimaan tutkimusraporttiin aiheesta. Kirkon keskusrahasto osallistuu myös CDP Water Disclosure -aloitteeseen kevästä 2010 alkaen. Aloite kerää vedenkäyttöön liittyvää tietoa maailman suurimmilta yrityksiltä. Taustalla ovat puhtaan veden saatavuuteen liittyvät ongelmat. Tarkoituksena on informoida sijoitusmarkkinoita veten liittyvistä sijoitusriskeistä sekä liiketoiminnallisista mahdollisuuksista.

Läpinäkyvyys ja avoimuus ovat tärkeitä ominaisuuksia vastuulliselle sijoittajalle. Kirkon keskusrahasto pyrkii säännöllisesti raportoimaan vastuulliseen sijoittamiseen liittyvistä toimitaan. Tähän kuuluu kirkon vastuullisen sijoittamisen verkkosivuston jatkuva ylläpito ja kehittäminen. Kirkon intranetissä löytyy lisää seurakunnille suunnattua materiaalia vastuullisesta sijoittamisesta, kuten esitykset ja mallipohjat projektin järjestämästä neuvontapalvelusta. Lisäksi keskusrahasto julkaisee vuosittain vastuullisen sijoittamisen toimintakertomuksen verkossa.

Talousarviossa hyväksytyjen keskeisten toiminnallisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Seurakuntien tietämyksen lisääminen vastuullisesta sijoittamisesta

Tavoite 2: Yhteisen omistajapolitiikan laatiminen kirkolle

Tavoite 3: Verkostoituminen muiden sijoittajien kanssa ja erilaisten sijoittaja-aloitteiden tukeminen

Tavoite 4: Vastuullisen sijoittamisen käsitteiden selkeyttäminen ja yleinen tiedottaminen

Arvio: Kaikki tavoitteet toteutuivat edellä kuvatuilla tavoilla.

4.3.2 Kirkon eläkelaitos

4.3.2.1 Eläketoimisto

Toiminta-ajatus

Kirkon ja seurakuntien henkilöstön ansioeläketurvan järjestäminen ja toimeenpano.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Kirkon eläketoimiston toiminta on 1.1.2010 lukien siirretty kokonaisuudessaan Kuntien eläkevakuutuksen (Keva) tiloihin. Kirkon keskusrahaston eläketoimistosta siirtyneitä asiantuntijoita työskentelee Kevan tiloissa edelleen kuusi.

Kirkon eläketoiminta on onnistuneesti sulautettu osaksi Kevan muuta eläketoimintaa. Seurakuntien tarkastustoiminta on vakiinnuttanut toimintansa, työkyvyttömyyseläkkeiden käsittelyyn ja asiakaspalveluun on voitu osoittaa runsaasti lisää resursseja, samoin eläkkeiden valvontaan ja valitusten käsittelyyn. Toiminta on kaikilta osin yhtenäistetty Kevan toimintamallien mukaiseksi. Vuoden aikana Kevan verkkosivuja muutettiin niin, että ne palvelevat myös kirkon työntekijöitä ja eläkkeensaajia.

Kirkon eläketoimiston vanhan eläkejärjestelmän tietojen konversioon on niin ikään kohdennettu huomattavasti sekä taloudellisia että henkilöresursseja. Samoin runsaasti henkilöresursseja on tarvittu Kevan 1.1.2012 käyttöön otettavan uuden eläkekäsittelyjärjestelmän suunnitteluun ja testaukseen. Vanhan järjestelmän konversio sekä uuden testaus jatkuvat edelleen vuonna 2011.

Vuoden aikana on aloitettu myös 1.1.2012 tapahtuvan toiminnan lopullisen siirron vaatimien lakimuutosten valmistelu.

Talousarviossa hyväksyttyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Kevan ja Kirkon välisen ostopalvelusopimuksen mukaisesti eräiden osatoimintojen siirtäminen Kevan hoidettavaksi.

Arvio: Tavoite on saavutettu. Koko eläketoimiston toiminta on Kevan tehtävänä. Kirkon keskusrahaston eläkeasiantuntijat työskentelevät Kevan työnjohdon ja ohjauksen mukaisesti.

Tavoite 2: Yhellen, Arek:iin ja Kirkeen tehtävien lakisääteisten ja välttämättömien ohjelmamuutosten testaus ja käyttöönotto.

Arvio: Tavoite on saavutettu.

4.3.2.2 Sijoitusyksikkö

Toiminta-ajatus

Eläkevastuun kattamiseksi tapahtuva varojen sijoittaminen tuottavasti, turvaavasti ja vastuullisesti.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Kirkon eläkerahastolle vuosi 2010 oli tuotoltaan erittäin hyvä. Vuoden 2010 sijoitustoiminnan nettotulos käyvin arvoin oli 13,8 % ja eläkerahasto voitti vertailuindeksinsä 1,66 % -yksiköllä. Paras kuukausituotto oli 4,75 % ja heikoin -1,81 %. Eläkerahaston pitkän aikavälin nettotuotto (1991–2010) pysyi edelleen hyvänä, ollen vuoden lopussa 8,72 % p.a. (reaalinen vuosituotto 6,89 % p.a.).

Sijoittajien kannalta vuosi 2010 oli kokonaisuutena parempi kuin osattiin odottaa. Erilaisten valtioiden tukipakettien ja keskuspankkien rahoitusmarkkinoille tarjoaman ylimääräisen likviditeetin turvin globaalit osakemarkkinat yllättivät sijoittajat myönteisesti.

Maaailman osakemarkkinat tuottivat keskimäärin 20,5 % euroissa mitattuna. Länsimarkkinoista vauhdikkainta kurssinousu oli Suomessa ja Pohjoismaissa. Sen sijaan Euroopan osakemarkkinat kokonaisuutena jäivät keskimääräisestä tuotosta velkakriisin painaessa etenkin reuna-valtioiden osakekursseja. Vuonna 2010 kehittyvät markkinat tuottivat keskimäärin 28 % eli hieman kehittyneitä maita enemmän.

Myös korkopuolella tuotot olivat varsin hyviä, etenkin riskipitoisemmissa korkoluokissa kuten high yield -lainoissa ja kehittyvien maiden lainoissa. Myös vaihtoehtoisten sijoitusten tuotot olivat vuonna 2010 kokonaisuutena plussalla. Suurinta nousu oli kullan hinnassa, maataloushyödykkeissä sekä pääomasijoituksissa.

Vuoden suurin yllätys nähtiin euroalueen valtionlainoissa. Harva osasi vuosi sitten ennustaa, että vuonna 2010 tietyt euromaat ajautuisivat vakaviin luottamusongelmiin ja koko euron olemassaolo kyseenalaistettaisiin. Luottamusongelmista kärsiviä maita ovat erityisesti Kreikka, Irlanti ja Portugali. Näiden maiden valtionlainojen korot nousivat nopeasti vuonna 2010 ja lainojen tuotot painuivat miinukselle.

Valtioiden velkaongelmat voidaan nähdä finanssikriisin toisena aaltona; alussa ongelmissa olivat pankit, jolloin pelastajiksi tulivat valtiot ja keskuspankit. Jo valmiiksi voimakkaasti velkaantuneet valtiot elvyttivät taloutta velkarahalla ja näin velkataakka on muodostunut ongelmalliseksi. Valtioita ei loppukädessä kukaan tule pelastamaan, vaan ongelmat täytyy ratkaista tasapainottamalla valtioiden budjetteja ja rajoittamalla velanottoa. Tämä sopeutus tulee jatkumaan pitkään ja näkyy normaalia maltillisempuna talouskasvuna.

Euroalueen velkakriisin lisäksi toinen vuotta 2010 leimannut ilmiö oli keskuspankkien poikkeuksellinen rooli talouden elvyttämisessä. Euroopan keskuspankki osti ensimmäistä kertaa historiansa aikana ongelmamaiden valtionlainoja jälkimarkkinoilta. USA:n keskuspankki FED ilmoitti loppuvuodesta uusista massiivisista valtionlainaostoistaan ja samaan aikaan Japanin keskuspankki toteutti arvopapereiden osto-ohjelmansa. Lyhyellä aikavälillä nämä keskuspankkien toimenpiteet ovat tuoneet helpotusta markkinoiden epävarmuuteen, mutta toimien pitkän aikavälin vaikutukset ovat vielä epäselviä. Riskinä on esimerkiksi inflaation nopea kiihtyminen.

Eläkerahaston sijoitustoimintaa hoidetaan täydenvaltakirjan omaisuudenhoitosopimusten ja rahastosijoitusten kautta. Eläkerahasto on hajauttanut sijoitusriskejään toimialoittain, maantieteellisesti, yrityskoon, sijoitustyylien ja omaisuudenhoitajien mukaan. Eläkerahaston sijoitustoiminnasta on kerrottu lisää eläkerahaston johtokunnan toimintakertomuksessa, joka on tämän kertomuksen liitteenä.

Talousarviossa hyväksyttyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Hoitaa eläkerahaston rahoitusarvopapereita siten, että eläkerahaston arvopapereiden vertailuindeksi ylitetään riskit halliten.

Arvio: Tavoite toteutui. Eläkerahaston arvopaperimuotoiset sijoitukset voittivat vertailuindeksinsä 1,66 prosenttiyksiköllä ja sijoitustoiminnan informaatio-suhde oli 0,93. Huomionarvoista on se, että vertailuindeksi ylitettiin sekä osakesijoituksissa että korkosijoituksissa.

Tavoite 2: Kiinteistösalkun tuotto-prosentin ja vuokrausasteen pitäminen vuoden 2009 tasolla.

Arvio: Tavoite toteutui. Kiinteistösalkun tuotto oli 4,9 %. Vastaava luku vuonna 2009 oli -1,9 %. Suorat kiinteistösijoitukset tuottivat 6,7 % (vuonna 2009 7,3 %) ja kiinteistörahastot tuottivat 2,1 % (vuonna 2009 -16,1 %). Suorien kiinteistöjen vuokrausaste oli kiinteistösalkussa edelleen 100 %.

Tavoite 3: Eläkerahaston sijoitussalkun rakenteen selkeyttäminen.

Arvio: Tavoite toteutui. Suurimmat muutokset tavoitteen saavuttamiseksi tehtiin rahamarkkinasalkussa sekä yhdysvaltalaisen osakkeiden salkussa. Yhdysvaltalaisen osakkeiden osalta otimme käyttöön SEB:n konsultatiivisen palvelun, jossa he analysoivat ja ehdottavat salkkustrategioita oman näkemyksensä mukaisesti. Yhdysvaltalaisen osakkeiden salkku uudistettiin maaliskuussa. Lisäksi vuoden 2010 loppupuoliskolla aloitettiin eurooppalaisten osakkeiden hankintakilpailutus, jonka tuloksena eurooppalaisten osakkeiden salkku tulee uudistumaan kokonaan.

Tavoite 4: Vastuullisen sijoitustoiminnan toteuttaminen YK:n periaatteita noudattaen.

Arvio: Tavoite toteutui. Eläkerahasto on toiminut tiiviissä yhteistyössä kirkon keskusrahaston vastuullisen sijoittamisen projektin kanssa. YK:lle toimitettavassa vuosiraportissa olemme pystyneet raportoimaan vastuullisen sijoitustoiminnan kehittymisestä ja parantaneet pisteytystämme. Erityisesti voidaan mainita, että sijoituspäätöksissä vastuullisuuskriteerit on liitetty entistä selkeämmin rahastovalintaprosesseihin. Lisäksi huomiota on saanut kansallinen yhteistyö ja osallistuminen FINSIF yhdistyksen toimintaan.

4.3.3 Hankintayksikkö

Toiminta-ajatus

Hankintayksikkö kehittää Kirkkohallituksen hankintatoimintaa ja avustaa Kirkkohallituksen yksiköitä ja tuomikapituleja hankintoihin ja kilpailuttamiseen liittyvissä kysymyksissä sekä neuvoo myös seurakuntia hankinta-asioissa.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Kertomusvuoden suurin hankintayksikön yksittäinen hanke oli Kirkkohallituksessa vuonna 1991 käyttöön otetun puhelinvaihteen kilpailuttaminen päätelaitteineen (ks. tavoite 1). Kilpailuttamiseen, työryhmätyöhön ja käytännön järjestelyihin hankintayksikön lisäksi osallistuivat myös talousosaston kiinteistö-, talous- ja tietohallintoyksiköt.

Kertomusvuonna KL-Kuntahankintojen, Kirkon keskusrahaston ja seurakuntien välinen yhteistyö on kehittynyt ja tullut tunnetummaksi. Yhteistyö alkoi edellisen vuoden marraskuussa. Kertomusvuoden loppuun mennessä hankintayhteistyösopimuksen tehneitä seurakuntia oli jo 156. Seurakunnat ovat antaneet sitoumusvaltakirjat ja siten liittyneet 11 erilaiseen hankintakilpailuun. Kuntahankinnat järjesti kertomusvuonna mm. Microsoft-ohjelmistojen käyttöoikeuksien hallintapalveluiden yhteishankinnan kilpailutuksen. Tähän liittyi etukäteen kirkon keskusra-

haston lisäksi suurin osa seurakuntien IT-alueista. Kirkkohallituksen hankintayksikkö toimii Kuntahankintojen, Kirkkohallituksen ja seurakuntien välisen yhteistyön koordinoijana.

Kirkkoverkossa olevalla hankintatoimen sivustolla (Sakasti.evl.fi/hankinnat) julkaistaan kirkon keskusrahaston ja kirkkohallituksen avoimet tarjouspyynnöt (linkki HILMA:n sivustolle), niihin tulleet kysymykset ja kysymyksiin annetut vastaukset. Tietoa on lisäksi yhteistyömahdollisuudesta KL-Kuntahankintojen kanssa ja heidän kilpailuaikataulustaan. Sivustolla on myös yleistä hankintaohjeistusta, linkkejä erilaisiin hankintasivustoihin, hankintalainsäädäntöön ja ajankohtaisia hankinta-asioita.

Hankintayksikkö on kertomusvuoden aikana avustanut Kirkkohallituksen eri yksiköitä hankintakilpailujen järjestämisessä, päätösehdotuksien valmisteluissa ja sopimusneuvotteluissa. Seurakuntien neuvonta hankinta-asioissa on lisääntynyt edellisestä vuodesta. Hankintayksikkö on vakiinnuttanut asemansa kirkon kentän johtavana hankinta-asiantuntijana.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Kirkkohallituksen puhelinjärjestelmän kilpailuttaminen

Arvio: Tavoite toteutui. Kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteella yhteistyökumppaniksi valittiin TeliaSonera Finland Oyj kahden vuoden ajaksi (+ optiot 1 + 1).

Tavoite 2: Seurakuntien ja tuomiokapitulien neuvonta hankintaan liittyvissä kysymyksissä

Arvio: Tavoite toteutui. Neuvontaa on annettu sähköpostilla ja puhelimitse. Sähköpostikyselyt ovat lisääntyneet kertomusvuoden aikana. Seurakuntien tarjouspyyntöluonnoksia on myös pyydettyäessä tarkistettu.

Tavoite 3: Kirkkohallituksen hankintaohjeiden päivittäminen muutosten osalta.

Arvio: Tavoite ei ole vielä toteutunut. Hankintaohjeiden päivittäminen on aloitettu ja ne ovat odottaneet nyt eduskunnan päätöstä kirkkolain 24 luvun muutoksenhakusäännösten tarkistamisesta. Lakimuutos on tullut voimaan 1.3.2011.

Tavoite 4: Hankintalain uusien muutosten kouluttaminen.

Arvio: Tavoite on toteutunut. Koulutusta on annettu yhteistyössä FCG Finnish Consulting Group Oy:n kanssa seurakuntien henkilöstölle. Hankintalain 1.6.2010 voimaan tulleista muutoksista tiedotettiin kirkkohallituksen yleiskirjeessä nro 23/2010.

Tavoite 5. Yhteistoiminnan kehittäminen erityisesti pienten seurakuntien kesken ja mahdollisesti myös alueen kuntien kesken.

Arvio: Tavoite on osittain toteutunut. Yhteistyö kehittyy lähivuosina eri hankkeiden myötä. Hankintojen yhteiskilpailuttaminen KL-Kuntahankintojen kanssa seurakunnille soveltuvisissa tavara- ja palveluhankinnoissa hyödyttää kaikkia seurakuntia. Kuntahankintojen aikaisemmin tekemiin kilpailutuksiin voivat seurakunnat liittyä myös jälkikäteen pienhankintojen rajoissa (alle 30.000 alv 0), kun hankintayhteistyösopimus ja sitoumusvaltakirja on asianmukaisesti päätetty ja tehty. Erityisesti pienet seurakunnat voivat hyödyntää näitä kilpailutuksia jälkikäteen.

4.3.4 Kiinteistöyksikkö

Toiminta-ajatus

Vastaamme kirkon keskusrahaston omistamien kiinteistöjen ylläpito-, kunnossapito- ja peruskorjaustehtävistä sekä investoinneista.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Arkkipiispantalon ja piharakennuksen muutos- ja korjaustöiden valmistuminen 12.12.2010.

Kiinteistöyksikkö oli valmistelemassa ja toteuttamassa yhdessä hankintayksikön, talousyksikön ja tietohallintoyksikön kanssa puhelinvaihteratkaisun hankintaa.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Arkkipiispantalon huonetilojen kunnostus.

Arvio: Hankkeeseen varatut määrärahat 260 000 € eivät riittäneet muutos- ja korjaustöiden toteuttamiseen. Lisärahoitusta saatiin 380 000 € siirtämällä Oulun ja Porvoon tuomiokapitulien sekä Koulutuskeskuksen hankkeet toteutettaviksi vuonna 2011. Kirkolliskokous myönsi toukuussa hankkeelle vielä 1 000 000 € lisämäärärahan.

Suunnittelun aikana hanke kasvoi ja korjaus- ja muutostöihin sisällytettiin piharakennuksen käyttötarkoituksen muuttaminen toimistokäyttöön arkkipiispankansliaksi. Liikuntarajoitteisten pääsyä rakennukseen helpotettiin rakentamalla invaluiska ja hissi, asunto-osan paloturvallisuutta parannettiin sekä talotekniikkaa uusittiin ennakoitua enemmän. Lisäksi vuonna 2009 perustusten vahvistamisen yhteydessä vaurioituneet sisäseinät korjattiin.

Hankkeen kustannukset olivat 1 832 876 €, joten budjetti ylittyi 192 876 €. Ylitys aiheutui lisätöistä.

Tavoite 2: Koulutuskeskuksen ulkovaipan peruskorjaus.

Arvio: Hanke ei toteutunut. Määrärahat siirrettiin Arkkipiispantalon hankkeeseen.

4.3.5 Tietohallintoyksikkö

Toiminta-ajatus

Tietohallintoyksikkö on kirkon perustehtävää tukeva asiantuntijayksikkö, joka kehittää ja ylläpitää kirkon toiminnassa, taloudenhoidossa ja hallinnossa tarvittavia tietojärjestelmiä ja tietotekniikkaa sekä tukee työntekijöitä niiden käytössä.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Vuoden 2008 lopussa valmistuneen Meidän kirkko tietoverkoissa -nimisen kirkon tietohallintostrategian mukaisesti tietohallinnon kokonaiskirkollisen kehittämisen painopisteitä vuosien 2009–2012 aikana ovat seuraavat kokonaisuudet: Hengellinen elämä verkossa. Seurakuntavaalit.

Jäsentietojen hallinta (KITKE/Kirjuri). Työpaikkailmoittelu ja rekrytoinnin hallinta. Henkilöstö- ja taloushallinto (HeTa). Kirkon tietojärjestelmien käyttöoikeuksien hallintajärjestelmä (TYP). Tietoturva- ja tietosuoja. KIRKKO-verkon muu kehittäminen. Kirkon tietohallinnon uudelleen organisointi ja it-yhteistyöalueet. Strategian jalkautus seurakuntiin. Näiden painopisteiden toteutumista on selostettu myös kirkon strategisten hankkeiden kuvausten yhteydessä.

Kirkon tietohallintostrategian mukaisena tärkeänä uutena painopisteenä on ollut kirkon tietohallinnon uudelleen organisointi. Pienten seurakuntien it-resurssit eivät enää yksinään riitä mm. lakisääteisten tietoturva vaatimusten toteuttamiseen. Tämän vuoksi tarvitaan sellaisia seurakuntien paikallisia sopimus pohjaisia it-yhteistyö alueita, joissa on useita päätoimisia it-asiantuntijoita hoitamassa mm. kirkon jäsentietojärjestelmän tietoturvallisen käyttöönoton yhteistyössä alueen seurakuntien ja eri työalojen asiantuntijoiden kanssa. Tämä kirkon tietohallinnon uudelleen organisointi on jatkossa merkittävässä roolissa myös seurakuntien muiden työalojen paikallisen yhteistyön kehittämisessä samalla, kun yhtenäistetään eri työalojen omia tietojärjestelmiä.

Vuoden 2010 helmikuussa oli se tilanne, että kaikki kirkon 323 seurakuntataloutta olivat tehneet ns. varsinaisen yhteistyösopimuksen it-yhteistyö alueeseen kuulumisesta. Näitä it-alueita oli yhteensä 13 kpl seuraavasti (it-alueen nimi, seurakuntatalouksien lukumäärä vuoden 2009 rakenteella, vakituisten työntekijöiden lukumäärä vuoden 2008 tilastoista):

Arkkihiippakunnan IT-alue	43	1 645
Tampereen IT-alue	36	1 828
Lahden IT-alue	12	558
Oulun hiippakunnan pohjoisosan IT-alue	26	585
Oulun IT-alue	11	435
Keski-Pohjanmaan IT-alue	20	503
Kouvolan IT-alue	29	1 290
Kustens IT-central (Rannikon IT-keskus)	32	727
Itä-Suomen IT-alue	52	1 388
Seinäjoen IT-alue	26	804
Keski-Suomen IT-alue	16	591
Kehä-IT yhteistyöalue	21	1 105
Espoo, Helsinki, Kauniainen, Vantaa -alue	4	2 264

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Kirjuri-jäsentietojärjestelmä

Arvio: Kirjuri-järjestelmän rakentamista jatkettiin siten, että se tulee tuotantokäyttöön kaikissa seurakunnissa joulukuussa 2011. Asiaa on kuvattu laajemmin kirkon strategisten hankkeiden yhteydessä. Tavoite toteutui, joskin käyttöönoton aikataulu jouduttiin siirtämään vuoden 2011 alkupuolelta joulukuuhun.

Tavoite 2: TYP-järjestelmä eli kirkon tietojärjestelmien käyttöoikeuksien hallintajärjestelmä

Arvio: TYP-järjestelmän käyttöönotto alkoi kaikilla it-alueilla vuoden alkupuolella Kirkkohallituksen tietohallintoyksikön tukemana. Vuoden loppuun mennessä TYP/IHA-osuuden kautta oli tehty yli 3.000 työntekijän tunnuksia TYP-järjestelmän AD-hakemistoon. Käyttöönotto jatkuu kaikilla it-alueilla vuoden 2011 aikana. Tavoite toteutui.

Tavoite 3: Tietoturva

Arvio: Kirkon tietoturvan johtoryhmä sai valmiiksi kirkon tietoturvapolitiikan ja kirkon yleiset tietoturvamääräykset. Sen lisäksi jatkettiin mm. kirkonkirjojenpitoon (Kirjuri-järjestelmä) liittyvien tietoturvakäytäntöjen suunnittelua ja aloitettiin Internetissä tehtävän seurakuntatyön tietoturvakäytäntöjen suunnittelu. Tavoite toteutui.

Tavoite 4: IT-alueet

Arvio: Asiaa on selostettu edellä. IT-alueiden keskinäistä yhteistoimintaa tuettiin mm. Kirkkohallituksen asettaman IT-alueiden tietohallintopäälliköiden yhteistyöryhmän kautta. Moni it-alue osallistui Kirkkohallituksen ja KL-Kuntahankinnat Oy:n järjestämiin it-laitteita ja Microsoftin ohjelmia koskeviin hankintakilpailuihin. Tavoite toteutui, joskin kirkon yhteisten järjestelmien ServiceDesk-järjestelmän kehittäminen siirtyi vuodelle 2011.

Tavoite 5: HeTa-hanke

Arvio: Tietohallintoyksikkö osallistui mm. tietojärjestelmien hankintakilpailun valmisteluun. Hanketta on kuvattu laajemmin kirkon strategisten hankkeiden yhteydessä. Tavoite toteutui.

Tavoite 6: Hengellinen elämä verkossa -hanke

Arvio: Hankkeen tekniikka oli pääosin KT:n verkkoviestintäyksikön vastuulla. Tietohallintoyksikkö osallistui mm. tietoturvakäytäntöjen suunnitteluun. Tavoite toteutui.

Tavoite 7: Seurakuntavaalit 2010

Arvio: Hankkeen tekniikka oli pääosin KT:n verkkoviestintäyksikön vastuulla. Tietohallintoyksikkö osallistui mm. palvelinten suunnitteluun, hankintoihin ja optimointiin. Tavoite toteutui, joskin vaalitietokone ja tulospalvelu olivat välillä hitaita odottamattoman suuren käytön vuoksi.

Tavoite 8: Kirkkohallituksen tietohallinto

Arvio: Vuoden aikana kehitettiin mm. tietohallintoyksikön hankehallintaa, organisointia ja osaamista. Pääosa resursseista kohdistui koko kirkon yhteisiin järjestelmiin. Tavoite toteutui.

Tavoite 9: Eläkejärjestelmät

Arvio: Ks. eläkehallinnon kertomus.

Tavoite 10: Kirkon tietohallintostrategia

Arvio: Noin vuosille 2013–2016 ulottuvan uuden tietohallintostrategian teemoja käsiteltiin useissa eri tilaisuuksissa. Työryhmä asetetaan vuonna 2011. Tavoite toteutui.

4.4 TOIMINNALLINEN OSASTO

Toiminta-ajatus

Toiminnallinen osasto kehittää kirkon yhteistä toimintaa ja tukee seurakuntien työtä yhteistyössä hiippakuntien ja kirkollisten järjestöjen kanssa, huolehtii kirkon toimintaan liittyvistä yhteyksistä ja vaikuttaa päätöksentekoon yhteiskunnassa sekä edistää kirkon toiminnan verkostoitumista.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Kertomuskaudella evankelis-luterilainen kirkko oli esillä julkisuudessa monen eri asian yhteydessä. Jokseenkin kaikki liittyivät toiminnallisen osaston työaloihin ja niillä oli – ja tulee olemaan – seurausvaikutuksia toimintaan. Toisaalta on todettava, että monessa yhteydessä sivuttiin teemoja, joiden parissa työtä on tehty jo vuosien ajan. Rippisalaisuuteen ja lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvät kysymykset, maahanmuutto (”isoäidit”, romanikerjäläiset), uskonnon-opetuksen asema peruskoulun tuntijakoa uudistettaessa sekä loppusyksyn keskustelu seksuaalisten vähemmistöjen asemasta kirkossa liittyvät vahvasti osaston toimintaan. Keskustelujen yhteydessä on kiinnitetty huomiota myös aikuistoiminnan kehittämisen merkitykseen. Seurakunta-vaalien yhteydessä pyrittiin edistämään nuorten osallisuutta yhdessä järjestöjen ja Kirkon tiedotuskeskuksen kanssa.

Kertomuskauden aikana jatkettiin jo aiemmin alkanutta toiminnan uudistamishanketta. Kirkkohallituksen täysistunto hyväksyi joulukuussa 2010 osaston uuden organisaation, jonka on tarkoitus tulla käyttöön vuoden 2012 alusta. Siinä osasto jakautuu neljään yksikköön nykyisen kuuden sijasta. Ne ovat Diakonia ja sielunhoito, Jumalanpalveluselämä ja yleinen seurakuntatyö, Kasvatus ja perheasiat sekä Kirkon Koulutuskeskus. Uudistuksen myötä perheasioiden ja sairaalasielunhoidon yksiköt siirtyvät osaksi muita yksiköitä. Lisäksi työalojen sijoittumista eri yksiköihin tarkistetaan. Organisatoristen muutosten lisäksi tavoitteena on muuttaa myös työkäytäntöjä vastaamaan paremmin toimintaympäristön haasteita.

Kertomuskaudella on valmistunut toimintaa linjaavia dokumentteja perhetyön (”Minäkö perhetyöntekijä”), perheneuvonnan (”Meidän kirkko mukana perheiden arjessa”) ja diakonia-työn alalla (”Meidän kirkko – välittävä yhteisö”).

Kirkkohallituksen strategiset hankkeet Pyhä ja Vapaaehtoistoiminta ovat käynnistyneet kertomuskaudella. Pyhä-hanke julkaisi kirjan ”Puhetta pyhästä” (Heinimäki – Olkinuora, ruotsiksi Heligt – helt enkelt). Vapaaehtoishankkeessa on käynnistetty kehittämistoimintaa lähes 50 seurakunnan kanssa. Aiemmin alkaneista prosesseista voisi mainita Yhdenvertaisuus ja kirkko -hankkeessa valmistuneen Henrietta Grönlundin tutkimuksen ”Yhdenvertaisuus Suomen evankelis-luterilaisen kirkon työyhteisöissä” valmistumisen. Tutkimus antaa pohjaa jatkotyöskentelylle. Väkiavallasta sovintoon -hanke päättyi vuoden lopussa. Sen tiimoilta julkaistiin artikkelikokoelma ”Väkiavallalla et tahdo hallita”.

Kirkolliskokouksen toimeksiannosta osastossa on valmisteltu lapsivaikutusten arvioinnin ja nuorten osallisuuden toteuttamista, kirkon saavutettavuusohjelmaa sekä kummiuden tukemista.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1 Hengellisen elämän ja kirkon jäsenyyden vahvistaminen

Arvio: Pyhä-hanke ja vapaaehtoistoiminnan hanke ovat liittyneet selkeästi hengellisen elämän ja osallisuuden teemoihin. Kertomuskaudella alkoi myös jumalanpalveluselämän kehittämishanke, joka tähtää olemassa olevan aineiston käytön monipuolistamiseen ja tukee hengellistä elämää seurakuntatasolla.

Tavoite 2: Pyhä-painopisteen mukaisesti luomakunnan arvon puolustaminen ja ympäristökasvatus

Arvio: Ympäristökasvatukseen liittyviä asioita on edistetty Pyhä-hankkeessa sekä KDY:n toiminnassa.

Tavoite 3: Kirkon vapaaehtoistoiminnan kehittäminen

Arvio: Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen on liittynyt keskeisesti hankkeeseen, jonka ensimmäinen varsinainen toimintavuosi kertomuskausi oli. Lisäksi vapaaehtoisuus on ollut esillä useiden yksiköiden toiminnassa. Sairaalasielunhoidon vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen on nimetty erillinen työryhmä.

Tavoite 4: Seurakuntatoiminnan tukeminen rakenne- ja talousmuutoksessa

Arvio: Rakennemuutoksen vaikutukset ovat näkyneet mm. Kirkon koulutuskeskuksen toiminnassa, jossa on panostettu entistä enemmän muutosjohtamisen koulutukseen. Osaston henkilöstöä on ollut mukana Kirkkohallituksen rakennemuutoksen ohjausryhmässä. KJM:ssa on keskiytty pohtimaan jumalanpalveluselämän asemaa rakennemuutosseurakunnissa.

Tavoite 5: Perhelähtöisen työn vahvistaminen ja toiminnan kehittäminen perhetyön linjausten avulla

Arvio: Perhetyön tukea on toteutettu yksiköiden välisessä työryhmässä. Lisäksi on mainittava julkaisut ”Minäkö perhetyöntekijä” ja ”Meidän kirkko mukana perheiden arjessa”, jotka ohjaavat työtä jatkossa. Organisaatiouudistuksen yhteydessä päätettiin koota sekä ennaltaehkäisevää että korjaavaa perhetyötä tekevät työntekijät samaan yksikköön vuoden 2012 alusta lukien.

Tavoite 6: Osaston ja sen yksiköiden verkkosivustojen uudistus ja osaston kehittämistyö

Arvio: Keskushallinnon verkkosivusto Sakasti on otettu käyttöön ja osaston sivustot on saatu toteutetuksi suunnitelmien mukaisesti. Osaston organisaation ja toiminnan uudistaminen on leimannut koko vuotta. Alkuvuonna asiaa vietiin eteenpäin osaston johtoryhmässä, syyskaudella koko henkilöstö on otettu mukaan prosessiin, jonka eräänä välivaiheena voidaan pitää täysistunnon päätöstä yksikköjaosta joulukuussa. Jatkossa on keskityttävä täsmentämään, mitkä tehtävät kuuluvat mihinkin tiimiin ja miten henkilöstönsiirrot toteutetaan mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti ottaen huomioon myös lähivuosien eläköitymiset.

4.4.1 Diakonia ja yhteiskuntatyö (KDY)

Toiminta-ajatus

Diakonian ja yhteiskuntatyön yksikkö edistää lähimmäisvastuun ja oikeudenmukaisuuden sekä luomakunnan ja ihmisen arvon toteutumista yhteiskunnassa ja kirkossa.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Toimintavuoden aikana taloudellinen taantuma taittui ja talouden elpyminen käynnistyi, mutta yhteiskunnan polarisaatio paheni. Työelämässä harmaan työn ongelma kärjistyi. Kirkon kaksivuotisen diakoniateeman ”Kohtuullinen elämä” puitteissa kiinnitettiin erityistä huomiota lapsiperheiden köyhyyteen. Vuosi 2010 oli myös EU:n köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan teemavuosi, KDY liittyi teemavuoden toimintaan mm. ”Kuka kuuntelee köyhää” -keskustelutilaisuuksien kautta. Kirkon diakonirahaston hakemuksissa sairaus oli aikaisempaa vahvemmin syynä taloudellisiin vaikeuksiin.

Kertomusvuonna niin kotimaassa kuin Euroopassa puhuttivat EU-maasta toiseen kiertävien romanien tilanne. Suomessa pyrittiin puuttumaan kerjäämiseen mm. muuttamalla lainsäädäntöä. Kirkkohallitus totesi, ettei kerjäämisen kieltäminen ole tarkoituksenmukainen keino kerjäämisen

lopettamiseen. Kirkkohallitus myönsi lisäksi rahoitusta Helsingin diakonissalaitoksen uuteen katuprojektiin.

Kertomusvuonna käytiin vilkasta keskustelua homoseksuaalien ihmisoikeuksien toteutumisesta yhteiskunnassa ja ev.lut. kirkossa. TV2:n aihetta käsittelevä ohjelma käynnisti voimakkaan kirkosta eroamisaaallon.

Euroopan kirkkojen konferenssin jäsenkirkoissa vietettiin Siirtolaisuus 2010 -teemavuotta. Vuoden aikana mm. kirkon johto otti näkyvästi kantaa liian tiukaksi koettuun ulkomaalaislain tulkintaan. Julkisuudessa puhuttiin erityisesti venäläisen ja egyptiläisen isoäidin oikeudesta jäädä Suomeen perheidensä luokse. Toimintavuonna voimistunut keskustelu maahanmuuttopolitiikasta ennakoivat vuoden 2011 eduskuntavaaleja.

Toimintavuonna käytiin keskustelua mm. herätysliikkeiden piirissä ilmenneestä pedofiliasta. Kirkon piirissä laintulkintaa ripistä ja sielunhoidossa esiin tulevasta lapsen hyväksikäytöstä selkeytetään ja konkretisoidaan.

Väkivallasta sovintoon -hanke päättyi. Toimintavuonna ilmestyi mm. artikkelikokoelma ”Väkivallalla et tahdo hallita” – Puheenvuoroja lapsiin kohdistuvasta väkivallasta uskon-
tonäkökulmasta. Jatkossa väkivaltakysymyksiä koordinoi toiminnallisen osaston sisäinen perhe-
työn tiimi. Tavoitteena on, että väkivaltakysymykset integroituvat osaksi eri työalojen työtä.

Pyhä-painopistetyöskentelyn ensimmäisen toimintavuoden teemana oli ”Häivähdys pyhää”. Syksyllä ilmestyi Jaakko Heinimäen ja Hilkka Olkinuoran kirjoittama *Puhetta pyhästä* -kirja (ruotsiksi *Heligt – helt enkelt*).

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Kehitetään ja vahvistetaan erityisesti avustus- ja vaikuttamistoimintaa, vanhus- ja Kirkko kaikille -työtä, perhediakoniaa sekä työpaikka- ja työttömyystyötä.

Arvio: Kirkon diakoniarahaston kautta avustustoimintaa kehitettiin myös monissa seurakunnissa. Yhteiskunnallisia verkostoja rakennettiin ja vahvistettiin monilla työaloilla. Diakoniseen vanhustyöhön valmistettiin yhteistyössä esimerkiksi kotikäyntityön opas. Kirkko kaikille -ohjelman päivittäminen käynnistyi; kirkolliskokous antoi tehtäväksi kirkon saavutettavuusohjelman laatimisen. Viittomakielisessä käännöstyössä valmistuivat Evankeliumikirja ja Raamatun alkukertomukset. Vaikuttamistoiminnan osalta on kuitenkin kehittämistarpeita. Työelämän muutoksia ja niistä käytävää keskustelua tarkastellut nelivuotinen Hyvä muutos -projekti päättyi. Yhdenvertaisuus ja kirkko -selvityshankkeen puitteissa valmistui tutkimus *Yhdenvertaisuus Suomen evankelis-luterilaisen kirkon työyhteisöissä* (Henrietta Grönlund). Perinteiset työttömien valtakunnalliset ihmisoikeuspäivät uudistuivat; uutta toimintamallia kokeiltiin Ihmisarvofoorumin nimellä.

Tavoite 2: Pyhä-painopiste ilmenee yksikössä erityisesti ihmisarvon puolustamisena, ympäristönsuojelun sekä eettisesti ja ekologisesti vastuullisen elämäntavan edistämisenä (kirkon diakoniateemana vuonna 2010 ”Kohtuullinen elämä”, vuosi 2010 EU:n köyhyyden ja syrjäytymisen torjunnan teemavuosi).

Arvio: Tavoite toteutui verrattain hyvin, mikäli sitä arvioidaan tavoitteen mukaisen toiminnan määrällä. Toiminnan vaikuttavuutta on vaikea arvioida. Yhteys Pyhä-painopisteeseen oli lähinnä sisällöllinen, toiminnassa ei esimerkiksi aina mainittu erikseen painopistettä.

Tavoite 3: Yhteisöllisyyden ja seurakuntalaisten osallisuuden vahvistaminen (vuosi 2011 EU:n vapaaehtoistoiminnan teemavuosi).

Arvio: Toiminnassa liitettiin vapaaehtoistoiminnan kehittämishankkeeseen ja teemavuoden toiminnan suunnitteluun (mm. Lahden Kirkkopäivillä erityistapahtuma). Kirkkohallitus julkaisi

seurakunnille suunnatun oppaan romanileirien järjestämiseen sekä romanikielisen katekismuksen.

Tavoite 4: Vastuun ja osallisuuden linja 2015, yksikön oma linjaus sekä muut strategiaprosessit valmiina ja liitetään elimelliseksi osaksi työn pitkäjänteistä suunnittelua.

Arvio: Uusi linjaus Meidän kirkko – Välittävä yhteisö valmistui. Sen pohjalta käynnistyi myös yksikön oma strategiaprosessi, joka liittyi toiminnallisen osaston organisaation uudistukseen. Yksikön strategiaprosessi jatkuu vuonna 2011, kun toiminnallisen osaston yksikkö rakenne vahvistettiin joulukuussa.

Tavoite 5: Kirkon keskushallinnon sivuston uudistus valmiina ja ylläpitovalmiudet työntekijöillä, Kirkon Sosiaalifoorumin jatko, mukana EU:n köyhyyden ja syrjäytymisen torjunnan teemavuoden toiminnassa, Kirkon diakoniateeman näkökulma vuodelle 2011.

Arvio: Sakasti-verkkosivusto käynnistyi hyvin. Se tarjoaa toiminnasta tiedottamiselle aikaisempaa monipuolisemman väylän. Palautteet ovat olleet uudistusta kiittäviä. Kirkon Sosiaalifoorumi jatkui kirkon diakoniateeman ”Kohtuullinen elämä” puitteissa. EU:n teemavuodessa oltiin mukana erityisesti ”Kuka kuuntelee köyhää” -tilaisuuksien laajentamisessa ja järjestämisessä. Kirkon diakoniateeman näkökulmaksi valittiin nuorten yksinäisyys.

Tavoite 6: Työajan riittävyyden kohentaminen

Arvio: Yksikössä on vahvaa halua kantaa vastuuta monista haasteista ja lisätä toiminnan vaikuttavuutta. Monet ajankohtaiset kysymykset vaativat lisäksi nopeaa reagoitua, mikä lisää työn kuormittavuutta. Jatkossa huomiota tulee kiinnittää myös ”sisäisiin” tulostavoitteisiin, kuten esimerkiksi toiminnallisen osaston uudistusprosessi, uuden linjauksen laatiminen sekä oman asiantuntemuksen päivittäminen ja vahvistaminen.

Tavoite 7: Yksikön organisoitumisprosessin käynnistäminen

Arvio: Prosessi käynnistyi ja yksikön työntekijät osallistuivat siihen.

Tavoite 8: Diakoniatyöntekijöiden parempaan jaksamiseen yhteistyöhankkeen käynnistäminen

Arvio: Hanke käynnistyi ja eteni suunnitelmien mukaisesti. Hanke sai nimekseen PAJA-hanke.

4.4.1.1 Kirkon diakoniarahasto

Toiminta-ajatus

Kirkon diakoniarahasto on kirkon yhteinen avustusrahoitus. Rahaston tarkoituksena on osana kirkon diakoniatyötä avustaa taloudellisesti ahdingossa olevia henkilöitä Suomessa. Rahasto painottaa päätöksissään asiakkaan kokonaistilanteen selvittämistä. Diakoniset perustelut avustukselle ovat ratkaisevia. Olennaisia ovat paikallistason toimenpiteet yhdessä hakijan ja auttaja-verkoston kanssa.

Tärkeimmät tapahtumat toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Kirkon diakoniarahaston henkilöstönä työskenteli kertomusvuonna kaksi avustusvalmistelijaa; päätoiminen vakituinen avustusvalmistelija sekä osa-aikainen määräaikainen avustusvalmistelija. Avustuspäätökset tekee Kirkon diakoniarahaston hallitus.

Toimintavuoden aikana Kirkon diakoniarahaston hallitus vaihtui. Toukokuun loppuun 2010 asti toimineen hallituksen varapuheenjohtajana toimi hiippakuntasihteeri Kirsti Poutiainen (Helsingin hpk) ja hallituksen muina jäseninä toimivat sosiaaliasiamies Lilli Autti (Helsingin hpk), ekonomi Kaisu Paloranta (Helsingin hpk) ja diakoni Timo Naapuri (Espoon hpk). Kesäkuun alusta 2010 aloittaneen hallituksen varapuheenjohtajana toimii hiippakuntasihteeri Kirsti Poutiainen (Helsingin hpk) ja hallituksen muina jäseninä toimivat sosiaaliasiamies Lilli Autti (Helsingin hpk), johtava talous- ja velkaneuvoja Erkki Leistén (Espoon hpk) ja johtava diakoniatyöntekijä Petri Lehtisalo (Espoon hpk). Molemmissa hallituksissa rahaston asiantuntijajäsenenä on työalasihteeri Tiina Saarela.

Kertomusvuonna Kirkon diakoniarahaston hallitus kokoontui 10 kertaa. Lisäksi hakemuksia käsiteltiin 15 toimistokokouksessa. Kirkon diakoniarahasto tekee yhteistyötä Pohjoisen akordirahaston neuvottelukunnan kanssa. Diakoniarahaston avustusvalmistelija Jaana Valtonen on neuvottelukunnan jäsen toimien neuvottelukunnan sihteerinä.

Varainhankinta

Kirkon diakoniarahaston varat tulevat kolehdeista, yhteisvastuukeräyksen tuoton osuudesta sekä yksittäisistä lahjoituksista. Kertomusvuonna tulot olivat yhteensä 458 200,62 €, josta kolehdeista kertyi (kaksi kirkkokolehtia) 152 625,46 €, yhteisvastuukeräyksestä 63 409,37 €, tekijänoikeuspalkkioista 1 370,37 €, Tukikummit-säätiöltä 230 000,00 € sekä muista lahjoituksista 10 795,42 €

Avustustoiminta

Kirkon diakoniarahastolle kertomusvuosi oli toimielias. Hakemusmäärä edelleen lisääntyi, ja tammi-, huhti- ja heinäkuussa hakemuksia tuli yli 60kpl/kk. Vuoden lopulla kasvu hiipui ja marras-joulukuussa hakemuksia tuli hieman aiempia vuosia vähemmän. Kertomusvuonna eniten hakemuksia tuli Kuopion (107 kpl) ja Turun hiippakunnista (78 kpl). Suurimmat muutokset olivat Lapuan hiippakunnassa (-28), josta hakemuksia tuli merkittävästi edellisvuotta vähemmän sekä Kuopion ja Tampereen hiippakunnissa, joissa hakemusmäärät kasvoivat eniten.

Sairaus on edellistä vuotta vahvemmin syynä taloudellisiin vaikeuksiin. Kertomusvuonna fyysinen sairaus lapsiperheissä oli aiempaa merkityksellisempi myös tukikummi-avustuksissa. Yksin asuvista lähes kaikki olivat pienivelkaisia. Irtisanomisia ja lomautuksia oli hieman enemmän kuin edellisenä vuonna, ja näistä lähes kaikki olivat kahden huoltajan lapsiperheitä. Irtisanomiset ja lomautukset näkyivät selvimmin Kuopion hiippakunnan alueen hakemuksissa. Akordiehdot täyttäviä hakemuksia oli lähes kaksinkertainen määrä vuoteen 2009 verrattuna. Näiden lisäksi tehtiin useita velkojen sovitteluun kohdentuvia avustuspäätöksiä, joissa saatiin merkittäviä vastaantuloja velkojilta.

Kirkon diakoniarahaston avustustoiminta tunnuslukuina kertomusvuodelta:

	2010		2009	
avustushakemuksia yhteensä	520 kpl	1 431 794 €	505 kpl	1 540 492 €
myönnetty yhteensä	395 kpl	740 612 €	408 kpl	880 820 €
- yleisiä KDR avustuksia	192 kpl	489 375 €	243 kpl	662 014 €
- tukikummi-avustuksia	182 kpl	177 405 €	153 kpl	175 691 €
- akordimallin avustuksia	21 kpl	73 832 €	12 kpl	43 115 €

Diakoniatyöntekijöiden avustusosaamisen kehittäminen

Neuvontaa tapahtui avustushakemusten käsittelyn yhteydessä puhelimitse ja sähköpostitse. Lisäksi avustusvalmistelija vieraili hiippakuntien taloudellista avustamista koskeissa tapaamisissa Porvoon ja Tampereen hiippakunnissa. Porvoon hiippakunnan diakoniapäivillä esiteltiin Kirkon diakoniarahastoa ja avustuskäytäntöjä. Kertomusvuonna osallistuttiin kouluttajana Tampereen

hiippakunnan järjestämään avustustoimintaa koskevan koulutukseen: ”Diakonia laman keskelä”. Tapaamisessa oli osallistujia myös Lapuan ja Mikkelin hiippakunnista.

Lomakkeiden ja mallipohjien päivittäminen ja asiakashallintaohjelman käyttöönotto

Kertomusvuonna suunniteltiin hakemuskäytännön sähköistämistä ja selvitettiin erilaisia vaihtoehtoja sähköisen lomakkeen laatimiseen. Valittiin kustannuksiltaan edullisin vaihtoehto eli hankittiin tarvittavan ohjelman lisenssi ja avustusvalmistelijat opiskelivat ohjelman käytön. Avustuslomakkeesta ehdittiin tehdä vasta ensimmäinen koeversio, joten uudistus siirtyy vuodelle 2011. Erillistä asiakashallintaohjelmaa ei ole tarkoituksenmukaista hankkia.

Tavoitteiden toteutuminen

Asiakashallintaohjelmaa ei hankittu, joten tavoite sinänsä ei toteutunut. Sen sijaan tavoitteen taustalla ollut ajatus paremmasta asiakashallinnasta toteutui.

4.4.2 Jumalanpalveluselämä ja musiikkitoiminta (KJM)

Toiminta-ajatus

Jumalanpalveluselämän ja musiikkitoiminnan yksikön tehtävänä on kehittää kirkon jumalanpalveluselämää ja musiikkitoimintaa, tukea seurakuntia jumalanpalveluselämän ja musiikkitoiminnan alueella sekä hoitaa yhteyksiä muuhun yhteiskuntaan.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

KJM:n toimintaa kertomusvuonna sävytti jumalanpalveluselämän tukeminen monissa kirkon keskeisissä kehittämishankkeissa. Uutta jumalanpalveluksen opasta tehtiin tunnetuksi sekä koulutuksissa että virikeaineiston avulla. Koulutuksessa vahvistettiin edelleen moniammatillista näkökulmaa. Erityisen merkittävänä on pidettävä sitä pohdintaa, mitä käytiin jumalanpalveluselämän asemasta rakennemuutoksessa. Seurakunnan toiminnan tarkastelu rakennemuutoksessa jää helposti taloudellis-hallinnollisten ongelmien käsittelyn taakse. Kahden hiippakunnan pilottiseminaarit antoivat virikkeitä asian käsittelyyn laajemminkin.

Kanttorien neuvottelupäivät kokosivat lähes puolet työssä olevista kanttoreista Tampereelle. Ammatillisten kysymysten rinnalla on työntekijöiden hengellisen elämän tukeminen noussut entistä tärkeämmäksi neuvottelupäivien ohjelmassa. Jumalanpalveluselämän neuvottelupäivien 2011 suunnittelussa on monella tapaa käytetty hyväksi kanttoripäiviltä saatuja kokemuksia.

Virren merkitys ja virren aseman vahvistaminen oli eri tavoin esillä. Verkkovirsikirjan soivien muotojen valmistelu eteni ja lauluntekokuksilla valmistui uusia virsiä ja lauluja. Laaja virsitutkimushanke tuottaa tulevana vuosina tärkeää tutkimustietoa virrestä, sen käytöstä ja merkityksestä. Nämä kaikki ovat hyödyksi, kun kirkolliskokouksen päätöksen mukaan ryhdytään valmistelemaan virsikirjan lisävihkoa.

Kirkolliskokouksen päätös jumalanpalveluselämän kehittämishankkeesta sivuaa monella tapaa KJM:n työtä. Hankkeen tavoitteena on uusien jumalanpalveluskäytäntöjen kartoittaminen ja kehittäminen sekä tutkimustiedon saaminen seurakuntien jumalanpalveluselämästä. Näiden avulla kehitetään seurakuntien jumalanpalveluselämää niin, että se on monipuolista ja rikasta sekä sisältää inhimillistä lämpöä ja hengellistä syvyyttä. Kartoittamis- ja kehittämistyö tapahtuu etupäässä hankeseurakunnissa, jotka hiippakunnat ovat valinneet syksyllä 2010. KJM:n johtaja ja kaksi edustajaa KJM:n toimikunnasta ovat mukana hankkeen ohjausryhmässä.

Tekijänoikeusasioiden valmistelu ja seuranta sekä kirkollisten kirjojen käytön tukeminen ovat kasvaneet voimakkaasti KJM:n toiminnassa. Resurssien puute estää laajemman kulttuurisen valmistelun ja tukemisen. On lisäksi tärkeää jatkaa keskustelua kirkkohallituksen kulttuurisesta tehtävästä ja hahmotella konkreettisia tavoitteita.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Kirkon jäsenyyden ja hengellisen elämän tukeminen sekä jumalanpalveluskasvatus

Arvio: Kirkon keskushallinnon internet-sivuilla on tuotettu ehtoolliskasvatussuunnitelma, aineistoa rukouspäiviä ja kirkkovuoden erityispyhiä varten sekä muuta virikemateriaalia. Syksyn aikana on aloitettu Virret videolle -projekti yhteistyössä Hengellinen elämä verkossa -hankkeen kanssa. KJM:n ylläpitämät jumalanpalveluselämän verkkopalvelusivut siirrettiin Sakastipalvelimelle. Verkkopalvelu on laajassa käytössä ja palvelun kehittäminen on eräs yksikön painopisteistä.

Tavoite 2: Moniammatillinen jumalanpalveluselämän koulutus ja työntekijöiden spiritualiteetin tukeminen erityisesti rakennemuutoksessa

Arvio: Jumalanpalveluskasvatuksen kurssi on vakiinnuttanut paikkansa moniammatillisen jumalanpalveluskoulutuksen peruskurssina. Yhteistyökurssina järjestetty lauluntekokuksesi koettiin tarpeelliseksi ja kurssilla valmistunut aineisto on käytettävissä myöhemmässä vaiheessa. Kurssista saatu palaute on ollut hyvin positiivista. Useiden järjestäjätahojen yhteistyökurssien kohdalla on syytä sopia selkeästä työnjaosta.

Mitä kuuluu jumalanpalveluselämälle -pilotoinnin löydöt nostivat esiin jumalanpalveluselämän kehittämisen keskeisiä kysymyksiä. Jumalanpalveluselämä voi hyvin, kun sitä tekevät innostuneet ja osaavat työntekijät yhdessä seurakuntalaisten kanssa. Jumalanpalveluselämä voi hyvin, kun jumalanpalvelukset ovat hengellisesti antoisia, pitävät yllä yhteisöllisyyttä sekä sisältävät riittävästi tuttua ja yllätyksiä.

Tavoite 3: Jumalanpalveluselämän ja kulttuurin vuorovaikutus

Arvio: Tekijänoikeusasioiden valmistelu ja seuranta on kasvanut KJM:n vastuualueella ja vienyt suuren osan yksikön kulttuuritoiminnan resursseista. Kirkkohallituksen yleinen kulttuurinen valmistelutyö ja edustus kuuluu yksikön perustehtäviin, mutta tähän työhön ei ole voimavaroja. On tarvetta keskustella kirkkohallituksen profiilista kulttuuriasioiden alueella ja pyrkiä hahmotamaan konkreettisia tavoitteita.

Tavoite 4: Kirkkomusiikin ja erityisesti virren aseman vahvistaminen

Arvio: Kanttoripäivät kokosivat jälleen noin puolet Suomen kanttorikunnasta. Ne ovat osoittautuneet tarpeellisiksi. Sisällöllisessä suunnittelussa on syytä edelleen tarkentaa neuvottelupäivien ja koulutuksen eroa. Yhteistyö laajan järjestäjäkunnan kanssa on toiminut pääsääntöisesti hyvin. Kanttoripäivien käytännön järjestelyt ovat pitkälti KJM:n toimiston vastuulla ja kuluttavat runsaasti voimavaroja. Virsitutkimushanke alkoi kertomusvuonna ja jatkuu vuoden 2014 loppuun. Sitä rahoitetaan merkittävästi tekijänoikeusrahastosta. Hanke tuottaa uutta tutkimustietoa virrestä, sen käytöstä ja merkityksestä. Tutkimus hyödyntää esimerkiksi virsikirjan lisävihkon valmistelua.

Tavoite 5: Verkostoituminen, yhteydet ja edustaminen

Arvio: KJM:n yhteydet hiippakuntiin ovat monipuoliset ja rakentavat. Yksikkö verkostoituu myös eri palvelujärjestöjen kanssa. Musiikkikenttäselvitys tukee verkostoitumisen kehittymistä erityisesti kirkkomusiikin alueella. Kansainvälinen yhteistyö keskittyi kertomusvuonna pohjoismaisiin yhteistyökokouksiin. Pohjoismaainen yhteistyö onkin saanut vakiintuneita muotoja.

Henkilökohtaiset yhteydet antavat mahdollisuuden joustavasti ja luovasti seurata eri pohjoismaissa tapahtuvaa jumalanpalveluselämän kehitystä.

Verkkopalveluiden käyttö

	Toteutuma 2010	Toteutuma 2009
Verkkovirsikirja	205 200 käyntiä	172 700 käyntiä
Kappeli	74 700 käyntiä	67 300 käyntiä

4.4.3 Kasvatus ja nuorisotyö (KKN)

Toiminta-ajatus

Kirkon kasvatus ja nuorisotyö on Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kasvatuksen, nuorisotyön ja aikuiskasvatuksen asiantuntija- ja yhteistyöyksikkö. Sen tehtävänä on kehittää kristillistä kasvatusta, lapsi- ja nuorisotyötä ja aikuiskasvatusta yhdessä seurakuntien, hiippakuntien ja järjestöjen kanssa, tukea seurakuntatyötä ja osallistua yhteiskunnan kasvatuksen, koulutuksen ja nuorisotyön kehittämiseen. Yksikkö toimii yhteistyössä myös muiden kirkkojen ja uskonnollisten yhdyskuntien kanssa sekä vastaa toimialansa kansainvälisistä yhteyksistä.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Muutokset henkilöstössä jatkuivat, mutta avoimiksi jääneisiin virkoihin ja sijaisuuksiin saatiin valituksi uudet työntekijät. Tiimitoiminta vahvistui ja yhteistyö toiminnallisen osaston yksiköitten kesken ja kirkkohallituksen sisällä edistyi. Toimintaympäristöjen muutokset edellyttävät uusien tapojen hakemista yhteistyölle ja niitä mietittiin hiippakuntien, Kirnu-järjestöjen ja seurakuntayhtymien kanssa. Yhteydet yhteiskuntasuhteissa sekä verkostoyhteistyö lisääntyivät.

Erilaisia selvityksiä, tutkimuksia ja kyselyjä KKN:n vastuualueilta on tehty sekä seurattu tilastoja ja rakennemuutoksia. Toimikunta nimesi työryhmän laatimaan kirkon kasvatuksen linjaukset sekä työryhmät valmistelemaan varhaisnuorisotyön ja nuorisotyön kehittämisasiakirjat. Virastokollegio asetti aikuistyön kehittämistyöryhmän.

Tyttöjen ja Poikien oikeudet kirkossa -hanke (Kirnu-järjestöt yhteistyössä kirkkohallituksen kanssa) painottui nuorten osallisuuden edistämiseen seurakuntavaaleissa. Seurakuntavaalit ja 16-vuotiaiden äänioikeus oli näkyvästi ja myönteisellä tavalla esillä ja herätti kiinnostusta monissa yhteiskuntasuhteisiin perustuvissa tilanteissa ja mediassa.

Kirkkohallitus asetti KKN:n johdolla työryhmän valmistelemaan lapsivaikutusten arviointia ja nuorten osallisuuden vahvistamista kirkossamme. Tehtävänä on valmistella esitys kirkon lainsäädännön muuttamiseksi siten, että siinä otetaan huomioon lapsivaikutusten arviointi kirkon toiminnassa ja hallinnossa ja laatia seurakunnille käytännön ohjeet lapsivaikutusten arvioimiseksi. Lapsen oikeuksien toteutumisen edistämisen tavoite kirkossa on herättänyt yhteistyöverkostoissa myönteistä vuoropuhelua.

Varhaiskasvatuksen lainsäädännön uudistamisprosessiin osallistuttiin aktiivisesti ja pyrittiin vaikuttamaan myös uuteen nuorisolakiin. Perusopetuksen tuntijakouudistuksen suunnitteluprosessissa oltiin keskusteluyhteyksissä ja vaikuttamassa lausunnon antamisella, mediayhteyksillä ja mm. eduskuntaryhmiä tapaamalla.

Uuden tupakkalain voimaantulo syksyllä 2010 merkitsi seurakunnille entistä vahvempaa velvoitetta pitää kiinni lasten ja nuorten toiminnan ja toimintaympäristöjen savuttomuudesta. Uuden tupakkalain seurauksista seurakuntien työssä kerrottiin Kirkkohallituksen yleiskirjeessä 41/2010.

Kirkon lapsi- ja nuorisotyön neuvottelupäivät on vuosittain tapahtuma, joka kokoaa laajasti alan työntekijät ja johon on panostettu resursseja merkittävästi. Vuoden 2010 teema oli Pyhän puolesta. Neuvottelupäivillä julkistettiin kirkon perhetyön linjauskirja ”Minäkö perhetyöntekijä?”

Osana Pyhä-painopistettä oli aikuiskatekumenaattitoiminnan vahvistaminen seurakunnissa. Partion ja kirkon välistä yhteistyötä vahvistettiin yhteisillä neuvotteluilla. Partioliike juhli sata-vuotista taivaltaan Suomessa. Pyhä-painopiste oli esillä partion Kilke-suurleirillä ja teemasta järjestettiin kasvattajaseminaari.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Seurataan ja arvioidaan kirkon varhaiskasvatuksen kehittämissuunnitelman toteutuminen. Koordinoidaan ja kehitetään materiaalia ja koulutusta kirkon varhaiskasvatuksen tukemiseksi.

Arvio: Seurakunnille tehdyn kyselyn kautta saatiin ajankohtaista tietoa Vake-asiakirjan vaikutuksista, suunnitelman jalkautumisesta ja tietoa tarpeista Vake-koulutuksen kehittämiseksi.

Tavoite 2: Tehdään analyysi tutkimuksesta ja tilastoista kirkon toimintamalleista kouluikäisten lasten parissa ja tehdään johtopäätökset toiminnan kehittämiseksi.

Arvio: Toimikunta nimitti työryhmän laatimaan kirkon varhaisnuorisotyön kehittämissasiakirjan.

Tavoite 3: Rippikoulusuunnitelma 2001:n arviointi kansallisen ja kansainvälisen rippikoulututkimusaineiston pohjalta

Arvio: Rippikoulu-uudistus kokonaisuudessaan on vahvistanut rippikoulun perinteisiä vahvuuksia: isostoimintaa, leirimuotoisuutta sekä yhteyksiä kotiin ja vanhempiin. Sen sijaan 2001 aloitetut uudistukset (tiimityömalli, puolivuotinen kokonaisuus, ryhmäkoon rajoitukset) toteutuvat vain osittain. Tutkimukset ovat myös paljastaneet sen, että rippikoulun opettajuus ei ole pedagogisesti niin laadukasta kuin yleisesti on ajateltu.

Tavoite 4: Kehitetään aikuisrippikoulua ja sen toimintamalleja.

Arvio: Toimikunta nimitti aikuisrippikoulun kehittämiseksi työryhmän, joka on työstänyt mm. verkkomateriaalia ja aikuisrippikoulun kehittämiskoulutusta. Tuettiin Helsingin oppilaitostyössä toteutettua ”riparin kertausharjoituksen” pilottiprojektia.

Tavoite 5: Yhteiskuntasuhteissa toimiminen ja vaikuttaminen ajankohtaisissa asioissa; erityisesti varhaiskasvatuksen lainsäädännön uudistusprosessi, perusopetuksen tuntijaon uudistaminen ja koulu-, oppilaitos- ja yliopistoyhteyksissä toimintamahdollisuuksien vahvistaminen.

Arvio: Varhaiskasvatuksen lainsäädännön uudistamisprosessiin osallistuttiin aktiivisesti. Uudesta nuorisolakiehdotuksesta valmisteltiin lausuntoa ja oltiin kuultavana eduskunnan sivistysvaliokunnassa lakisäätöisestä etsivästä nuorisotyöstä. Perusopetuksen tuntijakouudistukseen oltiin vaikuttamassa lausunnon antamisella, mediayhteyksillä ja mm. eduskuntaryhmiä tapaamalla. Yhteiskunnan nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa aloitettiin yhteisten neuvottelupäivien suunnittelu vuodelle 2013. Kristillistä opiskelijajärjestötoimintaa koordinoitiin. Keskeisenä tavoitteena tapaamisissa oli opiskeluhyvinvoinnin edistäminen moniammatillisella yhteistyöllä.

Tavoite 6: Yhteistyössä kirkon vapaaehtoistoiminnan kehittämishankkeen kanssa arvioidaan toimivien mallien ylläpitäminen ja kehitetään yhteistyökumppaneitten kanssa uusia vapaaehtois-toimintaideoita kasvatuksen ja nuorisotyön eri vastuualueilla.

Arvio: Hankkeen työskentelyyn osallistuttiin erityisesti kokonaisvaltaista kasvatusajattelua edistäen. Vapaaehtoistoiminta oli yhtenä teemana Kirkon lapsi- ja nuorisotyön neuvottelupäivillä. Seurakuntia on kannustettu kutsumaan perheitä mukaan vapaaehtoistoimintaan. Tavoitteena on vahvistaa kristillisen kasvatuksen merkitystä osana vapaaehtoistoimintaa sekä uusia toimintamalleja kehittämällä että toimien pyhäkoulutyön, partiotoiminnan, erilaisen kerhotoiminnan sekä Saapas- ja isostoiminnan kautta.

Tavoite 7: Kirkon lapsi- ja nuorisotyön neuvottelupäivillä ja eri ryhmien neuvotteluissa nostetaan esille Pyhä-painopisteen teemoja ja edistetään painopisteen maastoutumista. Osana painopistettä kannustetaan seurakuntia katekumenaattitoiminnan käynnistämiseen ja tuotetaan toimintaa tukevat aineistot.

Arvio: Neuvottelupäivien teemana oli ”Pyhän puolesta” ja painopiste oli monella tavalla mukana päivien ohjelmassa. Nuorisotyön yhtenä keskeisenä näkökulmana painopisteessä on ollut luomakunnan varjeleminen. Villi-lehdessä pidettiin esillä painopistettä. Katekumenaattitoiminnan vahvistamista osaksi painopistettä tuotettiin katekumenaatin ohjaajan opas.

Tavoite 8: Perhetyön linjausten avulla edistetään moniammatillista perhelähtöistä toimintaa, perheitten tukemista ja kotien kristillisen kasvatuksen vahvistamista.

Arvio: Perhetyön linjausasiakirja julkaistiin. Asiakirja toimitettiin jokaiseen seurakuntaan ja sitä on käsitelty eri neuvottelupäivillä ja koulutustilaisuuksissa vahvistamaan perhelähtöistä työtettä seurakunnissa. Kasteen jälkeisen yhteydenpidon tukemiseksi perustettiin työryhmä.

Tavoite 9: Monikulttuurisuuden ja uskontodialogisten taitojen edistäminen. Tehdään johtopäätökset Monesa-hankkeesta ja sen jälkeisistä toimista.

Arvio: Monikulttuurisuutta on käsitelty uskontosensitiivisyyden näkökulmasta sekä päivähoidon mentorikoulutuksessa että kouluttajakoulutuksessa. Uskontodialogisuutta kasvatuksen alueella edistänyt Monesa-hanke päättyi ja siitä on laadittu loppuraportti. Oppilaitostyössä monikulttuurisuuden ja moniuskontoisuuden kohtaaminen vaativat paikallisesti soveltuvaa ammatillista tukea ja osaamisen vahvistamista. Monikulttuurisuuden teemat olivat mukana katekumenaatti-verkoston työssä sekä oppilaitostyön kansainvälisissä suhteissa. Kansainvälisiä ja ekuumeenisa yhteyksiä ja uskontodialogisuuden taitojen edistetään.

Tavoite 10: KKN:n vastuulla olevat kasvatuksen erityiskoulutuksen modulit ja jatkosuunnittelu.

Arvio: KKN:n työalasihteerit ovat olleet suunnittelemassa ja toteuttamassa kasvatuksen erityiskoulutusta, pastoraalitutkinnon kristillisen kasvatuksen opintokokonaisuutta ja kirkon henkilöstökoulutuksen eri moduuleita asetettujen tavoitteiden mukaan. Jatkossa on mietittävä, kuinka paljon voimavaroja ja resursseja suunnataan koulutusten suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Tavoite 11: Kannustetaan yhteistyössä Kirkon tiedotuskeskuksen ja Nuorten Keskuksen kanssa 16-vuotiaita äänestämään seurakuntavaaleissa 2010.

Arvio: Seurakuntavaalit ja 16-vuotiaiden äänioikeus oli esillä monin eri tavoin. Nuorten äänestysprosentti oli 15,3 %. Oppilaitostyön työalasihteerit järjestivät vaaleihin liittyviä infoja ja koulutuksia kirkon oppilaitostyöntekijöille, oppilaitoksille ja opiskelijakeskusjärjestöille. Oppilaitoksiin järjestettiin muun muassa äänestyspaikkoja, vaalimainontaa ja -tiedotteita.

4.4.4 Kirkon koulutuskeskus (KK)

Toiminta-ajatus

Kirkon koulutuskeskus palvelee seurakuntia ja kokonaiskirkkoa niiden perustehtävän toteuttamisessa. Se huolehtii yhdessä hiippakuntien ja Kirkkohallituksen muiden yksiköiden kanssa kirkon henkilöstön ammatillisesta osaamisesta koulutuksen ja sen koordinoinnin keinoin sekä toimii asiantuntija- ja konsultaatiotehtävissä.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Kuluneena vuonna käyty julkinen keskustelu kirkosta ja kirkosta eroamiset ovat kuormittaneet kirkon työntekijöitä eri tavoin. Kuormitusta ovat aiheuttaneet myös seurakuntarakenteissa ja työn sisällössä tapahtuneet muutokset. Kirkkoa on aikaisempaa vahvemmin haastettu jäsentämään ja perustelemaan toimintatapojaan. Nämä ilmiöt heijastuvat myös KK:n toimintaan, sillä koulutustilanteet tarjoavat työntekijöille tilan kokemusten arviointiin ja jäsentämiseen.

Talouden taantuma on vähentänyt seurakuntien henkilöstön kehittämisresursseja jonkin verran. Osa seurakunnista on rajannut henkilöstön osallistumista koulutukseen ja neuvottelupäiviin, mikä on heijastunut ilmoittautumisiin ja osanottajamääriin. Kirkon koulutuskeskuksen koulutuksiin ilmoittautuneiden määrä säilyi samalla tasolla. Osa koulutuksista täyttyi, eikä kaikkia halukkaita voida ottaa vuonna 2011 alkaviin koulutuksiin. Näitä ovat mm. Seurakuntatyön työnohjaajakoulutus, Syvemmälle messuun -koulutus, Sielunhoidon erityiskoulutukset sekä Pastoraalitutkinnon lähijaksot. Myös kirkon johtamiskoulutukset (Kirjo IIB, Kirjo III) täyttyivät. Kasvatuksen ja diakonian erityiskoulutuksiin sekä kirkkomusiikkikoulutuksiin ei tullut ilmoittautuneita odotetulla tavalla.

Kirkon koulutuskeskuksen rooli Kirkkohallituksen koulutuspoliittisen vaikuttamistoiminnan koordinoinnissa on vahvistunut ja lähivuosina haasteet tulevat olemaan merkittäviä. Tämä edellyttää mm. Ammatillisen koulutuksen ryhmän toiminnan kehittämistä siten, että se kykenee ennakoimaan ja vaikuttamaan relevantilla tavalla kirkkohallituksen koulutuspoliittisiin kannanottoihin ja toimenpiteisiin.

Kirkon henkilöstökoulutussopimus on muuttunut henkilöstön kehittämissopimukseksi. Asiaan sisältyvällä periaatteellisella muutoksella tulee olemaan vaikutuksia myös KK:n toimintaan. Henkilöstökoulutuksen kehittämisessä tulee entistä enemmän panostaa seurakuntien koulutustarpeen määrälliseen ja sisällölliseen ennakointiin yhdessä kirkollisten koulutuspalvelujen tuottajien kanssa.

Toimintakertomuksen laajempi versio on Sakastissa Kirkon koulutuskeskuksen sivuilla.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Vahvistamme Kirkon koulutuskeskuksen järjestämää johtamiskoulutusta sekä kehitämme sen rakenteita ja sisältöjä vastaamaan entistä paremmin seurakuntien muutos- ja johtamishaasteisiin

Arvio: Johtamiskoulutusta on kehitetty KK:n sisäisessä työryhmässä ja sen sisällöistä on keskusteltu mm. johtamiskoulutuksen neuvottelupäivillä ja dekaanikokouksessa. Merkittävimmät kehittämishankkeet liittyvät 360-arvioinnin, Kirkollisen johtamisen peili -työvälineen käyttöön ottoon Kirjo III -koulutuksessa sekä Optima-oppimisympäristön kokeilu Kirjo IYY -koulutuksessa. Em. välineet mahdollistavat monin tavoin koulutusprosessien syventämistä.

Tavoite 2: Tuemme seurakuntia rakennemuutoksissa järjestämällä käytettävissä olevien resurssien puitteissa sopivaa koulutusta, neuvottelupäiviä ja tapaamisia.

Arvio: Rakennemuutoksen/muutosjohtamisen kysymykset ovat johtamiskoulutuksen ohjelmissa teemoina sekä kehittämistehtävien/kurssikirjoitusten aiheina. Johtamiskouluttajat ovat osallistuneet uuden Seinäjoen seurakunnan yhteisen johtamisen kehittämis- ja koulutusprosessiin. Lisäksi on luotu valmiudet toteuttaa muutosjohtamisen koulutusta tarpeen mukaan.

Tavoite 3: Jatkamme henkilöstökoulutuksen kehittämistä yhteistyössä muiden koulutusorganisaatioiden kanssa painottuen erityisesti koulutusrakenteen mukaisiin ns. täydentäviin, syventäviin ja erityiskoulutuksiin.

Arvio: Diakonian ja kasvatuksen erityiskoulutusten kehittämistyö jatkui myös vuonna 2010. Toteutettujen moduulien osanottajamäärät jäivät vielä vähäisiksi. Kirkon kansainvälisen työn koulutuksen seurantaryhmässä jatkettiin moduulipohjaisen erityiskoulutuksen suunnittelua ja ensimmäiset moduulit olivat koulutuskalenterissa tarjolla vuodelle 2011.

Tavoite 4: Selkiytämme sielunhoidon koulutuksen resursointia ja tehtäväjakoja koulutuskeskuksessa ja koko toiminnallisessa osastossa.

Arvio: Sielunhoidon koulutusta kehitettiin yhteistyössä mm. KS:n ja KP:n kanssa. KK oli mukana konsultatiivisena asiantuntijana käynnistyneessä sairaalasielunhoidon erikoistumiskoulutuksen uudistamisessa. KK:n hiippakunnallisten sielunhoidon koulutusten uudistuminen ja kehitystyö palvelee myös sairaalapappien koulutuksen uudistamista.

Tavoite 5: Vastaamme pastoraalitutkintojen uudistamisesta johtuviin koulutustarpeisiin.

Arvio: Pastoraalikoulutuksen kehittäminen jatkuu piispainkokouksen asettamassa työryhmässä. KK:ssa valmisteltu esitys pastoraalitutkinnon uudistamiseksi otetaan huomioon työryhmän työskentelyssä. Pääpaino tulee olemaan papiksi vihittävien kelpoisuuspäätöksen arvioinnissa ja uudistamisessa sekä ordinaatiokoulutuksen kehittämisessä.

Tavoite 6: Järjestämme Kirkon koulutuskeskuksen 40-vuotisjuhlan.

Arvio: Kirkon koulutuskeskuksen 40-vuotisjuhla järjestettiin 16.11.2010 Kirkon koulutuskeskuksessa. Onnistuneeseen juhlaan osallistui yhteistyökumppaneita, entisiä ja nykyisiä Kirkkohallituksen ja Kirkon koulutuskeskuksen työntekijöitä sekä sielunhoidon pastoraalikurssi.

Toimintaa tai taloutta kuvaavat tunnusluvut

	Toteutuma 2010	Tavoite 2010	Toteutuma 2009	Toteutuma 2008
Koulutuspäivät¹	6604	7376	5692	5623,5
Opintopisteet²	5625	5860	5761	6970
Koordinointi	Koulutussuunnittelun ja koordinoinnin hankkeissa toimittiin yhteistyössä Kirkkohallituksen eri yksiköiden ja kouluttavien organisaatioiden kanssa. Erilaisia yhteistyöryhmiä oli yli 30.			

¹ Koulutuspäivillä tarkoitetaan KK:n järjestämän koulutuksen osanoton kokonaisvolyymia eli kurssilaisten määrä * kurssipäivien määrä.

² Koulutukseen osallistuneiden suorittamien opintojen kokonaissumma eli kurssilaisten määrä * kurssin opintopisteiden määrä. Yksi opintopiste vastaa opiskelijan suorittamaa keskimäärin 26,7 tunnin työpanosta asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

4.4.5 Perheasiat (KP)

Toiminta-ajatus

Perheasiain yksikkö tukee yksilöä, parisuhdetta ja perhettä sekä toteuttaa perustehtävänsä yhteistyössä seurakuntien, hiippakuntien ja toiminnallisen osaston muiden yksiköiden kanssa. Yksikkö osallistuu parisuhdetta, vanhemmuutta ja perhepolitiikkaa koskevaan yhteiskunnalliseen keskusteluun työryhmissä ja mediassa.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Kirkkohallituksen täysistunto hyväksyi 26.1.2010 perheneuvonnan strategian *Meidän kirkko mukana perheiden arjessa. Kirkon perheneuvonnan strategia vuoteen 2016*. Strategian tarkoituksena on linjata kirkon perheneuvontaa muuttuvassa toimintaympäristössä, antaa suuntaviivoja paikallisten keskustien työn suunnitteluun ja seurakuntien päätöksentekoa varten sekä tiedottaa perheneuvonnan linjauksista yhteistyökumppaneille. Strategia julkaistiin Suomen ev.lut. kirkon Kirkkohallituksen julkaisuja -sarjassa sekä suomen- että ruotsinkielisenä. Sitä jaettiin maksuttomasti perheasiain neuvottelukeskuksille ja erilaisille yhteistyötahoille.

Kertomusvuoden aikana *Kirkkohallituksen toiminnallisessa osastossa valmisteltiin organisaation uudistusta*. Täysistunto päätti 14.12.2010 muuttaa toiminnallisen osaston organisaatiota siten, että se koostuu 1.1.2012 alkaen neljästä yksiköstä. Perheasiain yksikön kannalta muutos merkitsee sitä, että se lakkaa olemasta itsenäinen yksikkö. Sen työaloista perheneuvonta ja perhetyö siirtyvät kasvatukseen ja perheasiain yksikköön ja Palveleva puhelin ja netti sekä kriisityö diakonian ja sielunhoidon yksikköön.

Perheasiain neuvottelukeskuksissa toimintavuonna käyneistä asiakkaista miesten osuus oli runsaat 42 prosenttia. Asiakkaista yli 63 prosenttia kuului ikäryhmiin 30–59 vuotta. *Perheneuvonnan työskentelytavoista lisääntyivät eniten parineuvottelut*. Hoidollisen työn kokonaismäärä 87 348 moduulia kasvoi vuoteen 2009 verrattuna lähes 2 000 moduulilla.

Toimintavuonna *perheneuvojen erikoistumiskoulutusta* on jatkettu yhdessä sairaalasielunhoidon yksikön kanssa. Perheneuvojakurssin 2007–2010 koulutukseen kuuluivat lopputyöseminaarit ja kaksi kaksipäiväistä perheterapian metodikurssia. Kurssilaiset jatkoivat myös sukupuutyöskentelyä vuoden aikana yhdeksänä päivänä. Kurssin 14 opiskelijasta 11 valmistui seminaarin päätteeksi saatuaan lopputyönsä valmiiksi. Neljällätoista vuonna 2009 aloittaneella perheneuvojen erikoistumiskoulutettavalla oli vuorossa sielunhoidon seminaarit A ja B. Myös heidän kurssinsa ohjelmaan kuului kaksi kaksipäiväistä metodikurssia. Sukupuutyöskentely jatkui vuonna 2010 yhdeksänä päivänä, kuten myös kurssilaisten omat työnohjaukset ja juniori-seniori-yhteistyö.

Vuonna 2010 järjestettyjen väliseminaarien teemoina olivat *Seksuaalisuus parisuhteessa ja Lapsi perheneuvonnan asiakkaana*. Väliseminaarit ovat olleet avoimia kaikille perheneuvonnan työntekijöille, jolloin ne palvelevat sekä kokeneempien perheneuvojen tietojen päivitystä että hiljaisen tiedon siirtymistä kokeneemmilta uudemmille työntekijöille. Lisäksi järjestettiin vastaanottosihteerien neuvottelupäivät 5.–7.5. Joensuussa. Päivien teemana oli *Riippuvuudet*.

Toimintavuonna käynnistyi *vastaanottosihteerien erikoistumiskoulutus* kahdella seminaarilla. Koulutukseen osallistui kahdeksan vastaanottosihteerä.

Perhetyön painopisteenä ollut valtakunnallinen *Parisuhteen palikat -hanke* eteni toimintavuonna kiitettävästi. Työalasihteerin pitämiin peruskoulutuksiin eri puolilla Suomea osallistui noin 450 työntekijää seurakunnista, järjestöistä ja kunnista. Parisuhteen palikat sisältöjen rinnalle kehitettiin kahdessa eri työryhmässä materiaaleja seurusteluun ja vanhemmuuteen. Perusmate-

riaalia käännettiin englanniksi ja venäjäksi sekä yksi peruskoulutus toteutettiin Hollannissa, Rotterdamissa yhteistyössä Merimieskirkon kanssa.

Perhetyön erityiskoulutuksen todistuksen sai 12 kirkon työntekijää.

Palvelevassa puhelimessa vastaanotettujen puheluiden määrä sekä työhön osallistuvien päivystäjien määrä säilyivät entisellään. Päivystäjien koulutustapahtumia järjestettiin valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti. Peruskurssimateriaalin uusiminen pantiin vireille.

Palvelevaan nettiin tulevien viestien määrä nousi noin 15 prosenttia. Viesteihin vastasivat vuorollaan Turun, Tampereen, Pääkaupunkiseudun, Lahden, Kainuun, Kokkolan, Oulun, Rovaniemen ja Joensuun ja Jyväskylän Palvelevan puhelimen päivystäjät ja työntekijät. Koulutusta järjestettiin entiseen tapaan sekä paikallisesti että valtakunnallisesti.

Kirkon kriisipuhelinpäivystyksen suunnittelua jatkettiin Palvelevan puhelimen, henkisen huollon organisaatioiden ja seurakuntien muun kriisityön yhteishankkeena. Henkisen huollon neuvottelupäivä järjestettiin.

Toimintavuoden keväänä nousi julkisuuteen kirkon piirissä tapahtuneita lasten seksuaalisen hyväksikäytön tapauksia. Kirkon perheasiain johtaja Martti Esko osallistui tiedotusvälineissä ja kirkossa käytyyn keskusteluun sekä toimi myös hyväksikäytön uhrien tukena.

Talousarviossa hyväksyttyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Perheneuvojan uudistetun erikoistumiskoulutuksen läpivieminen

Arvio: Perheneuvonnan koulutus on toteutunut suunnitelmien mukaan. Erityisesti metodikurssit ja sukupuuryhmät ovat olleet hyödyllisiä kurssilaisille. Myös sielunhoidon seminaarien A–D kehittämisessä on edistytty, joskin kehitystyö jatkuu.

Tavoite 2: Hiljaisen tiedon siirtyminen kokeneilta perheneuvojilta uusille

Arvio: Hiljaisen tiedon siirtyminen on toteutunut koulutusten juniori-seniori-yhteistyössä, sekä väliseminaarien vuorovaikutteisen oppimisen osioissa.

Tavoite 3: Parisuhteen palikat – kaikkiin ikäluokkiin kohdentuvan parisuhdetyön hankkeen laajentaminen eri muodoissaan 200 seurakuntaan

Arvio: Parisuhteen palikat -hankkeen laajentaminen toteutui yli odotusten. Toimintavuonna perhetyön työalasihteerin pitämiin Parisuhteen palikat -peruskoulutuksiin osallistui 18 paikkakunnalla 435 työntekijää, joista valtaosa oli lähialueiden seurakuntien työntekijöitä. Lisäksi työalasihteerin kouluttamat Parisuhteen palikat -kouluttajat (20) kouluttivat vuoden aikana oman lähialueensa työntekijöitä peruskoulutuspäivissä noin sata työntekijää.

Tavoite 4: Perhetyön toimintalinjauksiin liittyvien koulutusten toteuttaminen neljässä hiippakunnassa.

Arvio: Varsinaisia Perhetyön linjauksiin liittyviä koulutuksia tilattiin yhteen hiippakuntaan. Aihe oli lisäksi esillä valtakunnallisilla lapsi- ja nuorisotyön neuvottelupäivillä kanavatyöskentelynä, lapsityön neuvottelupäivillä yleisluentona, Perhetyön erityiskoulutuksessa ja Parisuhteen palikat -koulutuksissa.

Tavoite 5: Palvelevan puhelimen valtakunnallisen päivystysjärjestelmän vakiinnuttaminen ja kehittäminen: yleiseurooppalaisen henkisen tuen ilmaisnumeron 116 123 liittäminen päivystysjärjestelmään

Arvio: Valtakunnallinen päivystysjärjestelmä osoittautui onnistuneeksi. Soittajien kannalta se palvelee tasapuolisesti koko maata. Päivystäjien kannalta työt jakaantuvat tasaisesti eri päivystyspisteisiin. Yleiseurooppalainen palvelunumero ei toteutunut, vaan siitä luovuttiin toistaiseksi.

Tavoite 6: Palvelevan puhelimen ja netin laatutyöskentelyn jatkaminen

Arvio: Soittajilta tullutta palautetta pyrittiin ottamaan huomioon päivystäjien koulutuksessa ja ohjaamisessa.

Tavoite 7: Palvelevan puhelimen ja kirkon kriisipuhelimen yhteistyömallin luominen

Arvio: Yhteistyömallin luominen osoittautui hankalammaksi kuin luultiin, ja kriisipuhelimen perustaminen lykkääntyi. Hankaluutena oli päivystäjäreservien rekrytointi.

Tavoite 8: Suuronnettomuus- ja kriisitilanteissa määräaikaisesti käyttöön otettavan kirkon kriisipuhelimen perustaminen

Arvio: Ks. tavoitteen 7 arvio.

Tavoite 9: Henkisen huollon organisaatioiden kartoitus ja koordinointi

Arvio: Edettiin tavoitteen suuntaisesti. Järjestettiin ensimmäinen valtakunnallinen henkisen huollon ja kriisityön neuvottelupäivä.

Tavoite 10: Vastaanottosihteerien erikoistumiskoulutuksen aloittaminen

Arvio: Vastaanottosihteerien erikoistumiskoulutuksen kaksi seminaaria toteutettiin suunnitellusti.

4.4.6 Sairaalasielunhoito (KS)

Toiminta-ajatus

Kirkon sairaalasielunhoito edistää hengellistä työtä terveydenhuollon laitoksissa sekä kehittää avoterveydenhuollossa tehtävää sielunhoitoa. KS toteuttaa sielunhoito- ja työnohjaajakoulutusta kirkon työntekijöille, osallistuu terveydenhuollossa eettisistä ja sielunhoidollisista kysymyksistä käytävään keskusteluun, tuottaa sielunhoitoa käsitteleviä julkaisuja sekä pitää yhteyksiä muiden kirkkojen sielunhoitajiin kotimaassa ja ulkomailla.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Kirkolliskokouksen yleisvaliokunta kuvasi marraskuussa sairaalasielunhoidon tulevaisuuden kolme linjaa: 1. Yhtäältä sielunhoito on vahvasti ammatillista, toisaalta vapaaehtoisen lähimmäisyyden tarve kasvaa. 2. Kirkolla on kysyntää terveydenhuollon eettisten kysymysten käsittelijänä. Erityisesti hyvän hoidon, saattohoidon ja kuolevan kohtaamisen kysymyksissä kirkolla on ammattitaitoa. 3. Vähenevät resurssit johtavat suuntaamaan sairaalasielunhoidon ammattilaisten työpanosta keskeisiin ammattiosaamista edellyttäviin tehtäviin sekä vapaaehtoisten valmentamiseen.

Yleisvaliokunta korosti, että kirkon on tärkeää säilyttää järjestämänsä sairaalasielunhoidon vankka kristillinen identiteetti. Kirkon sairaalasielunhoidon tärkeänä tehtävänä on ollut ja tulee olemaan sairaalasielunhoidon korkean laadun takaaminen maassamme.

Kertomusvuoden aikana Sairaalasielunhoidon yksikössä on alkanut muutosvaihe: sairaalasielunhoidon johtajalle myönnettiin eläke 1.3.2011 lukien ja koulutussihteerin kahden vuoden sijaisuus oli päättymässä vuoden lopussa. Kirkon sairaalasielunhoidon toimikunta esitti toukuussa molempien virkojen auki julistamista. Mahdollisuus virkojen täyttäminen liittyi kuitenkin toiminnallisen osaston kehittämiseen.

Kirkkohallituksen täysistunnon hyväksyttyä toiminnallisen osaston uuden rakenteen voitiin sairaalasielunhoidon johtajan virka julistaa avoimeksi. Virkaan valittava sairaalasielunhoidon johtaja johtaa sairaalasielunhoidon yksikköä vuoden 2011 ajan. Sen jälkeen hän kuuluu diakonian ja sielunhoidon yksikköön ja toimii samalla sen apulaisjohtajana.

Sairaalapappien määrä on pysynyt samana: 120 päätoimista sairaalasielunhoitajaa ja 17 osaaikaista. Naisten määrä on huomattavasti miesten määrää suurempi: päätoimisista sairaalasielunhoitajista naisia on 70, miehiä 50.

Suomen Lääkärilehdessä käytiin vuoden 2009 lopussa ja vuoden 2010 alussa keskustelua sairaalasielunhoidon merkityksestä ja paikasta terveydenhuollossa. Psykiatrian erikoislääkäri, kirjailija Veronica Pimenoff haastoi pohtimaan, miten palvelut pitää järjestää uskonnonvapauden nimissä.

Sairaalasielunhoidon johtaja Kirsti Aalto totesi vastauksessaan, että uskonnonvapauslaista puhuttaessa näyttää usein unohtuvan sen myönteinen korostus: jokaisella on oikeus tunnustaa ja harjoittaa uskontoa, oikeus ilmaista vakaumus sekä oikeus kuulua tai olla kuulumatta uskonnolliseen yhdyskuntaan.

Sisätautilääkäri Juhani Partanen korosti vastauksessaan etenkin kuolemansairaiden tarvitsevan hengellistä huoltoa. Hän totesi sairaalapapin toimivan hienotunteisesti henkisenä tukena, työvälineenään myös lohdutus.

Pimenoff kehotti reflektomaan papin toimintaa sairaalassa. Hän haastoi kirkkoa myös punnitsemaan rippisalaisuutta uudelleen. Hän nosti esiin kaksi aluetta: psykiatrisen hoitoyhteisön ja lastensuojelun. Pimenoff kuvasi papin vaitiolovelvollisuutta ja näki ongelmallisena sairaalapapin osallistumisen potilaan hoitoon sitä dokumentoimatta.

Kysymys ripin ja sielunhoidon välisestä erosta nousi laajaan keskusteluun julkisuuteen tulneiden pedofiliatapausten vuoksi. Asiasta käytiin neuvotteluja kirkon johdon ja valtiovallan edustajien kesken. Niiden seurauksena piispainkokous antaa papeille ja lehtoreille ilmoitusvelvollisuutta koskevat menettelyohjeet.

Talousarviossa hyväksyttyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Sairaalasielunhoitajien ja kirkon työnohjaajien koulutus

Arvio: Sairaalasielunhoidon koulutustarve on erityisen suuri, koska suurten ikäluokkien sairaalasielunhoitajat siirtyvät näinä vuosina eläkkeelle.

Sairaalasielunhoitajien erikoistumiskoulutuksen kehittämistyötä on jatkettu. Koulutusta kehittävän työryhmän tavoitteena on saada uusimuotoinen koulutus alkamaan vuonna 2012.

Vuonna 2007 alkanut sielunhoitajan erikoistumiskoulutus päättyi, ja todistuksen sen suorittamisesta sai 13 henkilöä.

Syksyllä 2009 alkanut sairaalasielunhoitajan erikoistumiskurssi jatkui kahdella seminaarilla. Koulutusryhmässä oli 27 opiskelijaa.

Syksyllä 2010 alkoi uusi erikoistumiskoulutuskurssi, jolla oli 14 koulutettavaa.

Sielunhoidon työnohjaajakoulutus 2009–2011 jatkui kahdella seminaarilla. Ryhmässä oli 14 koulutettavaa, joista viisi sairaalapappia.

Kaksitoista teologian opiskelijaa suoritti soveltavina opintoinaan sairaalasielunhoidon harjoittelun kokeneiden sairaalapappien ohjauksessa eri puolilla Suomea.

Tavoite 2: Sairaalasielunhoidon vapaaehtoistoiminnan kehittäminen

Arvio: Toimikunnan perustama vapaaehtoistoiminnan työryhmä valmistelee aineistoa terveydenhuollon vapaaehtoistoiminnan kehittämiseksi. Työryhmä suunnittelee julkaisua, joka sisältää vapaaehtoisten koulutusohjelman sekä kuvauksen heidän tehtävistään ja oikeuksistaan.

Tavoite 3: Sairaalasielunhoidon yksikön verkkosisältöjen uusiminen

Arvio: Yhteistyössä Kirkkohallituksen verkkotyöryhmän kanssa on kehitetty evl.fi/Sakastisivuja. Sivuille on tuotettu myös ruotsinkielistä aineistoa.

Tavoite 4: Pyhä-painopisteen esillä pitäminen terveydenhuollossa

Arvio: Sairaalapappi edustaa terveydenhuollossa kirkkoa ja tuo mukanaan syvemmän ulottuvuuden, pyhän tunnun. Tämä näkyy sairaaloissa mm. ehtoollistilaisuuksien määrän kasvuna.

Pyhä-painopiste oli aiheena yhdessä teemaryhmässä sairaalasielunhoidon neuvottelupäivillä. Kristinuskon on osa suomalaista kulttuuria, ja sen esillä pitäminen hoitoyhteisöissä on sairaalasielunhoitajien tehtävä.

KS toteutti messuosaston Terve-Sos- ja Mielenterveysmessuilla. Messuilla pidettiin rukoushetkiä, jotka saivat kiittävää palautetta messuvierailta. Kirkon tarjoama mahdollisuus sielunhoitoon ja rukouspyyntöjen jättämiseen on koettu tärkeänä.

Tavoite 5: Vuotuisten sairaalasielunhoidon neuvottelupäivien toteuttaminen

Arvio: Sairaalasielunhoidon neuvottelupäivät pidettiin elokuussa Hyvinkäällä. Niille osallistui 85 sairaalasielunhoitajaa eri puolilta Suomea, myös vieraat Ruotsista ja Virosta. Sairaalapapit arvostivat päivien monipuolista sisältöä, kollegiaalista vuorovaikutusta ja hengellistä antia. Päivien teema *Uskontojen ja kulttuurien haaste sairaalasielunhoitajalle. ”On monta uskoa päällä maan”* koettiin ammatillisesti ajankohtaiseksi.

4.5 ULKOASIAIN OSASTO

Toiminta-ajatus

Kirkkojen välisen yhteyden, yhteistyön ja kansainvälisen vastuun edistäminen luterilaisen identiteetin ja ekumeenisen avoimuuden pohjalta.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Kertomusvuotta varjosti globaalin talouskriisin jatkuminen eri puolilla maailmaa. Se vaikeutti myös kirkkojen ja ekumeenisten järjestöjen toimintaa. Omassa kirkossamme tapahtui vuoden aikana monia muutoksia ja henkilövaihdoksia. Kirkon ulkoasiain neuvoston (KUN) puheenjohtajaksi arkkipiispa Jukka Paarmaan jälkeen tuli hänen seuraajansa Kari Mäkinen. Piispa Eero Huovisen tilalle KUN:iin valittiin päätoimittaja Matti Kalliokoski. Arkkipiispa Kari Mäkinen ja piispa Irja Askolan virkaan asettamisessa ja -vihkimisessä oli läsnä merkittävä joukko ekumeenisiä ja kansainvälisiä vieraita. KUO:n johtaja Risto Cantell jäi eläkkeelle vuoden lopussa. Hänen seuraajakseen valittiin TT, dosentti Kimmo Kääriäinen. Osaston johtajan sihtööri Eila Leppämäki siirtyy eläkkeelle 1.2.2011. Seuraajana jatkaa TM Sari Vääräniemi.

Pyhän Henrikin messun säännöllinen ekumeeninen vietto Roomassa alkoi vuonna 1985. Arkkipiispat Leo ja Jukka Paarma sekä Helsingin katolisen hiippakunnan piispa Teemu Sippo osallistuivat 25-juhlamessuun, jonka toimitti piispa Teemu Sippo. Paavi Benedictus XVI tapasi heidät yksityisvastaanotollaan. Piispat keskustelivat ekumeenisesta tilanteesta kardinaali Walter Kasperin kanssa Kristittyjen ykseyden edistämisen neuvostossa.

Luterilaisen maailmanliiton (LML) yleiskokous pidettiin heinäkuussa Stuttgartissa. LML:n uudeksi presidentiksi ELCA:n johtavan piispan Mark S. Hansonin jälkeen valittiin Jordanian ja Pyhän Maan evankelis-luterilaisen kirkon piispa Munib A. Younan. Pääsihteeri Ishmael Nokon jälkeen LML:n pääsihteerinä toimii chileläinen pastori Martin Junge. LML:n neuvostoon valittiin kirkostamme FM Maria Immonen. Ruotsalais-suomalaisen dialogin ”Vanhurskauttaminen kirkon elämässä” raportti valmistui. Se luovutettiin Ruotsin ja Suomen arkkipiispoille sekä Helsingin ja Tukholman katolisille piispoille. Lisäksi asiakirja annettiin paavi Benedictus XVI:lle ja Vatikaanin kristittyjen ykseyden edistämisen neuvostolle. Sen saivat myös kaikki LML:n yleiskokouksen delegaattit ja ekumeeniset vieraat.

Arkkipiispa Kari Mäkinen ja piispa Christian Alstedt allekirjoittivat sopimuksen alttarin ja saarnatuolin yhteydestä kirkkomme ja Suomessa toimivien metodistikirkkojen kanssa.

Euroopan kirkkojen konferenssin (EKK) taloudelliset ja toiminnalliset vaikeudet jatkuivat. Sen suurin jäsenkirkko, Venäjän ortodoksinen kirkko ei edelleenkään osallistu EKK:n toimintaan. Syynä oli EKK:n keskuskomitean päätös lykätä Moskovan patriarkaatin alaisen Viron ortodoksisen kirkon jäsenyyshakemuksen käsittelyä, vaikka se oli aiemmin hyväksynyt Konstantinopolin alaisen Viron autonomisen ortodoksisen kirkon EKK:n jäseneksi. EKK:n keskuskomiteassa jatkaa rehtori Tapani Rantala, Kirkko ja yhteiskunta komissiossa on jäsenenä professori Aila Lauha ja Kirkot dialogissa -komissiossa piispa Matti Repo. EKK:n tulevaisuustyöryhmässä Gunnar Grönblomin jälkeen on jäsenenä TT Kaisamari Hintikka.

Kirkkojen maailmanneuvoston (KMN) pääsihteerinä toimii norjalainen teologian tohtori Olav Fykse-Tveit. KMN:n keskuskomiteassa ovat kirkostamme piispa Simo Peura ja pastori Aaro Rytönen. Faith and Order -komission jäsenenä on teol.tri Minna Hietämäki. KMN:n seuraava yleiskokous pidetään vuonna 2013 Busanissa Etelä-Koreassa. Aaro Rytönen kuuluu sen suunnittelukomiteaan. KMN:n väkivallan vastaisen vuosikymmenen (DOV) päätöstapahtuma rauhankokous on koolla 2011 Kingstonissa Jamaikalla.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Kirkon ekumeenisen strategian saattaminen käytäntöön ulkoasiain osaston toiminnassa.

Arvio: KUN:n 26.1.2009 hyväksymä kirkon ekumeeninen strategia ”Meidän kirkko. Ykseyttä etsivä yhteisö” on ollut lähtökohtana Kirkkohallituksen ulkoasiain osaston työn kehittämiseen. KUO:n ja sen yksiköiden strategiatyöskentelyssä ja toimintasuunnitelmien laadinnassa ekumeenista strategiaa on käytetty runsaasti. Strategia on käännetty ruotsiksi ja englanniksi. Siitä saatu ekumeeninen palaute on erittäin myönteinen.

Tavoite 2: Kirkon lähetystrategian toteuttaminen KUO:ssa ja sen yksiköissä

Arvio: Kirkon ulkoasiain neuvosto hyväksyi omalta osaltaan Kirkon lähetystrategian jo 14.12.2008 ja lähetti sen edelleen kirkkohallitukselle käsiteltäväksi. Kirkkohallitus hyväksyi lähetystrategian teologisen osan joulukuussa 2010. KUO:ssa lähetystrategiaa on sovellettu käytäntöön toimintasuunnitelmien laadinnassa ja erityisesti KLK:ssa sen ja lähetysjärjestöjen yhteistyön vahvistamispyrkimyksissä.

Tavoite 3: Euroopan kirkkojen konferenssin Lyonin yleiskokouksen arviointi ja tulosten välittäminen hiippakuntiin ja seurakuntiin sekä aktiivinen valmistautuminen ja osallistuminen Luterilaisen maailmanliiton Stuttgartin yleiskokoukseen.

Arvio: EKK:n Lyonin yleiskokouksen raportti ”Toivon siemen. Euroopan kirkkojen konferenssin menneisyydestä ja tulevaisuudesta. Toim. Antti Siukonen” julkaistiin yhteistyössä Kirkkohallituksen ulkoasiain osaston, Suomen ortodoksisen kirkon ja Suomen ekumeenisen neuvoston kanssa. Kirkkomme delegaatio LML:n Stuttgartin yleiskokouksessa toimi hyvässä yhteistyössä

muiden pohjoismaiden ja Baltian luterilaisten kirkkojen kanssa. Stuttgartin raporttikirja julkaistiin

Reseptio-lehden erikoisnumerona 2/2010 (Anna meille meidän jokapäiväinen leipämme. LML:n yleiskokous Stuttgartissa 20.–27.7.2010).

Tavoite 4: Yhteistyön lisääminen piispainkokouksen kanssa erityisesti kirkkomme oppikeskustelujen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.

Arvio: Piispainkokouksen sihteeri on kutsuttu KUN:n kokouksiin. Ulkoasiain osaston, arkkipiispan kanslian ja piispainkokouksen kanslian yhteistyötä on tiivistetty. Piispoja ja piispainkokousta on informoitu oppikeskusteluista ja niiden etenemisestä. Oppikeskustelujen tavoitteiden ja niiden toteutumisen arviointi on jatkuva prosessi. Kertomusvuoden aikana saatiin päätökseen sekä kirkkomme oppikeskustelut maamme metodistikirkkojen kanssa että suomalais-ruotsalaiset luterilais-katoliset oppikeskustelut vanhurskauttamisesta kirkon elämässä.

Tavoite 5: Yhteyksien vahvistaminen Eteläisen Afrikan evankelis-luterilaiseen ja Namibian evankelis-luterilaiseen kirkkoon (ELCSA, ELCIN).

Arvio: Namibian evankelis-luterilaisen kirkon (ELCIN) ja kirkkomme yhteyksiä koordinoiva Namibia-neuvottelukunta kokoontui säännöllisesti. Kirkkomme ja ELCIN:n yhteistyösopimukseen perustuva neuvottelukunnan kokous pidettiin helmikuussa Oniipassa Namibiassa.

Eteläisen Afrikan evankelis-luterilaisen kirkon (ELCSA) kanssa tekeillä olevan yhteistyösopimuksen valmistelu jatkui kertomusvuoden aikana. Memorandum of Understanding allekirjoitettiin helmikuussa 2010 arkkipiispa Jukka Paarman Eteläisen Afrikan vierailun aikana Gabonessa Botswanassa.

4.5.1 Teologiset asiat

Toiminta-ajatus

Kirkkohallituksen ulkoasiain osaston teologisten asiain yksikkö valmistelee, toimeenpanee ja seuraa kirkkomme ekumeenista toimintaa, erityisesti siihen liittyviä teologisia kysymyksiä.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa sovellettiin kirkon ekumeenista strategiaa. Vuosien valmistelutyön tuloksena kirkolliskokous hyväksyi keväällä kirkkomme ja Suomen metodistikirkon sekä Finlands svenska metodistkyrkan välillä käytyjen oppikeskustelujen loppuraportin ”Kristuksesta osalliset” pohjalta valmistellun sopimuksen. Sopimus allekirjoitettiin 14.12.

Kymmenennet teologiset neuvottelut Suomen ortodoksisen kirkon kanssa käytiin kulttuuri-keskus Sofiassa Helsingissä. Neuvottelun aiheet olivat ”Raamatun tulkinta kirkon opetuksessa” sekä ”Ekologisuus ja kohtuullinen elämäntapa”. Valmistelut vuonna 2011 Venäjän ortodoksisen kirkon kanssa Lahden Siikaniemessä käytävää dialogia varten käynnistettiin.

Oppikeskustelu luterilaisesta ja helluntailaisesta ehtoolliskäsityksestä alkoi luterilais-helluntailaisessa neuvottelukunnassa; syksyllä vietettiin Vapaakirkon kanssa käytyjen neuvottelujen 30-vuotisjuhlaa. Tammikuussa järjestettiin seminaari luterilais-reformoiduista suhteista yhdessä Suomalaisen teologisen kirjallisuusseuran (STKS) ja Turun kristillisen opiston kanssa.

Porvoon kirkkojen kesken saatiin juhlistaa Tanskan kirkon liittymistä yhteisön jäseneksi 3.10. sekä Britannian luterilaisen kirkon ja Latvian ulkomaankirkon liittymistä tarkkailijajäseniksi.

Yksikön valmistelemien, EKD:n kanssa käytävien kolmivuotisneuvottelujen teologinen asiantuntijatapaaminen oli Heidelbergissä 23.–24.9.; teologisten asiain sihteeri piti luterilaista ekumeniaa käsittelevän alustuksen kirkkomme ekumeenisen strategian pohjalta.

Reseptio-lehden teemanumero 1/10 käsitteli luterilais-anglikaanisia suhteita ja numero 2/10 raportoi LML:n Stuttgartin yleiskokouksesta. Teologisten asiain sihteeri esitelmöi LML:n teologia ja tutkimus -osaston konsultaatiossa Münsterissä kirkko-opista.

Työalasihteeri vastasi yksikön edustajana SEN:n, Kirkkohallituksen toiminnallisen osaston, STKS:n ja Diakonian tutkimuksen seuran kanssa 17.–18.11. toteutetun teologisen symposiumin ”Kirkot ja kansainvaellukset – siirtolaisuuden ja monikulttuurisuuden haasteet kirkkojen itseymmärrykselle” suunnittelusta ja toteutuksesta. Symposium oli Euroopan kirkkojen konferenssin Siirtolaisuus 2010 -teemavuoden päätaphtuma Suomessa. Työalasihteeri myös aloitti syyskaudella kirkkomme edustajana Euroopan kirkkojen konferenssin uudistustyöryhmässä.

Yksikössä on valmisteltu yhteistyössä teologisten asiain toimikunnan asiantuntijoiden kanssa neljä lausuntoa Kirkon ulkoasiain neuvostolle. Myös erilaiset selvitykset ovat kuuluneet työn kuvaan, samoin kotisivujen uudistaminen Sakasti-palvelun käyttöön oton myötä.

Teologisten asiain yksikkö osallistui Kirkko- ja juutalaisuus -työryhmän Berliinin opintomatkan valmisteluun elo–syyskuun vaihteessa ja valmisteli ja toteutti Itä-Euroopan työryhmän opintomatkan Romaniaan syyskuun lopulla.

Talousarviossa hyväksyttyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Teologisten oppikeskustelujen jatkaminen ja uudet avaukset

Arvio: 10. teologinen oppikeskustelu Suomen ortodoksisen kirkon kanssa pidettiin onnistuneesti syksyllä 2010 ortodoksikirkon isännöimänä ja oppikeskusteluja päätettiin jatkaa 2012. Oppikeskustelu luterilaisesta ja helluntailaisesta ehtoolliskäsityksestä käynnistyi lupaavasti luterilais-helluntailaisessa neuvottelukunnassa.

Venäjän ortodoksisen kirkon kanssa vuosina 1998–2005 käytyjen neuvottelujen materiaali saatiin käännettyä vuosilta 1998 ja 2002, mutta työ eteni odotettua hitaammin. Vuoden 2011 neuvottelujen ensimmäinen valmisteluseminaari pidettiin onnistuneesti 13.10.

Luterilais-reformoidusta ekumeniasta tammikuussa järjestetty seminaari rohkaisi järjestämään ekumeenista tilannetta käsitteleviä tilaisuuksia myöhemminkin.

Tavoite 2: Luterilais-anglikaaniset teologiset konsultaatiot Porvoon kirkkojen kanssa

Arvio: Porvoon kirkonjohtajien kokous pidettiin Sigtunassa maaliskuussa. Se linjasi yhteisön tulevien vuosien työtä. Yhteydenpitöryhmä toteutti tehtävänsä seurata kirkkojen ajankohtaista tilannetta ja Porvoon sopimuksen implementointia maaraporttien kautta sekä selkeyttämällä osaltaan yhteisön jäseneksi ottamisen prosessia ja ohjeistamalla käytäntöä kutsuttaessa kumppaneita piispan vihkimisiin.

Tavoite 3: Teologisten asiain yksikön strategian toteuttaminen osana kirkon ekumeenista strategiaa

Arvio: Ekumeenista strategiaa ”Meidän kirkko – ykseyttä etsivä yhteisö” käytettiin yksiköntyön viitekehyksenä ja tulevan toiminnan painopisteiden valinnan pohjana. Teologisten asiain toimikunta pyrki kehittämään toimintaansa proaktiivisempaan suuntaan seminaarein sekä ekumeenisen strategian suuntaisin lausunnoin.

Tavoite 4: Teologisen stipendiohjelman kehittäminen ja siitä tiedottaminen

Arvio: Stipendivaihto on kuluneena vuonna kärsinyt taloudellisten resurssien puutteesta. Uusia stipendiaatteja on voitu rekrytoida aiempaa huomattavasti rajallisemmin, koska varat ovat supistuneet KUA:n lopettaessa asteittain rahoituksen.

Nuoria/uusia ekumenian resurssihenkilöitä etsittiin tietoisesti ja pyrittiin käyttämään mahdollisimman laajasti. Yksikkö rekrytoi hakijoita oman stipendiohjelmansa lisäksi mm. Kirkkojen maailmanneuvoston stuerttiohjelmaan. Stipendimahdollisuuksista on tiedotettu teologisten asiain toimikunnan, teologisten tiedekuntien sisäisten tiedotuksen, kotisivujen ja tiedekuntavierailujen kautta.

Tavoite 5: Ekumeenisen ulottuvuuden edistäminen kirkon ja sen jäsenten elämässä osallistumalla ekumeenisen koulutuksen järjestämiseen sekä valtakunnallisella että hiippakunnallisella tasolla

Arvio: Yksikkö osallistui kirkon kansainvälisen työn erityiskoulutuksen suunnittelun lisäksi kansainvälisen ja ekumeenisen työn koulutukseen eri yhteistyötahojen, mm. SLS, Helsingin yliopisto ja KUA kanssa. Uutena avauksena suunniteltiin Ikkuna ekumeniaan -kurssipäivän pilottijaksoja Tampereen ja Turun hiippakuntiin. Kotisivuille kerättiin uutta materiaalia, jota voidaan käyttää ekumeenisessa tiedonhaussa ja koulutuksessa. Yksikön esittely- ja koulutusmateriaalit uudistuivat osaltaan myös esimerkiksi ulkoasiain osaston uuden esitteen ”Luterilainen ja ekumeeninen” sekä ekumeenisen strategian englanninkielisen version myötä.

4.5.2 Ulkosuomalaistyö

Toiminta-ajatus

Yksikön tehtävänä on tukea ulkosuomalaisia, jotta he löytäisivät yhteyden paikalliseen kirkkoon ja kristittyihin. Kirkkomme pyrkii edistämään järjestelyjä, joilla paikalliset kirkot turvaavat alueellaan eri kansallisuutta olevien kristittyjen seurakuntayhteyden.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Ulkosuomalaisparlamentti kokoontui 24.–25.5.2010. Yksikkö valmisti avajaisjumalanpalveluksen yhteistyössä Helsingin tuomiokirkkoseurakunnan kanssa, Parisuhteen palikat -seminaarin toiminnallisen osaston ja Senioriseminaarin yhteistyössä Suomi-Seuran ja Suomen Merimieskirkon kanssa. Lisäksi yksikkö osallistui käsiteltävien asioiden valmisteluun. Kokouksen yhteydessä Kirkon ulkosuomalaistyö esitteli toimintaansa.

Kirkon ulkosuomalaistyön seminaari ja kirkkopyhä pidettiin Kokkolassa, Kokkolan kaupungintalossa 6.–8.8.2010. Teemana oli ”Luterilainen identiteetti ja ulkosuomalaisuus”. Pääluennoitsijoina olivat kirjailija, pastori Jaakko Heinimäki ja piispainkokouksen sihteerin Jari Jolkkonen sekä Sari Vapaavuori ja Taina Andreev. Kirkkopyhän messussa saarnasi kirkkoneuvos Risto Cantell. Hän myös siunasi uudet turistityöntekijät ja siirtolaispapit tehtäviinsä.

Henkilöstöasiat ovat muodostaneet huomattavan osan ulkosuomalaistyön yksikön tehtävistä. Australian (kaksi avointa tehtävää), Itävallan, Ruotsin, Saksan ja Sveitsin luterilaisten kirkkojen suomalaisiin siirtolaispapin tehtäviin valittiin kirkkomme ehdokkaat. Turistityöhön talvikaudelle 2010–2011 valittiin 9 pappia ja 6 kanttoria. Lisäksi Pietarin ulkosuomalaistyön ja Viron turistityön kokeiluhanketta johtavan siirtolaispapin tehtävään valittiin määräaikainen (8 kk) työntekijä.

Kirkon ulkosuomalaistyön toimisto on kiinnittänyt erityistä huomiota tiedotukseen ja kehittänyt työnsä julkisuuskuvaa. Kirkon ulkosuomalaistyö sai myönteistä palautetta Matka 2010 - messuilla, joiden yleisteenä oli arkkitehtuuri ja turistityön osalta ”Bongaa kirkko”. Vuoden lopulla ilmestyneen Suomalaiset maailmalla 2011 -esitteen teemana on vapaaehtoistyö.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Kirkon ulkosuomalaistyön strategia

Arvio: Kirkon ekumeenisessa strategiassa on otettu huomioon myös ulkosuomalaistyön toiminnan tarkoitus, visio ja tavoitteet. Yksikkö on aloittanut ulkosuomalaistyön oman strategian valmistelun, jonka loppuun saattaminen siirtyy seuraavalle toimintakaudelle.

Tavoite 2: Rekrytointi ja työntekijöiden tukeminen

Arvio: Tavoitteena on, että kaikki siirtolaispapin tehtävissä toimivat osallistuvat kirkon ulkomaan työn koulutusohjelmaan, johon kuuluu neljä osiota (5 op). Kaikki siirtolaispapin tehtäviin vuonna 2010 lähteneet työntekijät osallistuivat yksikön järjestämään lähtövalmennukseen (osio 2); aikataulusyistä he eivät voineet osallistua perusjaksolle (osio 1) toukokuussa. Kaikki kotimaahan palanneet työntekijät perheineen kutsuttiin paluukoulutukseen (osio 4) ja siihen osallistui 4 henkilöä.

Suunnitellut työntekijäseminaarit toteutuivat Euroopassa ja Kanadassa. Itäisen Välimeren alueen määräaikaisten turistityöntekijöiden seminaari pidettiin Ateenassa.

Yksikön virkamiesten matkojen yhteydessä on erityistä huomiota kiinnitetty työntekijöiden tukemiseen ja henkilöstöasioihin liittyvän vuorovaikutuksen kehittämiseen.

Tavoite 3: Alueelliset haasteet

Arvio: Pietarin ulkosuomalaistyön ja Viron turistityön kokeiluhankkeen tavoitteena oli selvittää Pietarin ulkosuomalaistyön tarve ja toimintamahdollisuudet yhteistyössä Inkerin luterilaisen kirkon, Pyhän Marian seurakunnan ja Pietarin suomalaisten yhteisöjen kanssa. Viron osalta hankkeen tavoitteena oli selvittää Viron suomalaisten turistien parissa tehtävän työn tarve Tallinnan ulkopuolella olevissa kohteissa ja toimintamahdollisuudet yhteistyössä Viron kirkon paikallisten seurakuntien kanssa. Lisäksi selvitystyöhön kuului suomalaisten opiskelijoiden parissa tehtävä kirkollinen työ. Mikäli selvitystyön tuloksena nähdään, että Pietarin ulkosuomalaistyölle ja/tai Viron turisti- ja opiskelijatyölle on toimintaedellytyksiä, laaditaan näille hankkeille alustava toimintasuunnitelma ja kustannusarvio. Kokeiluhankkeen raportti ja siihen mahdollisesti liittyvät toimintasuunnitelmat valmistuvat vuoden 2011 alussa.

Aasian ulkosuomalais- ja turistityön (Thaimaa) kehittämishanketta on pidetty vireillä jo usean vuoden ajan. Thaimaan luterilaisen kirkon (ELCT) kanssa käydyissä neuvotteluissa on edetty siten, että ELCT hyväksyy Thaimaassa tehdyn ulkosuomalaistyön osaksi omaa työtään. Tämän perusteella ulkosuomalaistyöntekijä voi saada paikallisen viisumin ja työluvan. Suomen lähetyseuran kanssa on neuvoteltu turisti- ja siirtolaispapin palvelussuhteen järjestelyistä. Kolmikanta yhteistyöstä Thaimaan luterilaisen kirkon, Suomen Lähetyseuran ja kirkon ulkosuomalaistyön välillä on laadittu muistio, joka määrittelee toimintaperiaatteet.

Sveitsin ulkosuomalaistyön uudelleen järjestelyistä neuvoteltiin Sveitsin luterilaisten seurakuntien liiton (BELK) kanssa. Tuolloin sovittiin, että kehittämishanke on määräaikainen: 1.8.2010–31.12.2011 ja toiminnan asemapaikka siirretään Zürichistä Berniin. Toimialue on koko Sveitsi ja Bernin luterilainen seurakunta toimii siirtolaispapin työnantajana. Kirkon ulkosuomalaistyö ja BELK ovat laatineet toiminnan periaatteista yhteisen muistion. Uudelleen järjestelyjen seurauksena hanke on edennyt erittäin hyvin. Mahdollisen jatkon osalta hanketta arvioidaan syksyllä 2011.

4.5.3 Kirkon lähetystyön keskus (KLK)

Toiminta-ajatus

Kirkon lähetysstrategiaesityksen mukaan Kirkon lähetystyön keskus johtaa ja koordinoi kirkon lähetystyötä, seuraa sen toteutumista sekä huolehtii kirkon lähetystehtävään kuuluvasta yhteisestä koulutuksesta ja tiedotuksesta.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Kirkkohallituksen täysistunto hyväksyi 23.11.2010 ”Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetystyön ja kansainvälisen diakonian peruslinja vuoteen 2015” -asiakirjan. Se sisältää kirkon lähetystyön toimikunnan joulukuussa 2008 valmistaman Kirkon lähetysstrategiaesityksen teologisen osan. Samalla kirkkohallitus päätti, että jatkovalmistelun pohjaksi otetaan kirkon lähetystyön toimikunnan esittämä sopimusmalli. Tämän mukaan kirkon lähetysjärjestöt solmivat kukin erikseen kirkon kanssa sopimuksen, jossa määritellään järjestön oikeudet ja velvollisuudet.

Vuoden aikana järjestettiin kaksi erityisesti lähetystyön kysymyksiin paneutunutta suurta lähetyskonferenssia. Edinburghissa Skotlannissa järjestettiin kesäkuussa konferenssi vuonna 1910 pidetyn Edinburghin ensimmäisen lähetyskonferenssin paikalla. Konferenssia edelsi ja sitä seurasi laaja kansainvälinen tutkimusohjelma. Lokakuussa järjestettiin Kapkaupungissa Etelä-Afrikassa Lausanne III konferenssi. Lisäksi heinäkuussa Stuttgartissa Saksassa pidettiin Luterilaisen maailmanliiton yleiskokous.

Mainituissa konferensseissa länsimaiden ulkopuolisten maiden kirkkojen ääni tuli kuuluviin aikaisempaa voimakkaammin. Kristinuskon väestöllisen painopisteen siirtyminen pois länsimaista alkaa näkyä myös ekumeenisissa suhteissa. Luterilaisten kirkkojen osalta merkittävänä voidaan pitää eräiden aasialaisten ja afrikkalaisten kirkkojen länsimaiden kirkkoihin kohdistama arvostelua eettisissä kysymyksissä.

Uskonnollisen monimuotoisuuden kohtaaminen edellyttää kirkolta ja sen työntekijöiltä yhteisiä perusnäkömystyksiä. Työskentely niiden luomiseksi jatkuu. Kirkkohallituksen monissa yksiköissä toimitaan uskontojen tutkimuksen, kohtaamisen ja vuoropuhelujen alueilla.

Kirkon ekumeenisessa strategiassa kiinnitetään huomiota suhteiden kehittämiseen globaalin etelän kirkkojen kanssa. Tärkeä työväline on vuoden aikana valmistunut Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetysyhteistyön sopimukset 2010 -asiakirja. Kirkon lähetysjärjestöillä ja Kirkon Ulkomaanavulla oli vuonna 2010 yhteistyösopimukset 34 kirkon kanssa Aasiassa, Afrikassa, Euroopassa ja Latinalaisessa Amerikassa. Lisäksi järjestöt toimivat monimuotoisessa kansainvälisten kristillisten järjestöjen verkostossa. Vuoden aikana uudistettiin lähetysyhteistyön kumppanuusperiaatteet.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1. Tuetaan hiippakuntia seurakuntien lähetystyön ja kansainvälisen vastuun yhteisten tavoitteiden, toimintaperiaatteiden ja rakenteiden luomiseksi.

Arvio: Uudistettiin seurakuntien ja kirkon lähetysjärjestöjen yhteistyösopimusten (nimikkoyhteistyö) periaatteet. Kirkon kansainvälisen vastuun neuvottelupäivät järjestettiin yhteistyökumppaneiden kanssa tammikuussa.

Tavoite 2. Viestinnän tehostamisessa keskitytään verkkoviestintään.

Arvio: Lähetystyön aineisto siirrettiin uusille Sakasti -verkkosivuille. ”Kirkon elämä on lähetetynä olemista” -PowerPoint esitys kirkon lähetystyöstä valmistui.

Tavoite 3. Keskitytään kolmen monoteistisen uskonnon (kristityt, juutalaiset, muslimit) USKOT -yhteisrakenteen luomiseen Suomessa niin, että evankelis-luterilaisen kirkon näkökulma huomioidaan.

Arvio: USKOT-foorumin säännöt ja yhdistyksen perustaminen hyväksyttiin syksyllä. Perustajajäseninä ovat kolmen monoteistisen uskonnot yhteisöt. Sääntöjensä mukaan forum toimii yhteiskuntarauhan vaalimiseksi ja tarvittaessa yhteistyössä myös muiden uskontojen yhteisöjen kanssa. Vuoropuhelua juutalaisten ja muslimien kanssa jatkettiin. Kirkon lähetystyön keskuksen henkilökunta tuotti aineistoa ja osallistui aktiivisesti uskontojen ja uuden henkisyyden edustajien kohtaamiseen. Osallistuttiin kirkkohallituksen yksiköiden uskontojen kohtaamisen koordinointiin.

Tavoite 4. Arvioidaan sisällöllisesti kirkkomme lähetysjärjestöjen sopimukset ulkomaisten yhteistyökumppaneitten kanssa.

Arvio: Laadittiin rekisteri kirkon lähetysyhteistyön sopimuksista sekä uudistettiin kirkon lähetysyhteistyön kumppanuussopimusten periaatteet. Pro gradu -tutkielma aiheesta ”Kirkkomme lähetysjärjestöjen sopimukset ulkomaisten yhteistyökirkkojen kanssa” on valmisteilla.

Tavoite 5. Osallistutaan Kirkon koulutuskeskuksen johtamaan kirkon kansainvälisen työn koulutussuunnitelman laatimiseen.

Arvio: Vuoden aikana valmisteltiin Kirkon koulutuskeskuksen ja muiden yhteistyötahojen kanssa kirkon kansainvälisen työn erityiskoulutusta kotimaan henkilöstölle. Koulutus muodostuu viidestä viiden opintopisteen moduulista. Näistä kaksi on Kirkon lähetystyön keskuksen vastuulla. Pilottimoduulit aloitetaan vuoden 2011 aikana.

Tavoite 6. Osallistutaan Edinburgh 2010 -juhlavuoden hankkeiden toteuttamiseen yhdessä Suomen Lähetysneuvoston ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

Arvio: Pidettiin yllä päivittyvää listaa juhlavuoden koti- ja ulkomaisista tapahtumista.

Kirkkomme lähetys -lehden numerossa 2/2010 käsiteltiin Edinburghin kokouksen teemoja ja päätettiin että numerossa 1/2011 on esillä Kapkaupungissa pidetyn Lausanne III konferenssin aineistoa. Kirkon lähetystyön keskuksen työntekijä osallistui molempiin konferensseihin. Lähetysteologisen Aikakauskirjan numeron 12/2010 teemana on ”Maailmanlähetyksen näköaloja Edinburgh 1910 jälkeen”. Osallistuttiin Helsingissä näiden konferenssien sisältöjä käsitelleen laajapohjaisen symposiumin järjestämiseen.

4.6 KIRKON TIEDOTUSKESKUS (KT)

Toiminta-ajatus

Kirkon tiedotuskeskus edistää viestinnän keinoin kirkon yhteisiä tavoitteita tukemalla kirkollista ja uskonnollista vuoropuhelua kirkossa ja yhteiskunnassa luterilaisen arvopohjan mukaisesti sekä pitämällä uskoa, kristillisiä ja kirkollisia näkökohtia esillä tiedotusvälineissä kirkon kokonaisstrategian mukaisesti.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Vuoden 2010 alkupuolta leimasivat vahvasti arkkipiispan ja sittemmin Helsingin ja Turun piispojen vaalit. Nämä antoivat tilaisuuden kirkon julkisuuskuvan vahvistamiseen mm. julkisten vaalipaneelien ja suorien verkkolähetysten ansiosta. Kirkko ja erityisesti piispuus tuli lähemmäksi seurakuntalaisia ja ylipäättään kirkon teemoista kiinnostuneita ihmisiä.

Kevään 2010 keskustelua hallitsi joidenkin viikkojen ajan kirkon itsensä esiin tuoma pedofilia-kysymys, mikä jatkui julkisuudessa keskustelulla rippisalaisuudesta ja sen perimmäisestä olemuksesta.

Marraskuun puoleenväliin ajoittuneet seurakuntavaalit työllistivät KT:ta erityisesti loppukesästä 2010 lähtien. Vaalien pääkohderyhmä olivat ensimmäistä kertaa äänestämään päässeet 16–17-vuotiaat. Vaalien äänestysprosentti nousi jo neljännen kerran perättäin. Tämänkertaisissa vaaleissa 17 prosenttia seurakuntien äänioikeutetuista käytti äänioikeuttaan ja 16–17-vuotiaista 15,3 prosenttia.

Seurakuntavaalikampanja sai vauhtia osittain erittäin haasteellisesta mainekriisistä, jonka laukaisi 12.10. YLE:n TV2:ssa esitetty Ajankohtaisen Kakkosen homoseksuaalisuutta käsittelevä teemaohjelma. Ohjelman seurauksena käynnistynyt julkinen keskustelu sai eroamaan kirkosta lähes 40 000 jäsentä muutaman seuraavan viikon aikana. Yleisimmiksi syiksi eroajat ilmoittivat kirkon ahdasmielisyyden vähemmistöjä kohtaan sekä sen, ettei kirkolla ollut merkitystä eroajan elämässä.

Kirkon maineenhallinnan kannalta kriisi osoitti erityisesti kirkon ääniksi miellettyjen piispojen julkisen esiintymisen merkityksen. Eroamisvauhdin kiihtyessä kirkon kannalta oli merkittävää myös aktivoituminen sosiaalisessa mediassa mm. rohkaisemalla äänestämään seurakuntavaaleissa eroamisen sijasta.

Kirkko teetti selvityksen mediaseurantatoimittajallaan Cisionilla kirkollisen uutisoinnin asemasta suomalaisessa mediassa. Joulukuusta 2009 helmikuun 2010 loppuun ajoittuneen seurantajakson aikana ilmeni, että kirkollisella uutisoinnilla on poikkeuksellisen vahva näkyvyys suomalaisessa mediassa. Selvityksen mukaan voitiin myös osoittaa, että suunnitelmallinen viestintä johtaa viestivän organisaation kannalta paremmin toivottuun lopputulokseen, vaikka kirkkoa koskeva uutisointi ja toimituksellinen tuotanto yleisesti ottaen onkin varsin kriittistä.

KT jatkoi toimintasuunnitelmansa mukaisesti yhteistyötä kirkollisen median kanssa avustamalla syyskuun alussa käynnistyneen K24-uutiuspalvelun toimittamista. Kuluneena vuonna käynnistettiin myös kirkon graafisen ilmeen uudistaminen yhteistyössä Aalto-yliopiston kanssa.

Kirkon sisäistä viestintää vauhditettiin merkittävästi ottamalla käyttöön kaikille kirkon työntekijöille tarkoitettu Sakasti-sivusto.

Kirkon viestintäpäivät toteutettiin onnistuneesti teemalla ”Pyhää peliä” Oulussa 8.-9.9. Päiville osallistui 230 henkilöä.

Talousarviossa hyväksyttyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Tuemme kirkon keskeisten toimijoiden viestintävalmiuksia mm. koulutuksen avulla.

Arvio: KT tarjosi koulutustilaisuuksia kirkollisesta viestinnästä Helsingin ja Joensuun yliopistoissa. Viestinnällisiä koulutustilaisuuksia tarjottiin Oulun ja Lapuan tuomiokapituleissa. Hengeellinen elämä verkossa -hankkeen avulla koulutettiin 800 eri seurakuntien työntekijää. Arkkipiispa- ja piispanvaaleja hyödynnettiin myös esiintymiskoulutustilaisuuksina.

Tavoite 2: Tehostamme KT:n sisäistä viestintää parantaaksemme koko osaston keskinäistä tiedonkulkua.

Arvio: KT:ssa otettiin käyttöön syksyn 2009 aikana työyhteisövalmennuksessa esitelty ns. matkaryhmä-malli. Sen avulla on pyritty kehittämään KT:n sisäistä tiedonkulkua ja paneuduttu asioihin, jotka erityisesti työntekijät ovat kokeneet tärkeiksi. Sisäistä tiedonkulkua on kehitetty.

Tavoite 3: Tuemme kirkon asemaa vakavasti otettavana toimijana epävarmoina aikoina.

Arvio: Kirkko toimi määrätietoisesti julkisessa keskustelussa lastensuojelun ja kansallisen ja kansainvälisen ruokaturvan puolustajana. Sosiaalisessa mediassa kirkon työntekijät ovat jatkaneet toimintaansa mm. oleellisesti virheellisten tietojen korjaajina. Tämä korostui erityisesti syksyisen kriisin aikana.

Tavoite 4: Hyödynnämme seurakuntavaaleja kirkon maineenhallinnassa ottamalla huomioon myös kirkon teemalliset painotukset.

Arvio: Seurakuntavaalien avulla kyettiin saattamaan julkiseen tietouteen monia kirkon vahvuuksia. Verkkokeskustelun avulla tavoitettiin satoja tuhansia suomalaisia, mistä oli suurta apua kirkon maineenhallinnan kannalta erityisesti syksyisen kriisin aikana. Tietoisuus itse vaaleista kasvoi huomattavasti erityisesti nuorten parissa. Kirkon tutkimuskeskuksen mukaan vain seitsemän prosenttia alle 30-vuotiaista ei tiennyt seurakuntavaaleista vaalien jälkeen, kun vielä 2010 toukokuussa vain joka viides tiesi seurakuntavaaleista.

4.6.1 Tiedotusyksikkö

Toiminta-ajatus

Tiedotusyksikkö toteuttaa kirkon strategiaa viestinnän keinoin. Yksikkö tiedottaa kirkollisista ja keskeisiin elämänskysymyksiin liittyvistä aiheista tiedotusvälineille sekä evl.fi/ajankohtaista-verkkosivullaan. Yksikkö edistää ja syventää yhteiskunnassa käytävää keskustelua tarjoamalla luotettavaa, ajankohtaista ja kiinnostavaa tietoa kristinuskosta, kirkosta ja seurakuntien toiminnasta.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Arkkipiispanvaalit, Helsingin piispan valinta ja kirkostaeroamisaltoa nostivat mediassa ja sosiaalisen median keskusteluissa kirkon puheenaiheeksi erittäin voimakkaasti.

Kirkon julkisuuden laadusta ja määrästä teetettiin mediaseuranta-analyysi kolmen kuukauden ajalta (joulukuu 2009–helmikuu 2010). Analyysin toteutti mediaseurantapalvelu Cisionin analyttikko. Analyysin tulosten mukaan kirkon kokonaisjulkisuuden sävystä 83 prosenttia luokiteltiin neutraaliksi, 5 prosenttia myönteiseksi ja 12 prosenttia kielteiseksi. Analyysi kartoitti valtakunnallisen printtimedian lisäksi sähköisen median kirkkoa koskevat uutistiivistelmät lukuun ottamatta keskustelupalstoja. Kaikkiaan osumia oli 1096.

Tiedotusyksikkö järjesti arkkipiispanvaalien vaalipaneelit Turussa, Porissa ja Helsingissä ja koosti ehdokkaista materiaalit verkkosivuille. Samoin tiedotusyksikkö avusti tuomiokapitulia vaalipaneelien järjestämisessä sekä Helsingin että Turun arkkihiippakunnan piispanvaaleissa. Yhteistyötä tiivistettiin Kirkon tiedotuskeskuksen verkkoviestintäyksikön ja televisiotoimituksen kanssa. Arkkipiispan vaalipaneelit esitettiin suorana lähetyksenä netissä ensimmäistä kertaa.

Tiedotusyksikkö osallistui vuoden aikana tiedotusprojektien suunnitteluun ja toteutukseen, joista laajin oli seurakuntavaalit. Seurakuntavaaleissa toteutettiin myös markkinointiviestintä-

kampanja. Arkkipiispa Mäkisen ja ministeri Wallinin kampanja-avaus oli 26.8. Helsingin tuomiokirkon kryptassa.

Samoin tiedotusyksikkö hoiti Naisen tie kirkossa -media-aamiaisen 7.9. (Irja Askola) ja piispojen Ruokaturva-kannanoton media-aamiaisen 15.10. Kannanotosta toimitettiin myös esite. Kirkostaeroamisallan tiedotuksellisia toimenpiteitä suunniteltiin ja toteutettiin kirkon johdon kanssa.

Tiedotusyksikkö vastasi pedofiiliuutisoinnin *Kirkolle yksikin hyväksikäyttötapa on liikaa* (19.4.) ja rippisalaisuusneuvottelujen tiedottamisesta. Se osallistui myös Haitin maanjäristyksen ja yhteisvastuukeräyksen, piispa Eero Huovisen lähtömessun ja kokonaiskirkon hankkeiden (Seurakuntien rakennemuutos, Pyhä, Vapaaehtoistyö, Jumalanpalveluksen kehittäminen, Hev) viestinnän suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Keskustelu homoseksuaalisuudesta jatkui vilkkaana. Kirkon vihkimisoikeudesta keskusteltiin heinäkuussa. Kirkolliskokous päätti antaa piispainkokouksen tehtäväksi laatia pastoraalinen toimintaohje vapaamuotoisesta rukouksesta parisuhteensa rekisteröineiden ihmisten puolesta.

Tiedotusyksikkö lähetti medialle yhteensä 452 tiedotetta (445). Seurakuntavaaleihin liittyviä tiedotteita ja uutisia lähetettiin kaikkiaan 52. Evl.fi-palvelun kautta kirkkoa koskevia palautteita tuli yhteensä 968 kpl. Kaikkiaan tiedotusyksikön tiedottajat vastasivat noin 500 palautteeseen. Nimettömiä palautteita tuli 171 kpl. Palautteet käsittelivät kirkon oppia (266 kpl), kirkon jäsenyyttä (112), piispoja, hiippakuntia, piispainkokousta (70 kpl), seurakunnan toimintaa (76), kummiutta ja kastetta (38), seurakuntavaaleja (34), diakoniaa (26), kirkon työtä (25) ja jumalanpalvelusta (24).

Evl.fi/ajankohtaista-sivu uudistettiin siten, että siinä on kuvanosto sekä selkeämpi tapahtumakalenteri. Medialle suunnatun tapahtumakalenterin lähetysjärjestelmä uudistettiin. Kirkon toimintaa kokoavat verkon tapahtumakalenterit yhdistettiin. Uutisten lisäksi verkkoon ideoitui ja tehtiin lyhyitä videoklippejä yhdessä tv-toimituksen kanssa. Median käyttöön tarjottiin aikaisempaa enemmän kuvamateriaalia.

Tiedotuspäällikkö osallistui rakennemuutosviestinnän projektiin, jonka viestintämatriisit ja muutosviestinnän työkalut ovat osoitteessa <http://sakasti.evl.fi/muutosviestinta>. Lisäksi Kirkkohallituksessa järjestettiin koulutus muutosviestinnän työkalujen käyttämisestä.

Tiedotusyksikkö tuotti Kirkko tänään -esitteestä vuoden 2009 tilastotiedoin toimitetun dia-sarjan suomeksi, ruotsiksi, venäjäksi, englanniksi ja saksaksi. <http://sakasti.evl.fi/kirkkotanaan>

Tiedotusyksikkö järjesti kriisiviestintäverkoston koulutuksen mainekriisiviestinnästä ja sosiaalisesta mediasta Oulun viestintäpäivillä. Seurakuntien kriisiviestintää tuettiin Espoon Sellon ja Porvoon ampumavälikohtauksissa sekä Joensuussa tapahtuneen autokolarin yhteydessä. Helsingin tuomiokapitulin kanssa käynnistettiin kriisiviestintämallin laatiminen, jossa mukana ovat myös pääkaupunkiseudun henkisen huollon toimijat. Tiedotusyhteistyö tiivistyi tuomiokapitulin kanssa kanteluihin liittyvissä päätöksissä. Synodaalikokouksen yhteydessä tuettiin piispojen omia alueellisia mediatapaamisia.

Tiedotuspäällikkö hoiti Stuttgartissa Luterilaisen maailmanliiton 11. yleiskokouksen tiedotuksen. Tiedotusyksikön sihteeri vastasi Oulun viestintäpäivien käytännön järjestelyistä ja toimenpiteistä.

Tiedotusyksikön koulutusmatkalla yhdessä kirkolliskokouksen valiokuntasiihteerien kanssa marraskuussa tutustuttiin anglikaanikirkon kirkolliskokoukseen, jäsenkadon- ja talousongelmien kanssa elävään kirkkoon Itä-Lontoossa sekä siihen, miten media käsittelee uskontoa brittiviestimissä.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Kehitämme medialle ja kansalaisille suunnattua vastauspalvelua. Otamme käyttöön uutta tekniikkaa, joka parantaa muun muassa tiedonhakua, lajittelua ja arkistointia sekä tiedon hyödyntämistä eri osastoilla.

Arvio: Kirkon toimintaa kokoavat verkon tapahtumakalenterit yhdistettiin. Tiedotusyksikkö otti käyttöön osastojen yhteisen Case Manager -palautepalvelun, jossa on arkistointimahdollisuus.

Tavoite 2: Tuemme keskushallinnon ja hiippakuntien viestintäkoulutusta ja avustamme viestintäsuunnitelmien tekemisessä. Jatkamme seurakuntien tiedottajien ja KT:n tiedotusyksikön välistä työkiertoa. Se lisää tiedonkulkua ja hyviä toimintatapoja seurakuntien tiedottajien ja KT:n tiedotusyksikön välillä.

Arvio: Tiedotuspäällikkö koulutti kriisiviestintävalmiuksista viestintäsuunnittelijan kanssa 16.3. Lapualla ja viestintäpäivässä Oulun kapitulissa. Tiedottajat laativat hankkeisiin viestintäsuunnitelmia ja toteuttivat ne. Työnkiertoa ei toteutettu, koska tiedottajan sijaisuutta hoitivat kokeneet kirkolliset toimittajat, jotka antoivat ammattiosaamistaan tiedotuksen kehittämiseen.

Tavoite 3: Jatkamme säännöllisiä toimittajatapaamisia. Koulutamme ja perehdytämme toimittajia kirkollisiin aiheisiin esimerkiksi media-aamiaisilla, kirkolliskokousinfoissa ja jatkamalla vuonna 2009 aloitettujen toimittajille tarkoitettujen tutustumisstipendien jakamista.

Arvio: Mediapalvelu tehostui varsinkin arkkipiispan ja muiden piispanvaalien sekä mainekriisin yhteydessä. Tiedotusyksikkö toteutti kaikkien piispojen tiedotustilaisuudet ennen vihkimysjuhlaa.

Tavoite 4: Syvennämme verkkoviestinnän ja tiedotusyksikön yhteistyötä mediaseurantapalvelun hyödyntämiseksi. Luomme KT:n yhteisen Ajankohtaista-utistiimin.

Arvio: Mediaseurantapalvelunäkymän teknisten vaikeuksien takia avaus siirtyi alkuvuoteen 2011. Kotimaa24:n avaamisen jälkeen Ajankohtaista-utistiimi muuttui verkon ja tiedotuksen yhteistyöksi.

4.6.2 Radiotoimitus

Toiminta-ajatus

Radiotoimitus edistää kristillistä julistustyötä radion keinoin sekä tuo eri radiokanavilla keskusteluun uskonnollisia ja eettisiä kysymyksiä.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Suurimman osan radiotoimituksen työpanoksesta vei kertomusvuoden aikana YLE Radio 1:n kanssa tehtävät aamu- ja iltahartaudet sekä radiojumalanpalvelukset. Toimitus vastasi hartausohjelmistojen suunnittelusta luterilaisen kirkon osalta ja koordinoi ohjelmiston kaikkien mukana olevien kirkkojen ja uskonnollisten yhteisöjen osalta. Vuoden aikana radioitiin useita juhla- ja jumalanpalveluksia: arkkipiispan virkaan asettaminen, Helsingin piispan virkaan vihkiminen ja Yhteisvastuukeräyksen 60-vuotisjuhla- ja jumalanpalvelus. Syyskuussa käynnistettiin sunnuntain kello kymmenen radiojumalanpalvelusten julkaisu Ylen Areenassa. Radion hartauksissa on lähetetty teemasarjoja muun muassa synodaalikokouksiin liittyen iltahartauksien sarja Jumalasta, Jee-

suksesta ja Pyhästä Hengestä. Koko vuoden mittaisen aamuhartaussarjan aiheena olivat esikuvalliset kristityt. Radiotoimitus tuotti YLE Radio 1:lle myös Horisontti-ohjelmaa uskonnoista ja elämäntarkasteluksista sekä Hartaita säveliä -hengellisen musiikin ohjelmaa.

Radiotoimitus jatkoi uutisten ja ohjelmien tuottamista internetiin pod.fi-sivustolla elokuun loppuun. Kevään 2010 aikana kävi selväksi, ettei uutissivuston tuottaminen KT:n sisällä ole mahdollista. Kirkon tiedotuskeskuksen, suurten seurakuntayhtymien viestintävastaavien ja Kotimaa-yhtiön kesken käydyt neuvottelut johtivat Kotimaa24-uutispalvelun käynnistämiseen syyskuun alussa. Uutispalvelua tehdään yhteistyössä Kotimaan, pääkaupunkiseudun sähköisen viestinnän yksikön Toivontuottajien ja KT:n kesken. KT:n osuudesta yhteistyössä huolehtii radiotoimitus. Uutispalvelu aloitti vahvasti ja osoitti jo ensimmäisten toimintakuukausien aikana tarpeellisuutensa. Syys–joulukuun aikana sivustolla oli yli 200 000 eri kävijää. Vilkkain 30 päivän jakso sijoittui Ylen lokakuun lopussa televisioiman Homoillan, kirkolliskokouksen marraskuun rukouspäättökseen ja seurakuntavaalien aikaan. Tuolloin sivustolla kävi noin 83 000 eri kävijää kuukauden aikana. Päivittäin sivustolla käy keskimäärin 3000–4000 eri kävijää.

Pysäkki-verkkohartauden toimittamista evl.fi:n Kappeliin jatkettiin. Vuonna 2010 julkaistiin 22 Pysäkki-hartautta. Kutakin hartautta katsottiin keskimäärin 180 kertaa. Kaiken kaikkiaan Pysäkkejä katsottiin 3963 kertaa.

Radiotoimitus on osallistunut kirkon viestintäkoulutukseen itse järjestämänsä koulutuksen lisäksi pitämällä viestintäiltpäivän kolmella Raamattu, tunnustus ja julistus -pastoraalikirssilla, viestintäosuuden Kuopion hiippakunnan jumalanpalvelusseminaarissa Nurmeksessa sekä vastaamalla osasta KT:n Joensuun ja Helsingin yliopistojen teologian opiskelijoille järjestämästä kirkon viestinnän koulutuksesta.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Toimitus järjestää radion hartauksissa ja jumalanpalveluksissa mukana oleville koulutusta, jossa kiinnitetään erityistä huomiota puheiden ja saarnojen homileettiseen kehittämiseen.

Arvio: Toimitus järjesti radion hartauspuhujille viiden päivän mittaisen peruskurssin, jossa kiinnitettiin huomiota radiossa toimivaan ilmaisuun ja sisältöön. Toimitus järjesti noin puolen päivän mittaisia sisältöön, ilmaisuun ja dramaturgiaan keskittyviä koulutuksia ja palautetapaamisia vuoden aikana paljon hartauksia pitävien puhujien ryhmille (viidelle ryhmälle 2–3 tapaamista/ryhmä). Toimitus järjesti neljän päivän koulutuksen radiojumalanpalvelussarjassa mukana oleville seurakunnille ja päivän koulutuksen seurakunnille, joista radioidaan 1–2 jumalanpalvelusta. Saarnaajille järjestettiin muutaman tunnin kestoiset koulutustapaamiset kaksi kertaa.

Tavoite 2: Toimitus jatkaa internetissä julkaistavan uutisblogin ja ajankohtaisviestinnän kehittämistä yhdessä KT:n muiden yksiköiden kanssa. Toimitus markkinoi uutisblogia.

Arvio: Toimitus julkaisi pod.fi-sivustolla uutisia ja juttuja elokuun loppuun. Syyskuun alusta alkaen toimitus on tehnyt uutisia yhdessä Kotimaan ja Toivontuottajien kanssa Kotimaa24-sivustolle.

Tavoite 3: Ohjelmatyössä käytetään entistä enemmän erilaisia ohjelmamuotoja.

Arvio: Toimitus on toteuttanut Horisontti-ohjelmaa monella tavoin erilaisia äänimaisemia käyttäen. Ohjelma on viety studiosta ulos esimerkiksi kesäkuussa, kun uusi arkkikiipsi ja Helsingin piispa olivat ongella ja Tapaninpäivänä kun teologit olivat tallissa. Lisäksi Horisontti on seurannut elämää mm. kirkkoherran luomutilalla ja kehitysvammaisten hoitokodissa. Hartauksissa tehtiin sarja runomuotoisia iltahartauksia.

Tavoite 4: Toimitus käsittelee ohjelmatuotannossaan talouden heilahtelujen mukanaan tuomaa epätasa-arvoa, kirkkoa osana kulttuuriympäristöä ja uskonnollista etsintää.

Arvio: Torstaiaamujen hartauksissa lähestyttiin kristinuskon sanomaa esikuvallisten kristittyjen kautta. Heitä esiteltiin Raamatun ajoista alkaen nykypäivään saakka. Horisontissa kirkkoa osana kulttuuriperintöä on esitelty mm. kansanrunouden Marian, kristillisperäisten nimien, itkuvirsiperinteen ja nykypäivään sijoitetun Vuosaaren Vapahtaja -näytelmän kautta. Taloudellisten heilahtelujen tuoma epätasa-arvo on ollut esillä mm. diakoniatyöntekijöiden pitämässä hartauksissa.

Keskimääräiset kuuntelijaluvut

Radio on edelleen merkittävä tiedotusväline suomalaisille, se tavoitti 2010 viikoittain yli 95 % suomalaisista ja päivittäin yli 78 % (2009 viikoittain 95 % ja päivittäin 78 %). YLE Radio 1:n kanavaosuus oli vuonna 2010 7,5 % (2009 7 %). Ylen kanavien yhteenlaskettu kanavaosuus oli 53 % ja kaupallisten radioiden 47 % (2009 Yle 52 %, kaupalliset 48 %).

	Kuuntelijat 2010	Kuuntelijat 2009
Aamuhartaus ma-la klo 6.15	62 000	61 000
Aamuhartaus ma-la klo 7.50	140 000	147 000
Iltahartaus ma-pe klo 18.50	77 000	76 000
Iltahartaus la klo 18	123 000	102 000
Jumalanpalvelus su klo 10	203 000	193 000
Ortodoksinen liturgia/Horisontti su klo 11	123 000	121 000
Jumalanpalvelus/Horisontti su klo 18	66 000	63 000
Hartaita säveliä ma-la klo 6.05	56 000	58 000
Hartaita säveliä ma-la klo 7.45	140 000	147 000

4.6.3 Televisio- ja AV-toimitukset

Toiminta-ajatus

Televisiotoimitus tukee ja edistää kristillistä jumalanpalvelus- ja hartauselämää television keinoin sekä lisää keskustelua ja tietämystä kristinuskoon ja eettisiin kysymyksiin liittyvistä teemoista.

AV-toimitus tukee median avulla tehtävää kasvatustoimintaa koordinoimalla ja osallistumalla erilaisiin mediahankkeisiin ja mediakasvatukseen. Toimitus tuottaa ja välittää av-materiaaleja seurakuntien lapsi- ja nuorisotyön sekä varhaiskasvatuksen ja koulujen uskonnon-opetuksen tarpeisiin.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Kertomusvuoden aikana toteutettiin useita vuosia työn alla ollut tv- ja av-toimitusten integrointi yhdeksi tv-toimitukseksi. Hallinnollisesti toimitukset aloittivat työskentelyn yhdessä, mm. toimitusten kokoukset yhdistettiin ja av-toimituksen tuotantosihteerin siirryttyä muihin tehtäviin paikkaa ei enää täytetty. Taloudellinen integraatio tapahtuu uuden budjettivuoden alkaessa. Yhdistyminen on mahdollistanut joustavammat työkäytännöt eri projekteissa. Av-myyntin toimintaa muutettiin siten, että Kirkkohallituksen julkaisumyynti vastaa elokuvien käytännön myynnistä, ohjelmien sisällöllisen vastuun jäädessä edelleen toimituksen vastattavaksi. Vuokraus ja lai-

naustoiminta lopetettiin vuoden lopussa kokonaan käytön vähäisyyden vuoksi eikä yhteistyösopimuksia pääkaupunkiseudun seurakuntien kanssa enää jatkettu.

Yleisradion taloustilanteesta johtuen taloudellisia tehostamispaineita kohdistui myös hartausohjelmien seuraavan kauden suunnitteluun. Edellisenä vuonna aloittanut uusi valtakunnallinen, perheille suunnattu tv-kanava SuomiTV ryhtyi tuottamaan myös uskonnollisia ohjelmia, mm. sunnuntaisin lähettävän Sunnuntaikatsauksen, jossa käsiteltiin kirkollisia ja uskonnollisia aiheita sekä lapsille suunnattuja hartausohjelmia.

Toimituksessa jatkettiin KT:n yhteisen kuvapankin kehittämistä. Yhteistyö yli KT:n yksikörajojen jatkui, toimitus avusti muita yksiköitä mm. tekemällä piispanvaalivideoita sekä erilaisia kuvaleikkeitä verkkosivuston uutisten ja tapahtumien yhteyteen.

Televisiotoimitus suunnitteli ja toteutti entiseen tapaan YLE TV 1:n hartausohjelmat. Kertomuskaudella TV 1:ssä televisioitiin yhteensä 31 jumalanpalvelusta (2009: 35 kpl), joista 14 (2009: 14) oli suoria lähetyksiä. Vuoden aikana lähetettiin mm. Yhteisvastuukeräyksen avausjumalanpalvelus Tyrvään Pyhän Olavin kirkosta, Turun arkkipiispan virkaan asettaminen ja Helsingin piispan vihkimys. Keväällä lähetettiin Töölön kirkosta Helsingistä pop-messu, jonka yhteydessä kokeiltiin ensimmäistä kertaa vuorovaikutteisia keinoja mm. tarjoamalla katsojille mahdollisuus kommentoida ja keskustella verkon välityksellä jumalanpalveluksen tekijöiden kanssa mm. jumalanpalveluksen sisällöstä. Pitkäperjantain jumalanpalvelus Ylistarosta jouduttiin peruuttamaan ja korvaamaan uusinnalla YLE:n tv-tiimin paikallisen työnseisauksen vuoksi. Kesäkaudella lähetettiin edelleen Kolmen vartin kirkko -ohjelmia, neljä uutta ohjelmaa, jotka kuvattiin Lohjalla ja kaksi uusintaa aikaisemmilta kesiltä. Pisara – Ajatus uskosta hartaus siirtyi lauantain alkuillasta aamupäivään, mikä vaikutti katsojalukuihin, juhannuksesta elokuun alkuun lähetettiin edellisen kauden uusintoja. Vuoden lopulla toimitus suunnitteli uuden Pisara-ohjelman, joka aloittaa seuraavan vuoden alussa.

Toimitus huolehti edelleen luterilaisten jumalanpalvelusten lisäksi myös niin ortodoksisten, katolisten kuin vapaiden suuntien jumalanpalvelusten ohjaamisesta.

Jumalanpalveluslähetyksen keskimääräisessä katsojaluvussa tapahtui nousua, luterilaisilla jumalanpalveluksilla katsojia oli 171 000 (2009: 153 000, 2008: 169 000, 2007: 153 000, 2006: 185 000). Katsotuin lähetys oli Helsingin piispanvihkimys Helsingin tuomiokirkosta, jolla oli 263 000 katsojaa. Keskimääräinen Pisaran katsojaluku ensilähetyksellä oli 102 000 (2009:138 000, 2008: 196 000, 2007: 141 000).

Tyrvään Pyhän Olavin kirkon kirkkomaalausten valmistumiseen liittyvän seurantadokumentin esittämisestä tehtiin esityssopimus TV 1:n kanssa ja ohjelman editointi aloitettiin

Kansainväliset yhteydet erityisesti WACC / Europan kanssa (World Association for Christian Communication / European Region Association) jatkuivat tiiviinä toimituspäällikön toimissa sen puheenjohtajana. Hän osallistui myös Saksassa pidettyjen Euroopan uskonnollisten tv-ohjelmien festivaalien suunnitteluryhmään.

TV-toimituksen hartausohjelmatuotanto:

Televisiojumalanpalvelukset	2010	2009	2008
– luterilaiset	22	25	26
– ortodoksiset	3	3	3
– vapaat kirkko- ja seurakunnat	5	5	5
– katoliset	1	2	1
– Pisara – Ajatus uskosta	57	56	56
Muu tuotanto	-	-	-

Kertomusvuoden aikana toimituksen työssä panostettiin edelleen mediakasvatukseen. Toimitus järjesti yhdessä Poikien ja tyttöjen keskuksen kanssa kirkon henkilöstön täydennyskoulutukseen liittyvän mediakasvatuskoulutuksen. Seurakuntien varhaiskasvattajille järjestettiin me-

diakasvatukseen liittyvää koulutusta Kuopion seurakuntayhtymässä, Oulun tuomiokapitulissa ja Joensuun yliopistolla. Toimitus teki myös tiivistä yhteistyötä erilaisten mediakasvatusjärjestöjen kanssa. Mediakasvatukseen liittyi olennaisesti myös Kirkkohallituksen ja Kirkon mediasäätiön myöntämä rahoituksellinen tuki Tampereen yliopistoon perustettuun mediakasvatuksen professoriin. Toimituksen tuottaja osallistui professorin ohjausryhmän toimintaan.

Toimitus tuotti myös lisäksi verkkosivustoille tarkoitettuja kerhonohjaajien rekrytointiin sekä aikuisrippikoulun markkinointiin liittyviä videomateriaaleja.

Kirkon mediasäätiön kautta jatkettiin erilaisten ohjelmahankkeiden tukemista, 24 hankkeelle myönnettiin yhteensä 362 000 euroa. Tuettujen hankkeiden joukossa oli myös lapsille ja nuorille suunnattuja ohjelmia. Hakijoita oli 147 ja haettu summa n. 2,8 milj. euroa. Tähän asti tukea on myönnetty kaikkiaan 112 hankkeeseen yhteensä runsas 2 milj. euroa.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tv-toimitus:

Tavoite 1: Kehitetään tv-jumalanpalveluksiin liittyviä verkkomateriaaleja yhdessä verkkosivuston uudistuksen kanssa.

Arvio: Testattiin yhden tv-jumalanpalveluksen yhteydessä, miten katsojat voisivat verkon välityksellä keskustella jumalanpalveluksen tekijöiden kanssa lähetyksen sisällöstä yms. Töölön kirkosta nauhoitetun pop-messun toimittajat olivat lähetyksen aikana ja sen jälkeen verkossa vastaamassa katsojien kysymyksiin ja palautteeseen. Kokeilu toteutettiin Yleisradion ja Helsingin seurakuntayhtymän kanssa yhteistyössä. Keskusteluun osallistui useita kymmeniä keskustelijoita runsaalla 300 kommentilla. Saatujen kokemusten pohjalta kehittelyä tullaan jatkamaan.

Tavoite 2: Järjestetään toimituksen ohjaajille koulutus symboliikasta ja kuvan sisällöllisestä käytöstä jumalanpalveluksissa ja hartauksissa.

Arvio: Koulutuspäivä aiheesta järjestettiin keväällä.

Tavoite 3: Toteutetaan vuodelle 2009 suunniteltu elämänkatsomuksellinen tv-sarja työnimellä 'Elämän mieli'.

Arvio: Työntekijävaihdoksista johtuen hanke jätettiin toistaiseksi toteuttamatta. Sen sijaan toimituksessa työstiin yhdessä ulkopuolisen tuotantoyhtiön kanssa uutta ajankohtaisohjelmasarjaa työnimellä Totuuden henki. Hanke tullaan esittelemään tv-kanavalle vuoden 2011 alussa.

Av-toimitus:

Tavoite 1: Tehdään selvitys pelien ja muiden vastaavien vuorovaikutteisten av-materiaalien käyttömahdollisuuksista.

Arvio: Selvitystä varten oltiin yhteydessä Taideteollisen korkeakoulun alan opettajiin. Yhteen vetona todettiin, että taloudellisista ja työntekijäresursseista johtuen esim. pelien tekeminen omana työnä ei ole järkevää.

Tavoite 2: Uudistetaan toimituksen sivustot yhdessä keskushallinnon verkkopalvelu-uudistuksen kanssa.

Arvio: Toimitusten integraation takia erilliset av-toimituksen sivustot poistettiin ja materiaalille etsitään jatkossa käyttäjäystävällisempi paikka sakastin sivuilta.

Tavoite 3: Tuetaan ja kehitetään mediakasvatusta seurakunnissa sekä mediakasvatuksen eettistä ja uskonnollista osaamista kasvatustyöntekijöiden koulutukseen liittyen.

Arvio: Toimintakauden aikana toteutettiin mediakasvatusta monin eri tavoin yhteistyössä Kirkkohallituksen KKN:n ja muiden mediakasvatustyötä tekevien järjestöjen kanssa.

4.6.4 Verkkoviestintäyksikkö

Toiminta-ajatus

Verkkoviestintäyksikkö tukee ja toteuttaa kirkon perustehtävää tuottamalla, koordinoimalla, kehittämällä sekä ylläpitämällä kirkon yhteistä sisäistä ja julkista verkkoviestintää. Yksikkö vastaa Kirkkohallituksen verkkoviestinnän palveluinfrastruktuurista hyödyntäen tietohallinnon it-infraa. Yksikkö vastaa myös verkkopalvelukokonaisuuden laadukkaan käyttäjäkokemuksen varmistamisesta ja verkossa tapahtuvan hengellisen työn tukemisesta.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa toimintavuoden aikana

Verkkoviestinnän kentässä sosiaalisen median merkitys vahvistui edelleen ja kirkon verkkoviestinnässä sitä käytettiin mm. seurakuntavaaleissa ja lokakuun kriisissä. Kirkkohallituksen tuottamissa verkkopalveluissa sosiaalisen median hyödyntäminen on vielä kokeilevaa. Yhtenä ulottuvuutena sosiaalisen median murroksessa on ollut mobiiliviestinnän voimakas kehittyminen. Älypuhelinien yleistymisen myötä erilaisten palveluiden käyttäminen siirtyy yhä voimakkaammin mobiiliksi ja voidaan aidosti puhua ubiikista, kaikkialla läsnä olevasta kommunikaatiotodellisuudesta. Tämä muutos haastaa myös kirkon viestinnän ja erityisesti verkkoviestinnän monipuolistumaan.

Verkkoviestintäyksikön keskeisimmät tehtävät vuonna 2010 olivat kirkon työntekijöille suunnatun verkkopalvelun Sakastin 1. vaiheen valmistuminen ja seurakuntavaalit. Yksikössä toimii myös Hengellinen elämä verkossa -hankkeen tiimi, jonka toimintakertomus on osana Kirkkohallituksen strategisten hankkeiden toimintakertomusta.

Monivuotinen projekti kirkon keskushallinnon sivujen uudistamiseksi sai konkreettisen muodon, kun uusi Sakasti-palvelu avattiin huhtikuun lopussa 2010. Ruotsinkielinen Sacrista avattiin syksyllä 2010. Palvelun suunnittelutyö (konsepti, tekniikka, käyttöliittymä ja sisältö) oli tehty vuoden 2009 aikana, jolloin käynnistettiin myös toteutustyö.

Sakastiin on siirtynyt keskushallinnon vanhojen sivujen lisäksi myös useita aikaisemmin erillissivustoina toteutettuja sivustoja, joista yksi oli kymmenen vuotta vanha Välitä viestiä! -sivusto. Sisällöllisenä tavoitteena oli sulkea vanhat keskushallinnon sivut vuoden 2010 lopussa, mikä toteutui suunnitellusti. Sakastin sisällöntuotanto on hajautettu Kirkkohallituksen osastoille. Ylläpitämistä tuettiin vuonna 2010 kouluttamalla 90 henkilöä eri yksiköistä ylläpitäjiksi.

Sakastin valmistumisen myötä verkkopalveluiden palveluarkkitehtuurin ydinpalvelut ovat tasapainoisessa tilanteessa, josta niiden kehittäminen ja kokonaisuuden hallinta on helpompaa.

Kirkon työntekijät löysivät Sakastin hyvin. Arkipäivisin sivustolla oli keskimäärin 3000 käyntiä päivässä, joista ainakin 60 % oli kirkon työntekijöitä, sillä käyttäjät tulivat kirkon yhteisen sisäverkon kautta palveluun. Suosituimpia osioita sivustolla olivat Tietotekniikka, Palvelusuhde, Yleiskirjeet ja Koulutus ja tapahtumat. Tarkempia arvioita sisältöjen käytöstä voidaan tehdä vuoden 2011 aikana, koska osa osiosta valmistui loppuvuonna 2010.

Yksikön toinen keskeinen tehtävä liittyi seurakuntavaalien järjestelmiin, ts. tieto- ja tulospalvelun, vaalisivuston ja vaalikoneen toteuttaminen. Edellisiin vaaleihin verrattuna vastuu oli merkittävästi suurempi, sillä uusina elementteinä olivat mm. tuloslaskenta, vaalikone, sosiaalisen median hyödyntäminen ja vaalivideot. Vaaliprojekti onnistui yksiköltä kokonaisuudessaan hyvin. Ainoat vakavammat ongelmat olivat vaalikoneen kapasiteettiongelma avauspäivänä 25.10. ja seurakuntavaalit.fi-palvelun kapasiteettiongelmat toisena vaalipäivänä 15.11.2010. Vaalien tulos voitiin kuitenkin ensimmäistä kertaa julkistaa jo vaali-illan aikana lähes lopullises-

sa muodossa. Vaalien tilastomateriaalit julkaistiin heti seuraavana päivänä, kun edellisissä vaaleissa tiedot saatiin koottua pari viikkoa vaalien jälkeen.

Tieto- ja tulospalvelusta saatu seurakuntien palaute oli pääsääntöisesti hyvää ottaen huomioon uuden järjestelmän käyttöönoton tiukassa aikataulussa. Seurakuntavaalit.fi -sivusto oli erittäin käytetty, sillä sivuilla oli eri kävijöitä noin 350 000 ja sivulatauksia noin 3,2 miljoonaa. Seurakunnat ottivat varsin hyvin käyttöön yhteistä verkkoviestinnällistä aineistoa.

Yhteisen valtakunnallisen vaalikoneen otti käyttöön 292 seurakuntaa, mikä oli erittäin hyvä tulos ensimmäiseksi kerraksi. Vaalikoneeseen vastasi yli 9 500 ehdokasta. Eri kävijöitä vaalikoneessa oli 270 000 ja sivulatauksia oli 3,5 miljoonaa. Kävijöiltä kerätystä palautteesta saatiin hyviä kehitysideoita seuraavia vaaleja varten. Palautteen antajista 56 % arvioi, että vaalikone vaikuttaa siihen ketä hän äänestää, yli 80 % käyttäjistä oli sitä mieltä, että vaalikonetta oli helppo ja miellyttävä käyttää.

Kävijätilastojen perusteella evl.fi-palvelun käyttö lisääntyi vuoden 2010 aikana hyvin. Oheiseen taulukkoon on koottu joitakin avainlukuja ja vertailtu niitä vuoteen 2009. Muutokseen vaikuttivat oleellisesti loka-marraskuun poikkeuksellisen korkeat kävijämäärät.

	2010	2009	muutos -%
Käyntejä	2 528 351	2 396 202	+ 5,51 %
Eri kävijöitä	926 265	813 158	+ 13,91 %

Evl.fi-palvelun kautta saatu palaute ohjataan keskitetysti aihepiiriin mukaan eri tahoille käsiteltäväksi. Palvelun sisältöä ja tekniikkaa koskevat sekä sakasti.evl.fi, liitykirkkoon.fi ja seurakuntavaalit.fi (osittain) palveluiden palautteet käsiteltiin verkkoviestintäyksikössä. Vuonna 2010 palautteiden määrä kasvoi huomattavasti edellisiin vuosiin nähden. Kokonaismäärässä kasvua oli 183 % vuoteen 2009 nähden.

palautteiden kokonaismäärä	2693
evl.fi	1767
seurakuntavaalit.fi	698
liitykirkkoon.fi	135
sakasti.evl.fi	93

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Verkkoviestintäyksikön toiminnan kehittäminen ja verkkopalveluhankkeiden tehostaminen mm. hankesalkun hallinnan ja verkkopalveluiden dokumentaation työvälineitä kehittämällä ja käyttöön ottamalla sekä harmonisoimalla palvelukokonaisuutta. Tiedotusyksikön kanssa tehtävän yhteistyön tiivistäminen.

Arvio: Yksikön toiminnan kehittäminen edistyi Sakastin ja seurakuntavaalien paineessa hitaasti. Toimintatapojen ja työvälineiden kehittäminen jatkuu vuonna 2011. Yhteistyö tiedotusyksikön kanssa tiivistyi, mutta senkin osalta muutos siirtyi osittain vuodelle 2011.

Tavoite 2: Kirkon keskushallinnon verkkopalvelun uudistetun version vaiheittainen käyttöönotto. Vuoden 2010 loppuun mennessä koko keskushallinnon sisältö on siirtynyt uuteen tekniseen ympäristöön ja vanhimmista ylläpitovälineistä voidaan luopua.

Arvio: Sakastin 1. versio otettiin käyttöön ja luopuminen vanhimmista ylläpitovälineistä toteutui.

Tavoite 3: Seurakuntavaalien tietojärjestelmän ja verkkopalvelun toteuttaminen ja ylläpitäminen, niin että seurakunnat saavat käyttöönsä tarpeitaan vastaavan tietojärjestelmän ja seurakuntalaisten palveluiden käyttö lisääntyy ja käyttökokemus parantuu.

Arvio: Verkkoviestintäyksikön tuottamat palvelut toimivat hyvin ja vastasivat seurakuntien tarpeita. Seurakuntalaisilta saatu palaute oli myönteistä ja palveluiden käyttö vilkasta.

4.7 KIRKON TUTKIMUSKESKUS

Toiminta-ajatus

Kirkon tutkimuskeskuksen tehtävänä on suorittaa kirkon ja seurakuntien päätöksenteolle ja toiminnan kehittämiseksi tarpeellista kirkon ja uskonnollisen elämän sekä yhteiskunnan muutosten tutkimusta.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Seurakuntarakenne muuttuu nopeasti seurakuntaliitosten myötä. Tutkimushanke ”Uudistuvat seurakunnat” tuottaa tietoa seurakuntien rakenneuudistusten muutosprosesseista ja muutoksen vaikutuksista. Keskeisiä kysymyksiä ovat miten muutokset vaikuttavat seurakuntalaisten jäsenyyteen ja hengelliseen elämään, yhteisöllisyyteen, seurakuntatoimintaan ja seurakunnan palveluihin, henkilöstöön ja johtamiseen sekä talouteen. Tutkimushankkeessa valmistui kaksi tutkimusta. Hanke toteutetaan yhteistyössä Tampereen yliopiston, Diakonia-ammattikorkeakouluverkoston ja Suomen Kuntaliiton kanssa.

Uskonnollinen monimuotoisuus on lisääntynyt Suomessa nopeasti kasvavan ulkomaalaisväestön ja uusien uskonnollisten liikkeiden myötä. Tutkimuskeskuksen koordinoiman Uskonnot Suomessa -tutkimusprojektin kaikille avointa tietokantaa täydennettiin yhä uusilla uskonnollisilla liikkeillä. Vuoden lopussa tietokannassa oli perustiedot jo yli 950 Suomessa vaikuttavasta uskonnollisesta organisaatiosta ja ryhmästä. Tutkimuskoordinaattorin tehtävä vakinaistettiin. Uskonnollista monimuotoisuutta tarkastelevan kansainvälisen tutkimusprojektin ”What are the Impacts of Religious Diversity” aineistojen analyysi ja kokoomateoksen kirjoittaminen jatkui.

Herätysliikkeillä on merkittävä vaikutus kirkossa. Herätysliikkeiden jäsenkuntaa tarkasteleva tutkimus valmistui. Tutkimus selvittää, miten 2000-luvun suomalaiset sitoutuvat herätysliikkeisiin. Siinä selvitetään mm. herätysliikkeen toimintaan osallistumisen syitä, lähipiirin uskonnollista suuntautumista, osallistumisaktiivisuutta ja suhtautumista muihin herätysliikkeisiin.

Teologi-tutkimushanke käynnistyi. Pitkittäistutkimuksen tarkoituksena on selvittää miten opiskelijoiden identiteetti muotoutuu opintojen eri vaiheissa. Tutkimushankkeessa on mukana tutkijoita Helsingin ja Itä-Suomen yliopistosta.

Samoin käynnistyi pohjoismainen tutkimushanke, joka kestää vuoteen 2013. Tutkimukseen osallistuvat kaikki Pohjoismaat ja siinä tarkastellaan uskonnon muuttunutta roolia ja asemaa suhteessa muihin samanaikaisesti tapahtuneisiin yhteiskunnallisiin ilmiöihin. Erityisinä tarkastelukohteina ovat kirkon ja valtion suhteet, uskonnon rooli politiikassa, uskonnon asema mediassa ja uskonnon ja kansalaisyhteiskunnan suhteet.

Kaikkien hiippakuntien (ei Kuopio) yhteinen synodaalikirja ja kirkon tutkimustoiminnan historian käsikirjoitus valmistuivat.

Tutkimuskeskus koordinoi Meidän kirkko -strategian seuranta ja seurakunnille suunnattuja tukitoimia strategisessa suunnittelussa. Strategisen työskentelyn tilannetta ja Meidän kirkko

-strategian toteutumisen edistymistä seurakunnissa arvioiva raportti ilmestyi. Strategian seurantar ryhmän tehtäväksi annettu ensimmäinen kirkon tulevaisuusselonteko valmistui.

Tutkimusprojektirahoitus tarjosi mahdollisuuden integroitua laajempiin, kirkon kannalta merkittäviin tutkimushankkeisiin sekä rekrytoida joustavasti tutkijoita määrääjäksi rajattuja tutkimustehtäviä varten. Tutkimusprojektirahoituksella rahoitettiin viittä hanketta: ”Uskonnot Suomessa”, ”Virsitutkimushanke”, jossa selvitetään virren asemaa ja merkitystä suomalaisessa kulttuurissa ja uskonnollisessa elämässä, ”Teologi-tutkimushanke”, ”Pohjoismainen tutkimushanke” ja ”tutkijakoulutettava”. Stipendirahoituksella tuettiin 30 tutkimushanketta.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Yhdistyneiden seurakuntien toimintaa koskevan tutkimushankkeen aineiston keruu ja tuloksista raportointi

Arvio: Hankkeessa valmistui kaksi tutkimusta. Nämä olivat tutkimus liitosseurakuntien ja uusien seurakuntayhtymien muutosprosessista, sen tavoitteista ja vaikutuksista sekä työoloja rakennemuutosseurakunnissa arvioiva tutkimus. Toteutettiin taloutta koskeva selvitys ja toimintaa koskeva aineistojen keruu. Taloutta koskevan tutkimusraportin kirjoittaminen ja toimintaa arvioivan aineiston analysointi alkoi. Toteutettiin kappeliseurakuntakysely. Toimintatutkimus käynnistyi tapauseurakunnassa ja jäsenistöä koskevan selvityksen suunnittelu käynnistyi.

Tavoite 2: Uskonnollista moninaisuutta ja sen vaikutuksia kartoittavan tutkimushankkeen toteuttaminen

Arvio: Uskonnot Suomessa -tietokantaa täydennettiin noin 50 uskonnollisella ryhmällä ja sen tarjoamaa palvelua käytettiin runsaasti. Tietokannassa oli yli 950 uskonnollista yhteisöä. Uskonnollista monimuotoisuutta tarkasteleva kansainvälinen tutkimushanke ”What are the Impacts of Religious Diversity” aineistojen analyysi ja kokoomateoksen kirjoittaminen jatkuivat.

Tavoite 3: Suomalaisten uskonnollisuutta käsittelevän kokoomateoksen laatiminen

Arvio: Suomalaisten uskonnollisuudesta ja sen muutoksista laadittava uusi kokoomateos, jossa hyödynnetään käytettävissä olevia uusimpia aineistoja, jäi toteutumatta yhden suunnitelluista kirjoittajista tultua valituksi toisiin tehtäviin kirkkohallituksessa.

Tavoite 4: Tieteellisten ja yleistajuisten artikkeleiden julkaiseminen kansainvälisissä ja kotimaisissa julkaisuissa

Arvio: Tutkimustietoa välitettiin sekä kansainvälisesti että kotimaassa tieteellisten ja yleistajuisten julkaisujen kautta. Tutkijat julkaisivat yksitoista kansainvälistä tieteellistä artikkelia, neljätoista kotimaista tieteellistä artikkelia ja kaksikymmentä yleistajuista artikkelia. Tutkimustietoa välitettiin kirkon eri tasoille, tiedeyhteisölle ja muille tahoille yli kahdeksankymmenen esitelmän kautta. Laajalle yleisölle tutkimustietoa välitettiin myös lukuisten haastattelujen kautta eri tiedotusvälineissä.

Tavoite 5: Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja -sarjassa julkaistaan 3–4 tutkimusta, WWW-julkaisuja -sarjassa 2–3 tutkimusta ja Publication-sarjassa 1–2 tutkimusta

Arvio: Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja -sarjassa julkaistiin kuusi tutkimusta ja WWW-julkaisuja -sarjassa neljä tutkimusta. Publication-sarjassa ei julkaistu tutkimuksia.

4.8 KYRKANS CENTRAL FÖR DET SVENSKA ARBETET (KCSA)

Verksamhetsidé

Kyrkans central för det svenska arbetet skall verka som servicecentral för kyrkans verksamhet på svenska. Centralen arbetar på ett sätt som beaktar det unika för den finlandssvenska kulturen och som är relevant för det finlandssvenska kyrkliga fältet. Centralen skall verka inom ansvarsområdena för kristen fostran, diakoni, samhälle och kultur, samt kommunikation.

De viktigaste händelserna i enhetens verksamhetsmiljö och verksamhet under året

Verksamhetsåret 2010 har präglats av stabilitet i centralens verksamhet. Efter att dövpjäst-tjänsten i flere år har varit obesatt har tjänsten under hela året skötts av tf dövpjäst Maria Lindberg. Under året har samarbetet med aktörerna på den finlandssvenska kyrkliga arenan fortsatt genom regelbundna möten med ledningen för Borgå stift, Lärkkulla-stiftelsen samt stiftsfullmäktige i Borgå stift. Samarbetet med Kyrkostyrelsens avdelningar och dess special-enheter samt med samhällsaktörer i övrigt har varit livligt. I augusti fick Kyrkostyrelsen ny kanslichef, TD Jukka Keskitalo. Även specialenheten KCSA lyder under kanslichefen.

Åtta Kyrktorgssamlingar ordnades i månadsskiftet augusti-september i Borgå stifts prostrier. Huvudtalare var biskop Björn Vikström som föreläste om arbetsklimatfrågor i församlingarna.

Kyrktorget är årligen återkommande storsamlingar, där representanter för KCSA, Borgå domkapitel, Fontana Media, Evangelieföreningens förlag, Finlands Sjömanskyrka, Finska missionssällskapet, Kyrkans utlandshjälp, Kristliga folkhögskolan i Nykarleby och Lärkkulla möter församlingarnas anställda för information och diskussion. Broschyren *”Riktlinjer för Kyrkans central för det svenska arbetet med sikte på 2015”* utkom till Kyrktorget.

Församlingsvalet 2010 engagerade ansvarsområdena inom centralen under året. Den sänkta rösträttsåldern medförde att en särskild insats krävdes för att få de nya åldersklasserna med rösträtt engagerade i valet. Detta skedde genom produktion av informationsmaterial, genom information vid ett flertal samlingar samt genom massmedial synlighet. Skolans religionsundervisning och förnyelsen av timfördelningen i den grundläggande utbildningen var aktuell under den senare delen av året och engagerade centralen i form av intressebevakning. Information om kyrkans ståndpunkt i frågan gavs till berörda finlandssvenska parter.

Under året har såväl omsorgsarbetet som dövarbetet jubilerat. Kårkullas 50 års jubileums-mässa hölls i Åbo domkyrka i augusti. Dövarbetet var under året starkt framme. Förslaget till Veckomässa på finlandssvenskt teckenspråk utkom i början av året, *Dövas församlingsblad* fyllde 30 år och Finlandssvenska Teckenspråkiga r.f. uppmärksammade den kyrkliga servicen då de överräckte priset för ”bästa svenska service till döva” till KCSA på Svenska Teckenspråksdagen. Kyrkans svenska diakonidagar arrangerades i slutet av oktober i Karis med temat *Hållbar-Sårbar-Bärbar*.

Under året ökade antalet svenskspråkiga gudstjänster i tv från åtta till tio. Tack vare delvis nya produktionsmetoder kunde man förverkliga tre gudstjänster med samma resurser som en traditionell gudstjänst. *Webbpsalmboken* på svenska publicerades i augusti och hade under hösten ca 2000 besökare per månad från sammanlagt 49 olika länder. Nättjänsten *Sacrista.evl.fi* för församlingsarbete och förvaltning avsedd för kyrkans anställda och aktörer lanserades även på svenska.

Utvärdering av hur de målsättningar för verksamheten och ekonomin som godkänts i budgeten uppnåtts

Mål 1: Utarbeta strategin för kyrkans svenska arbete i linje med kyrkans och Borgå stifts strategier.

Utvärdering: KCSAs ledningsgrupp arbetade med de strategiska frågorna utifrån tanken att applicera strategitänkandet i form av riktlinjer för KCSA med sikte på 2015. Som grund för detta arbete låg det processtänkande som tidigare konkretiserats i broschyren om KCSAs uppgift och mål. Efter att förslaget till riktlinjer hade förankrats i personalen och slutligen behandlats i ledningsgruppen antogs dokumentet ”Riktlinjer för Kyrkans central för det svenska arbetet med sikte på 2015” av nämnden för KCSA 9.6.2010. Dokumentet gavs ut som broschyr i augusti 2010.

Mål 2: Utgående från temaåret HELIG stöda församlingarna i deras arbete med klimat-, samhälls- och rättvisefrågor.

Utvärdering: Fokusområdet har genomsyrat centralens arbete och klimat-, samhälls- och rättvisefrågor har behandlats kontinuerligt i *Nyckeln*. Ett seminarium om klimatfrågor och miljöarbete hölls under Diakonidagarna, som även i övrigt stödde församlingsarbetet i samhälls- och rättvisefrågor genom olika seminarier. Förfrågningar och puffar har gjorts till prosterier och till enskilda församlingar för att de ska komma i gång med miljöcertifieringen. Församlingarna har också bjudits in till landsbygdsriksdagen och lokala rådslag för att diskutera frågor om landsbygden. En kartläggning om svenskt kyrkligt fängelsearbete ska hjälpa församlingarna utveckla sitt fängelsearbete. Omsorgs- och dövarbetet strävar efter att stöda församlingarna att göra kyrkan tillgänglig för alla och *Etiskt seminarium* lyfte särskilt fram rättvisefrågor i omsorgen. Ekumeniska ansvarsveckans tematik *Bygg fred – sök försoning* presenterades i seminarier, radions andaktsprogram och i den ekumeniska tv-gudstjänsten. Ett tvåspråkigt materialhäfte distribuerades till kyrkor och församlingar i hela landet. Centralen tog genom ledande branschsekreteraren för diakoni initiativ till att toppidrottare tävlade för världens hungriga på evenemanget *Kulturen vid ån*. Samarbetspartner var Esbo svenska församling och pengarna gick till Kyrkans Utlandshjälp. Centralen har genom direktorn varit representerad i styrgruppen för projektet Likabehandling i kyrkan och genom ledande branschsekreteraren för kristen fostran i den nationella styrgruppen för fokusområdet Helig. Barnens rättigheter har accentuerats genom projektet *Flickors och pojkars rättigheter i kyrkan*.

Mål 3: Arbeta för flickors och pojkars rättigheter i kyrkan.

Utvärdering: Arbetet för *Flickors och pojkars rättigheter i kyrkan* var intensivt under året. Den sänkta rösträttsåldern i församlingsvalet var en händelse som engagerade centralen på bred front. Vi skapade material, deltog i olika arbetsgrupper och informerade om valet vid såväl kyrkliga som profana evenemang. Arbetet med församlingsvalet hade sin utgångspunkt i kampanjen *Första gången*. Valdeltagandet bland 16–17-åringarna i de svenskspråkiga församlingarna blev något högre än landets medeltal. Vidare har kyrkomötet gett Kyrkostyrelsen i uppgift att utarbeta konkreta verktyg för hur man kan införa barnkonsekvensbedömning i kyrkans beslutsfattande och verksamhet. Inom ramen för projektet *Sedd och hörd* har kriterier för en barnvänlig kyrka utarbetats. Dessutom pågår ett arbete med att skapa påverkningsmöjligheter för unga i kyrkan. Eftersom vi genom Ungdomens kyrkodagar har lång erfarenhet (sedan 1968) av att främja ungas delaktighet kom vår sakkunskap helhetskyrkan till gagn.

Mål 4: Öka antalet gudstjänster i TV från åtta till tio per år genom delvis nya produktionsmetoder.

Utvärdering: Antalet gudstjänster ökade i enlighet med målsättningen. Av de tio gudstjänsterna var tre specialproducerade enligt en rikssvensk modell (SVT). Försöket genomfördes under hös-

ten och utföll väl. Produktionssättet är nytt och krävande och utvecklas ytterligare. Produktionen är kostnadseffektiv och gör det möjligt att förverkliga tre gudstjänster med samma resurser som en traditionell gudstjänst. Utvärdering har visat att konceptet fungerar och under år 2011 fördubblas antalet serieproducerade gudstjänster till sex av sammanlagt 12 gudstjänster.

Mål 5: Arrangera kyrkans svenska Diakonidagar 29–31 oktober 2010.

Utvärdering: De finlandssvenska diakonidagarna arrangerades för sjunde gången (sedan 1955) på Lärkkulla i samarbete med Lärkkulla, Domkapitlet i Borgå stift och Yrkeshögskolan Novia. Karis svenska församling stod värd för gudstjänsterna. Temat för dagarna var *Hållbar-Sårbar-Bärbar*. Under dagarna hölls elva olika seminarier och dessutom en föreläsning för alla om *Vad ska kyrkorna göra för att utrota fattigdomen?* Dagarna avslutades med radierad gudstjänst i Karis kyrka. 240 personer deltog i dagarna, både församlingsanställda, frivilliga och studerande till kyrkliga yrken. Diakonidagarna fick uppmärksamhet i Kyrkpressen både före och efter evenemanget och en debatt om dagarna fördes på Kyrkpressens webbsidor. Pressmeddelandet om Diakonidagarna togs dock inte in i de större dagstidningarna. Arrangörerna har mottagit positiv respons av deltagare och medverkande.

4.8 KIRKON RUOTSINKIELISEN TYÖN KESKUS (KRTK)

Toiminta-ajatus

Kirkon ruotsinkielisen työn keskuksen tehtävänä on toimia kirkon ruotsinkielisen toiminnan palvelukeskuksena. Työssä otetaan huomioon suomenruotsalaisen kulttuurin erityispiirteet, jotka vaikuttavat merkittävästi suomenruotsalaisella toimintakentällä. Keskuksen toiminnan vastuualueet ovat kristillinen kasvatusta, diakonia, yhteiskunta ja kulttuuri sekä tiedotus.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Keskus toimi kertomusvuonna vakiintuneesti. Kuurojenpappin virkaa, joka tähän asti oli useita vuosia täyttämättä, hoiti koko vuoden vt. kuurojenpappi Maria Lindberg. Yhteistyö kirkon ruotsinkielisen kentän eri toimijoiden kesken jatkui säännöllisinä kokouksina Porvoon hiippakunnan johdon, Lärkkulla-säätiön ja Porvoon hiippakunnan hiippakuntavaltuuston kanssa. Yhteistyö Kirkkohallituksen osastojen ja yksiköiden sekä yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa on ollut vilkasta. KRTK kuuluu erillisyyksikkönä kansliapäällikön, elokuusta lähtien TT Jukka Keskitälon, alaisuuteen.

Elo–syyskuun vaihteessa järjestettiin kahdeksan Kirkkotori-kokoontumista Porvoon hiippakunnan rovastikunnissa. Tilaisuuksien pääpuhujana, piispa Björn Vikström, luennoi seurakuntien työilmapiirikysymyksistä. *Kirkkotori* on vuosittain järjestettävä suurkokoontuminen, jossa KRTK:n, Porvoon tuomiokapitulin, Fontana Median, ruotsinkielisen Evankeliumiyhdistyksen kustantamon, Suomen Merimieskirkon, Suomen Lähetysseuran, Kirkon Ulkomaanavun, Kristliga folkhögskolan i Nykarlebyn ja Lärkkullan edustajat tapaavat seurakuntien työntekijöitä keskustellakseen ja vaihtaakseen tietoa toiminnasta. Esite *Riktlinjer för kyrkans central för det svenska arbetet med sikte på 2015* julkaistiin Kirkkotorin yhteydessä.

Seurakuntavaalit työllistivät keskuksen vastuualueita vuoden aikana. Äänioikeusikärajan lasku edellytti erityistä panostusta tiedotustyöhön. Uusia äänioikeutettujen ikäluokkia kannustettiin liikkeelle tuottamalla tiedotusmateriaalia, tiedottamalla erilaisissa kokoontumisissa ja lisää-

mällä näkyvyyttä tiedotusvälineissä. Koulujen uskonnonopetukseen ja perusopetuksen tuntijakouudistukseen liittyvä edunvalvonta työllisti keskusta vuoden loppupuolella. Asianomaisille suomenruotsalaisille tahoille tiedotettiin aktiivisesti kirkon kannasta asiaan.

Sekä kehitysvammaistyöllä että kuurojentyöllä oli juhlavuosi. Kårkullan 50-vuotisjuhlamessu oli Turun tuomiokirkossa elokuussa. Kuurojentyö oli vuoden aikana paljon esillä: Ehdotus viikkomessuksi suomenruotsalaisella viittomakielellä esitettiin alkuvuodesta, *Dövas församlingsblad* täytti 30 vuotta ja Finlandssvenska Teckenspråkiga r.f. antoi KRTK:lle palkinnon ”parhaasta ruotsinkielisestä palvelusta kuuroille” ruotsinkielisen viittomakielen päivänä. Lokakuussa järjestettiin Karjaalla kirkon ruotsinkieliset diakoniatpäivät, joiden teemana oli *Hållbar – Sårbar – Bärbar*.

Ruotsinkielisiä jumalanpalveluksia televisioitiin kymmenen entisen kahdeksan sijasta. Ositain uuden tuotantomenetelmän ansioista voitiin kolme jumalanpalvelusta toteuttaa samoin resurssein kuin yksi perinteinen. Ruotsinkielinen virsikirja julkaistiin verkossa elokuussa, ja syksyn aikana sitä käytti noin 2 000 kävijää/kk 49 eri maasta. Verkkopalvelu Sakasti toteutettiin ruotsinkielisenä osoitteessa www.sacrsta.fi.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Laatia kirkon ruotsinkielisen työn strategia, joka on yhteneväinen kirkon ja Porvoon hiippakunnan strategioiden kanssa.

Arvio: KRTK:n toimikunta hyväksyi asiakirjan *Riktlinjer för Kyrkans central för det svenska arbetet med sikte på 2015* 9.6.2010. Esitteenä asiakirja julkaistiin elokuussa. Asiakirjaa edelsi KRTK:n johtoryhmän strategiatyö. Se perustui prosessiajatteluun, joka oli konkretisoitu jo aiemmin esitteessä KRTK:n tehtävästä ja tavoitteesta. Ennen toimikunnan hyväksymistä asiakirja esiteltiin KRTK:n henkilöstölle ja käsiteltiin KRTK:n johtoryhmässä.

Tavoite 2: Teemavuoden PYHÄ perusteella tukea seurakuntia niiden ilmastoon, yhteiskuntaan ja oikeudenmukaisuuteen liittyvässä työssä.

Arvio: Tavoite on näkynyt kaikessa keskuksen työssä. Ilmastoa, yhteiskuntaa ja oikeudenmukaisuutta koskevia asioita on käsitelty jatkuvasti *Nyckeln*-lehdessä. Diakoniatpäivillä järjestettiin ilmasto- ja ympäristökysymyksiä koskeva seminaari, ja lisäksi myös yhteiskuntaan ja oikeudenmukaisuuteen liittyvää seurakuntatyötä tuettiin erilaisilla seminaareilla. Rovastikuntia ja yksittäisiä seurakuntia on kannustettu aloittamaan ympäristösertifiointi. Seurakunnat on kutsuttu maaseutuparlamenttiin ja paikallisiin neuvonpitoihin keskustelemaan maaseutua koskevista asioista. Kirkon ruotsinkielisen vankilatyön kartoitus auttaa seurakuntia kehittämään vankilatyötään. Kehitysvammais- ja kuurojentyö tukee seurakuntien pyrkimystä tehdä kirkko avoimeksi kaikille, ja etiikkaa käsittelevässä seminaarissa keskusteltiin erityisesti kehitysvammaistyön oikeudenmukaisuuskysymyksistä. Ekumeenisen vastuuviikon teemaa *Pyri sopuun – rakenna rauhaa* käsiteltiin seminaareissa, radion hartausohjelmissa ja ekumeenisessa televisiojumalanpalveluksessa. Aihetta käsittelevä kaksikielinen vihkonen jaettiin kaikkiin Suomen kirkkoihin ja seurakuntiin. Keskus teki diakonian johtavan työalasihteerin kautta aloitteen *Kulturen vid ån* -tapahtumasta, jossa huippu-urheilijat kilpailivat maailman nälkäisten puolesta. Yhteistyökumppanina oli Espoon ruotsinkielinen seurakunta, ja rahat luovutettiin Kirkon ulkomaanavulle. KRTK:n johtaja on edustanut keskusta kirkon tasa-arvohankkeen ohjausryhmässä ja kristillisen kasvatuksen johtava työalasihteeriksi kansallisessa Pyhä-painopistealueen ohjausryhmässä. Lasten oikeuksia on korostettu hankkeessa *Tyttöjen ja poikien oikeudet kirkossa*.

Tavoite 3: Edistää tyttöjen ja poikien oikeuksia kirkossa.

Arvio: *Tyttöjen ja poikien oikeudet kirkossa* -hanke eteni intensiivisesti. Seurakuntavaalien äänioikeusikärajan laskeminen työllisti keskusta laaja-alaisesti; tuotettiin materiaalia, osallistuttiin

erilaisiin työryhmiin ja tiedotettiin vaaleista sekä kirkollisissa että maallisissa yhteyksissä. Seurakuntavaalityö perustui kampanjaan *Ensimmäinen kerta – Första gången*. Ruotsinkielisissä seurakunnissa 16–17-vuotiaiden äänestysprosentti oli hieman korkeampi kuin maassa keskimäärin. Lisäksi kirkolliskokous antoi Kirkkohallituksen tehtäväksi luoda konkreettisia keinoja tuoda lapsivaikutusten arviointi mukaan kirkon päätöksentekoon ja toimintaan. Lapsiystävällisen kirkon kriteerit on asetettu *Näyn ja kuulun – Sedd och hörd* -hankkeessa. Työtä tehdään myös nuorten vaikutusmahdollisuuksien luomiseksi kirkossa. Keskuksella on nuorten kirkkopäivien kautta pitkä kokemus (vuodesta 1968) nuorten osallisuuden edistämisestä, joten sen asiantuntemuksesta on ollut hyötyä kokonaiskirkolle.

Tavoite 4: Lisätä televisiojumalanpalvelusten vuosittaista määrää kahdeksasta kymmeneen osittain uusien tuotantomenetelmien avulla.

Arvio: Jumalanpalvelusten määrä nousi tavoitellusti. Kolme jumalanpalvelusta toteutettiin erikoistuotantona Ruotsin television mallin mukaan. Uutta tuotantotapaa kokeiltiin syksyllä. Kokeilu onnistui hyvin, ja sitä kehitetään edelleen. Tapa on vaativa mutta kustannustehokas; se mahdollistaa kolmen jumalanpalveluksen toteuttamisen yhden perinteisellä tavalla toteutetun vaatimilla resursseilla. Arvion mukaan konsepti on toimiva, ja näiden sarjatuotettujen jumalanpalvelusten määrä kaksinkertaistuu vuonna 2011, jolloin niitä on kuusi yhteensä 12:sta jumalanpalveluksesta.

Tavoite 5: Järjestää kirkon ruotsinkieliset diakoniapäivät 29.–31. lokakuuta 2010.

Arvio: Suomenruotsalaiset diakoniapäivät järjestettiin seitsemännen kerran Lärkkullassa yhteistyössä Lärkkullan, Porvoon hiippakunnan tuomiokapitulin ja Novia-ammattikorkeakoulun kanssa. (Ensimmäiset päivät on järjestetty vuonna 1955.) Jumalanpalvelusten isäntänä toimi Karjaan ruotsinkielinen seurakunta. Päivien teemana oli *Hållbar – Sårbar – Bårbar*. Päivien aikana järjestettiin yksitoista seminaaria sekä avoin luento aiheesta *Mitä kirkkojen tulee tehdä köyhyyden kitkemiseksi?* Päivät huipentuivat radioituun jumalanpalvelukseen Karjaan kirkossa. Päiville osallistui 240 seurakuntien työntekijää, vapaaehtoista ja kirkollisten ammattien opiskelijaa. Diakoniapäiviä esiteltiin Kyrkpresseissä sekä ennen että jälkeen tapahtuman, ja päivistä käytiin myös keskustelua Kyrkpressein verkkosivuilla, mutta suuret päivälehdet eivät ottaneet julkaisutavakseen päivistä kertovaa lehdistötiedotetta. Tilaisuuden järjestäjät saivat päivistä myönteistä palautetta sekä osallistujilta että avustajilta.

4.9 PIISPAINKOKOUKSEN KANSLIA

Toiminta-ajatus

Piispainkokouksen kanslia auttaa piispainkokousta toteuttamaan kirkkolain ja kirkkojärjestyksen sille säätämät tehtävät, jotka liittyvät kirkon oppia ja elämää koskeviin linjakysymyksiin, tuomiokapitulien työn koordinointiin sekä kirkon työntekijöiden koulutuskysymyksiin.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Keskeisimmäksi tapahtumaksi muodostui parisuhdelain seurauksia kirkossa koskeva päätöksenteko. Piispainkokous sai hyväksytyksi kertomusvuoden helmikuussa kirkolliskokouksen vuonna 2003 pyytämän selvityksen Parisuhdelain seuraukset kirkossa (Kirkon keskushallinnon sarja B;

2010:1). Laajassa selvityksessä kuvataan kirkon kannanottoja avioliitosta, perheestä ja samaa sukupuolta olevien parisuhteista ja arvioidaan parisuhdelain seurauksia raamatuntulkinnan, luterilaisen etiikan, ekumenian, liturgisen perinteen, sielunhoidon ja lainsäädännön näkökulmasta. Lopuksi esitetään johtopäätöksiä ja toimentasuosituksia.

Kirkolliskokous käsitteli selvitystä molemmissa istunnoissaan. Se hyväksyi asiallisesti piispainkokouksen selvityksessä esitetyt johtopäätökset kristillisestä avioliitosta, ihmisarvosta ja rukouksen mahdollisuudesta rekisteröityjen parisuhteiden osalta, ja antoi piispainkokouksen tehtäväksi pastoraalisen toimintaohjeen laatimisen.

Piispainkokous päätti myös muun muassa uusista vaatimuksista kanttoriin virkaan kelpoistavaksi tutkinnoksi. Ohjeella pyritään vahvistamaan seurakuntien musiikkikasvatustyötä laajentamalla kanttoreiden koulutuspohjaa musiikkikasvatuksen osalta. Asian taustalla oli sekä piispainkokouksen asettaman kanttorityöryhmän että kirkolliskokouksen esittämä toivomus.

Piispainkokous hyväksyi naispappien uuden virkapuvun ja antoi uuden pappien virkapukeutumista koskevan ohjeen. Se hyväksyi itselleen uuden työjärjestyksen, jolla pyritään nopeuttamaan piispainkokouksen toimintaa. Kirkolliskokoukselle tehtiin esitys, jolla pyrittiin tekemään joustavamaksi puolustusvoimien piirissä tapahtuvaa ehtoollisen viettoa.

Julkisuudessa oli esillä myös lastensuojelun ja rippisalaisuuden yhteensovittaminen. Piispainkokoukselle tehtiin kertomusvuoden joulukuussa aloite asian selvittämiseksi ja menettelytapohjeiden laatimiseksi. Lisäksi piispainkokous asetti työryhmän, jonka tehtävänä on valmistella vuoteen 2012 mennessä ehdotus pappien koulutuspolun kokonaisuuden uudistamiseksi.

Piispat julkaisivat lokakuussa maailman ruokaturvan puolesta kannanoton Anna meille jokapäiväinen leipämme. Piispainkokouksen kanslia tuki valmistelua. Lisäksi kanslia vastasi kirkkohallituksen alaan kuuluvista hakemuksista, jotka koskevat ulkomailla suoritettujen tutkintojen rinnastamista kirkon virkaan kelpoistavaksi tutkinnoksi Suomessa. Kanslian virkojen määrä on vakiintunut kolmeen. Piispainkokouksen apulaissihteeriksi valittiin dosentti Jyri Komulainen. Virkanimikkeet muuttuvat 1.3.2011 alkaen (jatkossa piispainkokouksen ”pääsihteeri” ja ”teologinen sihteeri”).

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Piispainkokouksessa käsiteltävien asioiden laadukas valmistelu ja päätösten tehokas toimeenpano.

Arvio: Piispainkokous pystyi saattamaan päätökseen vireillä olleet asiat. Parisuhdelain seurausten selvittämistyö saatiin päätökseen, mikä vapautti voimavaroja muihin teemoihin. Kanttoreiden kelpoisuuspäätöksen valmistelu osoittautui vaikeaksi ja vaikka uudella säädöksellä pyrittiin helpottamaan kanttorin vaalia seurakunnassa, se herätti myös tulkintavaikeuksia oppilaitoksissa. Piispainkokouksen uuden työjärjestyksen hyväksyminen loi puitteita päätöksenteon nopeuttamiselle ja toiminnan tehostamiselle.

Tavoite 2: Teologisen ja hallinnollisen yhteistyön tiivistäminen muun kirkon keskushallinnon kanssa.

Arvio: Hallinnollista yhteistyötä tehtiin vakiintuneesti erityisesti kirkkohallituksen yksiköiden kanssa. Koska keskushallinnon uudistamisprosessi on pysähdyksissä, piispainkokouksen ja muiden keskushallinnon toimielimien suhteisiin ei tullut rakenteellisia uudistuksia. Piispainkokous kuitenkin uudisti omilla toimilla työskentelytapojaan.

Tavoite 3: Jumalanpalveluselämään ja kirkollisiin toimituksiin liittyvien päätösten valmistelu siten, että päätöksillä tuetaan seurakuntien hengellistä elämää.

Arvio: Kertomusvuonna ei ollut vireillä suoranaisesti jumalanpalveluselämään liittyviä asioita. Uudella kanttoreiden kelpoisuuspäätöksellä parannettiin seurakuntien mahdollisuuksia vahvistaa

musiikkikasvatustyötä. Piispainkokouksen kanslia tuki uudistettujen jumalanpalveluselämän oppaiden (2009 ja 2006) pohjalta tapahtuvaa koulutusta.

Tavoite 4: Kirkon virkaan valmistuvien orientaatiokoulutuksen uudistaminen ja hengellisen elämän vahvistaminen.

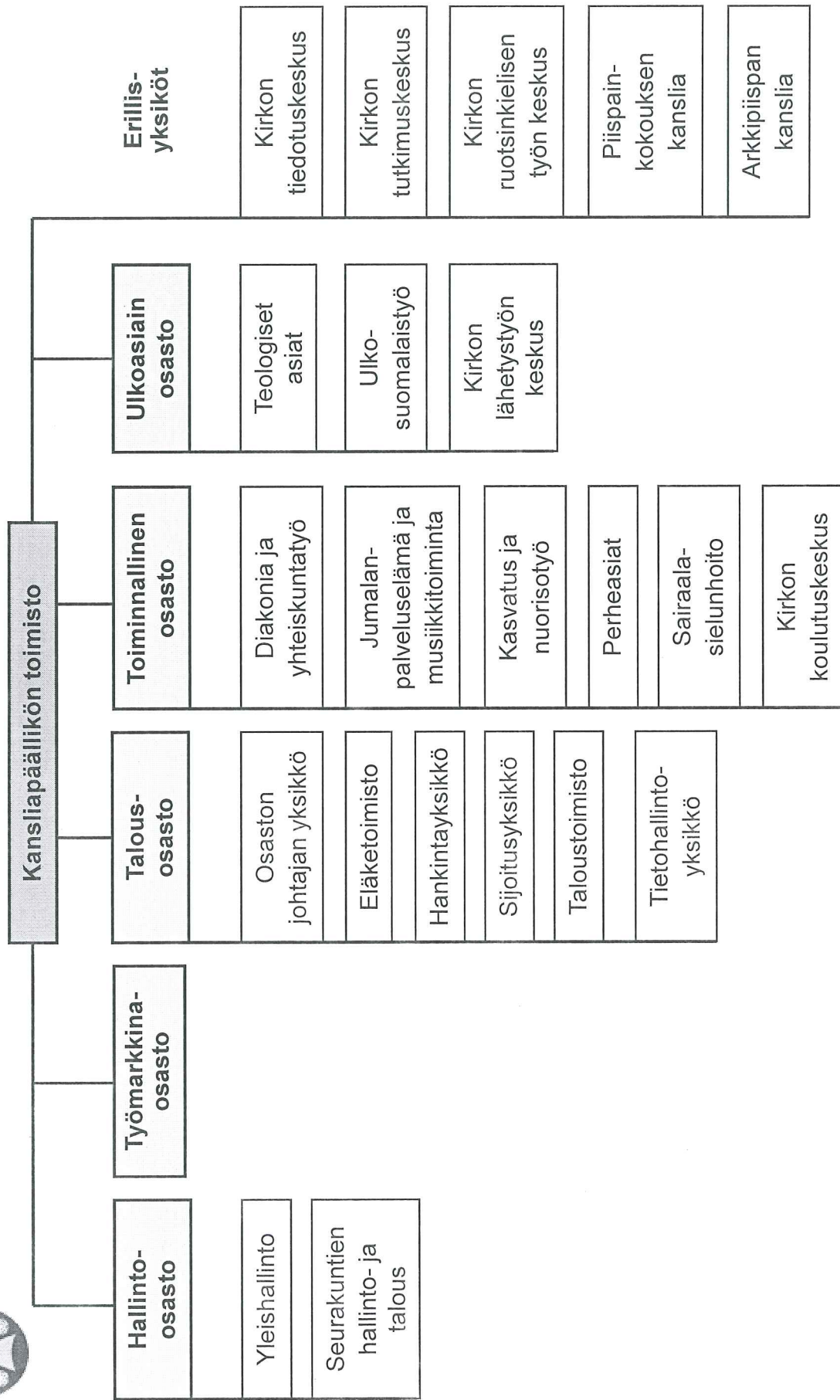
Arvio: Piispainkokous sai valmiiksi selvitykset pappien koulutuspolun kokonaisuuden uudistamistarpeista ja asetti uudistamista varten työryhmän ajalle 2010–2012. Piispainkokouksen alaiset pysyväistoimikunnat, Teologi- ja Kanttorikoulutustoimikunta, järjestivät papin ja kanttorin virkoihin opiskelevien hengellistä elämää tukevia tapahtumia. Kokonaiskirkon tasolla kirkon virkaan opiskelevien hengellisen elämän tukemista ei kuitenkaan ole järjestetty tyydyttävällä tavalla.

Tavoite 5: Homoseksuaalisuutta koskevan päätöksenteon pohjustaminen parisuhdelakityöryhmän mietinnön pohjalta.

Arvio: Vuosi 2010 muodostui parisuhdelain seurauksia koskevan päätöksenteon kannalta ratkaisevaksi. Keskustelu asiasta kirkossa ja yhteiskunnassa osoittautui vaikeaksi, jopa repiväksi. Onnistuneena voidaan pitää sitä, että 1) kirkossa kyettiin tekemään asiassa päätös, 2) kirkolliskokous ja piispainkokous pystyivät päättämään asiassa samalle kannalle ja 3) eri kannoilla olevat pystyivät joustamaan siten, että kirkon yhteys säilytettiin. Tätä kirjoitettaessa ei voida arvioida, kuinka kestäväksi saavutettu yksimielisyys osoittautuu.

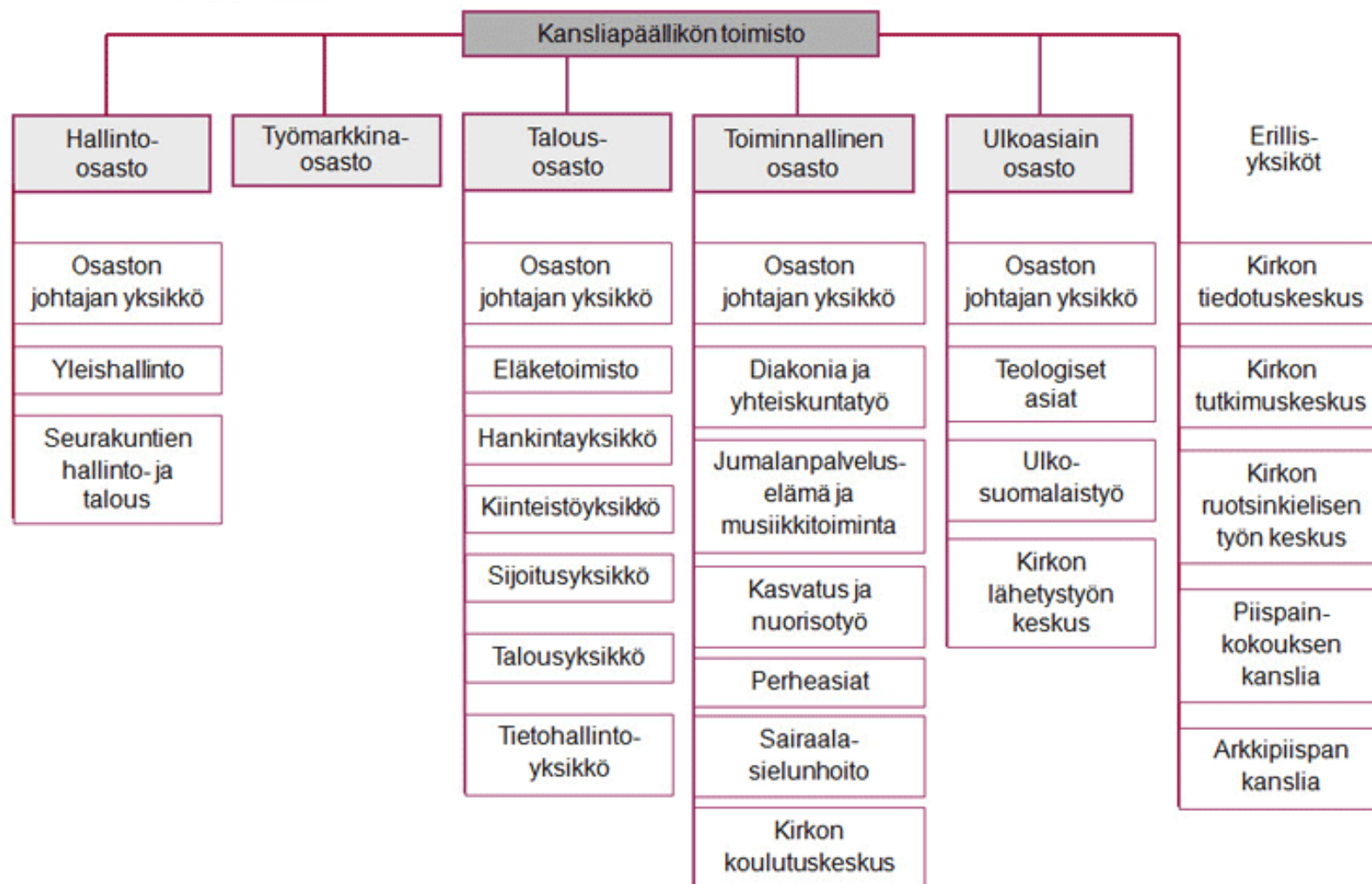

Kirkkohallitus

Kirkkohallitus

KIRKKOHALLITUKSEN ASETTAMAT JOHTOKUNNAT, NEUVOTTELUKUNNAT, TOIMIKUNNAT JA TYÖRYHMÄT

Johtokunnat

Kirkon keskusrahaston eläkerahaston johtokunta

Neuvottelukunnat

Kirkon arkistotoimen neuvottelukunta

Kirkon EU-neuvottelukunta

Kirkon ihmisoikeuskysymysten neuvottelukunta

Kirkon järjestöyhteistyön neuvottelukunta

Kirkon keskusrahaston työkyvyttömyys- ja kuntoutusasioiden neuvottelukunta

Kirkon kulttuuriperinnön neuvottelukunta

Kirkon liikunta- ja urheiluneuvottelukunta

Kirkon taloudellinen neuvottelukunta

Kirkon tasa-arvokysymysten neuvottelukunta

Kirkon urkuasiain neuvottelukunta

Kirkon vammaistyön neuvottelukunta

Kirkon vankilasielunhoidon neuvottelukunta

Kirkon vastuullisen sijoittamisen neuvottelukunta

Pyhä-painopisteen neuvottelukunta

Romanit ja kirkko -neuvottelukunta

Seurakuntien kirjanpitoasioiden neuvottelukunta

Ulkomaantutkintojen neuvottelukunta

Vapaaehtoistoiminnan neuvottelukunta

Toimikunnat

Evangelioimistyön toimikunta

Kirkkohallituksen työympäristötoimikunta

Kirkolliskokouksen historiateoksen kirjoittamista valmisteleva toimikunta

Kirkon diakonian ja yhteiskuntatyön toimikunta

Kirkon jumalanpalvelus- ja musiikkitoimikunta

Kirkon kasvatuksen ja nuorisotyön toimikunta

Kirkon koulutuskeskuksen toimikunta

Kirkon kunniamerkkitoimikunta

Kirkon laintarkastustoimikunta

Kirkon maaseututoimikunta

Kirkon perheasiain toimikunta

Kirkon ruotsinkielisen työn keskuksen toimikunta

Kirkon sairaalasielunhoidon toimikunta

Kirkon tiedotuskeskuksen toimikunta

Kirkon tutkimuskeskuksen toimikunta

Kirkon valmiustoimikunta

Yhteisvastuukeräyksen keräystoimikunta

Työryhmät

Aikuistyön työryhmä

Ammatillisen koulutuksen työryhmä

Diakonaattityöryhmä

EU-seurantaryhmä

Evl.fi-palvelun johtoryhmä

Graafinen työryhmä
 Hallinnollisen koulutuksen kehittämisen työryhmä
 Harkinnanvaraisen palkanosan arviointikriteerien määrittelyä kirkkohallituksessa valmisteleva työryhmä
 Hautaustoimen maksuja arvioiva työryhmä
 Hengellinen elämä verkossa -hankkeen johtoryhmä
 IT-laitteiden hankintaa valmisteleva työryhmä
 Kirkkohallituksen viraston valmiustyöryhmä
 Kirkon eläkerahaston eriyttäminen omaksi yksiköksi -projektin ohjausryhmä
 Kirkon jäsentietojärjestelmähankkeen johtoryhmä
 Kirkon jäsentietojärjestelmän rakentaminen; alaprojektien työryhmät
 Kirkon keskushallinnon uudistamistyöryhmä
 Kirkon kulttuurimaisuuden hallintajärjestelmän ohjausryhmä
 Kirkon kulttuuripalkintotyöryhmä
 Kirkon maahanmuuttajatyön työryhmä
 Kirkon tietohallinnon johtoryhmä
 Kirkon tietoturvan johtoryhmä
 Kirkon Varpu (varhaisen puuttumisen) -työryhmä
 Kirkon vastuullisen sijoittamisen projektiryhmä
 Kirkon ympäristöasioiden seurantaryhmä
 Lapsivaikutusten arviointia ja nuorten osallisuuden vahvistamista kirkossamme valmisteleva työryhmä
 Maahanmuuttajien jäsenyyttä kirkossa selvittävä työryhmä
 Mallisääntötyöryhmä
 Meidän kirkko – Osallisuuden yhteisö -strategian seurantaryhmä
 Messutyöryhmä
 Nettipappityön tukiryhmä
 Pyhä-painopisteen ohjausryhmä
 Rovastikuntien arkistointiohjeita päivittävä työryhmä
 Sertika-järjestelmän suunnittelua, kehittämistä ja käyttöönottoa ohjaava johtoryhmä
 Seurakunnan johtamista selkeyttävä työryhmä
 Seurakuntavaalien 2010 tieto- ja tulospalvelujärjestelmän kehittämistyön työryhmä
 Seurakuntien IT-yhteistyöalueiden tietohallintopäälliköiden ja vastaavien yhteistyöryhmä
 Seurakuntien jumalanpalveluselämän kehittämishankkeen ohjausryhmä
 Seurakuntien rakennemuutoksen ohjausryhmä
 Seurakuntien rakennemuutoksen viestinnän suunnittelun projektiryhmä
 Syrjintäkieltötyöryhmä
 Talous- ja henkilöstöhallinnon (HeTa)-palvelukeskuksen toteutusta suunnittelevat työryhmät
 Talous- ja henkilöstöhallinnon (HeTa)-palvelukeskuksen järjestelmäkokonaisuuden vaatimusmäärittelyä valmisteleva IT-työryhmä
 Talous- ja henkilöstöhallinnon (HeTa)-palvelukeskuksen ryhmä IV prosessien kuvaukset
 Tilastotyöryhmä
 Toimitalon kunnostustyöryhmä
 Tulevaisuuden seurakunta -työryhmä
 TYP-järjestelmän käyttöönottoa ja käyttöä edistävä yhteistyöryhmä
 Vapaaehtoistoiminnan kehittämishankkeen yhteistyöryhmä
 Verkko ja teologia -työryhmä
 Verkkoviestinnän johtoryhmä
 Viittomakielinen käännöstöryhmä
 Väkivallasta sovintoon -työryhmä
 Yhdenvertaisuus ja kirkko -hankkeen ohjausryhmä

Tarkempia tietoja Internetissä: <http://sakasti.evl.fi>

Julkaisusarjat

Kirkkohallituksella on viisi julkaisusarjaa:

A - kirkolliskokouksen asettamien komiteoiden mietinnöt,

B - piispainkokouksen asettamien toimikuntien ja työryhmien mietinnöt,

C - kirkkohallituksen asettamien toimikuntien ja työryhmien mietinnöt

Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja, jossa ilmestyy eri osastojen julkaisuja sekä Publikationer från Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, jossa ilmestyy eri osastojen ruotsinkielisiä julkaisuja

Kertomusvuoden aikana ovat ilmestyneet julkaisut:

Sarja A	-	
Sarja B	2010:1	Parisuhdelain seuraukset kirkossa: piispainkokouksen selvitys kirkolliskokoukselle 2010 Partnerskapslagens följder för kyrkan: biskopsmötets utredning för kyrkomötet 2010
Sarja C	2010:1	Kirkkohallituksen kulttuuriperintötyön strategiset suuntaviivat vuosille 2010–2015: Kirkkohallituksen virastokollegion 27.11.2008 asettaman työryhmän mietintö 22.10.2009
	2010:2	Hallinnon koulutuksen kehittäminen kirkkohallituksen virastokollegion 26.2.2009 asettaman Kirkon hallinnon koulutuksen kehittämistyöryhmän mietintö
	2010:3	Havaintoja ja kokemuksia seurakuntien rakennemuutoksista: seurakuntien rakennemuutoksen ohjausryhmän väliraportti maaliskuu 2010
	2010:4	Hautaustoimen maksujen yhdenmukaistaminen: kirkkohallituksen virastokollegion asettaman hautaustoimen maksutyöryhmän mietintö
	2010:5	Utveckling av förvaltningsutbildningen: betänkande av arbetsgrubben för utveckling av kyrkans förvaltningsutbildning tillsatt av Kyrkostyrelsens ämbetskollegium 26.2.2009
	2010:6	Kirkon perehdyttämisopas: aineistoa seurakuntien johdolle, esimiehille ja muille perehdyttäjille
	2010:7	Kyrkans introduktionsguide: material för kyrkans ledning, chefer och andra som ansvarar för introduktion av nya medarbetare

Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja:

2010:1	Meidän kirkko mukana perheitten arjessa: kirkon perheneuvonnan strategia vuoteen 2016
2010:2	Romanit leirillä: opas seurakunnille romanileirien järjestämiseen
2010:3	Vanhurskauttaminen kirkon elämässä: Suomen ja Ruotsin luterilais-katolisen dialogiryhmän raportti

2010:4	Henrietta Grönlund: Yhdenvertaisuus Suomen evankelis-luterilaisen kirkon työyhteisöissä
2010:5	Seurakuntien arvonnäkökulma-opas
2010:6	Kristuksesta osalliset: Suomen evankelis-luterilaisen kirkon, Suomen metodistikirkon ja Finlands svenska metodistkyrkan yhteisen neuvottelukunnan raportti
2010:7	Kirkko 2010 – Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tulevaisuusselonteko
2010:8	Heikki Mäkeläinen: Suomalaisen kirkko Espanjassa
2010:9	Väkivallalla et tahdo hallita: puheenvuoroja lapsiin kohdistuvasta väkivallasta uskononäkökulmasta

Publikationer från Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland

2010:1	Vår kyrka i familjernas vardag: strategi för kyrkans familjerådgivning fram till år 2016
2010:2	Familjearbete – min sak?
2010:3	Se våldet. Att motarbeta våld i parrelationer, en reflektion utifrån kristen tro
2010:4	Kyrkan 2020 – framtidsredogörelse för Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland
2010:5	Mervärdesskatteguide för församlingarna

Julkaisuja on ilmestynyt myös sarjojen ulkopuolella. Julkaisuista on kerrottu tarkemmin kunkin osaston yhteydessä. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisut on lueteltu KTK:n kohdalla.

Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisut

Kirkon tutkimuskeskuksella on kolme omaa sarjaa: julkaisuja-sarja, WWW-julkaisut ja Publications-sarja. Keskukseen sarjoissa ilmestyi kertomusvuonna 9 julkaisua seuraavasti:

Julkaisuja 109	Leena Sorsa Kansankirkko, uskonnonvapaus ja valtio. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen tulkinta uskonnonvapaudesta 1963–2003. 348 s.
Julkaisuja 110	Maarit Hytönen (toim.) Minä uskon? Jumala-usko 2010-luvulla. 231 s.
Julkaisuja 111	Maarit Hytönen (toim.) Jag tror? Gudstro på 2010-talet. 235 s.
Julkaisuja 112	Antti Ylä-Opas Avioliiton teologia Englannin kirkossa ja Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa vuosina 1963–2006. 382 s.
Julkaisuja 113	Hanna Salomäki Herätysliikkeisiin sitoutuminen ja osallistuminen. 440 s.

WWW-julkaisu 19 Harri Palmu

Tavoitteista totta. Johtavien luottamushenkilöiden ja henkilöstön kokemukset seurakuntien rakennemuutoksen suunnitteluvaiheesta, uudistuksen vaikutuksista ja uudistukselle asetettujen tavoitteiden toteutumisesta. 115 s.

WWW-julkaisu 20 Kati Niemelä

Papisto ja kanttorit 2010. Akavan kirkollisten ammattijärjestöjen jäsenkyselyn raportti. 57 s.

WWW-julkaisu 21 Harri Palmu

Työolot rakennemuutosseurakunnissa. 41 s.

WWW-julkaisu 22 Terhi Jormakka

Ohjaako yhteinen näky? Strategisen työskentelyn tilanne ja Meidän kirkko-strategian toteutumisen edistyminen seurakunnissa syksyllä 2010. 40 s.

Kirkkohallituksen yleiskirjeet vuonna 2010

1.	8.1.2010	Seurakuntien väestönmuutostiedot vuodelta 2009 ja tilastolomakkeiden A7–A9 lähettäminen kirkkohallitukseen tilastovuodelta 2009
<i>Liite 1:</i> Seurakunnan kirjanpidon yhteydessä hoidetut rahastot
<i>Liite 2:</i> Omana taseyksikkönä hoidetut rahastot
2.	12.1.2010	Kirkon eläketoimiston toiminta siirrettiin kuntien eläkevakuutukseen
3.	12.1.2010	Valmiusasiat, kirkon henkinen huolto ja kriisityö
4.	13.1.2010	Vuoden 2010 kirkkokolehdit – lisäys
5.	20.1.2010	Kirkon henkilöstö- ja taloushallinnon palvelukeskukseen (HeTa-hanke) suunnittelu jatkuu keväällä 2010
6.	20.1.2010	Muutoksia KiEL-eläkemaksujen määräytymiseen, työnantajien vakuuttamisohjeisiin ja palvelussuhderekisteriin ilmoittamiseen
<i>Liite:</i> Suomen evankelis-luterilaisen kirkon palvelussuhderekisterin ilmoitusohjeet
7.	28.1.2010	Marraskuussa 2010 pidettävien seurakuntavaalien aikataulu sekä äänestyslippujen ja asiakirjalomakkeiden tilaus
<i>Liite 1:</i> Vuoden 2010 seurakuntavaalien aikataulu
<i>Liite 2:</i> Vuoden 2010 seurakuntavaalien asiakirjojen tilauslomake
8.	9.2.2010	Laskennallinen osuus eläkevastuusta 31.12.2009

9.	9.2.2010	Kirkon viestintäohjelma
10.	16.2.2010	<u>Piispainkokouksen päätös kanttorinviran kelpoisuusehdosta</u> <i>Liite:</i> Kirkon säädöskokoelma nro 108
11.	17.2.2010	Muutoksia kirkkohallituksen varhaiskuntoutustointintaan
12.	19.2.2010	Verotilitykset seurakunnittain vuonna 2009 ja hautainhoitorahastojen kirjanpito <i>Liite:</i> Tilitetyt kirkollisverot ja yhteisövero-osuudet kalenterivuonna 2009/tilitysjaksot 01–12
13.	23.2.2010	Earth Hour -ilmastotapahtuma 27.3.2010 klo 20.30–21.30
14.	12.3.2010	Henkilöstö- ja taloushallinnon palvelukeskuksen toiminta ei ole arvonlisäverollista <i>Liite:</i> Ennakkoratkaisu
15.	25.3.2010	Kirkon tietojärjestelmien käyttöoikeuksien hallintajärjestelmän eli TYP -järjestelmän käytön aloitus <i>Liite 1:</i> TYP -rekisterijärjestelmän rekisteriseloste <i>Liite 2:</i> Kalvoja maaliskuussa 2010 pidetyiltä Kirjuri-päiviltä <i>Liite 3:</i> Kalvoja maaliskuussa 2010 pidetyiltä Kirjuri-päiviltä (ppt)
16.	7.4.2010	Laki väestötietojärjestelmästä ja väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista voimaan 1.3.2010
17.	13.4.2010	Esitykset ritarikuntien kunniamerkkien saajiksi itenäisyyspäivänä 2010 <i>Liite 1:</i> Ohjeita kunniamerkkiesitysten tekemisestä <i>Liite 2:</i> Kunniamerkkiehdotus-lomake
18.	13.4.2010	Seurakuntavaalien vaalineuvontatilaisuudet, ehdokasrekrytointi ja tietojärjestelmät <i>Liite:</i> Oppilaitosohje
19.	29.4.2010	1. Kirkon tilastot 2. Toimintatilastojen A3–A6 täyttöohjeiden päivitykset 1.1.2010
20.	6.5.2010	Kristillisen yhdistyksen, säätiön tai laitoksen järjestämät rippikoulut
21.	10.5.2010	Sakasti – kirkon työntekijöiden verkkopalvelu avattu

22.	19.5.2010	Kirkon henkilöstö- ja taloushallinnon palvelukeskus toteutuu
23.	31.5.2010	Hankintalain muutokset voimaan 1.6.2010
<i>Liite 1:</i> Muutoksenhaku EU- ja kansallisen kynnysarvon ylittävstä hankintapäätöksestä 1.6.2010
<i>Liite 2:</i> Muutoksenhaku EU- ja kansallisen kynnysarvon alittavasta hankintapäätöksestä 1.6.2010
<i>Liite 3:</i> Oikaisuvaatimusohje hankintalain 15 §:n mukaisissa, kansalliset kynnysarvot alittavissa hankinnoissa
<i>Liite 4:</i> Oikaisuohje ja valitusosoitus
24.	4.6.2010	Kirjuri-jäsentietojärjestelmä käyttöön seurakunnissa 1.12.2011
25.	8.6.2010	Kaatuneitten Omaisten Liitto ry:n sotaorpojen rekisteröintihanke
26.	14.7.2010	Oikaisuvaatimuksesta säännökset hallintolakiin ja hallintolainkäyttölakiin
27.	26.7.2010	Kirkkojärjestyksen muutokset voimaan elokuun alussa
28.	4.8.2010	Seurakunnille uusi arvonnäisävero-opas
29.	12.8.2010	Seurakunnat maaseutupoliittisessa kokonaisohjelmassa 2009–2013
30.	17.8.2010	Kirkon henkilöstökoulutus 2011
31.	19.8.2010	Seurakuntien talouden ja toiminnan tunnuslukuja vuodelta 2009
32.	26.8.2010	Talousarvion sekä toiminta- ja taloussuunnitelman 2010–2013 laadintaan liittyviä asioita
33.	28.9.2010	Seurakuntavaalit ja tietojärjestelmät, syksyn tehtävät ja aikataulut
34.	14.10.2010	Vuoden 2011 tuloveroprosentin ilmoittaminen verohallinnolle
<i>Liite:</i> Ev.lut. seurakunnan tuloveroprosentti-ilmoitus vuodelle 2011
35.	19.10.2010	Tilintarkastukseen tulevat muutokset ja tilintarkastajan valinta valtuustokaudelle 2011–2014
<i>Liite:</i> Tarjouspyyntömalli hallinnon ja talouden tarkastuspalveluista seurakunnalle
36.	25.10.2010	Tilastotiedot A1–A6 tilastovuodelta 2010

37.	1.11.2010	Vuoden 2011 kirkkokolehdit
38.	4.11.2010	Kirjanpidon ja palkanlaskennan palvelukeskuksen (Heta-palvelukeskus) valmistelun eteneminen syksyllä 2010
39.	4.11.2010	Taloussääntömallin uudistaminen <i>Liite:</i> Seurakunnan taloussääntömalli
40.	16.11.2010	Keskusrahastomaksut ja Kiel-eläkemaksut vuonna 2011
41.	24.11.2010	Uuden tupakkalain seurauksista seurakuntien työssä
42.	16.12.2010	Kerjäävien EU-kansalaisten kohtaaminen seurakunnan työssä <i>Liite:</i> Rom po drom -projektin loppuraportti 14.6.2010

Kirkon työmarkkinalaitoksen toimiston yleiskirjeet vuonna 2010

A-yleiskirjeet

A1/2010	21.1.2010	1. Luottamusmieskurssit 2. Kirkon työmarkkinalaitoksen yleiskirjeet vuonna 2009
A2/2010	24.2.2010	Kirkon sopimusratkaisu vuosille 2010–2012 Sopimuksen keskeinen sisältö 1. Yleistä 2. Palkantarkistukset 1.4.2010 3. Palkantarkistukset 1.10.2010 4. Tekstimuutokset 4.1. Muutokset kirkon yleiseen palkkausjärjestelmään 4.2. Muut tekstimuutokset 4.3. Muutokset allekirjoituspöytäkirjaan 5. Muut sopimusmuutokset 5.1. Pääsopimus 5.2. Virka- ja työehtosopimus työaikapankista 5.3. Kirkon yhteistoimintasopimus
A3/2010	29.3.2010	Työmarkkinakeskusjärjestöjen yhteinen vetoamus nuorten kesätöistä ja harjoittelupaikoista
A4/2010	8.4.2010	1. Kirkon alan työolobarometri 2. Taantuman vaikutukset työpaikoilla
A5/2010	30.4.2010	Harkinnanvaraisen palkanosan (HAVA) täytäntöönpanosta

A6/2010	14.6.2010	Luottamusmieskurssit
A7/2010	23.6.2010	1. Rikostaustaote nyt myös e-kirjeenä 2. Kirkon työmarkkinalaitoksen toimisto suljettuna
A8/2010	13.9.2010	1. Palkantarkistukset 1.10.2010 1.1. Palkkahinnoittelujen tarkistukset virka- ja työehtosopimuksissa 1.2. Palkantarkistusten täytäntöönpano seurakunnassa
A9/2010	28.9.2010	Hyvä käytös sallittu! -seminaarikiertue
A10/2010	4.10.2010	Suositus työpaikalla tapahtuvasta oppimisesta
A11/2010	25.11.2010	Kirkon henkilöstön kehittämissopimus
A12/2010	13.12.2010	Matkakustannusten korvausmäärät 1.1.2011 lukien
A13/2010	22.12.2010	Luontoisetujen verotusarvot 1.1.2011 lukien

Kirkonkello

Kirkkohallituksen tiedotuslehti Kirkonkello ilmestyi kertomusvuonna 12 kertaa KIRKKO-verkossa osoitteessa www.evl.fi/kirkonkello. Pääjutussa on haastateltu Kirkkohallituksen työntekijöitä heidän tehtäviinsä liittyvistä ajankohtaisista aiheista. Kolumnin kirjoittajat vaihtuvat numeroittain. Tapahtumia ja ajankohtaisia asioita täydennetään myös varsinaisten ilmestymiskertojen välillä. Kuukauden kasvona on ollut johonkin tärkeään aiheeseen kirkossa liittynyt henkilö. Verkojulkaisun päätoimittajan lyhyt pakina Pekan palaset ilmestyi 11 kertaa. Kirkonkellon toimituskuntaan kuuluivat Pekka Huokuna (pj.), Tuula Lonkainen (toimitussihteeri), Mari Malkavaara ja Timo Vasko. Kirkonkellon tarjoamaa tiedotusmahdollisuutta ovat käyttäneet lähinnä hallinto-osasto, toiminnallinen osasto, ulkoasiain osasto, Kirkon tiedotuskeskus ja Kirkon tutkimuskeskus. Kirkonkellon sivuilla oli vuoden aikana runsaat 98.000 kävijää. Eniten kiinnostusta herättivät ajankohtaisasiat (37.000 kävijää), pääjuttu (31.000) ja kolumni (28.000).

KIRKKOHALLITUKSEN HENKILÖKUNTA VUONNA 2010

Keskitalo Jukka, kansliapäällikkö 1.8. lukien
Junttila Risto, kansliapäällikkö 31.7. saakka
Korva Tuija, kansliapäällikön sihteeri
Kumlin Lena, EU-lakimies

Venäläinen Päivi, henkilöstöpäällikkö
Nordman Elina, henkilöstösihteeri
Arasalo Miia, toimistosihteerin sijainen, osa-aikainen 2.10. lukien
Heikkinen Suvi, toimistosihteeri, työloma
Hokkanen Pirjo, palkanlaskija

Ruokapalvelut 1.4. lukien

Pulkkanen Marjatta, emäntä
Bau Marjatta, keittiöapulainen 30.9. saakka
Mustajoki Oili, keittäjä
Raatikainen Pirjo, keittäjä
Paakkanen Sanna, kokoustarjoilija 11.1.–30.6.
Uttaparn Pitiporn, kokoustarjoilija 9.8. lukien

Hallinto-osasto

Osaston johtajan yksikkö

Pihlaja Pirjo, kirkkoneuvos, osaston johtaja
Talvitie Lola, osastonjohtajan sihteeri
Antila Jaakko, historiateoksen kirjoittaja 1.10. lukien
Rönkä Antero, projektipäällikkö, 7.3. saakka
Saarinen Erkki, projektipäällikkö 1.8. lukien
Vallenius Leena, projektipäällikkö 17.3. saakka

Yleishallinto

Salmela Mikko, hallintopäällikkö
Aarnio-Jääskeläinen Liisa, hallintosihteeri
Behm Heli, kirjaaja
Edström Kesia, kielenkääntäjä
Hämäläinen Mervi, arkistonhoitaja 1.3.–31.8.
Kuuskoski Katri, kirkolliskokouksen pääsihteeri
Kyynäräinen Liisa, toimistosihteeri
Palosaari Terttu, kirjastonhoitaja
Siivonen Leena-Maria, arkistonhoitaja, virkavapaa 1.3.–31.8.
Suikkari Sirkka, toimistosihteeri
Suotunen Ulla, lakimies 28.6. lukien, osa-aikainen 1.7.–31.8.

Seurakuntien hallinto ja talous

Tähkänen Mikko, hallintopäällikkö

Vanhamäki Leena, toimistos sihteeri, osa-aikainen 31.7. saakka, virkavapaa 31.7. saakka

Ahtinen Henna, tilastoasiantuntija, osa-aikainen 1.8. lukien

Hietakangas Maija-Liisa, taloussuunnittelupäällikkö

Karojärvi Pirjo, toimistosihteerin sijainen 6.4.–20.8., määräaikainen toimistos sihteeri 1.9. lukien

Kontio Helena, tilastos sihteeri

Kranttila Inkeri, rekisteripäällikkö 1.7. lukien

Lempa Nina, museoalan tutkija

Palo Harri, maankäyttöpäällikkö

Pihkala Antti, yliarkkitehti

Raatikainen Eero, yliarkkitehti 31.8. saakka

Terävä Maija, toimistosihteerin sijainen 16.2.–31.3.

Työmarkkinaosasto

Voipio Risto, kirkkoneuvos, osaston johtaja

Nikander Katariina, osastonjohtajan sihteeri

Ala-Kokkila Kari, työmarkkina-asiamies

von Boehm Timo, lakimies

Hagström Charlotte, toimistos sihteeri

Hirsimäki Pauliina, työmarkkina-asiamies

Kietäväinen Katariina, työmarkkina-asiamies

Marttila Oili, neuvottelupäällikkö

Monola Sirpa, tilastos sihteeri, virkavapaa 31.7. saakka, osa-aikainen 1.9. lukien

Taloulosasto

Osaston johtajan yksikkö

Rantanen Leena, kirkkoneuvos, kirkon keskusrahaston johtaja, osaston johtaja

Hakala Päivi, osastonjohtajan sihteeri

Lönnroth Magdalena, projektipäällikkö

Saloniemi Anne, projektipäällikkö

Talouslyksikkö

Kämäräinen Heikki, toimistopäällikkö

Talouspalvelut

Eskelinen Eila, laskentapäällikkö, osa-aikainen 1.9. lukien

Eskola Sirpa, laskentasihteeri

Häkkinen Paula, laskentasihteeri

Vasara Markku, pääkirjanpitäjä

Kiinteistöpalvelut 31.1. saakka Kiinteistöyksikkö 1.2. lukien

Kääriäinen Juha, kiinteistöpäällikkö
 Korva Mika, kiinteistönhoitaja
 Tiilikainen Ari, kiinteistönhoitaja
 Salla-aho Helena, puhelunvälittäjä
 Turunen Irma, puhelunvälittäjä
 Väkevä Risto, virastomestari

Ruokapalvelut 31.3. saakka

Pulkkanen Marjatta, emäntä
 Bau Marjatta, keittiöapulainen
 Mustajoki Oili, keittäjä
 Raatikainen Pirjo, keittäjä
 Paakkanen Sanna, kokoustarjoilija 11.1.–30.6.

Tukipalvelut

Hellström Aira, palveluyksikön esimies
 Aro Kari, toimistovirkailija
 Haapajärvi Anne-Marie, postittaja, virkavapaa 30.7. saakka, osa-aikainen 2.8. lukien
 Puskala Seija, toimistovirkailija
 Saari Marja, toimistovirkailija, vs. postittaja, 31.8. saakka

Eläketoimisto

Eteläpää-Vainio Sirkka, eläkekäsittelijä
 Kotilainen-Tilli Marjaana, eläkekäsittelijä
 Laaja Sinikka, rekisterinhoitaja
 Laitinen Ulla, eläkekäsittelijä
 Lähdesmäki Soili, eläkekäsittelijä
 Mattheiszen Sampsa, arkiston selvittäjä 11.1. saakka
 Nahkola Sirkka, eläkekäsittelijä
 Paakkanen Mika, eläkekäsittelijä
 Salomaa Sari-Marita, laskentasihteeri 28.1. saakka
 Suotunen Ulla, lakimies, osa-aikainen 30.6. saakka

Hankintayksikkö

Virpasuo Kielo, hankintapäällikkö
 Leinonen Marja, toimistosihteeri
 Nieminen Seija, toimistosihteeri

Sijoitusyksikkö

Van Gilse van der Pals Ira, sijoitusjohtaja
 Jokinen Minna, kiinteistösijoituspäällikkö
 Kupari Harri, rahastoanalyttikko 30.6. saakka ja salkunhoitaja 1.7. lukien
 Lönnroth Magdalena, rahastoanalyttikko, työloma

Tietohallintoyksikkö

Johtaminen ja hallinto -ryhmä

Karjalainen Aimo, tietohallintojohtaja
 Mukari Jussi, tietoturva-asiantuntija
 Puranen Janette, tietohallintosihteeri
 Toikka Tuomo, hankepäällikkö

Infra-ryhmä

Järvenpää Jouko, tietotekniikkapäällikkö
 Keski-Kohtamäki Matti, siviilipalvelusmies 11.1. saakka
 Kuusela Mauri, mikrotukihenkilö
 Niskanen Sami, mikrotukihenkilö,
 Ylén-Julin Nicky, mikrotukihenkilö

Sovellusryhmä 1.6. lukien

Tamminen Jukka, tietojärjestelmäpäällikkö
 Kranttila Inkeri, tietojärjestelmäpäällikkö 31.5. saakka
 Kanninen Mirja, suunnittelija
 Laiho Pertti, suunnittelija
 Liljestränd Hans, suunnittelija
 Purina Ligita, suunnittelija
 Sivén Jari, sovellusneuvoja
 Tuovinen Heidi, suunnittelija

Toiminnallinen osasto

Huokuna Pekka, kirkkoneuvos, osaston johtaja
 Lonkainen Tuula, osastonjohtajan sihteeri

Diakonia ja yhteiskuntatyö

Kuusimäki Kalle, johtaja
 Arasalo Miia, vs. toimistosihteeri 2.10. lukien, osa-aikainen
 Saloranta Teija, toimistosihteeri, virkavapaa 2.10. lukien
 Gävert Titi, avustusvalmistelija, osa-aikainen
 Helosvuori Riitta, työalasihteeri (diakoniakoulutus)
 Jääskeläinen Kati, projektisihteeri (ihmisoikeuskysymykset)
 Kantanen Marja, työalasihteeri (yhteiskunnalliset kysymykset)
 Kiilunen Jaakko, harjoittelija 7.5.–6.8.
 Kunnala Arja, toimistosihteeri
 Kuusi Riitta, työalasihteeri (kuurojen- ja kuulovammaistyö)
 Laihia Marja-Liisa, työalasihteeri (maahanmuuttajatyö)
 Lusikka Seppo, työalasihteeri (päihdetyö)
 Myllys Riikka, projektisihteeri (Pyhä-painopistehanke)
 Nummela Irene, työalasihteeri (seurakuntadiakonia)
 Peippo Tiina, vs. työalasihteeri (vammaistyö) 1.12. lukien

Puumala Sami, työalasihteeri (kriminaalityö)
 Saarela Tiina, työalasihteeri (kirkon diakoniarahasto)
 Salomaa Marita, toimistosihteeri
 Sipiläinen Ilkka, työalasihteeri (yhteiskuntatyö)
 Suhonen Katri, työalasihteeri (vammaistyö) 1.2. lukien virkavapaa 30.10. lukien
 Valtonen Jaana, diakoniarahaston avustusvalmistelija

Jumalanpalveluselämä ja musiikkitoiminta

Vahtola Kai, johtaja
 Paavola Minna, toimistosihteeri
 Haapiainen Timo-Matti, osa-aikainen työalasihteeri 1.1. lukien
 Harjunmaa-Hannikainen Kaisa-Leena, työalasihteeri (musiikkisihteeri) 6.9. lukien
 Karkkunen Eila, osa-aikainen viittomakielisen käännöstyön toimistosihteeri
 Koskinen Hanna, osa-aikainen työalasihteeri
 Lindfors Helena, työalasihteeri, osa-aikainen (spiritualiteetti ja jumalanpalveluskasvatus)
 Pajunen Mika, hankekoordinaattori, osa-aikainen, 1.8. lukien
 Tuovinen Ulla, työalasihteeri, virkavapaa, hankekoordinaattori ja hiippakuntakanttori, osa-aikainen, 1.8. lukien
 Sandholm Tarja, viittomakielen kääntäjä
 Uusimäki Tomas, viittomakielen kääntäjä
 Viljanen Anne, projektisihteeri (vapaaehtoistoiminnan kehittämishanke)

Kasvatus ja nuorisotyö

Toivanen Marja-Leena, johtaja
 Suni Pirjo, toimistosihteeri
 Ala-Mononen Maarit, toimistosihteeri
 Hakkarainen Raimo, työalasihteeri 22.1. saakka
 Holma Markku, työalasihteeri (kouluasiat) 31.7. saakka
 Huovinen Leena, osa-aikainen kisapappi
 Juntunen Elina, työalasihteeri (ammattikasvatus) 1.4. lukien
 Kokkonen Jarmo, työalasihteeri (seurakuntakasvatus)
 Malinen Antti, vs. työalasihteeri (varhaisnuorisotyö, kirkon partioyhteistyö) 1.11. lukien
 Metsätähti Sinikka, työalasihteeri (aikuiskasvatus), osa-aikainen
 Murtovuori Jussi, työalasihteeri (korkeakoulutyö)
 Ojala Sami, työalasihteeri (erityisnuorisotyö)
 Ojell Raija, työalasihteeri (varhaiskasvatus, lapsi- ja perhetyö)
 Oksanen Minna, toimistosihteeri
 Pajunen Ritva-Anneli, toimistosihteeri
 Petäjä Heljä, työalasihteeri (varhaiskasvatus)
 Pesonen Marja, työalasihteeri (koulutus)
 Saarinen Jonna, arkistonjärjestelijä 1.8. lukien
 Seppänen Sami, osa-aikainen työalasihteeri (aikuiskasvatus)
 Tukeva Pekka, työalasihteeri (nuorisotyö)
 Vappula Katri, työalasihteeri (varhaisnuorisotyö, kirkon partioyhteistyö), virkavapaa 29.10.2010 lukien
 Vihavainen Sini, harjoittelija 6.4.–5.6.
 Vinko Tuula, työalasihteeri (kouluasiat) 19.5.–4.6. ja 1.8. lukien

Kirkon koulutuskeskus

Kari Kopperi, johtaja (kirkollinen hallinto, kirkon oppi ja sen historia ja saarnan kysymykset, ekumenia, kirkon henkilöstön koulutuksen strategia)

Mäkeläinen Terhi, toimistos sihteeri

Aspinen Mika, kouluttaja (raamattuteologia ja hermeneutiikka)

Erkkilä Lasse, kouluttaja (kirkkomusiikki)

Nyback Virva, kouluttaja (sielunhoito)

Pyykkö Ulla, kurssisihteeri

Salo-Kopperi Eeva, koulutussuunnittelija (kirkollisen ammatillisen perus- ja henkilöstökoulutuksen koordinointi ja kehittäminen)

Tulisalo Timo, kouluttaja (taloushallinto)

Tynkkynen Markku, kouluttaja 31.5. saakka, toinen johtamiskouluttaja 1.6. lukien

Vatanen Osmo, kouluttaja, (jumalanpalveluselämä)

Östring Lasse, kouluttaja (johtaminen, työyhteisön kehittäminen ja työnohjaus)

Perheasiat

Esko Martti, johtaja

Jaakola Olivia, tilapäinen työntekijä 7.6.–24.6.

Kolehmainen Riitta, toimistos sihteeri

Liusvaara Kristina, osa-aikainen toimistos sihteeri 30.6. saakka

Pulkkinen Tero, työalasihteeri (perheneuvonnan koulutus)

Samulin Helena, työalasihteeri (palveleva puhelin)

Seppänen Arja, työalasihteeri (aviopari- ja perhetyö)

Vänskä Sirkka, osa-aikainen toimistos sihteeri 10.5. lukien

Sairaalasielunhoito

Aalto Kirsti, johtaja

Söderqvist Marja-Liisa, toimistos sihteeri

Vatanen Pirjo, työalasihteeri (koulutus)

Ulkoasiain osasto

Cantell Risto, kirkkoneuvos, osaston johtaja

Leppämäki Eila, osastonjohtajan sihteeri

Immonen Riitta, toimistovirkailija

Lampén Leena, toimistovirkailijan sijainen 31.7. saakka

Martikainen Emma, toimistovirkailija työloma 31.7. saakka, osa-aikainen 9.8. lukien

Rummukainen Helena, tilapäinen työntekijä 11.1.–31.3.

Teologisten asiain yksikkö

Karttunen Tomi, teologisten asiain sihteeri

Väliaho Minna, kirjeenvaihtaja-sihteeri

Hintikka Kaisamari, työalasihteeri

Parviainen Johanna, arkiston järjestelijä 6.9.–30.11.

Ulkosuomalaisyön yksikkö

Mäkelä Ilkka, kirkon ulkosuomalaisyön sihteeri
 Forsgren Sirpa, tilapäinen työntekijä 31.1. saakka ja toimistosihteeri 1.2. lukien
 Kamppuri Aila Sofia, toimistosihteeri 31.1. saakka
 Merikanto-Timonen Susanna, ulkosuomalaisyön apulaissihteeri, osa-aikainen 28.2. saakka
 Märsylä Leena, työalasihteeri (turisti- ja uussiirtolaistyö)
 Saarikoski Katja, teologi-harjoittelija 5.7.–4.9.

Ulkomailla työskentelevät siirtolaispapi ja -kanttorit:

Anttila Maija-Leena, osa-aikainen turistikanttori, Gran Canaria, 5.4. saakka ja 15.10. lukien
 Engström Kaj, osa-aikainen turistipappi, Manner-Espanja 5.4. saakka
 Harinen Tauno, osa-aikainen turistikanttori (Kypros) 1.10. lukien
 Helander Erkki, osa-aikainen turistipappi, Rodos 1.3.–30.6. ja 11.8.–22.12.
 Hietala Seppo, osa-aikainen turistikanttori (Teneriffa) 15.10. lukien
 Hovila Jukka, osa-aikainen turistikanttori, Manner-Espanja (Costa Blanca) 30.4. saakka
 Järvilahti Timo, osa-aikainen turistipappi, Teneriffa (Playa de las Americas) 5.4. saakka ja
 osa-aikainen turistipappi (Playa del Ingles) 15.10. lukien
 Kalliomäki Marjo, osa-aikainen Ranskan siirtolaispappi
 Kautonen Heli, osa-aikainen turistipappi, Gran Canaria (Playa del Ingles) 5.4. saakka
 Kilpeläinen Martti, osa-aikainen turistikanttori, Manner-Espanja 5.4. saakka
 Kuusinen Jaakko, osa-aikainen turistipappi, Gran Canaria (Las Palmas) 5.4. saakka ja
 15.10. lukien
 Myllärinen Martti, osa-aikainen turistipappi, Kypros 30.4. saakka ja 1.10. lukien
 Mäkeläinen Heikki, osa-aikainen turistipappi, Teneriffa 1.2.–28.2. ja
 osa-aikainen turistipappi (Puerto de la Cruz) 15.10. lukien
 Mäkeläinen Vesa, osa-aikainen turistikanttori, Kypros 30.4. saakka
 Möttönen Vuokko, osa-aikainen turistikanttori, Rodos, 1.3.–30.6.
 Naukkarinen Kaisa, osa-aikainen turistikanttori, Manner-Espanja, Aurinkorannikko
 15.10. lukien
 Nurmesviita Sakari, osa-aikainen turistipappi (Playa de las Americas) 15.10. lukien
 Päiviö Hannele, Viron siirtolaispappi
 Päiviö Markku, Pietarin ulkosuomalaisyön ja Viron turistityön kokeiluhankkeen
 johtava siirtolaispappi 1.2.–31.5. ja 1.9.–31.12.
 Pärssinen Ilkka, osa-aikainen turistipappi, Teneriffa (Puerto de la Cruz) 5.4. saakka
 Pärssinen Ritva, osa-aikainen turistikanttori, Teneriffa 5.4. saakka
 Ranta Erkki, osa-aikainen turistipappi, Manner-Espanja (Costa Blanca) 30.4. saakka
 Rantala Raimo, osa-aikainen turistipappi, Manner-Espanja, Aurinkorannikko 15.10. lukien
 Sainio Timo, Manner-Espanjan turisti- ja siirtolaispappi
 Salo Kaisa, Manner-Espanjan siirtolais- ja turistipappi (diakoniapappi)
 Taipalinen Terho, osa-aikainen turistikanttori 11.8.–22.12.
 Vuorinen Maija, osa-aikainen turistikanttori, Manner-Espanja, Costa Blanca 1.10. lukien
 Vuorinen Sakari, osa-aikainen turistipappi, Manner-Espanja, Costa Blanca 1.10. lukien

Kirkon lähetystyön keskus

Mäkelä Jaakko, kirkon lähetyssihteeri
 Kokko Katariina, toimistosihteeri
 Hiltunen Pekka Y, uskontokasvatussihteeri
 Huopainen Kitta, harjoittelija 1.4.–31.5.

Salo Katariina, tilapäinen työntekijä 1.6.–31.8.
 Sirviö Kirsti, koulutussihteeri
 Vasko Timo, lähetysteologi

Kirkon tiedotuskeskus, KT

Pesonen Tuomo, viestintäjohtaja
 Lähteenpää Tuula, toimistos sihteeri
 Honkasalo Tiinakaisa, viestintäsuunnittelija
 Kanala Kari, projektisihteeri (seurakuntavaaliviestintä)

Verkkoviestintäyksikkö

Kallioinen Sami, verkkoviestintäpäällikkö
 Sainio Hannele, verkkoviestintäpäällikkö
 Haarla Katri, projektisuunnittelija (Hengellinen elämä verkossa -hanke)
 Hauta-aho Henna, yhteisökoordinaattori (Hengellinen elämä verkossa -hanke)
 Hintsala Meri-Anna, verkkokeskustelija (Hengellinen elämä verkossa -hanke)
 Huima Kimmo, verkkoviestintäsuunnittelija, osa-aikainen
 Hynninen Mirjami, verkkoviestintäsuunnittelija
 Högnabba Jessica, projektisuunnittelija (Hengellinen elämä verkossa -hanke)
 Kava Suvi, verkkotoimittaja
 Koistinen Kalevi, verkkoviestintäsuunnittelija
 Korpiaho Mervi, verkkoviestintäsuunnittelija
 Kähäri Anne, toimistos sihteeri
 Majamäki Hannu, hankepäällikkö (Hengellinen elämä verkossa -hanke)
 Manninen Elina, verkkotoimittaja, osa-aikainen 2.7.–31.7., 30.9. saakka
 Oinonen Ulla, projektisihteeri (Hengellinen elämä verkossa -hanke)
 Paananen Terhi, koulutussuunnittelija (Hengellinen elämä verkossa -hanke)
 Pärssinen Helka, projektisuunnittelija (Hengellinen elämä verkossa -hanke)
 Yli-Räisänen Heli, verkkotoimittaja 6.9. lukien

Tiedotusyksikkö

Kivimäki Iris, tiedotuspäällikkö
 Saarela Heljä, toimistos sihteeri
 Harju Katariina, vs. tiedottaja 7.1.–31.3. saakka
 Helenelund, Tuija, tiedottaja
 Honkaranta-Siivari Petra, tiedottaja 1.12. lukien
 Kailasmaa Marko, tiedottaja 22.3. lukien
 Kivikoski Sanna, vs. tiedottaja 12.4.–7.5. ja 14.5., 20.5–21.5., 27.5- 28.5.
 Malkavaara Mari, tiedottaja 20.9. saakka
 Mallenius Harriet, tiedottajaharjoittelija 10.5.–30.7.
 Nyström Sirkku, osa-aikainen, tiedottajan sijainen 30.8.–31.11.
 Terhemaa Tuulikki, tiedottaja

Radiotoimitus

Vartiainen Anneli, toimituspäällikkö
 Alastalo Simo, toimittaja
 Almusa Pirjo, toimittaja
 Koski Ilkka, toimittaja, virkavapaa 24.9. lukien
 Pelkonen Taina, tilapäinen työntekijä 1.7.–31.7.
 Saarela Katri, vuorotteluvapaan sijainen, toimittaja 24.9. lukien
 Sevelius Silva, tuotantosihteeri
 Tanttu Kaisa, toimittaja

AV-toimitus 31.7. saakka

Rajamäki Juha, toimituspäällikkö
 Ormio Arne, toimittaja
 Ritokoski Mervi, tuottaja
 Talola Ville, toimittaja
 Tiainen Helena, tuotantosihteeri 24.1. saakka

TV-toimitus

Rajamäki Juha, toimituspäällikkö
 Viskari-Perttu Ulla, tuotantosihteeri 4.10. saakka, osa-aikainen 10.8.–4.10.
 Grönroos Juha, toimittaja
 Koskinen Päivi, vt. toimittaja 30.4. saakka ja 1.6.–24.11. ja toimittaja 25.11. lukien
 Näsman Minna, toimittaja, 20.5. saakka
 Ormio Arne, toimittaja 1.8. lukien
 Patrakka Reija-Riikka, toimittaja, virkavapaa
 Ritokoski Mervi, tuottaja 1.8. lukien
 Talola Ville, toimittaja 1.8. lukien
 Toivonen Totti, toimittaja, osa-aikainen 1.8. lukien

Kirkon tutkimuskeskus

Kääriäinen Kimmo, johtaja
 Lamminen Anita, toimistosihteeri
 Hytönen Maarit, tutkija, osa-aikainen
 Ikonen Satu, vs. tutkimussihteeri, 3.10. saakka ja tutkimussihteeri 4.10. lukien
 Jormakka Terhi, projektisihteeri
 Järvenpää Katriina, vs. tutkimusassistentti 3.5. lukien
 Keso Vesa, tutkija 1.8.–31.12.
 Ketola Kimmo, tutkija
 Kulmala Minna, harjoittelija 15.3.–14.6.
 Lassander, Mika, osa-aikainen tutkimuskoordinaattori 1.6. lukien
 Leinonen, Miia, tutkimusassistentti 1.11. lukien
 Liiri Jenni-Kristiina, tutkimusassistentti 1.3.–31.5.
 Lilius Hanna, tutkimussihteeri, virkavapaa 18.8. saakka
 Niemelä, Kati, tutkija, osa-aikainen 12.1.–30.9.
 Nissilä Risto, tutkimusassistentti, virkavapaa 3.5. lukien
 Palmu Harri, tutkija

Pruuki Lassi, projektitutkija 1.12. lukien
 Salomäki Hanna, tutkija
 Sohlberg Jussi, tutkimuskoordinaattori

Kirkon ruotsinkielisen työn keskus

Träskbacka Bror, johtaja
 Hedengren Rufus, tiedottaja 13.10. lukien
 Hintsanen Katja, tiedottaja 6.9.–12.10.
 Holländer Ann-Mari, työalasihteeri
 Holmvik Åsa, tiedottaja, vs. työalasihteeri 8.11. lukien
 Kankkonen Janne, projektisihteeri 28.2. saakka
 Klingenberg Hanna, tilapäinen työntekijä 1.1.–31.5., osa-aikainen taustatoimittaja 23.8. lukien
 Koskinen Tuula, toimistosihteeri
 Kummel-Myrskog Pia, johtava työalasihteeri
 Lahdelma Katariina, vs. verkkotoimittaja, osa-aikainen 31.5. saakka
 Lampenius Simon, työalasihteeri (nuorisotyö)
 Lindberg Maria, vt. kuurojenpappi
 Lindgren Leif, toimittaja
 Lindqvist Ingmar, tiedottaja 1.11.–21.11.
 Lundell Julia, verkkotoimittaja, työloma 1.10.–31.10.
 Långbacka Hedvig, radiotoimittaja
 Malmsten Magnus, atk-konsultti 30.6. saakka ja IT-konsultti 1.7. lukien, osa-aikainen 27.8.–17.12.
 Myrskog Stefan, johtava työalasihteeri (kristillinen kasvatus)
 Palmén Joakin, projektisihteeri 1.10.–30.11.
 Romar Carl-Erik, toimistosihteeri
 Sandberg Helena, työalasihteeri (koulutus)
 Snellman Lucas, johtava työalasihteeri (viestintä), virkavapaalla 8.11. lukien
 Sten Maria, työalasihteeri (aikuistyö ja kulttuuri)
 Wacklin Sonja, toimistosihteeri
 Öhman Björn, kehitysvammaispastori

Arkkipiispan kanslia (Turku)

Jääskeläinen Heikki, arkkipiispan sihteeri
 Leppänen Risto, kanslian työalasihteeri 1.10. lukien
 Rosqvist Timo, kanslian työalasihteeri 30.9. saakka
 Tissari Mirja, kirjeenvaihtaja-sihteeri, virkavapaa 21.6.–30.11.
 Vaura Tuomas, kirjeenvaihtaja-sihteerin sijainen 16.8.–30.10.

Piispainkokous

Jolkkonen Jari, piispainkokouksen sihteeri
 Inkinen Marjut, toimistosihteeri
 Koivisto Jussi, vs. piispainkokouksen apulaissihteeri 11.2. saakka
 Komulainen Jyri, piispainkokouksen apulaissihteeri 22.11. lukien
 Saarelma Antti, piispainkokouksen apulaissihteeri 18.7. saakka

KIRKKOHALLITUKSEN ESITYKSET KIRKOLLISKOKOUKSELLE

Kertomusvuonna kirkolliskokoukselle tehtiin seuraavat esitykset:

1/10	Kirkkolain 25 luvun ja kirkkojärjestyksen 23 luvun täydentäminen kirkollisia vaakunoita, sinettejä ja leimoja koskevilla säännöksillä
2/10	Kirkkolain, kirkkojärjestyksen ja kirkkohallituksen ohjesäännön muuttaminen kirkon henkilöstö- ja taloushallinnon kehittämiseksi
3/10	Kirkkolain ja kirkkojärjestyksen taloushallintoa koskevien säännösten muuttaminen ja laki evankelis-luterilaisten seurakuntien jäsenten velvollisuudesta suorittaa veroa seurakunnalle
4/10	Kirkon keskusrahaston vuoden 2010 talousarvion 1. muutos
5/10	Vanhan testamentin ns. alkukertomusten (1. Moos. 1:1–4:16, 6:1–9:17) viittomakieliset käännökset
6/10	Kirkkojärjestyksen 2 luvun 16 ja 17 §:n muuttaminen koskien kummien määrää
7/10	Kirkon ulkoasiain neuvoston toimintakertomus vuodelta 2009
8/10	Kirkon keskusrahaston talousarvio vuodelle 2011 ja toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2011–2013
9/10	Hautaustoimesta perittäviä maksuja koskevien kirkkolain 17 luvun muuttaminen ja kirkkojärjestyksen 17 luvun 5 §:n 3 momentin kumoaminen
10/10	Aloiteoikeutta hiippakuntavaltuustolle koskevien kirkkolain 16 luvun 2 §:n ja 17 b luvun muuttaminen
11/10	Kirkko 2020 – Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tulevaisuusselonteko
12/10	Ahvenanmaan kirkkoherrojen kielitaitovaatimuksia koskevien kirkkojärjestyksen 6 luvun säännösten muuttaminen

Lisäksi kirkolliskokoukselle annettiin seuraava ilmoitus:

1/10	Talousarvioehdotukset Kirkon keskusrahaston vuoden 2011 talousarvioon

KIRKKOHALLITUKSEN ANTAMAT LAUSUNNOT

Lausuntoja on kertomusvuonna annettu seuraavasti:

Maa- ja metsätalousministeriö

- Luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kestävä metsätalouden rahoituslain muuttamisesta ja laiksi pienpuun energiatuesta
- Luonnokset valtioneuvoston asetukseksi metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä sekä maa- ja metsätalousministeriön asetukseksi metsänkäyttö- ja taimikon perustamisilmoituksesta

Oikeusministeriö

- Äänioikeusikärajatyöryhmän raportti ”Nuorten ääni – aikuisten uurna?”
- ”Hallintolainkäytön kehittäminen. Prosessityöryhmän välimietintö.”
- Ehdotus maanvuokralain muuttamiseksi
- Ihmisoikeusinstituutiotyöryhmän mietintö kansallisen ihmisoikeusinstituution perustamisesta
- Suomen säädöskokoelmasta annetun lain uudistamista valmistelleen työryhmän mietintö
- Velkajärjestelytyöryhmän mietintö ”Maksuohjelman kesto”
- Yhdenvertaisuustoimikunnan välimietintö / yhdenvertaisuuslainsäädännön uudistamista koskeva toimikunnan mietintö

Opetus- ja kulttuuriministeriö

- Perusopetuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden sekä perusopetuksen tuntijaon uudistamista valmistelevan työryhmän ehdotukset
- Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelma, Lasten hyvinvoinnin ydinindikaattorit -työryhmän raporttiluonnos
- Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle eräiden koulutusta koskevien lakien ja rikosrekisterilain 6 §:n muuttamisesta
- Luonnos tekijänoikeuslain tekniseksi uudistamiseksi
- Selontekoehdotus Kulttuuri – tulevaisuuden voima
- Tekijänoikeuden ja tiettyjen lähioikeuksien suojan voimassaoloaika koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin muutosehdotus
- Tekijänoikeustoimikunnan mietintö ”Tekijänoikeuslain 3. luvun muutostarpeiden kartoittaminen”

Poliisihallitus

- Arpajais- ja keräystoiminta kirkkokuntien ja uskonnollisten yhdyskuntien toiminnan yhteydessä

Sisäasiainministeriö

- Kannanotto sisäasiainministeriön 21.5.2010 asettaman kerjäämisen kieltämistä selvittävän työryhmän loppuraporttiin
- Hallituksen esitys järjestyslain muuttamiseksi

Sosiaali- ja terveysministeriö

- Suomen romanipoliittinen ohjelma
- Eurooppa 2020 -strategia

Työ- ja elinkeinoministeriö

- Julkisten hankintojen oikeussuojajärjestelmän kehittämistä koskeva loppumietintö

Ulkoasiainministeriö

- Ihmiskaupan vastaisesta toiminnasta tehdyn yleissopimuksen voimaansaattamista valmistelevan työryhmän mietintö
- Luonnos naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemistä ja niiden vastaista toimintaa koskevaksi yleissopimukseksi

Valtioneuvoston EU-sihteeristö

- Eurooppa 2020 -strategia

Valtiovarainministeriö

- Työryhmän loppuraportti Julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksen ja yhteentoimivuuden kehittäminen
- Hallituksen esitys julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta ja tietojärjestelmien yhteentoimivuudesta annettavaksi lainsäädännöksi

Ympäristöministeriö

- Hallituksen esitysluonnos laeiksi rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain muuttamisesta sekä rakennuksen ilmastointijärjestelmän kylmälaitteiden energia-
tehokkuuden tarkastamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta
- Jätelain uudistus

Korkeimmalle hallinto-oikeudelle on annettu vastaselitys valitusasiaan ja Eduskunnan apulais-oikeusasiamiehelle on annettu lausunto kanteluun.

Tarkempia tietoja Internetissä: <http://sakasti.evl.fi>

KOLEHDIT

Kirkkohallitus määräsi viralliset kolehdit kannettavaksi tiettyinä päivinä vuoden 2010 aikana seuraaviin kohteisiin Turun arkkihiippakunnan ja Tampereen, Oulun, Mikkelin, Kuopion, Lapuan, Helsingin ja Espoon hiippakunnissa:

Nuorten Keskus ry
 Suomen Ekumeeninen Neuvosto
 Suomen Merimieskirkko
 Evankelis-luterilainen Lähetysyhdistys Kylväjä
 Kirkon lähetystyön keskus
 Herättäjä-Yhdistys ry
 Suomen Poikien ja Tyttöjen Keskus – PTK ry
 Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys ry
 Suomen Kirkkomusiikkiliitto ry
 Radiolähetysjärjestö Sanansaattajat r.y.
 Suomen Evankelisluterilainen Kansanlähetys
 Kirkkopalvelut ry
 Suomen Ev.-lut. Seurakuntien Lapsityön Keskus ry
 Kansan Raamattuseuran Säätiö
 Suomen Pipliaseura
 Kirkon Ulkomaanapu
 Suomen Lähetysseura
 Veteraanivastuu ry – hengellinen työ
 Kirkolliset järjestöt – Tunturikappeli- ja tiekirkkotoiminta
 Kirkolliset järjestöt – Päihde- ja Kriminaalityö
 Kirkolliset järjestöt – Oppilaitos- ja nuorisotyö
 Kirkon diakoniarahasto
 Seurakuntien päättämälle lähetysjärjestölle
 Yhteisvastuukeräys

Lisäksi seurakunnan kolehtisuunnitelmaan sijoitetaan tuomiokapitulin määräämät kolehdit.

Kirkkohallitus suositteli lisäksi seurakunnille yleiskirjeessään seuraavien kohteiden huomioon ottamista kolehtisuunnitelmaa laadittaessa:

Suomen Evankelisluterilainen Opiskelija- ja Koululaislähetys ry
 Suomen Kristillinen Ylioppilasliitto
 Suomen Kristillisen Työväen Liitto
 Hiljaisuuden Ystävät ry
 Martinus-säätiö
 Kaatuneitten Omaisten Liitto ry
 Partaharju-säätiö
 Raamatunlukijain Liitto ry
 Suomen NMKY:n Liitto ry
 Evankelinen Lähetysyhdistys – ELY ry
 Tieteen ja taiteen kristillinen tukisäätiö
 Suomen Gideonit – Gideoniterna i Finland ry
 Romano Missio ry

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry
 Suomen teologinen instituutti ry
 Suomen Setlementtiliitto ry
 Sininauhasäätiö
 Kirkon musiikkijuhlat 2012
 Suomen Raamattuopiston Säätiö

Porvoon hiippakuntaan kuuluvissa seurakunnissa Kirkkohallitus määräsi kannettavaksi vuoden 2010 aikana seuraavat viralliset kolehdit:

Finska Missionssällskapet r.f.
 Ekumeniska Rådet i Finland
 Förbundet Kyrkans Ungdom r.f.
 Insamlingen Gemensamt Ansvar
 Kyrkans Utlandshjälp
 Finska Bibelsällskapet r.f.
 Finlands svenska kyrkosångsförbund rf
 Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland r.f.
 Finska Bibelsällskapet rf
 Veteranorganisationerna, för det andliga arbetet bland krigsveteranerna
 Kyrkans diakonifond
 Församlingsförbundet r.f.
 Finlands ev.-luth. Student- och Skolungdomsmission r.f.
 Finlands Sjömanskyrka r.f.
 Missionsorganisationerna, efter församlingens eget val
 Förbundet Kristen Skolungdom r.f.
 Luthersk Inremission
 Stiftsgården Lärkkulla
 Retreat-Stiftelsen Snoan
 Förbundet De Utvecklingsstördas Väl r.f.
 Gideoniterna i Finland r.f.
 Kyrkans central för det svenska arbetet
 KRAN - Kristliga blåbandsförbundet
 Laestadianernas Fridsföreningars Förbund r.f.
 Finlands Kristliga Studentförbund r.f.

KIRKKOHALLITUKSEN TÄYSISTUNNON MYÖNTÄMÄT AVUSTUKSET 2010

Avustuksen saaja	Verotulojen täydennys- avustus	Harkinnan- varainen avustus	Ylimääräiset toiminta- avustukset	Seurakuntien yhdistymis- avustukset ¹	Hautausmaa- avustukset	Rakennus- avustukset	Konservointi avustukset ²	Avustukset yhteensä	% osuus
KOKO KIRKKO	1 930 379	619 000	706 698	84 000	7 400	4 916 700	22 470	8 286 647	100,0
Alavieska	925							925	0,0
Arjärvi	855							855	0,0
Aura									0,0
Brändö-Kumlinge			81 734					81 734	1,0
Eckerö	689						2 790	3 479	0,0
Enonkoski	30 475	25 000						55 475	0,7
Enontekiö	31 508	30 000						61 508	0,7
Hailuoto	12 236	54 000				31 700		97 936	1,2
Halsua	11 801					93 500		105 301	1,3
Hankasalmi	9 892							9 892	0,1
Hausjärvi						605 900		605 900	7,3
Hirvensalmi	28 712							28 712	0,3
Honkajoki						258 700		258 700	3,1
Hyrnsalmi	22 706					12 400		35 106	0,4
Inari						75 000		75 000	0,9
Isojoki	14 518							14 518	0,2
Isokyrö						10 500		10 500	0,1
Joutsa			78 336					78 336	0,9
Juankoski		80 000						80 000	1,0
Juuka	31 142							31 142	0,4
Jämsijärvi	2 021							2 021	0,0
Kaavi	34 685							34 685	0,4
Kalajoki				84 000				84 000	1,0
Kangasniemi	9 203							9 203	0,1
Karjalohja						15 400		15 400	0,2
Karstula	2 978							2 978	0,0
Karvia	25 566							25 566	0,3
Kinnula	34 120							34 120	0,4
Kiuruvesi	529							529	0,0
Kokkolan seurakuntayhtymä			89 984					89 984	1,1
Kolari	36 981					15 900		52 881	0,6
Korsnäs						675 200		675 200	8,1

KIRKKOHALLITUKSEN TÄYSISTUNNON MYÖNTÄMÄT AVUSTUKSET 2010

Avustuksen saaja	Verotulojen täydennys- avustus	Harkinnan- varainen avustus	Ylimääräiset toiminta- avustukset	Seurakuntien yhdistymis- avustukset ¹	Hautausmaa- avustukset	Rakennus- avustukset	Konservointi avustukset ²	Avustukset yhteensä	% osuus
KOKO KIRKKO	1 930 379	619 000	706 698	84 000	7 400	4 916 700	22 470	8 286 647	100,0
Kustavi	1 984							1 984	0,0
Kyyjärvi						62 300		62 300	0,8
Kärsämäki	30 657							30 657	0,4
Lemi						4 000		4 000	0,0
Lumijoki	20 585				7 400			27 985	0,3
Malax kyrkliga samfällighet							5 800	5 800	0,1
Multia	7 885							7 885	0,1
Muonio		11 000						11 000	0,1
Mynämäki						752 700		752 700	9,1
Nykarleby kyrkliga samfällighet						41 500		41 500	0,5
Oripää						17 100		17 100	0,2
Paltamo	29 647							29 647	0,4
Pargas kyrkliga samfällighet		95 000						95 000	1,1
Parikkala						23 700		23 700	0,3
Pelkosenniemi		32 000						32 000	0,4
Perho	23 742					110 600		134 342	1,6
Pertunmaa	19 409							19 409	0,2
Pielavesi	62 406							62 406	0,8
Pihtipudas	26 631							26 631	0,3
Polvijärvi	41 119							41 119	0,5
Posio	102 144							102 144	1,2
Pudasjärvi	236 102							236 102	2,8
Pukkila						168 600		168 600	2,0
Puolanka	62 557	50 000				9 700		122 257	1,5
Puumala	21 443							21 443	0,3
Rantasalmi						5 100		5 100	0,1
Ranua	167 408							167 408	2,0
Rautalampi						109 700		109 700	1,3
Rautjärvi		130 000						130 000	1,6
Reisjärvi	10 523							10 523	0,1
Risti järvi	17 524					21 500		39 024	0,5
Räikkylä	37 652							37 652	0,5
Salla	76 483	48 000						124 483	1,5

KIRKKOHALLITUKSEN TÄYSISTUNNON MYÖNTÄMÄT AVUSTUKSET 2010

Avustukseen saaja	Verotulojen täydennys- avustus	Harkinnan- varainen avustus	Ylimääräiset toiminta- avustukset	Seurakuntien yhdistymis- avustukset ¹	Hautausmaa- avustukset	Rakennus- avustukset	Konservointi avustukset ²	Avustukset yhteensä	% osuus
KOKO KIRKKO	1 930 379	619 000	706 698	84 000	7 400	4 916 700	22 470	8 286 647	100,0
Savitaipale						79 800		79 800	1,0
Sievi	17 845							17 845	0,2
Siikainen	16 117					315 200		331 317	4,0
Siikalatva	49 024		204 052			188 400	5 280	446 756	5,4
Siikasalo			63 133			80 400		143 533	1,7
Soini	34 626							34 626	0,4
Sulkava	59 020					20 200		79 220	1,0
Sund-Vårdö						10 000		10 000	0,1
Suomenniemi	7 215					106 500		113 715	1,4
Suomussalmi	62 941							62 941	0,8
Sysmä						9 000		9 000	0,1
Taivalkoski	59 349					89 300		148 649	1,8
Tarvasjoki						83 100		83 100	1,0
Tervo	22 690							22 690	0,3
Tervola	9 084	4 000				8 500		21 584	0,3
Toholampi	9 772							9 772	0,1
Toivakka		35 000						35 000	0,4
Tuusniemi	32 822							32 822	0,4
Töysä	3 223							3 223	0,0
Utajärvi	91 788							91 788	1,1
Utsjoki						738 600		738 600	8,9
Uurainen	12 710							12 710	0,2
Vaala	11 719					4 800		16 519	0,2
Valtimo	8 189							8 189	0,1
Varpaisjärvi						11 000		11 000	0,1
Vesanto	27 184							27 184	0,3
Vesilahti							8 600	8 600	0,1
Yli-Ii	49 235	25 000						74 235	0,9
Ylitornio	8 383							8 383	0,1
Ylivieska			86 108					86 108	1,0
Ypäjä						51 200		51 200	0,6
Ålands södra skärgård			57 451					57 451	0,7
Äänekoski			45 900					45 900	0,6

KIRKKOHALLITUKSEN TÄYSISTUNNON MYÖNTÄMÄT AVUSTUKSET HIIPPAKUNNITTAIN 2010									
Hiippakunta	Verotulojen täydennysavustus	Harkinnanvarainen avustus	Ylimääräiset toimintaavustukset	Seurakuntien yhdistymisavustukset 1	Hautausmaaavustukset	Rakennusavustukset	Konservointiavustukset 2	Avustukset yhteensä	% osuus
				euroa					
Turun arkkihpk.	18 101	0	0	0	0	1 168 100	0	1 186 201	14,3
Tampereen hpk.	2 021	0	0	0	0	657 100	8 600	667 721	8,1
Oulun hpk.	1 055 575	204 000	443 277	84 000	7 400	1 431 900	5 280	3 231 432	39,0
Mikkelin hpk.	175 477	155 000	78 336	0	0	248 300	0	657 113	7,9
Borgå stift	689	95 000	139 185	0	0	726 700	8 590	970 164	11,7
Kuopion hpk.	515 404	130 000	0	0	0	169 100	0	814 504	9,8
Lapuan hpk.	162 257	35 000	45 900	0	0	331 500	0	574 657	6,9
Helsingin hpk.	855	0	0	0	0	168 600	0	169 455	2,0
Espoon hpk.	0	0	0	0	0	15 400	0	15 400	0,2
Koko kirkko	1 930 379	619 000	706 698	84 000	7 400	4 916 700	22 470	8 286 647	100,0

1 Vuonna 2010 täysistunnon myöntämät yhdistymisavustukset kolmelle vuodelle yhteensä.

2 Vuonna 2010 täysistunnon sekä virastokollegion myöntämät konservointiavustukset.

**KIRKKOHALLITUKSEN MYÖNTÄMÄT AVUSTUKSET
KRISTILLISILLE JÄRJESTÖILLE VUONNA 2010**

Akasia-säätiö	1.000
Christian Artists Finland CAF ry	800
Diakonia ry	12.000
Ekumeenisten karmeliittojen ystävät ry	1.300
Förbundet Kyrkans Ungdom	9.000
Helsingin Raamattukoulu	1.000
Heränneiden ylioppilaskoti	3.000
Hetan musiikkipäivät	5.500
Kansan Raamattuseuran Säätiö, seurakuntapalvelu	5.000
- Vivamon Raamattukylä -hanke	2.000
- Tarinoiden majatalon toimintaan	2.000
KRAN	3.000
KRISLI ry. Kristillinen Liikuntayhdistys	1.000
Kristillinen kasvatus (lehti uskonnonopettajille)	9.000
Kristillinen Kulttuuriliitto	5.000
Lahden Kansainvälinen Urkuviikko	2.500
Lestadiolaisten Ylioppilaskodin Kannatusyhdistys r.y.	3.000
Lohtajan Kirkkomusiikkijuhlat – Vexilla Regis	5.000
Maaailmanvaihto ry – ICYE	1.000
NNKY:n Liitto	4.000
Raamatunlukijain Liitto, nuorten lukuopas Lukkari	4.000
Rautatieläisten Kristillinen Yhdistys	1.000
Retreatstiftelsen, Retreatgården Snoan	6.000
Romano Missio, kenttätyö	6.000
Sinapinsiemen ry	5.000
Suomen ev.lut. Luostarin Tuki ry/Enonkosken luostari	10.000
Suomen Kirkkomusiikkiliitto	5.000
Suomen Kristillisen Työväen Liitto, evank. työhön	7.000
Suomen NMKY:n Liitto	5.000
Suomen Raamattuopiston Säätiö/NA-hanke	5.000
- Nuorisotyön kehittäminen -hanke	5.000
- Varhaisnuorten messu Gospel Junior -hanke	2.000
- Kristittynä Suomessa -linjan sopeuttamishanke	2.000
Suomen Sairaanhoidtajain Kristillinen Seura	3.000
Suomen Settlementiliitto	2.500
Suomen teologinen instituutti	3.000
Suomen Uskonnonopettajain Liitto	4.000
Teologian Ylioppilaiden Tiedekuntayhdistys TYT	900
Vieremän seurakunta/Kyrönniemen keskus	4.000
Ylioppilaskoti Konviktin kannatusyhdistys	4.500
Yhteensä	161.000

PROJEKTIMÄÄRÄRAHA 2010

Talousarvion kustannuspaikalle 25498 varatun projektimäärärahan (120 000 €) käyttö:

Naantalin tulipalon jälkihoito, työnojauskulut, Turun arkkihiippakunta	10.000
Diakoniatyöntekijöiden parempaan jaksamiseen -hanke	10.000
Kristityt siirtolaiset kirkkojemme ja yhteiskuntamme haasteena -seminaari, Suomen Ekumeeninen Neuvosto	2.000
Kirkonrakentajien Foorumin seminaari, Hengen uudistus kirkossamme ry	4.000
Lahden kirkkopäivien liikuntapapin palkka- ja matkakulut	10.000
Rom po drom -hanke, katuprojekti romanikerjäläisten parissa, Helsingin Diakonissalaitos	12.500
Projektisihteerin, ihmisoikeusasiat palkkakulut	18.400

SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAINEN KIRKKO
EVANGELISK-LUTHERSKA KYRKAN I FINLAND

KIRKON KESKUSRAHASTO
KYRKANS CENTRALFOND

Sijoitustoiminnan tuotto 2010: + 13,79 %

Sijoitustoiminnan tuotto 1991–2010: + 8,72 % p.a. (reaalituotto + 6,89 % p.a.)

Rahaston koko 31.12.2010: 957 m€

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2010

KIRKON KESKUSRAHASTON ELÄKERAHASTON JOHTOKUNTA

1 Johtokunnan kokoonpano ja tehtävät

Kirkkojärjestyksen 22 luvun 3a §:n mukaan kirkon keskusrahaston eläkerahaston varojen sijoittamista varten on kirkkohallituksen toimikaudekseen asettama kirkon keskusrahaston eläkerahaston johtokunta. Kirkon eläkerahaston johtokunta valittiin kirkkohallituksen kokouksessa 3.6.2008. Samassa kokouksessa kirkkohallitus valitsi johtokunnan puheenjohtajaksi yhteiskuntatieteiden tohtori Olli Pusan (varajäseneksi talouspäällikkö Pasi Peranderin). Johtokunnan muut jäsenet ovat; toiminnanjohtaja Esko Jossas (varajäsen neuvottelupäällikkö Arja Vehmas), hallintojohtaja Riitta-Sisko Tarkka (varajäsen talouspäällikkö Marja-Liisa Nore), toiminnanjohtaja Ritva Rasila (varajäsen lakimies Anna-Maria Numminen, 1.11.2010 alkaen), kiinteistöjohtaja Seppo Kosola (varajäsen työmarkkina-asiamies Pauliina Hirsimäki), sijoitusjohtaja Ari Huotari (varajäsen korkosijoitusjohtaja Fredrik Forssell), professori Eva Liljebloom (varajäsen lakimiesasessori Ritva Saario), hallintojohtaja Matti Ilveskoski (varamies esittelijäneuvos Esa Koukkari) ja työmarkkinalakimies Kristian Brotherus (varajäsen lakimies Keijo Karhumaa). Johtokunnan varapuheenjohtajana toimii toiminnanjohtaja Ritva Rasila ja sihteerinä 1.11.2008 alkaen sijoitusjohtaja Ira van der Pals. Johtokunnan toimikausi päättyy 31.5.2012.

Johtokunnan tehtävät on määritelty kirkkojärjestyksen 22 luvun 3a §:ssä. Tämän lisäksi kirkon keskusrahaston eläkerahaston johtokunnan johtosäännössä, jonka Kirkkohallitus on vahvistanut 8.12.1998, on säännös siitä, mistä yksittäisistä sijoituksista johtokunta päättää. Muista kuin johtosäännössä tarkoitetuista yksittäisistä sijoituksista päättää Kirkon keskusrahaston johtaja.

Johtokunnan tehtävänä on

- 1) päättää sijoitustoiminnassa käytettävistä sijoitusmuodoista ja niissä sovellettavista periaatteista.
- 2) päättää sijoitusten jakautumisesta eri sijoitusmuotoihin ja niiden tuottotavoitteista.
- 3) päättää sijoitusten riskienhallinnassa noudatettavista periaatteista.
- 4) hyväksyä vuosittain kirkon eläkerahaston varojen sijoitussuunnitelma.
- 5) päättää omaisuudenhoitajista ja näiden kanssa laadittavista sopimuksista.
- 6) päättää niistä sijoitussuunnitelmassa määritellyistä yksittäisistä sijoituksista, jotka on määrätty johtokunnan tehtäväksi.
- 7) huolehtia sijoitustoiminnan kokonaisuuden valvonnasta.

Eläkerahaston sijoitustoimintaa valvovat Finanssivalvonta sekä keskusrahaston tilintarkastajat.

Vuoden 2010 aikana pidettiin seitsemän johtokunnan kokousta. Lisäksi järjestettiin erillinen strategiapäivä huhtikuussa. Kokousten läsnäoloprosentti oli 83 % (90 % vuonna 2009).

2 Vuoden aikana johtokunnassa käsitellyt asiat

2.1 Sijoitussuunnitelma

Johtokunta hyväksyi joulukuussa 2010 sijoitussuunnitelman vuodelle 2011. Seuraavassa taulukossa on esitetty eläkerahaston omaisuusluokkakohmainen perusallokaatio. Omaisuusluokan muodostavat sijoitukset, jotka reagoivat yhdenmukaisesti talouden muutoksiin. Yhteisvaihtelu eri omaisuusluokkien välillä on vähäisempää kuin omaisuuslajin sijoitusten keskinäinen yhteisvaihtelu. Hajauttamalla sijoitukset eri omaisuusluokkiin rahaston kokonaisriski pienenee. Eläkerahaston käyttämät omaisuusluokat ovat korko-, osake- ja muut sijoitukset. Muilla sijoituksilla tarkoitetaan kiinteistösijoituksia, absoluuttisen tuottotavoitteen rahastoja, pääomasijoituksia, vaihtovelkakirjalainasijoituksia, mezzanine -sijoituksia sekä sijoituksia hyödykemarkkinoille.

	peruspaino	min	max
Korkosijoitukset	42,5 %	30 %	60 %
Osakesijoitukset	42,5 %	30 %	50 %
Muut sijoitukset	15 %	5 %	30 %
Yhteensä	100 %		

Eläkerahaston pitkän aikavälin tuottotavoite on 6,5 % riskitasolla 7,8 %. Tuotto-odotus perustuu omaisuusluokkien pidemmän aikavälin tulevaisuuden tuotto-odotuksiin. Esimerkiksi osakkeet ovat historiallisesti tuottaneet pitkiä korkosijoituksia enemmän, mutta samalla tuottojen vaihtelut ovat olleet suurempia kuin korkosijoituksilla. Pitkän aikavälin tuotto-odotusta on siksi syytä verrata kumulatiivisiin vuosituottoihin eikä yksittäisiin vuosihavaintoihin.

Sijoitussuunnitelma sisältää myös suunnitelman vastuullisen sijoittamisen osalta. Suunnitelmassa kerrotaan, kuinka vastuullista sijoittamista toteutetaan käytännössä eläkerahastossa. Suunnitelma on jäsennetty YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden mukaisesti. Vastuullisen sijoitustoiminnan kehittämisessä sekä reagoivassa toiminnassa ja vaikuttamisessa on käytetty eettistä konsulttia, Ethix SRI Advisors. Vastuullisesta sijoittamisesta on kerrottu enemmän erillisessä vastuullisen sijoittamisen toimintakertomuksessa.

2.2 Riskienhallintasuunnitelma

Johtokunta hyväksyi joulukuussa 2010 eläkerahastoa koskevan riskienhallintasuunnitelman vuodelle 2011. Hyvä riskienhallintakäytäntö edellyttää aina riskien ja riskienhallintakeinojen määrittämistä. Riskienhallintasuunnitelman tarkoituksena on ohjata eläkerahaston sijoitustoiminnan riskienhallintaa. Riskienhallintasuunnitelmassa on lisäksi kuvattu kirkon keskusrahaston sijoitustoiminnan organisaatio ja toimintatavat.

2.3 Muut johtokunnan käsittelemät asiat

Kertomusvuonna johtokunta käsitteli mm. seuraavia asioita:

Sisäinen tarkastus. Kirkkohallituksen sisäinen tarkastaja suoritti huhti-toukokuussa sijoitustoiminnan ja siinä eläkerahaston tarkastuksen. Tarkastuksen loppuraportissa eläkerahaston sijoitustoiminnan kontrolloimpympäristöä luonnehdittiin hyväksi ja kriittisiä havaintoja ei tehty. Johtokunta hyväksyi ehdotukset tehtävistä toimenpiteistä.

Johtosäännön muutos. Kirkkohallituksen täysistunto muutti johtosääntöä johtokunnan ehdotuksen mukaisesti. Johtosäännön 1 §:n 2 momenttiin lisättiin pääomarahastot ja kiinteistörahistot sisäisen tarkastuksen huomion mukaisesti.

Raportoinnin kehittäminen. Eläkerahaston raportointia pääoma- ja kiinteistörahistojen osalta kehitettiin vuoden 2010 aikana. Sijoitusyksikkö kehitti oman raportointimallin, jota hyödynnetään omaisuusoseman seurannassa sekä tuotonlaskennassa. Eläkerahaston johtokunnalle laaditaan erillinen raportti pääoma- ja kiinteistörahistoista neljä kertaa vuodessa.

Salkkurakenteen selkeyttäminen. Yhtenä johtokunnan tavoitteena vuodelle 2010 oli salkkurakenteen selkeyttäminen ja samalla käytettävien rahastojen lukumäärän vähentäminen. Suurin muutos salkun rakenteessa tavoitteen saavuttamiseksi tehtiin rahamarkkinasalkussa ja yhdysvaltalaisen osakkeiden salkussa. Lisäksi vuoden 2010 loppupuoliskolla aloitettiin eurooppalaisten osakkeiden hankintakilpailutus, tavoitteena on uudistaa kokonaan eurooppalaisten osakkeiden salkku.

Finanssivalvonnan vuosivalvontaraportti merkittiin johtokunnassa tiedoksi.

Sijoitussitoumukset. Johtokunta päätti tehdä 10 miljoonan euron sijoitussitoumuksen Access Capital Fund V rahastoon sekä 5 miljoonan euron sijoitussitoumuksen Montagun IV L.P. pääomarahastoon. Näiden lisäksi johtokunta päätti tehdä 10 miljoonan euron suuruisen sijoitussitoumuksen Pohjolan Real Estate Fund of Funds II Ky-kiinteistöpääomarahastoon sekä 10 miljoonan euron suuruisen lisäsijoituksen Aberdeenin Property Fund Finland I Ky-kiinteistöpääomarahastoon.

Suorat kiinteistösisjoitukset. Johtokunta päätti tehdä lisäsijoituksen Pohjoinen Hesperiankatu 17 kiinteistöön. Sijoituksen suuruus oli 3,5 miljoonaa euroa.

Vaikuttamistapaukset. Eettisen konsultin Ethixin kanssa tehtyä sopimusta muutettiin niin, että kirkon keskusrahasto osallistuu vaikuttamiskeskusteluihin kaikkien hälyttävien normirikkomustapauksien kanssa. Tällaisia yrityskeskusteluja oli 15 kpl vuoden aikana. Keskeisiä vaikuttamisteemoja ovat olleet ihmisoikeusasiat, ympäristöasiat ja yritysten vastuullinen toiminta kehitysmaissa. Keskusrahasto osallistui myös ilmastonmuutoskeskusteluihin kymmenen suomalaisen pörssiyhtiön kanssa. Tapaamisten tarkoitus oli tutustua siihen, miten yritys on toiminnassaan kartoittanut ilmastonmuutokseen liittyviä toiminnallisia riskejä ja mahdollisuuksia. Keskustelut perustuivat Ethixin laatimaan tutkimusraporttiin aiheesta.

Strategiatyöskentely. Johtokunta osallistui huhtikuussa strategiapäivään. Tilaisuuden tarkoituksena oli perehdyttää johtokuntaa sijoitusstrategian kannalta tärkeisiin aihealueisiin. Lisäksi johtokunnalla oli mahdollisuus tuoda omia ideoitaan strategiatyöskentelyyn. Valtiokonttorin valmistelema kirkon eläkemenoenuste valmistui joulukuun lopussa. Sijoitusstrategian työstäminen jatkuu uuden ennusteen pohjalta.

Vastuullisen sijoitustoiminnan edistäminen. Eläkerahasto on toiminut tiiviissä yhteistyössä Kirkon keskusrahaston vastuullisen sijoittamisen projektin kanssa. Vastuullisen sijoittamisen projektipäällikkö on säännöllisesti informoinut johtokuntaa projektin etene- misestä. Erityisesti voidaan mainita, että sijoituspäätöksissä vastuullisuuskriteerit on liitet- ty entistä selkeämmin rahastovalintaprosesseihin. Lisäksi huomiota on saanut kansallinen yhteistyö ja osallistuminen FINSIF-yhdistyksen toimintaan.

3 Sijoitustoiminta vuonna 2010

3.1 Omaisuudenhoidon järjestäminen

Eläkerahaston sijoitustoimintaa hoidetaan täyden valtakirjan omaisuudenhoitosopimusten ja suorien rahastosijoitusten kautta. Eläkerahasto on hajauttanut sijoitusriskejään toimi- aloittain, maantieteellisesti, yrityskoon, sijoitustyylien ja omaisuudenhoitajien mukaan.

3.2 Eläkerahaston tilikauden tulos

Vuosi 2010 oli tuotoltaan erittäin hyvä. Vuoden 2010 sijoitustoiminnan nettotulos käyvin arvoin oli 13,8 % ja eläkerahasto voitti vertailuindeksinsä 1,66% -yksiköllä. Paras kuukau- situotto oli 4,75 % ja heikoin -1,81 %. Eläkerahaston pitkän aikavälin nettotuotto (1991– 2010) pysyi edelleen hyvänä, ollen vuoden lopussa 8,72 % p.a. (reaalinen vuosituotto 6,89 % p.a.).

Sijoittajien kannalta vuosi 2010 oli suotuisa. Erilaisten valtioiden tukipakettien ja keskus- pankkien rahoitusmarkkinoille tarjoaman ylimääräisen likviditeetin turvin globaalit osa- kemarkkinat yllättivät sijoittajat myönteisesti. Vuodesta 2010 muodostui kokonaisuutena parempi kuin osattiin odottaa.

Maailman osakemarkkinat tuottivat keskimäärin 20,5 % euroissa mitattuna. Länsimarkki- noista vauhdikkainta kurssinousu oli Suomessa ja Pohjoismaissa. Sen sijaan Euroopan osakemarkkinat kokonaisuutena jäivät keskimääräisestä tuotosta velkakriisin painaessa etenkin reunavaltioiden osakekurseja. Vuonna 2010 kehittyvät markkinat tuottivat keski- määrin 28 % eli hieman kehittyneitä maita enemmän.

Myös korkopuolella tuotot olivat varsin hyviä, etenkin riskipitoisemmissa korkoluokissa kuten high yield – lainoissa ja kehittyvien maiden lainoissa. Myös vaihtoehtoisten sijoitus- ten tuotot olivat vuonna 2010 kokonaisuutena plussalla. Suurinta nousu oli kullan hinnassa, maataloushyödykkeissä sekä pääomasijoituksissa.

Vuoden suurin yllätys nähtiin euroalueen valtionlainoissa. Harva osasi vuosi sitten ennus- taa, että vuonna 2010 tietyt euromaat ajautuisivat vakaviin luottamusongelmiin ja koko euron olemassaolo kyseenalaistettaisiin. Luottamusongelmista kärsiviä maita ovat erityi- sesti Kreikka, Irlanti ja Portugali. Näiden maiden valtionlainojen korot nousivat nopeasti vuonna 2010 ja lainojen tuotot painuivat miinukselle.

Valtioiden velkaongelmat voidaan nähdä finanssikriisin toisena aaltona; alussa ongelmissa olivat pankit, jolloin pelastajiksi tulivat valtiot ja keskuspankit. Jo valmiiksi voimakkaasti velkaantuneet valtiot elvyttivät taloutta velkarahalla ja näin velkataakka on muodostunut ongelmalliseksi. Valtioita ei loppukädessä kukaan tule pelastamaan, vaan ongelmat täytyy ratkaista tasapainottamalla valtioiden budjetteja ja rajoittamalla velanottoa. Tämä sopeutus tulee jatkumaan pitkään ja näkyy normaalia maltillisempaa talouskasvuna.

Euroalueen velkakriisin lisäksi toinen vuotta 2010 leimannut ilmiö oli keskuspankkien poikkeuksellinen rooli talouden elvyttämisessä. Euroopan keskuspankki osti ensimmäistä kertaa historiansa aikana ongelmamaiden valtionlainoja jälkimarkkinoilta. USA:n keskuspankki FED ilmoitti loppuvuodesta uusista massiivisista valtionlainaostoistaan ja samaan aikaan Japanin keskuspankki toteutti arvopapereiden osto-ohjelmansa. Lyhyellä aikavälillä nämä keskuspankkien toimenpiteet ovat tuoneet helpotusta markkinoiden epävarmuuteen, mutta toimien pitkän aikavälin vaikutukset ovat vielä epäselviä. Riskinä on esimerkiksi inflaation nopea kiihtyminen.

Muita yksittäisiä mielenkiintoisia tapahtumia vuonna 2010 olivat mm. se, että Kiina ohitti Japanin nousten maailman toiseksi suurimmaksi taloudeksi USA:n jälkeen. Lisäksi Kiina ohitti Saksan nousten maailman suurimmaksi vientimaaksi. Nämä yksittäiset tapahtumat kuvaavat kuinka kehittyvien talouksien rooli kasvaa maailmantaloudessa.

Eläkerahaston tuottolukuja vuosille 2009 ja 2010 on esitetty seuraavassa taulukossa:

Eläkerahaston tuottoluvut	2009	2010
Eläkerahaston vertailuindeksin tuotto	20,1 %	12,1 %
Eläkerahaston tuotto	18,4 %	13,8 %
Arvopaperisijoitukset yhteensä	22,1 %	14,9 %
Osakesijoitukset yhteensä	37,5 %	23,6 %
Osakesijoitusten vertailuindeksi	36,2 %	23,4 %
Korkosijoitukset yhteensä	13,3 %	6,9 %
Korkosijoitusten vertailuindeksi	14,6 %	4,5 %

Yksittäisten vertailuindeksien tuottoja		
Rahamarkkina (3kk)	1,8 %	0,8 %
EMU valtionobligaatiot	5,0 %	1,0 %
Yrityslainat - Investment Grade	14,9 %	4,8 %
Yrityslainat - High Yield	80,0 %	15,6 %
Kehittyvät korkomarkkinat (EMD)	29,4 %	11,6 %
Osakkeet maailma	25,6 %	20,5 %
Osakkeet Eurooppa	31,6 %	11,1 %
Kehittyvät osakemarkkinat	72,5 %	28,2 %
Osakkeet Suomi (OMXH CAP)	44,5 %	23,4 %

3.3 Eläkerahaston koko 31.12.2010

Vuoden lopussa eläkerahaston sijoitukset olivat hajautettuna seuraavasti:

Omaisuuslaji	2009	2010	osuus
Osakkeet	346 436 031	433 643 338	45,31 %
Suomi	86 068 933	117 326 164	12,26 %
Eurooppa	112 540 660	87 257 708	9,12 %
Muu maailma	147 826 438	229 059 466	23,93 %
Korkosijoitukset	390 025 558	400 389 597	41,84 %
Euroalueen valtio-obligaatiot	140 367 062	104 593 342	10,93 %
Yrityslainat (IG + HY)	157 853 317	176 462 347	18,44 %
Kehittyvät markkinat	35 001 014	68 418 923	7,15 %
Rahamarkkinasijoitukset	56 804 163	50 914 986	5,32 %
Muut sijoitukset	87 992 510	123 030 343	12,85 %
Yhteensä	824 454 101	957 063 278	100,00 %

Olli Pusa
Johtokunnan puheenjohtaja

Ira van der Pals
Johtokunnan sihteeri

II HIIPPAKUNNAT

1. Turun arkkihiippakunta

Piispan johtama tuomiokapituli tukee Turun arkkihiippakunnan seurakuntia ja niiden henkilöstöä seurakunnan perustehtävän toteuttamisessa hoitamalla tuomiokapitulille kuuluvat viranomaistehtävät ja tuottamalla ja tarjoamalla hallinto- ja työelämäpalveluita sekä edustaa Suomen evankelis-luterilaista kirkkoa alueellaan.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Arkkihiippakunnan elämään vaikutti vuoden aikana käydyt kahdet piispan vaalit. Keväällä käytiin arkkipiispan vaali, jossa valituksi tuli piispa Kari Mäkinen. Tästä seurasi syksyllä piispanvaali, jossa ensimmäisellä vaalikierroksella valituksi tuli hiippakuntadekaani Kaarlo Kalliala. Arkkipiispa Jukka Paarma jäi eläkkeelle, ja kesäkuun 6. päivänä virkaansa siunattu arkkipiispa Kari Mäkinen hoiti loppuvuoden yksin piispan tehtävää. Loppiaisenä 2011 pidettyä Kaarlo Kallialan piispanvihkimystä valmisteltiin loppuvuonna 2010. Nämä prosessit aiheuttivat paljon työtä useille tuomiokapitulin työntekijöille, ja monia tehtäviä myös tekemättä, esim. piispantarkastuksia ei ollut mahdollista syksyllä tehdä. Myös uusi tuomiorovasti Heimo Rinne sekä pappisasessori Pertti Ruotsalo valittiin kuluneen vuoden aikana. Diakonian hiippakuntasihteeri ja vankiladiakoni jäivät eläkkeelle ja tilalle valittiin uusi diakonian hiippakuntasihteeri Kaisa Rauma ja vankiladiakonin työtä hoidettiin sijaisvoimin ja virka laitettiin auki.

Kuluneen vuoden aikana julkista keskustelua leimasivat keväällä muutaman pedofiliatapausten paljastuminen kirkon piirissä ja syksyllä TV:n Ajankohtaisen kakkosen homokeskustelu ja siitä alkanut ennennäkemätön kirkosta eroamisen aalto. Koko maassa erosi n. 50.000 henkeä – koko vuonna n. 80.000 – josta arkkihiippakunnassa lähes 10.000 henkilöä (joka on 1,76 % jäsenistöstä, maan keskiarvo 1,89 %). Liittyneitä oli 13.816 jäsentä. Tietoisuus kirkosta ja sen arvoista nousi julkiseen keskusteluun moninaisella tavalla.

Seurakuntien luottamushenkilövaalit keräsivät niitä edeltäneen homokeskustelun seurauksena jonkin verran enemmän äänestäjiä kuin aiemmin – tosin seurakuntakohtaiset vaihtelut olivat suuria. 16-vuotiaat pääsivät pääosin ensimmäistä kertaa vaaliurnille ja kampanjan nimen *Eka kerta* mukaisesti nuorten lisäksi ensimmäistä kertaa äänestivät seurakuntavaaleissa myös monet aikuiset.

Tuomiokapitulin kokonaisuudessa ja eri viranhaltijoiden työssä rakennemuutos on monin eri tavoin vaikuttanut vuoden 2010 työhön. Seurakunnissa on meneillään vuosia kestävä toimintakulttuurien yhteensovittaminen ja yhteisen työotteen rakentaminen, joka vaatii niin seurakuntien kuin päättäjiltäkin paljon. Tuen ja konsultaation tarve on vuonna 2010 tullut näkyviin lukuisissa yhteydenotoissa ja keskusteluissa eri ryhmissä ja yksilötasolla.

Vuosi 2010 oli 734. toimintavuosi Turun arkkihiippakunnan tuomiokapitulin historiassa. Piispa/arkkipiispa Kari Mäkinen toimitti kolme pappisvihkimystä. Niissä on vihitty yhteensä 16 pappia. Arkkipiispa Paarma ei vuonna 2010 toimittanut tavanmukaisia piispantarkastuksia, vaan toimitti niiden sijasta visitaatiot kahdella rakennemuutosalueella eli Ruskolla ja Naantalin seurakuntayhtymässä. Syksyllä synodaalikokous keräsi noin 400 pappia Naantaliin.

Hiippakuntavaltuusto kokoontui kahteen kokoukseen, ja pöytäkirjaan kertyi 22 pykälää. Tuomiokapituli on vuoden aikana pitänyt 20 istuntoa, ja pöytäkirjaan on kertynyt 1035 pykälää. Pastoraalitutkinnon suoritti 12 pappia, joista yksi oli ylemmän pastoraalitutkinnon suorittaja. seurakuntatyön johtamisen tutkinnon suoritti kahdeksan pappia. Vuoden aikana kirkkoherran-

virkoja tuli avoimeksi viisi. Jo vakiintuneen käytännön mukaisesti tuomiokapituli haastatteli kaikki hakijat.

Tuomiokapitulille kuuluvat monenlaiset viranomaistehtävät on pyritty hoitamaan hyvää hallintotapaa noudattaen asianmukaisella joutuisuudella ja säännösten mukaisesti. Neuvontaa ja ohjausta on annettu normaalin toiminnan puitteissa. Kuluneena vuonna tutkinta-asiamiehellä oli edellisen vuoden tavoin paljon tehtävää useista kanteluista johtuen. Osa tutkinnoista johti kurinpitomenettelyyn ja papille annettuihin rangaistuksiin.

Kahdeksan vuoden tauon jälkeen Turussa järjestettiin hiippakunnalliset diakoniatyöntekijöidenpäivät, jotka keräsivät runsaasti osallistujia. Vuoden 2010 Yhteisvastuukeräyksen tuotto oli kaikkien aikojen paras ja siitä arkkihiippakunnan kautta jaettavaksi tuli 42 306,82 euroa (33 614,24 €). Yksityisten talouksien avustamiseen yhteensä 33 780 € 46 kpl (43 305,93 € 61 kpl). Alkuvuodesta uusittiin yhteisvastuuvaroista myönnettävien avustusten periaatteita. Yksittäiselle taloudelle yhteisvastuuvaroista myönnettävän avustuksen kattosummaksi tuli 1000 €. Rovastikunnalliseen toimintaan myönnettäviä avustuksia rajattiin koskemaan uusia toimintamenetelmiä.

Kolmatta kertaa järjestetyn uusien työntekijöiden päivän tarkoituksena on tukea yhteenkuuluvuutta ja sen myötä edistää työn kokemista mielekkääksi ja siinä viihtymistä. Päivään osallistui yli 40 uutta työntekijää. Uusien työntekijöiden päivä on vakiinnuttanut paikkansa ja toimii tervetuloivotuksena yhteiseen työhön ja tutustuttamisena tuomiokapituliin.

Kuluneen vuoden aikana lähes kaikissa *kasvatuksen* alan tapahtumissa huomioitiin koko kirkon yhteinen painopiste Pyhä. Erityisesti sen näkökulmat hengelliseen elämään – varsinkin lasten ja nuorten ehtoolliskasvatukseen – ja luontoon ja ekologiaan on huomioitu.

Partioliike Suomessa täytti 100 vuotta. Sen merkeissä hiippakunnan kasvatuksen seminaarissa vietettiin ”metsämessua” ja luontopolussa yhdistyivät partion ja Pyhä-painopisteen teemat.

Ympäristötoimikunnan merkittävin saavutus kertomusvuonna oli ympäristökartoituksen ja ympäristöohjelman laatiminen tuomiokapitulille. Kartoituksen perusteella tuomiokapitulille laadittiin ympäristöohjelma vuosiksi 2011–2014.

Turun arkkihiippakunnan ja *El Salvadorin* luterilaisen kirkon yhteistyö on edelleen jatkunut vilkkaana vuoden 2010 aikana. Kesäkuun arkkipiispa Kari Mäkisen virkaanasettamisjuhlaan vakiintuneen tavan mukaan kutsuttiin piispa Medardo Gómez ja hänen puolisonsa, pastori Abelina Gómez. Samaan aikaan taiteilija Christian Chavarría vieraili Ruotsista käsin Suomessa kahden viikon ajan. Kehitysyhteistyöhankkeen tarkoitusta muutettiin El Salvadorin luterilaisen yliopiston vähävaraisten opiskelijoiden tukemiseksi ja hankkeen suurin rahoittaja, Suomen Ulko-ministeriö, hyväksyi muutoksen. Syksyllä Salvador-toimikunta päätti lähettää kehitysyhteistyöhanketyöryhmän jäsenet Riikka Leskisen ja Heli Aaltosen yhdessä toimikunnan ja työryhmän puheenjohtajan Riku Laukkasen kanssa marras–joulukuun taitteessa El Salvadoriin tarkistamaan alkavan kehitysyhteistyöhankkeen yksityiskohtia. Hanke on lähtenyt hyvin käyntiin.

Viittomakielinen työ on vahvassa murroksessa. Vuosi 2010 oli historiallinen. Eräs työn perinteisistä osista, rippikoululeiri, on nyt jäänyt taakse. Viimeisellä leirillä oli 25 nuorta, eikä uutta sukupolvea ole tulossa joitakin yksittäisiä henkilöitä lukuun ottamatta. Kukaan ei tiedä mihin implantoiminen johtaa. Tällä hetkellä näyttää esim. siltä, että aikaisemmin kuuroilla ja heidän perheillään oli selkeä käsitys identiteetistä: Tämä henkilö on kuuro. Implantti näyttää jättävän ison kysymyksen vastausta vaille. Puutteellinen kommunikaatiokyky molemmilla potentiaaleissa yhteisöissä tulee aiheuttamaan aivan uusia ongelmia.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Rakennemuutoksen tuki. Kaikille rakennemuutosseurakunnille ja erityisesti niiden johdolle annetaan näiden tarvitsema tuki muutosjohtamiseen, muutosviestintään ja työyhteisön kehittämiseen koulutusta ja konsulttiapua tarjoamalla sekä piispan konsultaatioilla.

Arvio: Keväällä arkkipiispa Jukka Paarma suoritti kaksi visitaatiota arkkipiispan alueella oleviin rakennemuutosseurakuntiin, ja hänen niistä laatimansa raportit ovat olleet paitsi seurakuntien myös tuomiokapitulin istunnon ja viranhaltijoiden käytettävissä. Näin ollen konsultatiivinen näkökulma seurakuntien muutostilanteiden vaiheisiin on ollut edelleen selvä. Toimintakulttuurien yhteensovittamisessa, työn kehittämisessä, työyhteisöjen kiinteyttämisessä ja uuden identiteetin rakentamisessa työ jatkui vuoden 2010 aikana. Prosessi tulee kestäämään useita vuosia ja monin paikoin rakennemuutokset tulevat jatkumaan. Tämä asettaa työntekijöiden ja luottamushenkilöiden voimavarat koetteille. Rakennemuutosseurakunnissa luodaan kokonaisuuksia ja rakenteita, joita varten ei ole valmiita malleja. Juuri siitä syystä konsultatiivinen työote ja ohjaaminen tulevat vastaisuudessaakin olemaan olennaisia.

Muutoksenhallinnan ohjausryhmä on seurannut sekä kuntaliitostilanteen kehitystä että kokonaiskirkossa tapahtuvaa muutokseen reagointia ja pyrkinyt korostamaan seurakuntien johdolle konsultatiivisen tuen hyödyllisyyttä sekä johdolle että muille toimijoille. Tukea ja konsultaatioita vuonna 2010 on ollut monin eri tavoin tarjolla paitsi spontaaneissa yhteydenotoissa ja keskustelunavauksissa että eri ryhmien neuvotteluissa.

Diakonian saralla valtakunnalliset Kirkon maaseutupäivät järjestettiin Merikarvialla ja jumalanpalveluselämän yhteensovittamista liitosseurakunnissa työstiin Jumalanpalveluselämä seurakuntarakenteiden muutoksessa -neuvottelupäivässä Raisiossa. Näissä molemmissa tuettiin rakennemuutosseurakuntia. Myös diakonian ja kasvatuksen alan mentor-systeemi ja työalajohtajien tapaamiset ovat tukeneet työntekijöitä uusissa tilanteissa merkittävällä tavalla.

Vuonna 2010 arkkihiippakunnan seurakunnat ja tuomiokapituli käyttivät rakennemuutosrahoja noin 45.000 euroa. Ilman tätä kokonaiskirkon ja Kirkkohallituksen erityisrahoitusta seurakunnat joutuisivat kohtaamaan historiallisen suuret muutokset jokseenkin kokonaan omin – riittämättömin – voimin.

Tavoite 2: Viestintä ja verkkoympäristössä toimiminen. Lisätään kirkon läsnäoloa arkkihiippakunnan alueen julkisuudessa kehittämällä tuomiokapitulin omaa viestintää aktiivisemmaksi ja vuorovaikutuksellisemmaksi, suuntaamalla resursseja verkkoviestintään sekä tukemalla seurakuntien viestintää koulutusta koordinoiden ja viestintäpäiviä järjestäen.

Arvio: Henkilökunta on pääosin viestinyt tapahtumista kotisivujen kautta ja ryhmäsähköpostiviestein. Kaikki koulutukset ovat pelkästään sähköisenä luettavissa Kirkon koulutuskalenterissa sekä hiippakunnan kotisivuilla. Vie tosin aikaa, ennen kuin työntekijät löytävät etsimänsä pelkästään sähköisessä muodossa. Kirkon koulutuskalenterin sähköisissä ilmoittautumiskäytännöissä on vielä kehittämistä.

Kotisivujen teknisen pohjan ja sisällön suhteen on käyty keskusteluja kirkkohallituksen ja erään yrityksen kanssa ja niiden toteuttajaksi valittiin Optinet Oy. Vuonna 2011 toteutetaan kotisivujen uudistaminen.

Kahdet piispanvaalit saivat medialta runsaasti huomiota – varsinkin arkkipiispan vaalit. Lisäksi pedofilia- ja homokeskustelu julkisuudessa sekä laajamittainen kirkosta eroaminen vaativat arkkipiispa Paarma ja piispa/arkkipiispa Mäkisen kannanottoja useaan kertaan vuoden aikana.

Hiippakunnan viestintäpäivät järjestettiin 15.–16.4.2010 Porin Junnilassa.

Turun arkkihiippakunnan paperinen julkaisu, Tuore oliivipuun lehti, sai Vuoden 2010 Laatulehti -tunnustuksen.

Tavoite 3: Henkilöstövoimavarojen ylläpito ja uusintaminen. Pidetään aktiivisesti yhteyttä kirkon virkaan kouluttavien oppilaitosten opiskelijoihin, vakiinnutetaan uusien työntekijöiden päivä, tarjotaan osaamisen ja jaksamisen asianmukaista koulutusta ja hoidetaan papiston ja kanttorien henkilöstöhallintoa joustavasti ja täsmällisesti.

Arvio: Tuomiokapitulin viranhaltijat ovat osallistuneet kirkon yhteisiin rekrytointitilaisuuksiin sekä pitäneet yhteyksiä kirkollisiin virkoihin valmistaviin oppilaitoksiin, lähinnä DIAKin Porin toimipaikkaan ja Helsingin yliopiston teologiseen tiedekuntaan. Yhteyksiä jälkimmäiseen tuskin voi enää tiivistää, kun taas DIAKin opiskelijat tulisi saada ottamaan huomioon, että myös hiippakunnan eteläosa voisi olla mahdollinen työnteon paikka.

Uusien työntekijöiden päivään osallistuneet arvostivat kutsua ja mahdollisuutta tutustua hiippakuntaan ja sen toimintaan. Päivä on vakiinnuttanut paikkansa vuosittaisena tapahtumana.

Hiippakunta on tarjonnut runsaasti niin lyhyt- kuin pitkäkestoisia koulutuksia sekä koulutus- ja neuvottelupäiviä. Runsaan osallistumisen lisäksi joitakin koulutuksia jouduttiin peruuttamaan. Mahdollisia syitä ovat koulutusten pelkästään sähköinen esillä pitäminen, talouden tiukkeneminen, liian runsas koulutustarjonta kirkossa, osallistujien odotusten siirtyminen koulutuksista ohjaukseen ja isojen yksiköiden omat koulutukset. Seurakuntayhtymien ja isojen seurakuntien kanssa pidettiin neuvottelu niiden koulutuspolitiikasta ja sen suhteesta hiippakunnan tuottamaan koulutukseen.

Mentorointia on joko suunniteltu, organisoitu tai toteutettu ainakin johtamisen, luottamus- henkilötoiminnan, kasvatuksen ja diakonian alalla. Vaikka kirkolla kokonaisuudessaan ja myös arkkihiippakunnalla onkin hyvin toimiva työnohjaussysteemi, muunkin ohjauksen tarve näyttää lisääntyvän, kun ammatti-identiteetti ja osin taitokin kehittyy aikaisempaa enemmän työtä jo tehtäessä eikä opiskeluaikana.

Tavoite 4: Kriisiytymisvaarassa olevien seurakuntayhteisöjen tukeminen. Hyödynnetään käytettävissä olevat välineet ja henkilövoimavarat mahdollisimman varhaisen tuen tarjoamiseksi.

Arvio: Edellisenä vuonna on todettu, että niin suotavaa ja tärkeääkin kuin tämän tavoitteen saavuttaminen olisi, näyttää siltä, ettei siihen yleensä ole resursseja eikä välineitä. Tilanne oli sama kuluneena vuonna. Muutoksenhallinnan ohjausryhmä on kyllä voinut seurata seurakuntien taloudellista tilannetta hyvinkin kiinteästi ja ajantasaisesti, mutta tämä antaa näkökulmaa vain uhkaaviin taloudellisiin kriiseihin. Rakennemuutosseurakunnissakin on kriisiytymisiä jossakin määrin voitu ennakoita, mutta yleensä on ollut tyytyminen reaktiivisuuteen.

Piispan tarkastukset, piispan visitaatiot, aktiiviset yhteydenotot seurakunnista sekä luottamushenkilöitä ja työntekijöitä tavattaessa saadut viestit voivat kyllä joskus antaa olennaista ennakkotietoa, mutta proaktiivisen puuttumisen edellyttämää kattavaa seurantaa ei ole näköpiirissä. Tarvittaisiin tiiviimpää yhteydenpitoa kirkkoherrojen ja väliportaana esimiesten kanssa. Lisäksi hiippakuntaan pitäisi saada koulutettua lisää työyhteisön kehittäjiä.

Tavoite 5: Ympäristökysymykset. Kannustetaan seurakuntia ympäristödiplomien hankintaan ja aletaan juurruttaa kirkon ilmasto-ohjelman edellyttämiä toimenpiteitä osaksi normaaleja työkäytäntöjä niin seurakunnissa kuin tuomiokapitulissakin.

Arvio: Hiippakunnallisen ympäristötyön merkittävin saavutus oli ympäristökartoituksen ja ympäristöohjelman laatiminen tuomiokapitulille. Kartoituksen perusteella tuomiokapitulille laadittiin ympäristöohjelma vuosiksi 2011–2014, joka sisältää tuomiokapitulin ympäristötavoitteet. Tuomiokapituli hyväksyi istunnossaan 29.12.2010 ympäristökartoituksen ja -ohjelman.

Kirkon ympäristödiplomia ympäristötoimikunta on tehnyt tunnetuksi järjestämällä ympäristötyön starttipäiviä. Päivien tarkoituksena on ollut antaa tietoa diplomin vaatimuksista ja hakuprosessista sekä rohkaista ympäristödiplomin hankkimiseen. Ympäristötoimikunta jatkaa ponnistelujaan, että yhä useampi seurakunta hakisi kirkon ympäristödiplomia.

Tavoite 6: Nuorten aikuisten toiminnan tukeminen. Tuetaan kokoavasti hiippakunnassa tehtävää opiskelijatyötä ja muuta seurakuntien tätä elämänvaihetta koskevaa työtä.

Arvio: Nuorten aikuisten toiminnan tukemisesta on toteutettu mm. nuorten aikuisten työn verkostoa ylläpitämällä ja järjestämällä yksi neuvottelu (toinen peruuntui nuorten aikuisten työn vastuuhenkilöiden vaihtuvuuden seurauksena). Sähköistä viestintää on tehostettu ja verkkoympäristössä toimimista on toteutettu erityisesti valtakunnallista osallistumalla Hengellinen elämä verkossa -hankkeen kouluttajakoulutukseen ja kolmeen koulutukseen osallistujia rekrytoimalla. Vuoden loppupuolelle osui merkittävä kirkosta eroamisalto ja monet kirkosta eroajat olivat nuoria aikuisia. Toisaalta syksyn seurakuntavaaleissa kirkon luottamuselimiin tuli valituksi paljon nuoria aikuisia.

2. Tampereen hiippakunta

Toiminta-ajatus

Tampereen hiippakunnan tuomiokapituli palvelee seurakuntia niiden perustehtävän toteuttamisessa. Se vahvistaa seurakuntien ammatillista osaamista. Se kehittää seurakuntien vuorovaikutteista oppimista. Se ohjaa ja tukee seurakuntien työtä kirkon uskon ja jäsenyyteen sitouttamiseksi.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Kirkon jäsenkato ja seurakuntien kiristynvä talous ovat sävyttäneet kertomusvuotta. Hiippakunnan rooli rohkeuden ja innovatiivisuuden ylläpitäjänä on korostunut. Huomio rakenneratkaisuista kirkon ydintehtävän pohdintaan on ollut tarpeen. Hiippakunnassa on panostettu spiritualiteetin vaalimiseen ja johtajuuden tukemiseen.

Hiippakuntavaltuusto kokoontui kolme kertaa. Kokouksissaan se hyväksyi vuoden 2009 tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sekä vuoden 2011 toiminta- ja taloussuunnitelman. Hiippakuntavaltuusto valitsi syksyllä uudeksi puheenjohtajakseen kanttori Heikki Ali-Löytyn.

Tuomiokapitulin kollegio kokoontui 19 kertaa. Kertomusvuonna ordinoitiin 15 uutta pappia. Tuomiokapitulin eri käsittelyvaiheissa ovat kuluneen vuoden aikana olleet 5 kirkkoherranviran, 12 kappalaisenviran sekä 12 kanttorinviran täyttöprosessit. Pastoraalitutkinnon suoritti 6 ja ylemmän pastoraalitutkinnon 4 pappia. Seurakuntatyön johtamistutkinnon suoritti 9 pappia ja kirkkoherroille tarkoitetun Kirjo IIA johtamiskoulutuksen 13 pappia. Kanteluita tai kurinpitoprosesseja on vuoden aikana kohdistunut kuuteen pappiin. Neljän papin osalta asia ei antanut aiheutta toimenpiteisiin.

Piispantarkastuksia pidettiin Jämsällä, Lahden Launeella, Orivedellä, Rengossa, Somerolla ja Vesilahdessa. Kokemukset piispantarkastuksista ohjauksellisina konsultaatio-prosesseina ovat olleet myönteisiä.

Seurakuntarakenteessa tapahtui kaksi muutosta: Helsingin hiippakuntaan kuulunut Artjärven seurakunta liitettiin kirkkohallituksen päätöksellä kuntaliitoksen seurauksena Orimattilan seurakuntaan kappeliseurakunnaksi 1.1.2011 alkaen. Hämeenlinnan seurakuntayhtymään kuuluva Rengon seurakunta liittyi vuoden päättyessä Hämeenlinna-Vanajan seurakuntaan. Tampereen seurakuntien strategiatyöskentelyn pohjalta syntynyt aloite seurakuntarakenteen muuttamiseksi oli selvityksen alla.

Synodaalikokous pidettiin 28.–29.9. hotelli Rosendahlissa Tampereella. Se painottui spiritualiteetin ja hengellisen matkakumppanuuden teemoihin. Siihen osallistui 420 hiippakuntamme pappia.

Merkittäviä vuoden 2010 kehityslinjoja oli ordinaatiovalmennuksen uudistaminen. Pappisvihkimys ja diakonian virkaan vihkiminen tapahtuivat ensi kertaa rinnakkaisina ja erillisinä vihkimyksinä samassa messussa. Myös ordinaatiovalmennus toteutettiin uusimuotoisena prosessina ensi kertaa sekä papeille että diakoneille yhdessä.

Toinen merkittävä kehitysaskel oli johtamisen ohjauspolun ulottaminen myös uusille talouspäälliköille ja kaikille uusille esimiehille. Aikaisemmin ohjauspolun piirissä ovat olleet vain uudet kirkkoherrat. Ohjauspolku käsittää esimiehen HEKS-päivän, alkuajan mentoroinnin, Kirjo-koulutukset, pastoraalisen johtamisen retriitin ja esimiesvalmennuksen. Ensimmäinen kierros esimiesvalmennusta kirkkoherroille ja lähiesimiehille saatiin päätökseen.

Hengellinen elämä verkossa -hankkeen puitteissa hiippakuntaan koulutettiin 20 kouluttajaa ja järjestettiin 9 koulutusta. Namibian ystävyshiippakunnan Onandjokwen sairaalaprojektin tukeminen Jaakko Löytyn ja Pekka Simojen konserttikiertueen muodossa on onnistunut hyvin.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Hengellisen elämän syventäminen hiippakunnassa ja seurakuntien työntekijöiden spiritualiteetin vahvistaminen

Arvio: Synodaalikokous toimi merkittävänä suunnannäyttäjänä kohti syvempää spiritualiteettia. Hengellistä ohjausta ja matkakumppanuutta on vahvistettu tuntuvasti (pastoraalisen johtamisen retriitti diakonian lähiesimiehille, diakonian neuvottelupäivä, hengellisen virvoittumisen päivät, hengellistä ohjausta ryhmissä, henkilökohtaisesti ohjattu retriitti, sielunhoidon erityiskurssi, työyhteisöjen työnohaukset). Jumalanpalveluselämän virikematka Lontooseen ja New Yorkiin tuotti uusia ideoita.

Tavoite 2: Seurakuntien esimiestyön tukeminen

Arvio: Johtamisen ohjauspolku ulotettiin myös lähiesimiehille ja talouspäälliköille. Tämä on herättänyt positiivisia odotuksia esimiestyön selkeytymiseksi seurakunnissa. Hiippakunnassa kehitetty esimiesvalmennusohjelma 360-arviointineen oli esittelyssä valtakunnallisella johtamisen foorumilla Hämeenlinnassa. Eri parempaan jaksamiseen tähtäävät työyhteisöohankkeet sekä alueellisen diakoniatyön kehittämiskoulutus ovat tukeneet johtajuutta. Työsuojelurahaston tukemaan hankkeeseen dialogisen johtamisen kehittämiseksi osallistui 24 seurakuntaa.

Tavoite 3: Rekrytoinnin ja harjoittelunohjauksen kehittäminen

Arvio: Kirkon ohjaajakoulutus toteutettiin. Annettiin harjoittelunohjaajien koulutusta. Kehitettiin harjoittelun palauteseminaarien toteuttamismallia, mutta toimivaa, kaikki toimijat sitouttavaa mallia vielä etsitään. Ordinaatiovalmennuksen uudistaminen on saanut innostuneen vastaanoton.

Tavoite 4: Tuomiokapitulin konsultaatiotyön kehittäminen ja piispantarkastusprosessin vakiinnuttaminen

Arvio: Työyhteisökonsulttien hyödyntäminen Kirjo IIA -koulutuksessa ja piispantarkastusprosesseissa, ensimmäisten esimiesvalmentajien valmistuminen ja benchmarking-menetelmän käyttö seurakuntien rakennemuutoksen tukemisessa olivat rohkaisevia kokemuksia. Työnohjaajakoulutusta jatkettiin. Työnohjauksen painopiste siirtyy hitaasti kohti ryhmätyönohjausta. Mentorointi on laajentunut koskemaan yhä useampia työntekijöitä.

Tavoite 5: Hengellinen elämä verkossa hanke

Arvio: Koulutusvolyyymiltaan hiippakunta pääsi tavoitteisiin, mutta koulutukset eivät sisällöltään ja rakenteeltaan kaikin osin tyydyttäneet.

Toimintaa tai taloutta kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluku 1: Tuomiokapitulin käytettävissä oleva työpanos henkilötövuosina

Tunnusluku 2: Hiippakunnan seurakuntien ja yhtymien henkilöstömäärä/tuomiokapitulin henkilöstömäärä

Tunnusluku 3: Kollegion käsittelemien asioiden lukumäärä

	Toteutuma 2010	Tavoite 2010	Toteutuma 2009	Toteutuma 2008
Tunnusluku 1	10,5	11,5	10,5	10,5
Tunnusluku 2	323	300	331	329
Tunnusluku 3	572	-	572	714

3. Oulun hiippakunta

Toiminta-ajatus

Oulun hiippakunnan tuomiokapitulin tehtävänä on tukea hiippakunnan seurakuntia sekä niiden työntekijöitä ja vastuunkantajia, jotta kirkon perustehtävä toteutuu Oulun hiippakunnassa.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Oulun hiippakunta on maantieteellisesti laajin maamme hiippakunnista. Sen alue käsittää 43 prosenttia valtakunnan pinta-alasta. Oulun hiippakunta on seurakuntien jäsenmäärällä mitattuna kolmanneksi suurin maamme hiippakunnista. Suurin osa hiippakunnan alueesta on harvaan asutua aluetta, jossa väestön ikääntyminen ja työikäisten poismuutto vaikuttaa seurakuntien toimintaan. Toisaalta näillä alueilla sitoutuminen kirkkoon on vahvaa. Syksyn 2010 kirkosta eroamisalto kosketti näitä seurakuntia vain vähäisesti tai ei ollenkaan. Väestöllisesti mitattuna enemmistö Oulun hiippakunnan seurakuntalaisista asuu kaupungeissa, kuten Oulussa ja sen lähialueella. Tällä alueella kristinuskosta vieraantuminen on kasvava haaste. Kirkosta eroaminen on ollut erityisen suurta kaupunkiseurakunnissa kuten Oulussa.

Uskonto ja kirkko olivat vuonna 2010 vahvasti esillä pohjoissuomalaisissa viestimissä. Tämä liittyi piispan vaaleihin, seurakuntavaaleihin ja edellä mainittuun kirkosta eroamisen aiheuttamaan keskusteluun. Samalla voi todeta uskonnon ja kristillisen uskon olevan entistä enemmän esillä perinteisessä ja sosiaalisessa mediassa. Oulussa järjestettiin syyskuussa 2010 kirkon viestintäpäivät, jotka yhtenä asiana olivat tukemassa hiippakunnan viestintää. Samoin hengellinen työ verkossa -koulutukset käynnistyivät hiippakunnan alueella.

Seurakuntarakenteen muutokset ovat ajankohtaisia Oulun hiippakunnan alueella. Vuoden 2010 aikana käynnistyi muun muassa prosessi joidenkin Oulun ympärillä olevien seurakuntien liittymiseksi Ouluun seurakuntayhtymään kuntaliitospäätöksen myötä. Merkkejä vastaavista kuntaliitosten aiheuttamista seurakuntien liitoksista tulevaisuudessa muualla hiippakunnassa on olemassa.

Oulun hiippakunta on ympäristöhiippakunta. Vuoden 2010 aikana hiippakunta oli mukana useassa ympäristöön liittyvässä projektissa, kuten Pohjois-Pohjanmaan ympäristöstrategian laadinnassa. Hiippakunta toimi Pohjois-Pohjanmaan ympäristötietoisuuden neuvottelukunnan vastuullisena puheenjohtajana vuonna 2010. Hiippakunta oli valinnut vuoden teemaksi Hiljennä hetkeksi.

Kestävään kehitykseen liittyvät teemat olivat esillä myös Barentsin kirkkojen neuvoston työskentelyssä, jossa Oulun hiippakunta oli aktiivisesti mukana. Piispa Samuel Salmi vieraili yhdessä hiippakuntadekaanin ja lähetyssihteerin kanssa Tansanian luterilaisen kirkon Itäinen Viktoriajärven hiippakunnassa elokuussa 2010, jonka myötä vahvistettiin olemassa olevaa ystävyyshiippakuntasuhdetta. Oulun hiippakunnan tuomiokapituli teki piispan johdolla opintomatkan Roomaan ja Vatikaaniin. Matkan aikana piispa tapasi paavi Benedictus XVI:n ja vieraili seurueineen muun muassa Ykseyden neuvostossa.

Hiippakunnan strategian mukaisesti hiippakunta on tukenut seurakuntien johtamista ja työyhteisöjä. Hiippakunta aloitti kuluneena vuonna oman työnohjaajakoulutuksen, joka päättyy vuonna 2012. Kirkon virkaan opiskelevia ja uusia kirkon työntekijöitä on tuettu eri tavoin. Oulun hiippakunta toimii yhtenä pilottina käynnistäen vuonna 2010 nuorisotyönohjaaja-, diakoni- ja kanttoriopiskelijoita koskevan palauteseminaari -projektin. Synodaalikokous kokosi hiippakunnan papit ja lehtorit yhteiseen kokoukseen syyskuussa 2010.

Hiippakunta on vahvistanut yhteistyötä hiippakunnan alueella toimivien tahojen kanssa. Yhteistyö on vahvistunut muun muassa kouluttavien laitosten ja kulttuuritahojen kanssa. Esimerkiksi joulun alla toteutettava Tallikappelin joulu ja kansainvälinen seiminäyttely on usean eri toimijan yhteistyön tulos.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Liitytään kirkon Pyhä-painopisteeseen tukemalla erityisesti seurakuntien jumalanpalveluselämää, toimintaa sosiaalisessa mediassa ja vapaaehtoistyötä sekä työntekijöiden spiritualiteettia

Arvio: Hiippakunta järjesti Pyhä-painopisteeseen liittyviä koulutuksia. Kuluneena vuonna valmisteltiin projekteja, kuten retriitin ohjaajien ja hengellisten matkakumppanien neuvottelupäivää. Hengellinen työ verkossa -koulutukset käynnistyivät hiippakunnan alueella. Vapaaehtoistyötä tuettiin koulutuksellisesti ja pitämällä asiaa esillä eri tilanteissa. Kirkon työntekijöiden hengellisen elämän tukemisen muotojen on tulevaisuudessa etsittävä ja tarjottava lisää. Samoin vapaaehtoistyön tukemista erityisesti seurakuntien työyhteisöille tarjottavan koulutuksen myötä on syytä jatkaa.

Tavoite 2: Vahvistetaan yhteyksiä kirkolliselle alalle opiskeleviin muun muassa palauteseminaarikäytännön kautta ja laaditaan hiippakunnallinen rekrytointisuunnitelma

Arvio: Hiippakunta käynnisti yhtenä pilottihiippakuntana diakoni-, nuorisotyönohjaaja- ja kanttoriopiskelijoille tarkoitetun palauteseminaariprojektin yhdessä alueen kouluttavien laitosten kanssa. Hiippakunnallinen rekrytointin kokonaissuunnitelma odottaa edelleen valmistumistaan, koska hiippakunta jäi odottamaan kokonaiskirkon vastaavaa strategiaa. Rekrytointi on Oulun hiippakunnan haaste, koska erityisesti suurempien kaupunkien ulkopuolelle on vaikeuksia löytää työntekijöitä.

Tavoite 3: Tuetaan seurakuntia taloudellisen taantuman kohtaamisessa seurakunnan johtamisen tukemisen ja koulutuksen kautta sekä järjestämällä erityisiä alueellisia taantumaseminaareja

Arvio: Hiippakunnan tavoite on useamman vuoden aikana ollut tukea seurakuntien johtamista. Kuluneena vuonna tavoite näkyi muun muassa kirkkoherrojen perehdyttämisen, koulutuksen ja mentoroinnin selkeyttämisenä sekä kirkkoherroille suunnatun kyselyn toteuttamisena. Seurakun-

tien talousjohto tarvitsee kuitenkin vastaavia tukitoimia. Hiippakunta järjesti alueellisia taloudellisen avustamisen koulutuksia. Varsinaisia suunniteltuja taantumaseminaareja ei järjestetty.

Tavoite 4: Vahvistetaan koulutusyhteistyötä kouluttavien laitosten, rovastikuntien ja suurten seurakuntien kanssa

Arvio: Hiippakunnan ja kouluttavien laitosten yhteistyö on sujuvaa esimerkiksi täydennyskoulutuksen järjestämisessä. Yhteistyö kirkon virkaa kouluttavien laitosten kanssa on vahvistunut kuluneena vuonna erityisesti opiskelijoiden tukemisen muotojen kuten palauteseminaarin ja kirkon päivän kehittämisen myötä. Rovastikuntien ja Oulun seurakuntayhtymän kanssa on toteutettu koulutusyhteistyötä, jonka myötä täsmäkoulutusta on voitu tarjota maantieteellisesti lähempänä työntekijää. Tämän kaltaista yhteistyötä on jatkossa syytä kehittää.

4. Mikkelin hiippakunta

Toiminta-ajatus

Tuomiokapituli toteuttaa kirkon tehtävää hiippakunnassa kehittämällä seurakuntien toimintaa ja hallintoa verkostoituneena kirkkoon ja yhteiskuntaan.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Kertomusvuonna tuomiokapituli käsitteli Haminan rakennemuutosta, jossa Hamina-Vehkalahden ja Virolahden seurakunta päätyivät oma-aloitteisesti molempien seurakuntien lakkauttamiseen ja uuden Haminan seurakunnan perustamiseen 1.1.2011 lukien. Alueen kuntarakenteessa ei tapahtunut vastaavia muutoksia. Eri puolella hiippakunnan alueetta on käynnissä kuntaliitoksia koskevia keskusteluja, jotka herättävät automaattisesti kysymyksen rakennemuutoksista seurakuntakentässä. Tuomiokapituli on pyrkinyt aktiivisesti tukemaan niitä seurakuntia, joiden osalta on näköpiirissä mahdollisia rakennemuutoksia.

Piispa Häkkinen jatkoi hiippakunnan seurakuntiin suuntautuvia piispanvierailuja, joita hän teki 27 kpl. Seurakuntavierailuiden takia vuoden kuluessa ei toimitettu varsinaisia piispantarkastuksia. Piispantarkastusprosessia on tuomiokapitulissa kehitetty vuoden 2010 aikana ja uusimuo- toiset piispantarkastukset käynnistyvät helmikuussa 2011.

Muutoksia tuomiokapitulin henkilöstössä: hiippakuntakanttorin toimi täytettiin yhteistyössä kirkkohallituksen kanssa kolmen vuoden määräajaksi ja tehtävässä aloitti 1.8.2010 MuM Ulla Tuovinen.

Tuomiokapituli kokoontui kertomusvuonna 17 kertaa ja hiippakuntavaltuusto kaksi kertaa.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Seurakunnan hallinnon, talouden ja hallintokäytäntöjen kehittäminen

Arvio: Piispan seurakuntavierailujen yhteydessä keskusteltiin työntekijöiden ja luottamushenkilöiden kanssa seurakuntien tilasta, kehitysnäkymistä sekä toimintastrategioista. Vierailut ovat hyvin palvelleet seurakuntien tutustumista piispanviran uuteen haltijaan sekä tarjonneet piispalle ja hänen seurueelleen mahdollisuuden tutustua seurakuntien tilanteisiin ja seurakuntatyön ajan- kohtaisiin kysymyksiin eri puolella hiippakuntaa.

Tavoite 2: Seurakuntien rakennemuutosten tukeminen ja saattaminen

Arvio: Hiippakunnan rakennemuutostyöryhmä jatkoi toimintaansa kertomusvuoden ajan. Tuomiokapituli on ottanut aktiivisen roolin keskustelunavaajana ja rakennemuutosprosessien edistäjänä.

Tavoite 3: Johtajuuden tukeminen seurakunnissa

Arvio: Papit ovat pastoraalitutkinnon suorittamisen jälkeen lähes poikkeuksetta hakeutuneet suorittamaan seurakuntatyön johtamisen tutkintoa. Uudet kirkkoherrat on ohjattu KirJo II koulutukseen. Uuden seurakuntayhtymän johtaville työntekijöille järjestettiin johtamiskoulutus.

Tavoite 4: Seurakuntien strategisen osaamisen lisääminen

Arvio: Kertomusvuoden aikana luotiin malli piispantarkastusten toteuttamiseksi konsultatiivisina seurakuntatyön kehittämisen prosesseina. Uusimuotoiset tarkastukset palvelevat seurakuntia perustehtävälähtöisen, toimintaympäristönsä muutoksesta tietoisien seurakuntatyön kehittämisessä. Niiden avulla vahvistetaan johtajuutta, lisätään tavoitetietoisuutta, työn tuloksellisuutta ja sen näkemisen mukanaan tuomaa mielekkyyttä seurakuntatyössä. Malli otettiin käyttöön marraskuussa.

Tavoite 5: Seurakuntien työyhteisöjen toimivuuden edistäminen ja työntekijöiden tukeminen

Arvio: Hiippakunnalliset viranhaltijat ovat toteuttaneet työyhteisöjen kehittämisprosesseja seurakuntien työyhteisöjen ja työalatiimien kanssa. Edelleen on ollut tarvetta tarjota keskustelu- ja konsultointiapua seurakuntien työyhteisöjen kriisitilanteissa. Valmiuksia tämän toiminnan lisäämiseen on hankittu koulutuksen avulla.

Tavoite 6: Seurakuntien työntekijöiden ammatillinen täydennyskoulutus

Arvio: Uutena koko kirkon koulutusprojektina käynnistyi hengellinen työ verkossa koulutus. Kolmatta moniammatillista koulutusta ei voitu aloittaa vähäisen osallistujamäärän vuoksi, mikä herättää pohtimaan seurakuntien työntekijöiden koulutushalukkuutta. Koulutus näyttää kasaantuvan aktiivisille työntekijöille.

Toimintaa tai taloutta kuvaavat tunnusluvut

	Toteutuma 2010	Toteutuma 2009	Toteutuma 2008
Asiat: vireille/käsitellyt asiat	592 / 736	673 / 851	736 / 939
Kurssit, kpl/osallistujat	13 / 291	12 / 157	11 / 103
Neuvottelupäivät, kpl/osallistujat	25 / 574	22 / 909	24 / 1124

Talousarvion toteutuminen

	Toteutuma 2010	Talousarvio 2010	Poikkeama
Toimintatuotot	38 475	48 700	-10 225
Toimintakulut	1 234 650	1 220 900	-13 750
Toimintajäämä	1 196 175	1 172 200	-23 975
Edellisen vuoden säästö	23 980		

5. Borgå stift

Verksamhetsidé

Borgå stift med sitt domkapitel och stiftsfullmäktige har som sin uppgift att hjälpa och stöda stiftets församlingar, kyrkliga samfälligheter och anställda vid fullgörandet av deras grunduppgifter att förkunna Guds ord, förvalta sakramenten, utöva diakoni, mission och ansvara för den kristna fostran.

Domkapitlet sköter dessutom de myndighetsuppgifter som i enlighet med kyrkans bekän- nelse och bestämmelserna i kyrkolagen och kyrkoordningen ankommer på nämnda organ, att betjäna förvaltningen och ge stöd i det dagliga arbetet, samt att företräda kyrkan i ärenden som gäller stiftet.

De viktigaste händelserna i enhetens verksamhetsmiljö och verksamhet under året

Efter stora festligheter under de gångna åren med anledning av Borgå lantdags 200-års jubileum och byte av biskop har året 2010 präglats av mera normalt arbete. Det har inneburit att domka- pitlets personal har kunnat koncentrera sig på sitt vanliga arbete.

Inom förvaltningen har arbetet med *församlingsstrukturerna* fortlöpt med rådgivning och uppföljning samt stödande av personalen i de församlingar där sammanslagningar gjorts. Stiftets styrgrupp deltog i arbetet. En del utredningar om eventuella nya ändringar i församlingsstruktura- ren gjordes. Under det gångna året fattade Kyrkostyrelsen beslut om att sammanslå Vörå och Oravais församlingar från 1.1.2011. Församlingarnas antal minskade således med en och är nu 64.

Under det gångna året har en arkivbildningsplan och en arkivstadga för domkapitlets arkiv utarbetats. De togs i bruk 1.1.2011. Förberedelsearbetet med HeTa- och Kirjuri-projekten har tidvis varit intensivt. Synodalmötet, som ordnas vart sjätte år, hölls i Karleby den 28 – 29 sep- tember, genast efter kyrkoherdekonferensen som hölls den 27 september på samma ställe. Dom- kapitlet fungerade som medarrangör för diakonidagarna som hölls på Lärkkulla den 29 – 31 ok- tober. Den tredje nordiska kyrkosångsfesten, som samtidigt utgjorde den sextonde allmänna fin- lands-svenska kyrkomusikfesten, hölls den 23 – 26 september i Vasa och Korsholm med 800 deltagare från vårt eget stift och från de skandinaviska länderna.

Under räkenskapsåret 2010 har domkapitlets *ekonomi* varit stabil, trots att alla tjänster varit besatta under hela året. Kyrkostyrelsen hade ställt ett extra anslag till domkapitlets förfogande för synodalmötet, så kostnaderna för det belastade inte domkapitlets övriga verksamhetsmedel.

Beträffande noterna till balansräkningen kan noteras att namnet på projektnumret 3583 *Kol- lekter för den kyrkliga verksamheten* har ändrats till *Segerstråles gård*, vilket innebär att namnet bättre motsvarar syftet. En gammal fond, benämnd *Gemensamt Ansvar*, som inte längre an- vänds, har avslutats och medlen (4 824,94 €) har överförts till domkapitlets verksamhetsmedel (konto 4515 *Gemensamt Ansvar*) och kan således användas som de övriga Gemensamt Ansvar- medlen.

Utvärdering av hur de målsättningar för verksamheten och ekonomin som godkänts i budgeten uppnåtts

Mål 1: Helhetskyrkans och stiftets strategi förankras i församlingarna och dessa uppmanas att planera och utveckla sin verksamhet så att den svarar mot andliga, sociala och kulturella behov i lokalsamhället.

Utvärdering: Riktlinjerna i stiftets och rikskyrkans strategi har implementerats i verksamheten på stiftsplanet. Inom personalutbildningen har kursutbudet och inriktningen på kurserna utgått från de målsättningar som finns i de ovan nämnda strategidokumenterna.

Mål 2: Medlemskapets betydelse uppmärksammas i personalutbildningen samt vid rådplägningsdagar och andra samlingar i stiftet. Kontakten till kyrkans passiva medlemmar prioriteras och inträde i kyrkan uppmuntras.

Utvärdering: Medlemskapets betydelse har aktualiserats i personalutbildningar och på rådplägningsdagar. Biskopen uppmanade under höstens utskrivningsvåg stiftets kyrkoherdar att uppmärksamma och föra en dialog med dem som lämnat kyrkan. Utskrivningen ur kyrkan var något mindre i Borgå stift än i helhetskyrkan (1,2 % / 1,97 %).

Mål 3: Den nya instruktionen för biskopsvisitationerna tas i bruk och visitationerna får en rådgivande och stödjande karaktär.

Utvärdering: Biskopen har under året visiterat 3 församlingar. Visitationerna har utförts i enlighet med den nya instruktionen och ökad uppmärksamhet har fästs vid de anställdas arbetssituation, bl.a. vid det förberedande besök som gjorts av stiftssekreteraren för personalvård och utbildning och den ena av prästassessorerna. De erfarenheter som gjorts visar att den nya instruktionen är ett steg i rätt riktning, men att det ännu finns utrymme för att utveckla visitationernas rådgivande och stödjande karaktär.

Mål 4: Rekryteringen till kyrkliga yrken innefattar både en rekrytering av personer som väljer att studera till ett kyrkligt yrke och att rekrytera församlingsanställda bland dem som redan studerar.

Utvärdering: Kontaktgruppen för studerande till kyrkliga yrken har under året haft en livlig verksamhet med månatliga samlingar för de studerande. De stiftsanställda har besökt de kyrkliga utbildningsanstalterna och informerat om och rekryterat till kyrkliga yrken vid Ungdomens kyrkodagar, Höstdagarna och olika utbildningsmässor.

Mål 5: Den pågående kommun- och servicestrukturreformen med dess konsekvenser för församlingsstrukturen följs upp och stödåtgärder som beaktar de församlingsanställdas välmående och situation vidtas.

Utvärdering: Domkapitlets styrgrupp för församlingssammanslagningar har besökt församlingar som berörs av sammanslagningar. Dessutom har anslag beviljats för att stöda arbetsgemenskaper i behov av konsult hjälp. Stiftssekreteraren för personalvård och utbildning har även besökt och stöttat arbetsgemenskaper och enskilda arbetstagare i dessa processer.

Mål 6: Inom församlingsdiakonin uppmärksammas följderna av den ekonomiska lågkonjunkturen.

Utvärdering: Följderna av den ekonomiska lågkonjunkturen har märkts i en del av stiftets församlingar medan andra varit så gott som oberörda av den. Frågan har uppmärksamats vid stiftssekreterarens för församlingsdiakoni besök i församlingarna. Ansökningarna om bidrag från stiftets Gemensamt Ansvar-medel har ökat något.

Mål 7: En ny gudstjänstutbildning startar inom ramen för kyrkans svenska personalutbildning.

Utvärdering: Stiftets nya gudstjänstutbildning startade under året med en grupp i Österbotten. Intresse för utbildningen var stort (45 deltagare) och erfarenheterna goda. Under året planerades en fortsättning av gudstjänstutbildningen med en grupp i södra Finland.

Nyckeltal för verksamheten eller ekonomin

	Utfall 2010	Mål 2010	Utfall 2009	Utfall 2008
Verksamhetsintäkter	187 288	184 800	72 102	113 014
Verksamhetskostnader	-1 709 024	-1 748 600	-1 441 018	-1 319 103
Verksamhetsbidrag	-1 521 736	-1 563 800	-1 368 916	-1 206 089

5. Porvoon hiippakunta

Toiminta-ajatus

Porvoon hiippakunnan tuomiokapitulin ja hiippakuntavaltuuston tehtävänä on auttaa ja tukea hiippakunnan seurakuntia, seurakuntayhtymiä ja niiden työntekijöitä, kun ne suorittavat perustehtävänsä, kuten julistavat Jumalan sanaa, jakavat sakramentteja, harjoittavat diakoniaa, tekevät lähetystyötä ja vastaavat kristillisestä kasvatuksesta.

Lisäksi tuomiokapituli hoitaa viranomaistehtäviä, jotka kirkon tunnustuksen sekä kirkkolain ja kirkkojärjestyksen määräysten nojalla kuuluvat mainitulle elimelle, palvelee hallintoa ja antaa tukea päivittäisessä työssä sekä edustaa kirkkoa hiippakuntaa koskevissa asioissa.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa

Vuonna 2010 vietettiin näyttävästi Porvoon valtiopäivien 200-vuotisjuhlia, ja hiippakunnan piispa vaihtui. Muilta osin vuosi vietettiin tavanomaisen työn merkeissä, mikä on antanut tuomiokapitulin henkilöstölle mahdollisuuden keskittyä päivittäiseen työhönsä.

Hallinnon puolella jatkettiin *seurakuntarakenteisiin* liittyvää työtä, kuten neuvontaa, seuranta ja henkilöstön tukemista yhdistyneissä seurakunnissa. Hiippakunnan ohjausryhmä osallistui työhön. Selvityksiä seurakuntarakenteen mahdollisista uusista muutoksista laadittiin. Kirkkohallitus teki vuoden aikana päätöksen Vöyrin ja Oravaisten seurakuntien yhdistämisestä 1.1.2011 alkaen. Seurakuntien lukumäärä väheni siten yhdellä ja on nyt 64.

Tuomiokapitulin arkistolle laadittiin kuluneen vuoden aikana arkistosuunnitelma ja -ohjesääntö, jotka otettiin käyttöön 1.1.2011. HeTa- ja Kirjuri-hankkeiden valmistelutyö on ollut ajoittain intensiivistä. Kuuden vuoden välein järjestettävä synodaalikokous pidettiin Kokkolassa 28.–29. syyskuuta, välittömästi samassa paikassa 27. syyskuuta pidetyn kirkkoherrainkokouksen jälkeen. Tuomiokapituli osallistui Lärkkullassa 29.–31. lokakuuta pidettyjen diakoniapäivien järjestelyihin. Kolmannet pohjoismaiset kirkkolaulujuhlat, jotka olivat samalla 16. yleiset suomenruotsalaiset kirkkomusiikkijuhlrat, järjestettiin 23.–26. syyskuuta Vaasassa ja Mustasaassa. Osallistujia oli yhteensä 800, sekä omasta hiippakunnastamme että muista pohjoismaista.

Varainhoitovuonna 2010 tuomiokapitulin *talous* on ollut vakaa, vaikka kaikki virat ovat olleet täytettyinä koko vuoden. Kirkkohallitus myönsi ylimääräisen määrärahan tuomiokapitulin käyttöön synodaalikokousta varten, joten kokouksen kulut eivät rasittaneet tuomiokapitulin muuta toimintabudjettia.

Taseen liitetiedoissa on huomioitavaa se, että hankenumeron 3583 *Kollekter för den kyrkli-ga verksamheten (kolehtituotot kirkolliseen toimintaan)* nimi on muutettu muotoon *Segerstråles gård (Segerstrålen talo)*, jolloin nimi vastaa paremmin tarkoitusta. Vanha käytöstä poistettu rahasto nimeltä *Gemensamt Ansvar* on lakkautettu ja varat (4 824,94 €) on siirretty tuomiokapitulitulin toimintabudjettiin (tili 4515 *Gemensamt Ansvar*) ja näin ollen niitä voidaan käyttää kuten muitakin Yhteisvastuu-varoja.

Toiminta- ja taloussuunnitelmassa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Hiippakunnan strategian perusta on seurakunnissa, ja niitä kehoitetaan suunnittelemaan ja kehittämään toimintaansa siten, että se vastaa paikallisen yhteisön hengellisiin, sosiaali-siin ja kulttuurisiin tarpeisiin.

Arvio: Hiippakunnan ja valtionkirkon strategian mukaiset suuntaviivat on pantu täytäntöön hiippakuntatasolla. Henkilöstön koulutuksen kurssitarjonta ja kurssien sisältö on perustunut edellä mainittujen strategia-asiakirjojen sisältämiin tavoitteisiin.

Tavoite 2: Kirkon jäsenyyden merkitykseen kiinnitetään huomiota henkilöstökoulutuksessa sekä neuvottelupäivillä ja muissa hiippakunnan kokouksissa. Yhteydenpito kirkon passiivijäse-niin asetetaan etusijalle ja kirkkoon liittymistä kannustetaan.

Arvio: Kirkon jäsenyyden merkitys otettiin esille henkilöstökoulutuksessa ja neuvottelupäivillä. Piispa kehotti hiippakunnan kirkkoherroja kiinnittämään huomiota syksyiseen kirkosta-eroamisaaltoon ja käymään keskusteluja kirkosta eronneiden kanssa. Porvoon hiippakunnassa kirkosta eronneiden määrä oli jonkin verran pienempi kuin koko kirkossa (1,2 % /1,97 %).

Tavoite 3: Piispantarkastusten uudet ohjeet otetaan käyttöön ja tarkastukset tehdään neuvoa antavassa ja seurakuntien toimintaa tukevassa hengessä.

Arvio: Piispantarkastus tehtiin vuoden aikana kolmessa seurakunnassa. Tarkastukset tehtiin uusien ohjeiden mukaan ja niiden yhteydessä kiinnitettiin aikaisempaa enemmän huomiota työn-tekijöiden työtilanteeseen. Näin tehtiin mm. valmistelevan käynnin yhteydessä, jonka tekivät työhyvinvoinnista ja koulutuksesta vastaava hiippakuntasihteeri ja toinen pappisasessoreista. Kokemusten perusteella uudet ohjeet ovat askel oikeaan suuntaan, mutta edelleen on tilaa kehit-tää tarkastusten neuvovaa ja tukea antavaa roolia.

Tavoite 4: Kirkollisiin ammatteihin rekrytointi kohdistetaan sekä kirkollisen alan opintoihin hakeutuviin että alaa jo opiskeleviin, joiden joukosta rekrytoidaan seurakuntatyöntekijöitä.

Arvio: Kirkollisia ammatteja opiskelevien kontaktiryhmän toiminta on ollut vilkasta ja toimin-tavuoden aikana on järjestetty kuukausitapaamisia opiskelijoille. Hiippakunnan työntekijät ovat vierailleet kirkollisissa koulutuslaitoksissa kertomassa kirkollisista ammateista sekä rekrytoi-massa näihin ammatteihin nuorten kirkkopäivillä, syyspäivillä ja koulutusmessuilla.

Tavoite 5: Meneillään olevaa kunta- ja palvelurakenteen muutosta ja sen vaikutusta seurakunta-rakenteeseen seurataan ja ryhdytään tukitoimiin, joissa kiinnitetään huomiota seurakunnan työn-tekijöiden hyvinvointiin ja tilanteeseen.

Arvio: Tuomiokapitulitulin seurakuntien yhdistämistä seuraava ohjausryhmä on vieraillut yhdisty-vissä seurakunnissa. Konsulttiapua tarvitseville työyhteisöille on myös myönnetty määräraha niiden tukemiseen. Työhyvinvoinnista ja koulutuksesta vastaava hiippakuntasihteeri on myös tehnyt vierailuja työyhteisöihin antaen tukea sekä yhteisöille että yksittäisille työntekijöille käynnissä olevissa prosesseissa.

Tavoite 6: Seurakuntadiakoniassa kiinnitetään huomiota talouden laskusuhdanteen seurauksiin.

Arvio: Talouden laskusuhdanne on tuntunut osassa hiippakunnan seurakuntia, kun taas toiset seurakunnat eivät ole juurikaan kärsineet siitä. Asiaan on kiinnitetty huomiota seurakuntadiakoniasta vastaavan hiippakuntasihteerin seurakuntavierailujen yhteydessä. Hiippakunnan Yhteisvastuukeräyksen varoista on anottu jonkin verran enemmän avustuksia.

Tavoite 7: Uusi jumalanpalveluskoulutus käynnistetään kirkon ruotsinkielisen henkilöstökoulutuksen yhteydessä.

Arvio: Hiippakunnan uusi jumalanpalveluskoulutus käynnistyi vuoden aikana Pohjanmaalla, jossa yksi ryhmä aloitti sen. Kiinnostus koulutukseen oli suurta (45 osallistujaa) ja kokemukset hyviä. Vuoden aikana suunniteltiin koulutuksen jatkamista toisessa ryhmässä Etelä-Suomessa.

Toimintaa tai taloutta kuvaavat tunnusluvut

	Toteuma 2010	Tavoite 2010	Toteuma 2009	Toteuma 2008
Toiminnan tuotot	187 288	184 800	72 102	113 014
Toiminnan kulut	-1 709 024	-1 748 600	-1 441 018	-1 319 103
Toiminta-avustukset	-1 521 736	-1 563 800	-1 368 916	-1 206 089

6. Kuopion hiippakunta

Toiminta-ajatus

Yhteistyössä hiippakuntavaltuuston ja tuomiokapitulin kanssa piispa johtaa hiippakunnan hallintoa ja toimintaa. Tavoitteena on tukea ja ohjata seurakuntaelämää sekä edistää kirkon tehtävää ja toimintaedellytyksiä hiippakunnan alueella. Hallintoon liittyvissä tehtävissä piispan apuna on erityisesti tuomiokapituli, opetustehtävässä ja seurakuntien toiminnallisessa tukemisessa ja ohjaamisessa hiippakunnan sihteeristö.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Tuomiokapituli kokoontui kertomusvuonna yhteensä 20 kertaa. Piispantarkastuksia pidettiin 5. Ordinaatiokoulutuksia ja pappisvihkimyksiä toteutettiin 3 kertaa. Tällöin vihittiin yhteensä 17 pappia. Pastoraalitutkintoja suoritettiin 10 ja ylempiä pastoraalitutkintoja yksi. Seurakuntatyön johtamisen tutkintoja suoritettiin 3.

Hiippakuntavaltuusto kokoontui kertomusvuonna 3 kertaa. 18.2.2010 pidetyssä kokouksessa olivat esillä toimintakertomus ja tilinpäätös. 10.6.2010 pidetyssä kokouksessa hyväksyttiin talousarvioesitys vuodelle 2011 ja toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2011–2013. Lisäksi käsiteltiin hiippakuntavaltuustolle tehty aloite ”Kahden seurakunnan kansalaiset” materiaalin tuottamisesta. Päätöksensä hiippakuntavaltuusto totesi, että tuomiokapituli hiippakunnallista toimintaa järjestäessään kiinnittäisi huomiota aloitteessa esitettyihin asioihin. 6.9.2010 pidetyssä kokouksessaan hiippakuntavaltuusto merkitsi tiedoksi kirkolliskokouksen päätöksen hiippakuntavaltuuston 14.11.2008 tekemästä esityksestä rovastikuntajaon ja lääninrovastin tehtävien uudistamiseksi. Lisäksi hiippakuntavaltuusto muun ohella merkitsi tiedoksi kirkolliskokouksen yleisvaliokunnan mietinnön 2/2010 sekä kirkolliskokouksessa 7.5.2010 kirkkohallituksen ja

hiippakuntien toimintakertomuksista käydyn keskustelun. 6.9.2010 pitämänsä kokouksen yhteydessä hiippakuntavaltuuston jäsenet osallistuivat ”Kirkot maahanmuuttajien rinnalla” -seminariin.

Hiippakuntavaltuuston tuomiokapitulin avuksi nimeämistä johtokunnista jumalanpalvelus- ja musiikkityön johtokunta on kokoontunut neljä kertaa. Diakonia- ja yhteiskuntatyön johtokunta ja lähetys- ja maahanmuuttajatyön johtokunta ovat kokoontuneet kaksi kertaa. Kasvatus- ja perhetyön johtokunta on kokoontunut yhden kerran.

Kertomusvuonna kirkkohallitus päätti Juankosken, Kaavin, Tuusniemen, Riistaveden ja Vehmersalmen seurakuntien lakkauttamisesta ja niiden tilalle uuden Kuopion ev.lut. seurakuntayhtymään kuuluvan Järvi-Kuopion seurakunnan perustamisesta 1.1.2011 lukien. Kirkkohallitus päätti liittää Karttulan seurakunnan Kuopion Kallaveden seurakuntaan 1.1.2011 lukien. Lisäksi kirkkohallitus päätti hyväksyä 1.1.2011 alkaen perustetun Ylä-Savon ev.lut. seurakuntayhtymän perussäännön. Ylä-Savon ev.lut. seurakuntayhtymän muodostavat Iisalmen, Lapinlahden, Pieplaveden, Sonkajärven ja Varpaisjärven seurakunnat.

Erilaiset seurakuntarakenteen muutoshankkeet näkyvät yhteydenottoina tuomiokapitulin viranhaltijoihin ja neuvontatyön lisääntymisenä. Tuomiokapitulissa on hiippakunnallinen rakennemuutosprosessin ohjausryhmä, johon kuuluvat piispa, lakimiesasessori ja hiippakuntadekaani.

Työnohjaajien pilottihankkeessa käsiteltiin myötätuntouupumista sekä työnohjaajan oman jaksamisen että ohjattavan jaksamisen näkökulmasta. Kysymyksen asetteluna oli, miten tunnistaa myötätuntouupuminen itsessä tai ohjattavassa ja miten ohjata tarvittaessa eteenpäin. Hankkeeseen osallistui 14 työnohjaajaa. Hankkeeseen kuului teeman ympärillä työskentelyä pienryhmissä. Kokoontumisia oli kuusi kertaa. Hanke alkoi ja päättyi yhteiseen tapaamiseen myötätuntouupumiseen erikoistuneen psykoterapeutti Leena Nissisen kanssa.

Surustartti-pilottihanke järjestettiin yhdessä Sininauhaliiton kanssa. Hankkeeseen osallistuvat Kajaanin, Iisalmen ja Liperin seurakunnat sekä Helsingin seurakuntayhtymä. Tavoitteena olisi aloittaa pilottiseurakunnissa sururyhmiä, joissa surun ohessa käsiteltäisiin avoimesti päiheteisiin liittyvää ongelmakenttää silloin, kun päihitteet ovat olleet johtamassa kuolemaan. Hankkeesta saatavaa materiaalia hyödynnettäisiin myös muiden seurakuntien toiminnassa.

Diakoniatyöntekijöiden ja vastaavien teologioiden neuvottelupäivillä pohdittiin kirkon yhteistä Pyhä-teemaa useammalta näkökulmalta.

Kuopion hiippakunta vastasi vuorollaan kahdesta hiippakuntien yhteisestä johtamiskoulutuksesta. Seurakuntatyön johtamisen tutkinto järjestettiin yhdessä Mikkelin hiippakunnan kanssa. Uusina kouluttajina toimivat kirkkoherrat Kimmo Kivelä ja Heikki Holkeri. Osallistujia oli yhteensä 11. Kirjo II A -kurssi uusille kirkkoherroille järjestettiin Kuopion, Lapuan, Mikkelin ja Oulun hiippakuntien yhteisenä. Kouluttajina toimivat rovasti Paavo Haapakoski ja kirkkoherra Pekka Rehumäki. Kurssi jatkuu vielä vuoden 2011 puolella. Osallistujia kurssilla on 14.

Hiippakunnan alueella järjestettiin kertomusvuonna Lähetysjuhlat Varkaudessa kesäkuussa, Suviseurat Liperissä heinäkuussa, Herättäjäjuhlat Kiuruvedellä heinäkuussa, Kirkon Ympäristöpäivät Pieksämäellä syyskuussa ja Kirkon oppilaitostyön valtakunnalliset neuvottelupäivät Kuopiossa syyskuussa.

Hiippakunta järjesti maahanmuuttotyöhön liittyvän seminaarin syyskuussa hiippakuntavaltuuston kokouksen yhteydessä.

Hiippakunnallinen ”Polkuja Messuun” -jumalanpalvelusseminaari järjestettiin 9.10.2010 Nurmeksessa. Seminaari toteutettiin kutsuseminaarina, johon kutsuttiin seurakunnan työntekijöitä, luottamushenkilöitä sekä nuoria ja seniori-ikäisiä seurakuntalaisia. Osallistujia oli 70.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1 Perehdytämme seurakuntien työntekijät Pyhä-painopisteeseen.

Arvio: Kirkon yhteiseen Pyhä-painopisteeseen liittyvät teemat olivat keskeisinä aiheina kasvatuksen koulutuksissa, hiippakunnan nuorisotyön ja diakonian neuvottelupäivillä sekä lähetysse-

minaarissa. Lisäksi järjestettiin perhejumalanpalveluskoulutusta ja kerrontaan liittyvä koulutus sekä useita rovastikunnallisia koulutuksia, joissa oli mukana myös päivähoiton ja koulujen henkilökuntaa. Kasvatuksen hiippakuntasihteerit osallistuivat valtakunnallisiin alan seminaareihin ja neuvotteluihin ja toimittivat Pyhä-painopisteestä materiaalia lehtiin ja julkaisuihin. Painopiste on ollut hiippakuntalehti Capitolin teemana koko vuoden ajan.

Tavoite 2: Pidämme esillä diakonista näkökulmaa kaikkien työalojen koulutuksessa.

Arvio: Diakoninen näkökulma on ollut selkeästi esillä diakonia- ja yhteiskuntatyön koulutustahtumissa, neuvotteluissa ja neuvottelupäivillä. Maahanmuuttajatyön seminaarissa syyskuussa diakoninen näkökulma oli keskeisessä asemassa. Lähetysseminaarissa nousi vahvasti esille kansainvälinen diakonia.

Tavoite 3: Käynnistämme Hengellinen elämä verkossa -koulutuksen seurakuntien työntekijöille

Arvio: Kuopion hiippakunnan Hengellinen työ verkossa -kouluttajakoulutukset saatiin päätökseen ja hiippakuntaan valmistui 13 kouluttajaa. Vuoden aikana järjestettiin seurakunnan työntekijöille eri puolilla hiippakuntaa viisi Hengellinen työ verkossa -koulutusta, jossa seurakunnan työntekijät saivat perusvalmiudet toimia sosiaalisessa mediassa. Osallistujia koulutuksiin oli n. 120. Toimiminen kirkon työntekijänä sosiaalisessa mediassa on ollut lisäksi esillä monissa hiippakunnan järjestämissä tapahtumissa.

Tavoite 4: Teemme vastavuoroisia vierailuja ja toteutamme työntekijävaihtoa Jordanian ja Pyhän maan luterilaisen kirkon kanssa.

Arvio: Kirkkoherroille ja talouspääliköille järjestettiin opintomatka Israeliin ja palestiinalais-alueille. Matkan aikana tutustuttiin yhteistyökirkon elämään ja toimintaan. Yhteistoimintakumppanuussopimuksessa mainitulla tavalla ei ole vielä läpäissyt hiippakunnan kaikkia työaloja. Erityisesti on toivottu kumppanuussopimuksen rikastuttavan seurakuntien elämää. Tämä ei ole vielä kovin hyvin toteutunut, joskaan tuomiokapitulilla ei ole tietoa kaikista seurakuntien kontakteista yhteistyökirkon kanssa. Asiaa on jatkossa syytä pitää enemmän esillä.

Tavoite 5: Tuemme työntekijöiden jaksamista.

Arvio: Työntekijöiden jaksamista on tuettu yhteisissä neuvotteluissa, työnohjauksessa sekä muissa kahdenkeskisissä keskusteluissa. Työnohjaajien jaksamiseen on kiinnitetty huomiota myötätuntouupumusta koskevassa hankkeessa. Hiippakuntasihteerit osallistuivat piispantarkastusta edeltäviin seurakuntatyön neuvotteluihin, joissa keskusteltiin työn sisältöihin ja työyhteisöihin liittyvistä haasteista ja mahdollisuuksista. Piispantarkastuksissa on muutenkin kiinnitetty huomiota työntekijöiden jaksamiseen ja työhyvinvointiin. Seurakuntatyön konsulttien neuvottelussa etsittiin uusia mahdollisuuksia vastata seurakuntien tarpeisiin ja päätettiin toimia jatkossa selkeämmin tuomiokapitulin ohjauksessa.

7. Lapuan hiippakunta

Hiippakunnan toiminta-ajatus

Lapuan hiippakunta edistää kirkon tehtävän toteutumista ja vahvistaa seurakuntien toimintaedellytyksiä alueellaan. Se tukee ja ohjaa seurakuntia ja niiden henkilöstöä sekä kehittää hiippakunnallista toimintaa yhteistyökumppaniensa kanssa.

Tärkeimmät tapahtumat toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Piispantarkastuksilla tuomiokapituli pyrki aktiivisesti tukemaan liitosseurakuntia. Niiden työntekijät ja luottamushenkilöt ovat määrätietoisesti vieneet prosessia eteenpäin, vaikka työtä on ollut paljon ja muutos on merkinnyt suostumista epävarmuuteen. Yt-neuvotteluja käytiin kahdessa hiippakunnan seurakunnassa. Ne johtivat lomautuksiin ja joidenkin virkojen os aikaistamisiin. Näiden seurakuntien henkilöstöä on tuettu työyhteisökehittämisen keinoin

Synodaalikokous pidettiin syyskuussa Lapualla. Teologian harjoituksen tukemiseksi on järjestetty kaksi papiston teologista iltapäivää. Uudet kirkkoherrat ohjataan johtamiskoulutukseen, ja papistoa rohkaistaan ylemmän pastoraalitutkinnon suorittamiseen ja yliopiston jatko-opintoihin.

Vuoden 2010 arvoseminaari järjestettiin yhdessä Seinäjoen ammattikorkeakoulun, Etelä-Pohjanmaan liiton ja Etelä-Pohjanmaan KASTE-hankkeen kanssa teemalla Arvoton *Etelä-Pohjanmaa, Hyvää elämää jahtaamassa*. Päävastuun järjestelyistä kantoi Kirkon Kauhajoki-hanke. Nuorten elämään kohdistetussa, pääosin nuorten toteuttamassa päivässä etsittiin arvoja, joihin on mahdollisuus nojautua nopeasti muuttuvassa tulevaisuudessa.

Lapro-rahaston avulla on pystytty tukemaan erityisesti lasten ja nuorten parissa tapahtuvaa toimintaa hiippakunnan seurakunnissa.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Tuetaan rovastikuntien toimintaa järjestämällä kolme rovastikuntapäivää. Rovastikuntapäiviä järjestetään joka toinen vuosi

Arvio: Rovastikuntapäiviä järjestettiin hiippakunnassamme kaksi. Järvi-Pohjanmaan rovastikuntapäivä järjestettiin maaliskuussa Kauhavalla. Päivän teemana oli Pyhää arkea. Siellä kuultiin opiskelijan, työpaikan pääluottamusmiehen, työnantajan, työttömän ja lasten päivähoitotyöntekijän puheenvuorot toiveistaan ja yhteistyön ajatuksistaan seurakunnille. Etelä-Pohjanmaan rovastikunnan päivä järjestettiin Seinäjoella maaliskuussa. Päivässä pohdittiin Kirkon muutoshaasteita ja rovastikunnan strategiaa.

Tavoite 2: Laaditaan selvitys hallinnollisen rakennemuutoksen vaikutuksesta henkilöstön ja luottamushenkilöstön osaamistarpeeseen. Osaamistarpeen muutokset huomioidaan koulutustarjonnassa

Arvio: Selvitystä ei ole laadittu. Rakennemuutosseurakuntien piispantarkastuksissa paneuduttiin asiaan myös työyhteisökonsulttien toimesta. Rakennemuutosseurakunnissa oli kolme piispantarkastusta Jyväskylässä, Kauhavalla ja Alajärvellä.

Tavoite 3: Vahvistetaan rekrytointia kirkon tehtäviin valmistaviin oppilaitoksiin niin, että hiippakunnasta lähtee opiskelemaan vähintään tulevaa työvoimatarvetta vastaava määrä opiskelijoita

Arvio: Uusien opiskelijoiden rekrytointia on pidetty esillä monissa eri tilanteissa. Hiippakunta on osallistunut rekrytointimessuille Vaasan seurakuntien ja muutamien kirkon työhön kouluttavien oppilaitosten kanssa Vaasassa. Yhteistyössä Lapuan kristillisen opiston kanssa järjestettiin valmennuskurssi teologisen tiedekunnan pääsykokeisiin. Hiippakunnan rekrytointityöryhmä on käynyt tutustumassa koulutustarjontaan Jyväskylän kristillisellä opistolla ja Humanistisessa ammattikorkeakoulussa Ylivieskassa yhteistyön syventämiseksi. Yhteistyössä Diakonia-ammattikorkeakoulun ja Jyväskylän seurakunnan kanssa on tehty suunnitelma sairaanhoitaja-diakonissa AMK ja sosionomi-diakoni AMK aikuiskoulutuksen aloittamisesta Jyväskylässä syksyllä 2011

Tavoite 4: Edistetään kirkon ja seurakuntien hankkeita, joilla tuetaan taloudellisen taantuman ja kriisien keskellä eläviä ihmisiä.

Arvio: Kauhajoki-hankkeessa uhrien omaisia ja tapahtumakoulun opiskelijoita on kohdattu laajasti vertaistukitapaamisissa, henkilökohtaisissa keskusteluissa, leireillä ja muissa yhteyksissä. Kirkon Kauhajoki-hankkeen suunnitelman mukaan Kirkon henkisen huollon (Hehu) alueellisten valmiusryhmien toiminta käynnistettiin Vaasan lisäksi Seinäjoella ja Jyväskylässä. Seurakuntien työntekijöiden tukemista kriisin jälkihoidossa on jatkettu koulutuksen ja työnohjauksen kautta. Yleisimmät syyt Lapuan hiippakunnan diakoniarahastoon tulleista avustushakemuksista ovat työttömyys ja sairaus. Järvi-Pohjanmaan rovastikunnassa järjestettiin lokakuussa Taloudellisen avustamisen neuvottelupäivä, jossa selkiytettiin diakonisen avustamisen roolia taloudellisissa vaikeuksissa olevien auttamisessa. Lisäksi hiippakunta on ollut mukana yhteistyössä toteutettavassa valtakunnallisessa Paja-hankkeessa ja yhteistyö Etelä-Pohjanmaan yrittäjien kanssa on jatkunut yrittäjien työssä jaksamisen edistämiseksi.

Tavoite 5: Edistetään kirkon painopistehankkeiden toteutumista (pyhä, vapaaehtoistyö, vanhus-työ, seurakuntavaalit 2010 erityisesti nuoren sukupolven kannalta, YV-hanke 2010–2011 Kohutuullinen elämä).

Arvio: Pyhä-painopiste on ollut esillä läpi vuoden monissa eri tilanteissa. Jumalanpalvelus- ja musiikkityöryhmä on työstänyt Pyhä-painopiste teemoja ja valmistellut hiippakunnallista Pyhä-sunnuntaita. Vapaaehtoistyön tori järjestettiin syksyllä Jyväskylässä. Vapaaehtoistoiminnan haasteet ja sen merkitys tulevaisuudessa on ollut esillä eri koulutuksissa, tapahtumissa ja piispantarkastuksissa. Yhteisvastuukeräyksen teemat olivat esillä eri koulutuksissa ja neuvottelupäivillä. Syksyllä järjestettiin neljä Yhteisvastuu-startti -neuvottelupäivää keräyksestä vastaaville.

Toimintaa tai taloutta kuvaavat tunnusluvut

	Toteutuma 2010	Talousarvio 2010	Toteutuma 2009
Toimintatuotot	307.696,27	343.400,00	275.003,57
Toimintakulut	1.670.288,93	1.710.900,00	1.584.164,00
Toimintajäämä(netto)	1.362.592,66	1.367.500,00	1.309.160,43
Poikkeama/talousarvio	4.907,34		18.939,57
Kirkon Kauhajoki-hanke	193.512,89	255.500,00	139.858,17
Synodaalikokous	38.014,19	40.000,00	

8. Helsingin hiippakunta

Toiminta-ajatus

Piispa, tuomiokapituli ja hiippakuntavaltuusto **edistävät** kirkon tehtävän toteutumista hiippakunnassa. Tuomiokapituli **tukee** ja **ohjaa** seurakuntia sekä **hoitaa** hiippakunnallista toimintaa ja hallintoa.

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

Merkittävä tapahtuma hiippakunnassa vuonna 2010 oli piispan vaihtuminen. Jo vaali herätti mediassa suurta kiinnostusta. Tuomiokapituli järjesti vaalien alla kolme vaalipaneelitilaisuutta, yhden Sanomatalon Mediatorilla ja kaksi Agricolan kirkossa.

Yleinen huomio ja kiinnostus pysyivät vireillä, kun piispan virkaan valittiin ensimmäistä kertaa Suomessa nainen. Irja Askola nosti puheissaan esiin seurakuntaelämän perusasioita: kasvatuksen tärkeys, kaikkien huomioiminen, ihmisten huolet, syrjäytymisen ja polarisoitumisen uhka. Myös väistynyt piispa Eero Huovinen noteerattiin näyttävästi vahvana vaikuttajana ja johtajana ja samaan aikaan ihmisten perustuntojen sanoittajana.

Syksyllä kirkko oli viikkokausia julkisen keskustelun kohteena, kun lokakuisen TV-ohjelman jälkeen käynnistyi laaja kirkosta eroamisen aalto. Seksuaalivähemmistöjen lisäksi keskustelussa nousi esiin kirkon asema suomalaisessa yhteiskunnassa. Myös sen julkisoikeudellinen asema kyseenalaistettiin, samoin vanhempien oikeus lastensa uskonnolliseen kasvatukseen. Omalta osaltaan siihen liittyivät keskustelu uskonnonopetuksen asemasta kouluissa sekä koulujen juhlaperinteet. Uusi piispa joutui usein kertomaan julkisuudessa sekä omat näkemyksensä että kirkon yhteiset linjaukset.

Vaaleja riitti myös seurakuntatasolla. Kirkkoherran vaaliprosessi käynnistyi tai oli käynnissä 10 seurakunnassa. Kirkkoherran vaaliprosessi on ollut arvioinnin kohteena kaikissa hiippakunnissa ja piispojen keskinäisissä neuvotteluissa. Tähän keskusteluun Helsingin hiippakunnan osaamisella on ollut merkittävä panos.

Tuomiokapitulin rooli kokoonkutsujana ja yhteistyön rakentajana ilmeni lukuisissa neuvotteluissa, kokoontumisissa ja koulutustilanteissa, joita tuomiokapitulin työntekijät järjestivät eri toimijoiden kanssa.

Yhteisvastuukeräys saavutti ennätystuloksen 6 802 896 €. Keräys käynnistettiin poikkeuksellisesti etuajassa Haitissa 12.1.2010 tapahtuneen tuhoisan maanjäristyksen vuoksi. Helsingin hiippakunta saavutti myös ennätystuloksen 576 728 €, eli 1,07 €/jäsen.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Seurakuntien hengellisen elämän vahvistaminen

Arvio: Piispantarkastukset toimitettiin Sipoo suomenkielisessä ja Tikkurilan seurakunnissa.

Kirkkoherran virkaanasettamiset toimitettiin kolmessa seurakunnassa. Saarnoja ja vastaavia puheita piispa Huovinen ja piispa Askola ovat pitäneet vuonna 2010 yhteensä reilut 40.

Työntekijöille valmistettiin yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa vuoden kestävä koulutus ”Juuret ja siivet”, joka syventää hengellisen ohjauksen antamisen valmiuksia. Hengellisen ohjauksen ohjausryhmä käynnistyi suunnitellen ja toteuttaen koulutusta.

Hengellinen elämä verkossa on kirkon strateginen kärkihanke, jossa ohjataan seurakuntien työntekijöitä toimimaan sosiaalisessa mediassa. Toimintavuonna koulutettiin hiippakuntaan 16 vertaiskouluttajaa, jotka toteuttavat työntekijöiden koulutukset 2011–2013.

Tavoite 2: Diakonisen vastuun vahvistaminen

Arvio: Helsingin seurakuntayhtymässä ja sen seurakunnissa on meneillään kaksivuotinen *Diakonian kehittämishanke 2010–2011*. Vuoden 2010 aikana käsiteltiin teemoja avustuskäytännöt, vastaanottotoiminta ja monikulttuurisuustyö sekä kehitettiin rovastikunnallista yhteistyötä.

Tuomiokapituliin perustettiin *valmiusryhmä*, jonka tehtävänä on etukäteistoimenpitein varmistaa kirkon perustehtävien hoitaminen ja toiminta kaikissa olosuhteissa hiippakunnassa ja alueen seurakunnissa yhteistyössä eri viranomaistahojen ja järjestöjen kanssa.

Kriisiviestintää on kehitetty hiippakunnan, seurakuntayhtymien, Tuomiokirkkoseurakunnan ja Kirkon tiedotuskeskuksen kesken.

Tavoite 3: Seurakuntien yhteisöllisyyden vahvistaminen

Arvio: Seurakuntavaalit olivat näkyvästi esillä piispan ja tuomiokapitulin toiminnassa. Piispa osallistui useisiin tapahtumiin ja oli usein julkisuudessa nostamassa vaalien huomiota. *Seurakuntavaalien ehdokkaille* järjestettiin spontaanisti hiippakunnallinen keskusteluilta.

Kirkkoherra vaihtui 5 seurakunnassa. Jokaiselle aloittavalle kirkkoherralle järjestettiin tuomiokapitulin toimesta henkilökohtainen *mentori*.

Tavoite 4: Seurakuntien toimintaympäristön seuranta ja rakennemuutosten tukeminen

Arvio: *Ruotsinpyhtään* seurakunta siirtyi Mikkelin hiippakunnasta Helsingin hiippakuntaan, kun uusi Loviisan kaupunki syntyi. *Artjärven* seurakunta puolestaan liittyi kappeliseurakuntana Orimattilaan ja sitä myötä Tampereen hiippakuntaan vuoden 2011 alussa.

Helsingin kuuden uuden seurakuntaparin *yhdistymisprosessit* ovat edenneet itsenäisesti järjestelytoimikuntien johdolla. Järjestelytoimikuntien työtä on tukenut kapitulin ja Helsingin seurakuntayhtymän *yhteinen seurantaryhmä*.

Tuomiokapitulin kollegio on tavannut seurakuntayhtymien johtoa Helsingissä ja Vantaalla.

Hiippakuntavaltuusto käsitteli yhden aloitteen apostolisen uskontunnustuksen sanamuodosta. Vuoden aikana ei hiippakuntavaltuustolle tehty yhtään uutta aloitetta.

Tavoite 5: Monikulttuurisuustyön vakiinnuttaminen ja kansainvälistymisen haasteisiin vastaaminen

Arvio: *Monikulttuurisuustyön rakenteesta pääkaupunkiseudulla* ja Espoon ja Helsingin hiippakunnissa käytiin neuvotteluja. Neuvotteluissa kävi ilmi, että pääkaupunkiseudun ja muun hiippakunnan tarpeet ovat erilaisia: Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla tarvitaan näkyvää seurakuntatyötä eri kielillä. Hiippakuntien reuna-alueilla painopiste on seurakuntien työyhteisöjen valmentamisessa monikulttuurisuuden kohtaamiseen. Ei ole tarkoituksenmukaista yrittää yhden viran resurssilla vastata näin laaja-alaiseen haasteeseen. Monipolvinen organisaatio on vaikeasti hallittavissa ja johdettavissa. Osapuolten yhdessä resursoima monikulttuurisuustyön virka pidetään yllä vielä vuoden 2011, mutta sen jälkeen sitä ei jatketa. Osapuolet sitoutuvat kuitenkin osoittamaan määrällisesti samat resurssit monikulttuurisuustyöhön. Vieraskieliset papit jatkavat Helsingissä ja englanninkielistä työtä vahvistetaan. Yhteinen näkemys on myös siitä, että monikulttuurisuus ei ole erillinen työala, vaan se on ilmiö, joka on otettava pääkaupunkiseudulla huomioon kaikessa seurakuntatyössä. Hiippakunnan rooli tällaisen näkemyksen levittämisessä tulee jatkossa olemaan keskeinen.

Kristilliset maahanmuuttajien ryhmät. "Christian Immigrant Group Leaders Forum" on saanut vahvistettua ekumeenisuutta ja omaa rooliaan yhteistyössä kansainvälisten ja helluntai-seurakuntien kanssa. Tavoitteena on ollut myös profiilin nostaminen ja vahvistaminen, jotta se

välittyisi paikallisten seurakuntien tasolle. Forum on myös ensimmäistä kertaa esittänyt lauselman opetushallituksille, joka koskee uskonnonopetusta suomen kouluissa.

9. Espoon hiippakunta

Toiminta-ajatus

Espoon hiippakunnan tuomiokapituli tukee ja ohjaa seurakuntaelämää sekä edistää kirkon tehtävää ja toimintaedellytyksiä hiippakunnan alueella (*Tulevaisuutta tekemässä. Espoon hiippakunnan tuomiokapitulin toimintalinjaus 2008–2011*).

Tärkeimmät tapahtumat yksikön toimintaympäristössä ja toiminnassa kertomusvuoden aikana

- Kirkosta eroaminen lisääntyi merkittävästi
- Läntisen Uudenmaan seurakuntarakenteen kehittämistä koskevan selvitystyön käynnistäminen
- Seurakuntavaalit
- Kirkon koulutusalojen yhteisten palauteseminaarien kehittämisprojekti
- Tuomiokapitulin organisaatiouudistukset ja henkilövaihdokset
- Kirkon henkilöstökoulutuksen siirtyminen sähköiseen ilmoittautumisjärjestelmään
- Hengellinen elämä verkossa -hankkeeseen liittyvät seurakuntien henkilöstön koulutukset

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1 Tulevaisuustyöskentelyn vahvistaminen sekä ympäristödiplomin sisällyttäminen piispantarkastukseen

Arvio: Piispantarkastuksissa on arvioitu seurakunnan skenaariotyöskentelyn laatua. Lähes kaikilla seurakunnilla on skenaario eri tulevaisuusvaihtoehtojen varalle. Myös ympäristödiplomin hakemiseen on rohkaistu. Espoon yhtymällä on ympäristödiplomi. Muun hiippakunnan osalta asiaan on edelleen kiinnitettävä huomiota.

Tavoite 2: Kirkon jäsenyyden vahvistaminen ja osallistuminen kokonaiskirkon jäsenyyshankkeen toteutumiseen seurakunnissa.

Arvio: Jäsenyyden vahvistaminen on ollut vahvasti esillä lukuisissa hiippakunnallisissa yhteyksissä. Kokonaiskirkon jäsenyyshankkeet ovat pääosin pirstoutuneita ja hapuilevia. Jäsenyyden vahvistamisen sijasta reagoidaan tapauskohtaisesti yllättäviin tilanteisiin. Kokonaiskirkon tasolla on selvästi tarvetta jäsentyneeseen ja kokonaisvaltaiseen toimintaan, joka pyrkii ennakoimaan muutoksia.

Tavoite 3: Talouskriisin synnyttämien haasteiden arviointi ja ratkaisujen etsiminen yhdessä seurakuntien kanssa.

Arvio: Skenaariotyöskentelyn aikana on pyritty arvioimaan erilaisia tulevaisuuksia ja niistä nousevia ratkaisuja. On ilmeistä, että kun taloudellinen tilanne vaikeutuu, talouskriisin arviointiin ja ratkaisujen etsimiseen joudutaan panostamaan nykyistä enemmän

Tavoite 4: Monikulttuurisuus- ja uskontokasvatustyön tukeminen seurakunnissa

Arvio: Resurssien puutteessa ei ole pystytty panostamaan tavanomaisesta poikkeavasti. Kertomusvuoden aikana on varauduttu hiippakunnallisen monikulttuurisuustyön rakenteiden muuttamiseen vuodesta 2012 alkaen.

Tavoite 5: Seurakuntien jumalanpalveluselämän kehittämisen tukeminen

Arvio: Tuomiokapitulin henkilöstöresurssia on hiippakuntasihteereiden toimenkuvia tarkentamalla suunnattu aiempaa keskitetympään jumalanpalvelus- ja hengellisen elämän kehittämistarpeisiin vastaamiseen hiippakunnan seurakunnissa.

Toimintaa tai taloutta kuvaavat tunnusluvut

	Toteutuma 2010	Tavoite 2010	Toteutuma 2009	Toteutuma 2008
Toimintatuotot	88.139,83	86.700	87.462,11	95.148,87
Toimintakulut	1.194.971,05	1.254.100	1.171.730,90	1.142.781,08
Toimintajäämä	1.106.831,22	1.167.400	1.084.268,80	1.047.632,21

HIIPPAKUNTIEN LUOTTAMUSHENKILÖT JA HENKILÖKUNTA VUONNA 2010

Turun arkkihiippakunta

Hiippakuntavaltuuston maallikkojäsenet

Heikkilä Pekka, puheenjohtaja
Kujanen Jaana, varapuheenjohtaja
Aaltonen Niko
Hollmén Kimmo
Koivisto Kimmo
Korpela Simo
Lammi Altti
Määttänen Annika
Posio Jussi
Saine Harri
Santala Osmo
Sokura Veli-Matti
Torpo Risto
Vanto Matti

Hiippakuntavaltuuston pappisjäsenet

Hermonen Merja
Koskeniemi Erkki
Mäkitalo Milla
Rantala Tapani
Rissanen Seppo
Seppälä Tapio
Vesti Aino

Tuomiokapitulin jäsenet

Mäkinen Kari, piispa 31.5.2010 saakka,
arkkipiispa 1.6.2010 lukien
Paarma Jukka, arkkipiispa 31.5.2010 saakka
Heikola Rauno, tuomiorovasti 28.2.2010
saakka
Rinne Heimo, tuomiorovasti 1.12.2010 lukien
Kalliala Kaarlo, hiippakuntadekaani
Mäkinen Matti, lakimiesasessori
Ranta Helge, pappisasessori
Ruotsalo Pertti, pappisasessori 1.3.2010
lukien
Uusitalo Reetta, maallikkojäsen
Vahtola Pirjo, pappisasessori 28.2.2010
saakka

Tuomiokapitulin henkilökunta

Mäkinen Kari, piispa 31.5.2010 saakka,
arkkipiispa 1.6.2010 lukien
Paarma Jukka, arkkipiispa 31.5.2010 saakka
Aaltonen Heli, kasvatuksen hiippakuntasih-
teeri
Hellman Nils-Erik, notaari
Hermansson Daily, toimistoapulainen, osa-
aikainen
Kalliala Kaarlo, hiippakuntadekaani
Karjalainen Pia, toimistosihiteeri
Majatie Petri, kuurojenpappi
Maunuksela Tuija, vankiladiakoni 30.6.2010
saakka
Mäkinen Matti, lakimiesasessori
Mäntyranta Mika, jumalanpalveluselämän
hiippakuntasihiteeri
Pihl Arja, piispan sihteeri
Ranta Helge, pappisasessori
Rauma Kaisa, diakonian vs. hiippakunta-
sihteeri 1.1.–31.7.2010, diakonian hiippa-
kuntasihiteeri 1.8.2010 lukien
Ruotsalo Pertti, pappisasessori 1.3.2010
lukien
Sainio Kimmo, vs. vankiladiakoni, osa-
aikainen 20.9.2010 lukien
Salovaara Kirsti, notaari
Siltala Hannele, projektityöntekijä, osa-
aikainen 1.10.–17.12.2010
Strömberg Sinikka, toimistosihiteeri
Vahtola Pirjo, pappisasessori 28.2.2010
saakka
Vaura Tuomas, kesätyöntekijä 1.6.–15.8.2010
Virta Annu, toimistosihiteeri

Yhteistyösopimukseen Suomen
Lähetysseuran kanssa perustuen:
Purho Liisa, hiippakunnan lähetyssihteeri

Tampereen hiippakunta

Hiippakuntavaltuuston maallikkojäsenet

Pieski Osmo, puheenjohtaja 2.10.2010
saakka
Ali-Löytty Heikki, puheenjohtaja 2.10.2010
lukien
Aarnio Antero
Alajoki Asko
Hellsten Eeva-Liisa
Huusari Hannu
Häggroth Liisa
Korpela Marja-Leena
Mäkinen Janne
Pietilä Leena
Rissanen Jari
Salminen Pentti
Tahlo Jarmo
Yrjölä Katariina

Tuomiokapitulin henkilökunta

Repo Matti, piispa
Haavisto Liisi, toimistosihteeri
Hoffrén Pirjo, vastaanottosihteeri
Holopainen Jussi, hiippakuntasihteeri
Hukari Ari, hiippakuntadekaani
Häikiö Leevi, lakimiesasessori
Laukkonen Hannu, notaari
Ora-Tuominen Sanna, hallintosihteeri
Pitkäranta Maria, hiippakuntasihteeri
Ranta Aija-Leena, hiippakuntakanttori
Sulander Mikko, hiippakuntasihteeri

Hiippakuntavaltuuston pappisjäsenet

Antola Markku
Olkinuora Hilkka, varapuheenjohtaja
Paarlahti Teemu
Pelkonen Heikki
Piispanen Matti
Rämä Timo
Tammisalo Minnamaria

Tuomiokapitulin jäsenet

Repo Matti, piispa
Alaja Riitta, maallikkojäsen
Hallikainen Olli, tuomiorovasti
Hukari Ari, hiippakuntadekaani
Häikiö Leevi, lakimiesasessori
Rantavaara Ari, pappisasessori
Toivio Heikki, pappisasessori

Oulun hiippakunta

Hiippakuntavaltuuston maallikkojäsenet

Hautamäki Esko, puheenjohtaja
 Eilittä Pekka
 Haipola Pertti
 Hentilä-Määttä Henna
 Isotalus Alpo
 Jomppanen Jouni Ilmari
 Jouppila Riitta
 Jämsä Mikko
 Järviluoma Sisko
 Koukkari Esa
 Murtoperä Martti
 Myllylä Sirkka-Liisa
 Ollila Marko
 Virta-Kangas Maija-Leena

Hiippakuntavaltuuston pappisjäsenet

Jukkola Tuomo
 Kujala Lauri, varapuheenjohtaja
 Leppälä Anita
 Nissinen Heikki
 Pöyhtäri Vesa
 Salminen Matti
 Soronen Mauno

Tuomiokapitulin jäsenet

Salmi Samuel, piispa, puheenjohtaja
 Niemelä Pauli, pappisasessori
 Nokela Rauni, maallikkojäsen
 Pesonen Niilo, hiippakuntadekaani
 Pikkarainen Matti, tuomiorovasti
 Rahja Osmo, lakimiesasessori
 Rehumäki Pekka, pappisasessori

Tuomiokapitulin henkilökunta

Salmi Samuel, piispa
 Arhippainen Raili, toimistosihteeri
 Asikainen Pekka, hiippakuntasihteeri
 Hyyryläinen Anja, hiippakuntakanttori
 Kronqvist Saija, hiippakuntasihteeri
 Kuikka Mirva, hiippakuntasihteeri
 Luokkala Urpo, kuurojen pappi
 Niittyvuopio Erva, saamelaistyön sihteeri
 Pesonen Niilo, hiippakuntadekaani
 Rahja Osmo, lakimiesasessori
 Salmi Hannele, hiippakunta-assistentti
 Sillanpää Anneli, toimistosihteeri
 Vuorma Anna-Maija, toimistosihteeri
 Äärelä Outi, notaari

Lähetystoimisto (SLS)

Hiltunen Paula, kasvatussihteeri/lapsi- ja nuorisotyö
 Kauppi Eeva, lähetystoimistonhoitaja
 Kopperoinen Marja, lähetyskasvatussihteeri
 Laurila Matti, lähetyssihteeri

Mikkelin hiippakunta

Hiippakuntavaltuuston maallikkojäsenet

Himanen Raimo, puheenjohtaja
 Anttila Maire
 Anttonen Paula
 Eerola Seppo
 Hahtola Eeva-Riitta
 Kirves Lauri
 Liukko Rauni
 Loikkanen Olli
 Mohell Matti
 Mäkelä Jouko
 Rasimus Risto
 Rikala Tuula
 Sahamies Arto
 Tulokas Anna-Stina

Hiippakuntavaltuuston pappisjäsenet

Helén Kari
 Hänninen Pirkko
 Kalliomäki Maija
 Kosonen Erkki
 Marttila Hannu
 Nuto Annukka, varapuheenjohtaja
 Pietiläinen Jaana

Tuomiokapitulin jäsenet

Häkkinen Seppo, piispa
 Karvinen Helli, maallikkojäsen
 Klemola Jyri, lakimiesasessori
 Mattila Ouri, hiippakuntadekaani
 Palm Juha, pappisasessori
 Pylkkänen Sirkka, pappisasessori
 Salo Simo S., tuomiorovasti

Tuomiokapitulin henkilökunta

Häkkinen Seppo, piispa
 Aalto Tiina, vt. toimistosihteeri 31.1.2010
 saakka
 Harju Ulla-Maija, hiippakuntasihteeri
 Klemola Jyri, lakimiesasessori
 Laukkanen Seppo, kuurojenpappi
 Mattila Ouri, hiippakuntadekaani
 Mäkelä Senja, toimistosihteeri, virkavapaa
 31.1.2010 saakka
 Seppänen Liisa, hiippakuntasihteeri
 Silvonen-Jokinen Leena, notaari
 Suomela Eeva, toimistosihteeri
 Teittinen Anne, toimistosihteeri
 Tuovinen Ulla, hiippakuntakanttori, 1.8.2010
 lukien
 Tähtkäpää Ari, hiippakuntasihteeri
 Vuorikari Merja, hiippakuntasihteeri

Borgå stift
Porvoon hiippakunta

Stiftsfullmäktige, lekmän
Hiippakuntavaltuuston maallikkojäsenet

Knuts Lars-Runar, ordförande
 Sveholm Pehr, vice ordförande
 Aaltonen Monica
 Broo Bengt
 Engblom Magnus
 Erickson Gerd
 Lawast Ruth
 Lindbäck Peter
 Monnberg Tove
 Nyberg Stig
 Näse Gun-Maj
 Sjöbacka Kristian
 Snellman Hans
 Åminne Cecilia

Stiftsfullmäktige, präster
Hiippakuntavaltuuston pappisjäsenet

Ekholm Camilla
 Fernström Stig-Olof
 Klingenberg Johan
 Lassila Max-Olav
 Liljeström Helene
 Sandell Torsten
 Westerlund Johan

Domkapitlets medlemmar
Tuomiokapitulin jäsenet

Vikström Björn, biskop
 Ekstrand Sixten, stiftsdekan
 Laxell Anders, prästassessor
 Lemberg Robert, prästassessor
 Lindgård Mats, domprost, vice ordförande
 Saarukka Karin, lekmannamedlem
 Österholm Kasten, lagfaren assessor

Domkapitlets personal
Tuomiokapitulin henkilökunta

Vikström Björn, biskop
 Abrahamsson Clas, notarie
 Andersson Kjell, vaktmästare
 Ekstrand Sixten, stiftsdekan
 Hellberg Jan, stiftssekreterare
 Hietanen Perttu, gårdskarl-eldare (66 %)
 Lönnqvist Susanne, byråsekreterare
 Puiras Margareta, stiftssekreterare
 Rosqvist Kristina, byråsekreterare
 Sandell Tua, stiftssekreterare (50 % till
 31.5.2010, från 1.6.2010 100 %)
 Särs Asta, stiftssekreterare (50 % till
 31.5.2010)
 Tallberg Christine, byråsekreterare
 Österholm Kasten, lagfaren assessor

Kuopion hiippakunta

Hiippakuntavaltuuston maallikkojäsenet

Kemppainen Raili, puheenjohtaja
 Huttunen Markku, varapuheenjohtaja
 Hämäläinen Marja
 Ketonen Matti
 Konttinen Tiia
 Merikoski Yrjö
 Niiranen Pekka
 Pulkkinen Marjatta
 Riikonen Hermann
 Rättyä Maila
 Sirola Elina
 Tervonen Hannu
 Vainio Juhani
 Väistö Eevi

Hiippakuntavaltuuston pappisjäsenet

Leino Reijo
 Niinivaara-Koskell Marja-Leena
 Reinikainen Tiina
 Ritari Teppo
 Salomaa Heikki
 Salomäki Matti
 Törmälä Anssi

Tuomiokapitulin jäsenet

Riekkinen Wille, piispa
 Alatalo Tuija, lakimiesasessori
 Häkkinen Sakari, hiippakuntadekaani, virka-
 vapaa 31.5.2010 saakka
 Kivelä Kimmo, vs. hiippakuntadekaani
 31.5.2010 saakka
 Oikarinen Lauri, pappisasessori
 Rannankari Ilpo, tuomiorovasti
 Remes Toivo, maallikkojäsen
 Riikonen Mika, pappisasessori

Tuomiokapitulin henkilökunta

Riekkinen Wille, piispa
 Aalto Marja-Sisko, notaari 15.11.2010 lukien
 Alatalo Tuija, lakimiesasessori
 Antikainen Juha, hiippakuntasihteeri
 Hartikainen Marjaana, toimistosihteeri
 Helminen Anneli, vankiladiakoni
 Häkkinen Sakari, hiippakuntadekaani, virka-
 vapaa 31.5.2010
 Juola Sirpa, hiippakuntasihteeri
 Karjalainen Tuula, vankiladiakoni
 Karppinen Osmo, vahtimestari
 Kirkinen Seppo, hiippakuntakanttori
 Kivelä Kimmo, vs. hiippakuntadekaani
 31.5.2010 saakka
 Laitanen Seppo, vs. hiippakuntasihteeri
 31.5.2010 saakka
 Manninen Teuvo, notaari 31.10.2010 saakka
 Mäkinen Aulikki, hiippakuntasihteeri, virka-
 vapaa 31.5.2010 saakka
 Niskanen Mika, ma. hiippakuntasihteeri
 Pyykönen Kaija, toimistosihteeri
 Koistinen Jukka, lähetyssihteeri (Suomen
 Lähetysseuran palkkaama)

Lapuan hiippakunta

Hiippakuntavaltuuston maallikkojäsenet

Ylinen Jouko, puheenjohtaja
 Kuvaja Matti, varapuheenjohtaja
 Hynynen Marjatta
 Hänninen Tuomas
 Ilkka Leena
 Kirsilä Vuokko
 Kotilainen Marjaana
 Mäki Eeva
 Renko Anna-Maija
 Riihonen Tuomo
 Sariola Pirjo
 Takala Pauliina
 Tarvainen Simo
 Venäläinen Juha

Hiippakuntavaltuuston pappisjäsenet

Haukkala Hannu
 Heinola Antti
 Hiltunen Antti
 Kallio Esko
 Laine Teija
 Latomäki Ulla
 Lehtineva Arto

Tuomiokapitulin jäsenet

Peura Simo, piispa
 Ala-Prinkkilä Jouko, pappisasessori,
 virkavapaa 1.8.2010 lukien
 Haapakoski Paavo, hiippakuntadekaani
 31.1.2010 saakka
 Ikola Juha, tuomiorovasti
 Kuparinen Jukka, pappisasessori
 Lilja Jussi, lakimiesasessori
 Mieskonen Kaarina, maallikkojäsen
 Muilu Juha, hiippakuntadekaani 1.2.2010
 lukien
 Sariola Heikki, pappisasessori 1.8.2010 lukien

Tuomiokapitulin henkilökunta

Peura Simo, piispa
 Haapakoski Paavo, hiippakuntadekaani
 31.1.2010 saakka
 Harmanen Eija, hiippakuntasihtööri
 30.9.2010 saakka
 Hirvelä Leena, piispan sihtööri
 Jantunen Kai, hiippakuntasihtööri (virka-
 paikka Jyväskylä)
 Jämsén Jukka, hiippakunnan lähetyssihtööri
 (SLS:n virka, virkapaikka Jyväskylä)
 Klemettilä Anna-Maija, toimistosihtööri,
 osa-aikainen
 Lilja Jussi, lakimiesasessori
 Maunumaa Anja, toimistosihtööri
 (osa-aikainen)
 Muilu Juha, hiippakuntadekaani 1.2.2010
 lukien
 Mäkelä Hilka, hiippakuntasihtööri, diakonia-
 ja yhteiskuntatyö
 Nissilä Terhi, vs. hiippakuntasihtööri
 21.7.2010 lukien
 Noponen Pirkko, kuntoutussihtööri (osa-
 aikainen)
 Ojala Johanna, hiippakuntakanttori
 sivutoiminen
 Peräaho Jussi, hiippakuntapastori
 Poskiparta Jorma, vahtimestari
 Rintamäki Keijo, talouspäälikkö
 Saari Margit, toimistosihtööri 1.4.–30.6.2010
 Saukkonen Marja, Lapuan piirin
 kuurojenpappi (virkapaikka Jyväskylä)
 Takamaa Reijo, hiippakuntasihtööri, kasvatus

Kirkon Kauhajoki-hanke

Orsila Markku, hankevastaava
 Korkeaniemi Johanna, hankesihtööri
 HeHu projektisihiteerit (osa-aikaiset):
 Ala-Opas Tuomas
 Hietamäki Kari
 Linko Satu

Helsingin hiippakunta

Hiippakuntavaltuuston maallikkojäsenet

Sahi Timo, puheenjohtaja
 Pitkänen Liisa, varapuheenjohtaja
 Eskola Seikko
 Grönlund Henrietta
 Kantola Tarja
 Koskinen Päivikki
 Laakso Markku
 Mölsä Aulis
 Nurmela Pekka
 Ojala Sami
 Reinikainen Pekka
 Relander Hannele
 Salmela Kaija
 Salomaa Pekka

Hiippakuntavaltuusto pappisjäsenet

Antturi Arto
 Kiilunen Katariina
 Kinnunen Kari Pekka
 Punkka Anni
 Simola Pertti
 Storhammar Riina
 Tuominen Hans

Tuomiokapitulin jäsenet

Huovinen Eero, piispa 31.8.2010 saakka
 Askola Irja, piispa 1.9.2010 lukien
 Poutiainen Matti, tuomiorovasti
 Nyström Sirkku, maallikkojäsen
 Vapaavuori Hannu, pappisasessori
 Liimatainen Reijo, pappisasessori 28.2.2010 saakka
 Numminen Anja, pappisasessori 1.3.2010 lukien
 Saario Ritva, lakimiesasessori
 Ylönen Kaarina, hiippakuntadekaani 28.2.2010 saakka
 Liimatainen Reijo, vt. hiippakuntadekaani 1.3.2010 lukien

Tuomiokapitulin henkilökunta

Huovinen Eero, piispa 31.8.2010 saakka
 Askola Irja, piispa 1.9.2010 lukien
 Aaltio Ulla, toimistosihteeri
 Falenius Birgitta, toimistosihteeri
 Jokipaltio Elina, kuurojenpappi
 Haikarainen Raine, hiippakuntasihteeri
 Hämäläinen Heikki, notaari
 Kaartinen Anniina, toimistosihteeri (50 %)
 Liimatainen Reijo, vt. hiippakuntadekaani 1.3.2010 lukien
 Lähti Hannu, lähetyssihteeri
 Maununen Maritta, piispan sihteeri
 Mustakallio Antti, piispan teologinen sihteeri
 Poutiainen Kirsti, hiippakuntasihteeri
 Remes Hanna, hiippakuntakanttori
 Ruokanen Juho, atk-tukihenkilö 5.9.2010 saakka
 Rantilä Jaana, hiippakuntasihteeri
 Saario Ritva, lakimiesasessori
 Saba Mark. monikulttuurisuustyön sihteeri
 Tapola Päivi, toimistosihteeri (50 %)
 Ylönen Kaarina, hiippakuntadekaani 28.2.2010 saakka

Espoon hiippakunta

Hiippakuntavaltuuston maallikkojäsenet

Yli-Antola Seppo, puheenjohtaja
 Back Jorma
 Elovaara Anne
 Finskas Matti
 Holopainen Markku
 Karhunen Tuula
 Kurki Veikko
 Lehtipuu Eero
 Luuk Pekka
 Rahja Jaakko
 Rajala Inga-Lill
 Salonen Pentti
 Sorvari Heikki
 Toivonen Veikko

Hiippakuntavaltuuston pappisjäsenet

Aarto Juhani
 Hirsto Johanna
 Hulmi Sini
 Kiviranta Pekka
 Latvus Kari 1.4.2010 lukien
 Raunio Sirkka-Liisa
 Salo Kalervo 31.3.2010 saakka
 Tuomi Anna-Kaisa

Tuomiokapitulin jäsenet

Heikka Mikko, piispa
 Halme Ulla-Maija, vs. lakimiesasessori (65 %)
 Kujanpää Antti, tuomiorovasti
 Leino Pekka, lakimiesasessori (35 %)
 Linnoinen Päivi, pappisasessori 31.3.2010 saakka
 Lumijärvi Johanna, maallikkojäsen
 Peltonen Kai, hiippakuntadekaani
 Salo Kalervo, vs. pappisasessori 1.4.2010 lukien
 Ventä Kari, vs. lakimiesasessori (65 %) 5.9.–31.10.2010

Tuomiokapitulin henkilökunta

Heikka Mikko, piispa
 Askola Irja, hiippakuntasihteeri 31.8.2010 saakka
 Jokipaltio Elina, kuurojenpappi, osa-aikainen
 Halme Ulla-Maija, vs. lakimiesasessori (65 %) ja 31.8.2010 saakka vs. notaari (20 %)
 Huttunen Niko, vt. hiippakuntasihteeri 1.9.–31.10.2010, ma. hiippakuntasihteeri 1.11.2010 lukien
 Huttunen Tarja, vs. hiippakuntasihteeri 15.3.–13.6.2010
 Härkönen Mia, projektityöntekijä, osa-aikainen ja vs. notaari 1.11.2010 lukien (20 %)
 Härkönen Päivi, piispan sihteeri ja hallintosihteeri
 Keravuori Pilvi, notaari (80 %)
 Koski Carolina, vs. notaari (20 %) 1.–31.9.2010 ja toimistosihteeri 1.10.2010 lukien
 Latikka Laura Maria, oto uskontokasvatussihteeri
 Leino Pekka, lakimiesasessori (35 %)
 Lätti Hannu, hiippakunnallinen lähetys sihteeri (Suomen lähetysseura), osa-aikainen 31.10.2010 saakka
 Mäkinen Marjatta, hiippakunnallinen lähetys sihteeri (Suomen lähetysseura), osa-aikainen 1.11.2010 lukien
 Nurmi Mika, hiippakuntasihteeri
 Partio Eeva, toimistosihteeri
 Peltonen Kai, hiippakuntadekaani
 Rossi Liisa, toimistosihteeri 26.8.2010 saakka
 Saba Mark, maahanmuuttajatyön sihteeri, osa-aikainen
 Tuominen Helena, hiippakuntasihteeri virkavapaa 15.3.–11.4.2010
 Ventä Kari, lakimiesasessori (65 %) 5.9.–31.10.2010
 Winberg Eliisa, vs. hiippakuntasihteeri 30.8.–31.10.2010
 Zitting Heidi, vs. toimistosihteeri 2.8.–30.9.2010 ja vs. notaari (20 %) 1.–31.10.2010

KIRKON KESKUSRAHASTO
TALOUSARVION TOTEUTUMAVERTAILU 1.1. - 31.12.2010
SITOVUUSTASOITTAIN

	Tot.2010	Budj.2010	Ero 2010	Tot. %
KIRKON ELÄKELAITOS				
00101 Eläketoiminta				
Toimintatuotot	164.308.408	157.600.000	6.708.408	104
Toimintakulut	-144.641.212	-144.099.100	-542.112	100
TOIMINTAJÄÄMÄ	19.667.196	13.500.900	6.166.296	146
00108 Sijoitustoiminta				
Toimintatuotot	61.430.432	11.851.000	49.579.432	518
Toimintakulut	-2.138.765	-1.778.500	-360.265	120
TOIMINTAJÄÄMÄ	59.291.667	10.072.500	49.219.167	589
00190 Eläkelaitos, yhteinen				
Toimintakulut	-115.759	-139.900	24.141	83
Siirto rahastoon	-78.843.104	-23.433.500	-55.409.604	336
TOIMINTAJÄÄMÄ	-78.958.863	-23.573.400	-55.385.463	335
00100 KIRKON ELÄKELAITOS				
Toimintatuotot	225.738.841	169.451.000	56.287.841	133
Toimintakulut	-146.895.737	-146.017.500	-878.237	101
Siirto rahastoon	-78.843.104	-23.433.500	-55.409.604	336
TOIMINTAJÄÄMÄ	0	0	0	
KIRKON YHTEINEN TOIMINTA				
00200 KIRKON YHTEINEN TOIMINTA				
Toimintatuotot	2.128.879	2.208.800	-79.921	96
Toimintakulut	-29.595.771	-30.619.800	1.024.029	97
TOIMINTAJÄÄMÄ	-27.466.893	-28.411.000	944.107	97
HIIPPAKUNNALLINEN TOIMINTA				
00301 Turku				
Toimintatuotot	178.435	177.300	1.135	101
Toimintakulut	-1.737.817	-1.843.100	105.283	94
TOIMINTAJÄÄMÄ	-1.559.381	-1.665.800	106.419	94
00302 Tampere				
Toimintatuotot	146.586	130.000	16.586	113
Toimintakulut	-1.305.564	-1.353.500	47.936	96
TOIMINTAJÄÄMÄ	-1.158.978	-1.223.500	64.522	95
00303 Oulu				
Toimintatuotot	242.930	212.000	30.930	115
Toimintakulut	-1.472.274	-1.489.600	17.326	99
TOIMINTAJÄÄMÄ	-1.229.344	-1.277.600	48.256	96
00304 Mikkeli				
Toimintatuotot	38.476	48.700	-10.224	79
Toimintakulut	-1.191.151	-1.180.600	-10.551	101
TOIMINTAJÄÄMÄ	-1.152.675	-1.131.900	-20.775	102
Säästö			26.083	

	Tot.2010	Budj.2010	Ero 2010	Tot. %
00305 Porvoo				
Toimintatuotot	187.288	184.800	2.488	101
Toimintakulut	-1.649.835	-1.690.300	40.465	98
TOIMINTAJÄÄMÄ	-1.462.546	-1.505.500	42.954	97
00306 Kuopio				
Toimintatuotot	140.623	157.700	-17.077	89
Toimintakulut	-1.374.626	-1.406.100	31.474	98
TOIMINTAJÄÄMÄ	-1.234.003	-1.248.400	14.397	99
00307 Lapua				
Toimintatuotot	307.696	343.400	-35.704	90
Toimintakulut	-1.587.793	-1.631.500	43.707	97
TOIMINTAJÄÄMÄ	-1.280.097	-1.288.100	8.003	99
00308 Helsinki				
Toimintatuotot	270.128	178.200	91.928	152
Toimintakulut	-1.727.811	-1.602.200	-125.611	108
TOIMINTAJÄÄMÄ	-1.457.682	-1.424.000	-33.682	102
Piispan vaihtuminen			35.000	
00312 Espoo				
Toimintatuotot	88.140	86.700	1.440	102
Toimintakulut	-1.192.939	-1.251.100	58.161	95
TOIMINTAJÄÄMÄ	-1.104.799	-1.164.400	59.601	95
00360 Tuomiokapitulien toimitilat				
Toimintatuotot	9.573	11.000	-1.427	87
Toimintakulut	-147.575	-118.500	-29.075	125
TOIMINTAJÄÄMÄ	-138.002	-107.500	-30.502	128
Säästö 2009			26.114	
00390 Yhteiset				
Toimintatuotot	18.862	4.000	14.862	472
Toimintakulut	-791.976	-1.004.000	212.024	79
TOIMINTAJÄÄMÄ	-773.114	-1.000.000	226.886	77
00300 HIIPPAKUNNALLINEN TOIMINTA				
Toimintatuotot	1.628.739	1.533.800	94.939	106
Toimintakulut	-14.179.361	-14.570.500	391.139	97
TOIMINTAJÄÄMÄ	-12.550.623	-13.036.700	486.077	96
AVUSTUKSET				
00401 Avustukset seurakunnille				
Toimintakulut	-8.151.841	-9.230.000	1.078.159	88
TOIMINTAJÄÄMÄ	-8.151.841	-9.230.000	1.078.159	88
00402 Avustukset yhdistyksille ja laitoksille				
Toimintakulut	-2.529.800	-2.529.800		100
TOIMINTAJÄÄMÄ	-2.529.800	-2.529.800		100
00403 Muut avustukset				
Toimintakulut	-1.316.464	-1.316.254	-210	100
TOIMINTAJÄÄMÄ	-1.316.464	-1.316.254	-210	100

	Tot.2010	Budj.2010	Ero 2010	Tot. %
00405 Viralliset kolehdit				
Toimintatuotot	371.741	279.000	92.741	133
Toimintakulut	-371.741	-279.000	-92.741	133
TOIMINTAJÄÄMÄ	0	0	0	
00400 AVUSTUKSET				
Toimintatuotot	371.741	279.000	92.741	133
Toimintakulut	-12.369.845	-13.355.054	985.209	93
TOIMINTAJÄÄMÄ	-11.998.104	-13.076.054	1.077.950	92
OMAKATTEISET RAHASTOT				
00601 Diakoniarahasto				
Toimintatuotot	585.310	507.000	78.310	115
Toimintakulut	-777.370	-800.000	22.630	97
Siirto rahastoon	192.060	293.000	-100.940	66
TOIMINTAJÄÄMÄ	0	0	0	
00602 Kv. ja ekumeeninen rahasto				
Toimintatuotot	264.080	30.000	234.080	880
Toimintakulut	-838.660	-30.000	-808.660	2.796
Siirto rahastoon	574.579		574.579	
TOIMINTAJÄÄMÄ	0	0	0	
00631 Turun arkkihpk:n tklin rahasto				
Toimintatuotot	58.103	51.800	6.303	112
Toimintakulut	-22.977	-17.100	-5.877	134
Siirto rahastoon	-35.126	-34.700	-426	101
TOIMINTAJÄÄMÄ	0	0	0	
00632 Tampereen hpk:n tklin rahasto				
Toimintatuotot	52.527	27.500	25.027	191
Toimintakulut	-658	-800	142	82
Siirto rahastoon	-51.869	-26.700	-25.169	194
TOIMINTAJÄÄMÄ	0	0	0	
00633 Oulun hpk:n tklin rahasto				
Toimintatuotot	10.463	3.000	7.463	349
Toimintakulut	-2.398	-200	-2.198	1.199
Siirto rahastoon	-8.065	-2.800	-5.265	288
TOIMINTAJÄÄMÄ	0	0	0	
00634 Mikkelin hpk:n tklin rahasto				
Toimintatuotot	99.421	62.800	36.621	158
Toimintakulut	-50.365	-105.200	54.835	48
Siirto rahastoon	-49.056	42.400	-91.456	-116
TOIMINTAJÄÄMÄ	0	0	0	
00635 Porvoon hpk:n tklin rahasto				
Toimintatuotot	30.966	7.600	23.366	407
Toimintakulut	-12.957	-7.600	-5.357	170
Siirto rahastoon	-18.009		-18.009	
TOIMINTAJÄÄMÄ	0	0	0	
00636 Kuopion hpk:n tklin rahastot				
Toimintatuotot	111.641	5.100	106.541	2.189
Toimintakulut	-57.931	-9.100	-48.831	637
Siirto rahastoon	-53.710	4.000	-57.710	-1.343
TOIMINTAJÄÄMÄ	0	0	0	

	Tot.2010	Budj.2010	Ero 2010	Tot.%
00637 Lapuan hpk:n tklin rahasto				
Toimintatuotot	128.423	48.000	80.423	268
Toimintakulut	-74.167	-76.000	1.833	98
Siirto rahastoon	-54.256	28.000	-82.256	-194
TOIMINTAJÄÄMÄ	0	0	0	
00638 Helsingin hpk:n tklin rahasto				
Toimintatuotot	38.225	30.100	8.125	127
Toimintakulut	-8.114	-8.900	786	91
Siirto rahastoon	-30.112	-21.200	-8.912	142
TOIMINTAJÄÄMÄ	0	0	0	
00642 Espoon hpk:n tklin rahasto				
Toimintatuotot	36.615	31.500	5.115	116
Toimintakulut	-17.937	-20.300	2.363	88
Siirto rahastoon	-18.678	-11.200	-7.478	167
TOIMINTAJÄÄMÄ	0	0	0	
00600 OMAKATTEISET RAHASTOT				
Toimintatuotot	1.415.775	804.400	611.375	176
Toimintakulut	-1.863.534	-1.075.200	-788.334	173
Siirto rahastoon	447.759	270.800	176.959	165
TOIMINTAJÄÄMÄ	0	0	0	

KIRKON KESKUSRAHASTO
TASEKIRJA 31.12.2010

	sivu
Sisällys	
Toimintakertomus vuodelta 2010	2
Tilinpäätös 31.12.2010	11
Tuloslaskelma 1.1.-31.12.2010	11
Tase 31.12.2010	12
Investointiosa 2010 ja sen toteutumavertailu	14
Rahoituslaskelma 1.1.-31.12.2010 ja sen toteutumavertailu	15
Tuloslaskelman 1.1.-31.12.2010 toteutumavertailu	16
Liitetiedot	
1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	19
2. Tuloslaskelman liitetiedot	19
3. Taseen liitetiedot	24
4. Vastuusitoumukset	31
5. Henkilöstö ja toimielinten jäsenet	32
6. Omistusyhteisytykset	33
Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitus	34
Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista	35

KIRKON KESKUSRAHASTO

TOIMINTAKERTOMUS

1.1. – 31.12.2010

I Yleistä taloudesta

Maailmantalous toipui vuonna 2010 historiallisen syvästä taantumasta jonkin verran oletettua nopeammin. Kasvua kiihdytti erityisesti se, että teollisuusmaat elpyivät. Vahvinta kasvu oli kuitenkin edelleen Aasiassa – Kiinassa jopa 10 prosenttia. Kiinan vireys voimistaa kysyntää muissa Aasian maissa sekä teollistuneissa maissa.

Myös Suomen talous lähti nousuun aikaisemmin kuin oletettiin ja kasvuennusteet paranivat vuoden aikana. Tästä johtuen myös työllisyys kehittyi paremmin kuin osattiin odottaa. Kuluttajahinnat nousivat vuonna 2010 maltillisesti. Julkisen sektorin velkaantuminen ei kuitenkaan huolimatta kohtuullisesta talouskasvusta pysähtynyt eli valtiontalouden rahoitusali jäämä ei kääntynyt ylijäämäksi.

Sijoittajien kannalta vuosi 2010 oli kokonaisuutena parempi kuin osattiin odottaa. Erilaisten valtioiden tukipakettien ja keskuspankkien rahoitusmarkkinoille tarjoaman ylimääräisen likviditeetin turvin globaalit osakemarkkinat yllättivät sijoittajat myönteisesti.

Vuoden suurin yllätys nähtiin euroalueen valtionlainoissa. Harva osasi vuosi sitten ennustaa, että vuonna 2010 tietyt euromaat ajautuisivat vakaviin luottamusongelmiin ja koko euron olemassaolo kyseenalaistettaisiin. Luottamusongelmista kärsiviä maita ovat erityisesti Kreikka, Irlanti ja Portugali. Näiden maiden valtionlainojen korot nousivat nopeasti vuonna 2010 ja lainojen tuotot painuivat miinukselle. Valtioiden velkaongelmat voidaan nähdä finanssikriisin toisena aaltona; alussa ongelmissa olivat pankit, jolloin pelastajiksi tulivat valtiot ja keskuspankit. Jo valmiiksi voimakkaasti velkaantuneet valtiot elvyttivät taloutta velkarahalla ja näin velkataakka on muodostunut ongelmalliseksi. Valtioita ei loppukädessä kukaan tule pelastamaan, vaan ongelmat täytyy ratkaista tasapainottamalla valtioiden budjetteja ja rajoittamalla velanottoa. Tämä sopeutus tulee jatkumaan pitkään ja näkyy normaalia maltillisempaan talouskasvuun.

II Kirkon eläkelaitos

Eläketoiminta

Eläketoiminta talousarvioon verrattuna on seuraava:

milj. euroa	2009 (tot)	2010 (tot)	2010 (arv)	muutos ed. verrattuna
Eläketoiminnan tulot	159,3	164,3	157,6	3,1 %
Eläketoiminnan menot	137,4	144,6	144,1	5,2 %
Siirto rahastoon	21,9	19,7	13,5	-10,0 %

KiEL-palkkasumma oli vuonna 2010 503,8 milj. euroa (v. 2009 493,3 milj. euroa). Nousua edelliseen vuoteen verrattuna oli 2,1 %.

Työnantajien eläkemaksut vaihtelevat välillä 26,37 % - 26,95 % riippuen työntekijöiden lukumäärästä. Työnantajat maksavat tämän maksun lisäksi kirkolliskokouksen vahvistamien perusteiden mukaan määräytyvät työkyvyttömyyseläkkeiden omavastuuosuudet. Kirkolliskokouksen päätöksen mukaan eläkkeen omavastuusta otetaan enintään 25 % omavastuun piiriin. Kirkon eläkejärjestelmässä työntekijöiden eläkemaksut ovat samansuuruiset kuin muissakin järjestelmissä.

Eläkemenot eläkelajeittain vuonna 2010

Eläkelaji	euroa	%
Vanhuuseläke	107.260.098	77,2
Varhennettu vanhuuseläke	7.149.633	5,1
Työkyvyttömyyseläke	11.508.125	8,3
Yksilöllinen varhaiseläke	13.017	0,0
Työttömyyseläke	965.724	0,7
Osa-aikaeläke	1.908.041	1,4
Perhe-eläke	9.853.760	7,1
Ylimääräiset eläkkeet	21.074	0,0
Kuntoutusraha	288.229	0,2
Yhteensä	138.967.701	100,00

Muutos edellisestä vuodesta + 4,9 % (v. 2009: + 9,6 %)

Seurakuntien maksamat työkyvyttömyyseläkkeiden omavastuuosuudet olivat 536.966 euroa (v. 2009 396.906 euroa).

Kirkon eläketoinimiston toiminta on 1.1.2010 lukien siirretty kokonaisuudessaan Kuntien eläkevakuutuksen (Keva) tiloihin. Kirkon keskusrahaston eläketoinimistosta siirtyneitä asiantuntijoita työskentelee Kevan tiloissa edelleen kuusi.

Kirkon eläketoiniminta on onnistuneesti sulautettu osaksi Kevan muuta eläketoinimintaa. Seurakuntien tarkastustoiminta on vakiinnuttanut toimintansa, työkyvyttömyyseläkkeiden käsittelyyn ja asiakaspalveluun on voitu osoittaa runsaasti lisää resursseja, samoin eläkkeiden valvontaan ja valitusten käsittelyyn. Toiminta on kaikilta osin yhtenäistetty Kevan toimintamallien mukaiseksi. Vuoden aikana Kevan verkkosivuja muutettiin niin, että ne palvelevat myös kirkon työntekijöitä ja eläkkeensaajia.

Kirkon eläketoinimiston vanhan eläkejärjestelmän tietojen konversio on sitonut huomattavasti sekä taloudellisia että henkilöresursseja. Samoin runsaasti henkilöitä on tarvittu Kevan 1.1.2012 käyttöön otettavan uuden eläkekäsittelyjärjestelmän suunnitteluun ja testaukseen.

Sijoitustoiminta

Eläkerahaston omaisuuden arvo 31.12.2010 oli 957 milj. euroa arvostettuna markkinahintaan. Vuoden lopussa sijoitukset olivat hajautetut seuraavasti:

Omaisuuslaji	milj. euroa	%-osuus
Osakkeet	433,6	45,3 %
Suomi	117,3	12,3 %
Eurooppa	87,3	9,1 %
Muu maailma	229,0	23,9 %
Korkosijoitukset	400,4	41,8 %
Euroalueen valtiot	104,6	10,9 %
Yrityslainat	176,5	18,4 %
Kehittyvät markkinat	68,4	7,2 %
Rahamarkkinat	50,9	5,3 %
Vaihtoehtoiset	123,0	12,9 %
Yhteensä	957,1	100 %

Eläkerahaston omaisuuden arvo oli vuotta aiemmin 31.12.2009 825 milj. euroa. Eläkerahasto kasvoi vuoden 2010 aikana 132 milj. euroa eli 16 %.

Vuosi 2010 oli tuotoiltaan hyvä. Eläkerahaston sijoitustoiminnan nettotulos käyvin arvoin oli vuonna 2010 13,79 %. Paras kuukausituotto oli 4,75 % ja heikoin – 1,81 %. Eläkerahasto voitti vertailuindeksinsä 1,66 % -yksiköllä. Eläkerahaston pitkän aikavälin (1991–2010) sijoitustoiminnan nettotuotto pysyi edelleen hyvänä ollen vuoden lopussa 8,72 % p.a. (reaalinen vuosituotto 6,89 % p.a.).

Eläkerahaston johtokunta on laatinut vuodesta 2010 toimintakertomuksen, joka on Kirkkohallituksen toimintakertomuksen liitteenä.

Joulukuussa 2010 valmistui uusi kirkon eläkemenoennuste, jonka perusteella KiEL-eläkevastuun arvioidaan olevan 31.12.2010 noin 4.105 milj. euroa.

Seuraavassa taulukossa esitetään eräitä eläkerahastoon liittyviä lukuja vuosilta 2005 – 2010 (rahasto arvostettuna markkinahintaan):

milj. euroa	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Tulos,eläketointa	18,8	15,4	23,1	27,4	21,9	19,7
Tulos,sijoitustoiminta	86,0	76,1	21,9	-144,4	127,8	112,9
Rahasto 31.12.	655,3	746,8	791,8	674,8	824,5	957,1
Eläkemeno	101,1	106,7	113,3	120,9	132,4	138,8
Rahasto/eläkemeno	6,48	7,00	7,00	5,6	6,2	6,9
KiEL-palkkasumma	388,8	399,4	447,4	477,6	493,3	503,9
Rahasto/palkkasumma	1,69	1,87	1,77	1,41	1,67	1,90
Kokonaiseläkevastuu	3030,0	2800,0	3193,0	3325,0	3456,0	4105,0
Rahasto/eläkevastuu (%)	21,63	26,71	24,8	20,3	23,9	23,3

III Kirkon keskusrahaston muu toiminta

Keskusrahaston muun toiminnan toteutuminen

milj. euroa	2009 (tot)	2010 (tot)	2010 (arvio)	muutos 2009-10	ylitys/ alitus
Kirkon yhteinen toiminta	25,9	27,5	28,4	6,2 %	0,9
Hiippakunnallinen toiminta	11,9	12,6	13,0	5,9 %	0,5
Avustukset	17,3	12,0	13,1	- 30,6 %	1,1
Yhteensä	55,1	52,0	54,5	-5,6 %	2,5

Keskusrahaston muun toiminnan ”sästä” budjetoituun verrattuna oli n. 2,5 milj. euroa (4,6 %).

Kirkon yhteiseen toimintaan sisältyvät määrärahat viiden koko kirkon yhteisen strategisen hankkeen rahoittamiseen. Nämä hankkeet toteutuivat kertomusvuonna seuraavasti:

	2010 (tot)	2010 (arvio)	ylitys/alitus
milj. euroa			
Strategian jalkautus	0,3	0,3	
Seurakuntien rakennemuutoksen tukeminen	0,2	0,2	
Hengellinen elämä verkossa	1,3	1,7	0,4
Jäsentietojärjestelmä	1,1	1,1	
HeTa –palvelukeskus	0,5	0,5	
Seurakuntavaalit	0,6	0,7	0,1
Yhteensä	4,0	4,5	0,5

Hiippakunnallisen toiminnan ”säästö” budjetoituun verrattuna oli n. 0,5 milj. euroa (3,8 %). Kehittämisyavustuksiin varattua määrärahaa jäi käyttämättä n. 0,2 milj. euroa.

Avustuksia myönnettiin 1,1 milj. euroa vähemmän kuin mihin talousarviossa oli varauduttu. Vuoden 2010 alussa tapahtui vain yksi sellainen seurakuntamuutos, jonka perusteella voitiin maksaa yhdistymisyavustusta. Niin ikään rakennusyavustuksiin varattua määrärahaa jäi käyttämättä, koska rakennusyavustushakemuksia tuli seurakunnista aiempaa vähemmän.

Toiminnan rahoitus

Keskusrahasto perii seurakuntamaksun ainoastaan perusmaksuna laskennallisen kirkollisveron perusteella. Kirkolliskokous asetti perusmaksun tasoksi vuodelle 2010 8,2 %.

Keskusrahaston tulot määräytyvät kaksi vuotta aikaisempien verotulojen perusteella (vuoden 2010 maksutulot perustuvat vuodelta 2008 toimitettuun verotukseen). Näin ollen seurakuntien verotuloissa tapahtuvat muutokset vaikuttavat automaattisesti keskusrahaston tuloihin kahden vuoden viiveellä.

Varsinaisen toiminnan (toimintajäämä) jälkeiset erät ovat kehittyneet seuraavasti vuosina 2009 – 2010:

milj. euroa	2009 (tot)	2010 (tot)	2010 (arvio)	ylitys/alitus
Perusmaksu	51,4	52,6	53,0	-0,4
Sij.- ja rahoitustoiminta	4,8	2,2	1,8	0,4
Vuosikate	1,1	2,8	0,2	2,6
Poistot	1,4	2,0	2,5	0,5
Tilikauden tulos	12,5	0,8	-2,3	3,1

Seurakuntamaksujen lisäksi keskusrahasto saa tuloja sijoitustoiminnastaan. Keskusrahaston 49,5 milj. euron (markkina-arvo) suuruinen sijoitussalkku tuotti vuonna 2010 6,8 %. Kuten eläkerahastossakin, myös täällä käytetään varainhoitajien palveluja ja noudatetaan vastuullisen sijoittamisen periaatteita. Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja on 773.500 euroa.

Investoinnit

milj. euroa	2009 (tot)	2010 (tot)	2010 (arvio)	ylitys/alitus
Kiinteistöt	2,6	1,8	1,6	-0,2
Tietojärjestelmät	3,1	4,6	3,8	-0,8
Kalustohankinnat	0,1	0,3	0,4	0,1
Yhteensä	5,8	6,7	5,8	-0,9

Kiinteistöinvestointien osalta ylitys johtui arkkipiispan talon peruskorjauksesta. Suunnittelun aikana hanke kasvoi ja korjaus- ja muutostöihin sisällytettiin piharakennuksen käyttötarkoituksen muuttaminen toimistokäyttöön arkkipiispan kansliaksi. Liikuntarajoitteisten pääsyä rakennukseen helpotettiin rakentamalla invaluiska ja hissi, asunto-osan paloturvallisuutta parannettiin sekä talotekniikkaa uusittiin ennakoitua enemmän. Lisäksi vuonna 2009 perustusten vahvistamisen

yhteydessä vaurioituneet sisäseinät korjattiin. Hankkeen kustannukset olivat yli 1,8 milj. euroa, kustannusarvio ylittyi 0,2 milj.euroa.

Koko kirkon ja keskushallinnon tietojärjestelmiin (Kirjuri – järjestelmä ja sen sidoshankkeet) investoitiin kertomusvuonna enemmän kuin mihin talousarviossa oli varauduttu. Vuodelle 2009 budjetoidut investoinnit siirtyivät toteutettaviksi vuonna 2010, vuoden 2009 vastaavien määrärahojen säästö oli lähes 1,7 milj. euroa.

Rahoituslaskelma

milj. euroa	2009 (tot)	2010 (tot)	2010 (arvio)	ylitys/alitus
Rahavarojen muutos	9,5	-3,0	-5,5	2,5

Rahavarat vähenivät vuonna 2010 n. 3,0 milj. euroa. Vuoden lopussa rahavarat vastasivat runsaan vuoden seurakuntamaksuja.

IV Tulevaisuuden näkymät

Kirkon eläkelaitos

Eläkepäätöstuotanto

Kirkon vanhan eläketietojärjestelmän konversio Kevan uuteen järjestelmään sekä Kevan uuden järjestelmän testaus jatkuvat edelleen vuonna 2011.

Toiminnan lopullinen siirto Kevaan 1.1.2012 alkaen vaatii muutoksia kirkon eläkelakiin. Lainvalmistelu on tältä osin käynnissä ja tavoitteena on esitellä asia kirkolliskokoukselle toukokuussa 2011. Muutokset sisältävät kirkon eläketurvan toimeenpanon siirtämisen kunnalliseen eläkelaitokseen.

Eläkelaitoksen eriyttäminen keskusrahaston muusta toiminnasta

Kirkkohallituksen täysistunto päätti tammikuussa 2010 ryhtyä selvittämään kirkon eläkelaitoksen eriyttämistä kirkon keskusrahaston muusta toiminnasta. Kirkon keskusrahastolla on yksi Y-tunnus, jonka alla ovat sekä eläkelaitos että muu toiminta. Näin ollen eläkelaitos ja kirkon keskusrahaston muu toiminta eivät ole ”aidosti” erillisiä. Eläkerahasto on erilliskatteinen rahasto, mutta omaisuus on kirkon keskusrahaston yhteistä omaisuutta. Erillisyyys hoidetaan siten, että eläkerahastolla on muusta keskusrahastosta erillinen pankkitili.

Asian selvittely jatkuu edelleen, tavoitteena on kartoittaa kaikki ratkaisuvaihtoehdot kevään 2011 aikana. Käytännössä muutos tarkoittaa, että eläkelaitokselle yritetään hankkia oma Y-tunnus. Tämän jälkeen talousarvio ja tilinpäätös ovat jatkossa aidosti kaksiosaisia nykyisen keinoitekoisesti tehdyn jaon sijaan. Tässä vaiheessa ei pyritä eläkelaitoksen osalta hallinnolliseen muutokseen, kysymys on lähinnä teknisestä uudistuksesta.

Eläkerahaston sijoitustoiminta

Eläkerahaston johtokunta on joulukuussa 2010 hyväksynyt eläkerahaston sijoitussuunnitelman vuodelle 2011. Eläkerahaston neutraali perusallokaatio on esitetty alla olevassa taulukossa. Johtokunnan tärkeimpiä tehtäviä vuonna 2011 on laatia pidempää ajanjaksoa koskeva

sijoitusstrategia uuden kirkon eläkemenoennusteen ja arvioidun eläkevastuun perusteella. On ratkaistava, minkälainen eläkerahaston sijoitusten allokaatio on siinä vaiheessa, kun osaa sijoitustoiminnan tuotosta käytetään eläkkeiden maksuun. Tällä hetkellä on kuitenkin mahdollista säilyttää nykyinen runsaasti osakkeita sisältävä allokaatio, koska vuosittaiset eläkemaksutulot riittävät eläkemenoihin vielä muutaman vuoden ajan.

Omaisuusluokka	peruspaino	min	max
Korkosijoitukset	42,5 %	30 %	60 %
Osakesijoitukset	42,5 %	30 %	50 %
Muut sijoitukset	15 %	5 %	30 %
Yhteensä	100 %		

Vuodesta 2011 alkaen vastuullisen sijoittamisen suunnitelma on osa eläkerahaston sijoitussuunnitelmaa.

Kirkon eläkerahaston riittävyys

Valtiokonttorin laatima kirkon eläkemenoennuste valmistui joulukuussa 2010. Raporttia varten on laskettu ennuste viidessä eri vaihtoehdossa. Skenaariot poikkeavat toisistaan palveluksessa olevien lukumäärän kehityksessä. Skenaarioiden perusoletukset vaihtelevat nykytilan säilymisestä nopeaan sopeutumiseen. Ennuste ulottuu vuoteen 2080 saakka.

Laskelmien tulokset esitetään eläkemenon suhteena palkkasummaan. Eläkemenon suhde palkkasummaan on eri skenaarioissa korkeimmillaan välillä 35 % - 45 %. Edellinen eläkemenoennuste tehtiin vuonna 2007. Tuolloin arvioitiin, että eläkemenon suhde palkkasummaan eri skenaarioissa on korkeimmillaan välillä 35,3 % - 55,9 %.

Uuden ennusteen mukaan tilanne on jossain määrin parantunut. Kirkon palkkasumma on kasvanut aiemmin ennustettua enemmän. Suomen nykyiseen eläkejärjestelmään sisältyvät muutamat muutokset vaikuttavat tulevien eläkkeiden tasoon oletettua enemmän. Vuonna 2010 käyttöön otettu elinaikakerroin pienentää eläkkeitä melkoisesti. Lisäksi oletetaan, että palkansaajan TyEL-maksu nousee tulevina vuosina, eikä tämä maksuosuus kerrytä eläkettä.

Uuden eläkemenoennusteen perusteella on mahdollista arvioida eläkerahaston riittävyyttä pitkällä aikavälillä eli vuoteen 2080 saakka. Samalla on aiheellista pohtia, onko tarvetta tehostaa eläkerahaston kartuttamista.

Kirkon keskusrahaston muu toiminta

Verotilitykset ovat kehittyneet vuosina 2007 – 2010 seuraavasti:

milj. euroa	muutos 07-08	muutos 08-09	muutos 09-10	kertymä 2010
Kirkollisvero	+ 6,4 %	+ 0,3 %	-2,0 %	855
Yhteisövero	+ 3,7 %	-21,4 %	+18,1 %	113
Yhteensä	+ 6,0 %	-2,4%	0 %	968

Kirkon keskusrahaston vuoden 2011 talousarviossa arvioitiin seurakuntien maksaman perusmaksutulon olevan samansuuruinen kuin vuonna 2010. Laskennallinen kirkollisvero verovuodelta 2009 laski kuitenkin 1,8 % edelliseen vuoteen verrattuna. Näin ollen perusmaksutulo vuonna 2011 on n. 1 milj. euroa arvioitua pienempi. Kirkolliskokoukselle esitetään toukokuussa 2011 talousarvion muutos, jossa sekä tuloja että menoja alennetaan 1 milj. euroa.

Keskusrahaston voimassa oleva toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2012 – 2013 on laadittu seuraavien muutosten mukaisesti. Kehykset koskevat ns. perustoimintaa.

2012	- 2 %
2013	+ 2%

Tämän hetkisen tietämyksen perusteella aiemmin esitetyt näkemykset kirkon talouden kehityksestä ovat liian positiiviset. Kirkkohallitus hyväksyy huhtikuussa 2011 TTS 12-14 kehykset. Todennäköistä on, että esitettävät muutokset perustoiminnan osalta vuosina 2012 – 2014 ovat seuraavat:

2012	- 3% ... -4%
2013	0 %
2014	+ 2%

Kirkon henkilöstö- ja taloushallinnon palvelukeskus

Kirkon henkilöstö- ja taloushallinnon palvelukeskuksen valmistelu jatkuu edelleen. Tavoitteena on, että palvelukeskus aloittaisi toimintansa vuoden 2012 alussa.

V Tilikauden tulos

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Keskusrahaston tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja on 0,8 M€. Tilikauden toteutunut tulos (muu kuin eläkelaitos) talousarvioon verrattuna on seuraava:

milj. euroa	2009(tot)	2010(tot)	2010(arv)	2009-10 muutos	tot-arvio erotus
Kirkon yhteinen toiminta					
Toimintatuotot	2,1	2,1	2,2	0,0 %	-0,1
Toimintakulut	-28,0	-29,6	-30,6	5,7 %	1,0
Toimintajäämä	-25,9	-27,5	-28,4	6,2 %	0,9
Hiippakunnallinen toiminta					
Toimintatuotot	1,6	1,6	1,5	0,0 %	0,1
Toimintakulut	-13,5	-14,2	-14,6	5,2 %	0,4
Toimintajäämä	-11,9	-12,6	-13,0	5,9 %	0,5

milj. euroa	2009(tot)	2010(tot)	2010(arv)	2009-10 muutos	tot-arvio erotus
Avustukset					
Toimintatuotot	0,3	0,4	0,3	33,3 %	0,1
Toimintakulut	-17,6	-12,4	-13,4	-30,0 %	1,0
Toimintajäämä	-17,3	-12,0	-13,1	-30,6 %	1,1
Toimintakate	-55,1	-52,0	-54,5	-5,6 %	2,5
Seurakuntamaksut	51,4	52,6	53,0	2,3 %	-0,4
Sij.- ja rahoitustoiminta	4,8	2,2	1,8	-54,2 %	0,4
Vuosikate	1,1	2,8	0,2		2,6
Poistot	-1,4	-2,0	-2,5	42,8 %	0,5
Satunnaiset erät	12,9	0,0	0,0		0,0
Tilikauden tulos	12,5	0,8	-2,3		3,1
Tilinpäätössiirrot	0,5	0,2	0,1		0,0
Tilikauden yli/alijäämä	13,1	0,9	-2,2		3,1

Kirkon keskusrahaston talous on vuonna 2010 ylijäämäinen.

VI Kirkkohallituksen esitys tuloksen käsittelystä

Kirkkohallitus esittää, että keskusrahaston tilikauden tulos käsitellään seuraavasti:

Tilikauden tulos	773.499,85
Rahastosiirrot	
Tekijänoikeusrahasto	142.236,23
Muut rahastot	<u>35.269,73</u>
	177.505,96
Tilikauden ylijäämä	951.005,81

Tilikauden ylijäämä kirjataan oman pääoman lisäykseksi edellisten tilikausien ylijäämään.

KIRKON KESKUSRAHASTO
TULOSLASKELMA 1.1. - 31.12.2010

VARSINAINEN TOIMINTA	2010	2009
KIRKON ELÄKELAITOS		
Toimintatuotot	225 738 840,64	243 472 612,73
Toimintakulut	-146 895 736,83	-139 160 500,10
Siirto omakatteiseen eläkerahastoon	-78 843 103,81	-104 312 112,63
Toimintajäämä	0,00	0,00
KIRKON YHTEINEN TOIMINTA		
Toimintatuotot	2 128 878,70	2 131 691,11
Toimintakulut	-29 595 771,27	-28 041 100,90
Toimintajäämä	-27 466 892,57	-25 909 409,79
HIIPPAKUNNALLINEN TOIMINTA		
Toimintatuotot	1 628 738,56	1 580 848,75
Toimintakulut	-14 179 361,36	-13 454 439,33
Toimintajäämä	-12 550 622,80	-11 873 590,58
AVUSTUKSET		
Toimintatuotot	371 740,96	279 492,30
Toimintakulut	-12 369 845,19	-17 620 019,61
Toimintajäämä	-11 998 104,23	-17 340 527,31
MUUT OMAKATTEISET RAHASTOT		
Toimintatuotot	1 415 775,22	2 440 824,39
Toimintakulut	-1 863 534,02	-1 993 509,19
Siirto omakatteiseen rahastoon	447 758,80	-447 315,20
Toimintajäämä	0,00	0,00
TOIMINTAKATE	-52 015 619,60	-55 123 527,68
SEURAKUNTAMAKSUT	52 593 249,42	51 425 952,42
SJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA		
Toimintatuotot	2 659 756,35	5 131 600,45
Toimintakulut	-442 055,60	-371 933,53
Toimintajäämä	2 217 700,75	4 759 666,92
VUOSIKATE	2 795 330,57	1 062 091,66
POISTOT		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 021 830,72	-1 397 343,89
	-2 021 830,72	-1 397 343,89
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT		
Satunnaiset tuotot	0,00	13 032 158,36
Satunnaiset kulut	0,00	-161 580,59
	0,00	12 870 577,77
TILIKAUDEN TULOS	773 499,85	12 535 325,54
TILINPÄÄTÖSSIIRROT		
Rahastojen muutos	177 505,96	535 602,90
	177 505,96	535 602,90
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	951 005,81	13 070 928,44

KIRKON KESKUSRAHASTO
TASE 31.12.2010

	31.12.2010	31.12.2009
VASTAAVA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	<u>2 732 528,69</u>	<u>869 616,26</u>
Aineettomat hyödykkeet	2 732 528,69	869 616,26
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 958 173,13	1 958 173,13
Rakennukset ja rakennelmat	12 650 196,84	11 425 664,70
Koneet ja kalusto	425 468,65	326 950,18
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>5 420 840,48</u>	<u>3 909 112,63</u>
Aineelliset hyödykkeet	20 454 679,10	17 619 900,64
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	<u>16 006 963,27</u>	<u>17 068 969,30</u>
Sijoitukset	16 006 963,27	17 068 969,30
	39 194 171,06	35 558 486,20
OMAKATTEINEN ELÄKERAHASTO		
Sijoitukset	109 453 957,28	85 836 770,51
Saamiset	13 340 501,03	12 330 493,97
Rahoitusarvopaperit	728 709 581,10	674 117 589,44
Rahat ja pankkisaamiset	<u>2 645 680,71</u>	<u>3 584 850,97</u>
	854 149 720,12	775 869 704,89
MUUT OMAKATTEISET RAHASTOT		
Sijoitukset	1 325 193,69	1 325 193,69
Saamiset	118 699,85	69 908,42
Rahoitusarvopaperit	9 725 996,30	10 372 046,28
Rahat ja pankkisaamiset	<u>912 594,08</u>	<u>598 689,01</u>
	12 082 483,92	12 365 837,40
TUOMIOKAPITULIT	1 519 735,35	1 478 149,21
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Pitkäaikaiset	258 533,00	351 796,46
Lyhytaikaiset	<u>12 948 135,21</u>	<u>12 690 724,64</u>
Saamiset	13 206 668,21	13 042 521,10
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	<u>44 797 770,80</u>	<u>47 288 032,98</u>
Rahoitusarvopaperit	44 797 770,80	47 288 032,98
Rahat ja pankkisaamiset	9 579 219,69	10 105 386,09
	67 583 658,70	70 435 940,17
	974 529 769,15	895 708 117,87

KIRKON KESKUSRAHASTO
TASE 31.12.2010

	31.12.2010	31.12.2009
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	7 051 529,26	7 051 529,26
Sidotut rahastot	659 318,21	836 824,17
Muut rahastot	37 004 550,29	37 004 550,29
Edellisten tilikausien ylijäämä	42 993 447,34	29 922 518,90
Tilikauden yli/alijäämä	<u>951 005,81</u>	<u>13 070 928,44</u>
	88 659 850,91	87 886 351,06
OMAKATTEINEN ELÄKERAHASTO		
Oma pääoma	852 796 933,48	773 953 829,67
Vieras pääoma	<u>1 352 786,64</u>	<u>1 915 875,22</u>
Lyhytaikainen	854 149 720,12	775 869 704,89
MUUT OMAKATTEISET RAHASTOT		
Oma pääoma	11 728 488,97	12 217 833,91
Vieras pääoma	<u>353 994,95</u>	<u>148 003,49</u>
Lyhytaikainen	12 082 483,92	12 365 837,40
TUOMIOKAPITULIT	1 519 735,35	1 478 149,21
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot	5 789,07	28 538,28
Ostovelat	2 033 629,30	1 598 307,65
Muut velat	3 678 429,70	3 508 907,09
Siirtovelat	<u>12 400 130,78</u>	<u>12 972 322,29</u>
	18 117 978,85	18 108 075,31
	18 117 978,85	18 108 075,31
	974 529 769,15	895 708 117,87

KIRKON KESKUSRAHASTO
INVESTOINTIOSA 2010 JA SEN TOTEUMAVERTAILU

	Toteuma 2009	Toteuma 2010	Talousarvio 2010	Ero
Kiinteistöinvestoinnit				
Kirkon toimitalo	54 055,89	0,00	0,00	0,00
Järvenpään kurssikeskus	407 133,36	48 831,16	255 000,00	206 168,84
Hiippakuntien kiinteistöt	2 154 030,67	1 833 410,02	1 385 000,00	-448 410,02
Sipoon kiinteistö	10 309,92	0,00	0,00	0,00
Kiinteistöinvestoinnit	2 625 529,84	1 882 241,18	1 640 000,00	-242 241,18
Tietojärjestelmäinvestoinnit				
Keskushallinnon ja kirkon yht.	2 771 101,20	4 243 035,53	3 350 000,00	-893 035,53
Verkkoviestintäinvestoinnit	341 923,36	333 424,07	395 000,00	61 575,93
Hengellinen elämä verkossa	0,00	0,00	80 000,00	80 000,00
Tietojärjestelmäinvestoinnit	3 113 024,56	4 576 459,60	3 825 000,00	-751 459,60
Laite- ja kalustohankinnat				
Kirkkohallitus	98 844,12	225 979,49	340 000,00	114 020,51
Tuomiokapitulit	13 679,85	34 841,34	20 000,00	-14 841,34
Laite- ja kalustohankinnat	112 523,97	260 820,83	360 000,00	99 179,17
Investointimenot yhteensä	5 851 078,37	6 719 521,61	5 825 000,00	-894 521,61

KIRKON KESKUSRAHASTO
RAHOITUSLASKELMA 1.1. - 31.12.2010 JA SEN TOTEUTUMAVERTAILU

	Toteutuma 2009	Toteutuma 2010	Talousarvio 2010
Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta			
Tulorahoitus			
Vuosikate	1 062 091,66	2 795 330,57	205 000,00
Satunnaiset erät	12 870 577,77	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-13 632,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Yhteensä	13 919 037,43	2 795 330,57	205 000,00
Investoinnit			
Investointimenot	-5 851 078,37	-6 719 521,61	-5 825 000,00
Pysyvien vastaavien myyntitulot	16 000,00	0,00	0,00
Sijoitukset	<u>2 167 455,81</u>	<u>1 062 006,03</u>	<u>0,00</u>
Yhteensä	-3 667 622,56	-5 657 515,58	-5 825 000,00
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	10 251 414,87	-2 862 185,01	-5 620 000,00
Rahoitustoiminnan rahavirta			
Lainakannan muutokset			
Lyhytaikaisten lainojen muutos	210 302,45	9 903,54	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Pitkäaikaisten saamisten muutos	-68 999,77	93 263,46	100 000,00
Lyhytaikaisten saamisten muutos	<u>-945 919,11</u>	<u>-257 410,57</u>	<u>0,00</u>
	-1 014 918,88	-164 147,11	100 000,00
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	-804 616,43	-154 243,57	100 000,00
Rahavarojen muutos	9 446 798,44	-3 016 428,58	-5 520 000,00
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.			
Rahat ja pankkisaamiset	10 105 386,09	9 579 219,69	
Rahoitusarvopaperit	<u>47 288 032,98</u>	<u>44 797 770,80</u>	
	57 393 419,07	54 376 990,49	31 252 000,00
Rahavarat 1.1.			
Rahat ja pankkisaamiset	10 945 855,77	10 105 386,09	
Rahoitusarvopaperit	<u>37 000 764,86</u>	<u>47 288 032,98</u>	
	47 946 620,63	57 393 419,07	36 772 000,00
Rahavarojen muutos	9 446 798,44	-3 016 428,58	-5 520 000,00

KIRKON KESKUSRAHASTO
TULOSLASKELMAN 1.1. - 31.12.2010 TOTEUTUMAVERTAILU

VARSINAINEN TOIMINTA	Toteutuma 2010	Talousarvio 2010	Ero 2010	Tot %
KIRKON ELÄKELAITOS				
Toimintatuotot				
Korvaukset	16 698,50	0,00	16 698,50	
Maksutuotot	164 247 573,82	157 600 000,00	6 647 573,82	104,2
Vuokratuotot	4 116 647,24	4 071 000,00	45 647,24	101,1
Sijoitustuotot	57 347 319,79	7 780 000,00	49 567 319,79	737,1
Muut tuotot	<u>10 601,29</u>	<u>0,00</u>	<u>10 601,29</u>	
Toimintatuotot	225 738 840,64	169 451 000,00	56 287 840,64	133,2
Toimintakulut				
Eläkekulut	-138 793 822,96	-139 800 000,00	1 006 177,04	99,3
Henkilöstökulut	-777 371,49	-834 800,00	57 428,51	93,1
Palvelujen ostot	-6 610 604,62	-4 375 400,00	-2 235 204,62	151,1
Vuokrat ja vastikkeet	-631 023,97	-772 300,00	141 276,03	81,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-60,86	-5 000,00	4 939,14	1,2
Muut kulut	<u>-82 852,93</u>	<u>-230 000,00</u>	<u>147 147,07</u>	36,0
Toimintakulut	-146 895 736,83	-146 017 500,00	-878 236,83	100,6
Siirto omakatteiseen eläkerahastoon	-78 843 103,81	-23 433 500,00	-55 409 603,81	336,5
Toimintajäämä	0,00	0,00	0,00	
KIRKON YHTEINEN TOIMINTA				
Toimintatuotot				
Korvaukset	239 758,60	410 400,00	-170 641,40	58,4
Maksutuotot	1 376 458,52	1 295 900,00	80 558,52	106,2
Vuokratuotot	199 670,12	262 700,00	-63 029,88	76,0
Kolehdit ja lahjoitustuotot	111 892,74	102 000,00	9 892,74	109,7
Tuet ja avustukset	190 018,25	132 300,00	57 718,25	143,6
Muut tuotot	<u>11 080,47</u>	<u>5 500,00</u>	<u>5 580,47</u>	201,5
Toimintatuotot	2 128 878,70	2 208 800,00	-79 921,30	96,4
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-15 547 746,31	-15 943 400,00	395 653,69	97,5
Palvelujen ostot	-10 278 433,08	-10 185 200,00	-93 233,08	100,9
Vuokrat ja vastikkeet	-249 518,95	-390 000,00	140 481,05	64,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-878 527,16	-853 200,00	-25 327,16	103,0
Avustukset ja toimintarahat	-1 549 669,26	-1 802 100,00	252 430,74	86,0
Muut kulut	<u>-1 091 876,51</u>	<u>-1 445 900,00</u>	<u>354 023,49</u>	75,5
Toimintakulut	-29 595 771,27	-30 619 800,00	1 024 028,73	96,7
Toimintajäämä	-27 466 892,57	-28 411 000,00	944 107,43	96,7
HIIPPAKUNNALLINEN TOIMINTA				
Toimintatuotot				
Korvaukset	334,61	0,00	334,61	
Maksutuotot	655 314,34	637 600,00	17 714,34	102,8
Vuokratuotot	25 153,45	24 300,00	853,45	103,5
Kolehdit ja lahjoitustuotot	505 539,02	458 900,00	46 639,02	110,2
Tuet ja avustukset	355 618,31	325 800,00	29 818,31	109,2
Muut tuotot	<u>86 778,83</u>	<u>87 200,00</u>	<u>-421,17</u>	99,5
Toimintatuotot	1 628 738,56	1 533 800,00	94 938,56	106,2
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-8 449 126,61	-8 556 400,00	107 273,39	98,7
Palvelujen ostot	-3 211 428,22	-3 714 300,00	502 871,78	86,5
Vuokrat ja vastikkeet	-1 103 707,92	-1 098 200,00	-5 507,92	100,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-595 582,24	-573 000,00	-22 582,24	103,9
Avustukset ja toimintarahat	-799 919,24	-489 300,00	-310 619,24	163,5
Muut kulut	<u>-19 597,13</u>	<u>-139 300,00</u>	<u>119 702,87</u>	14,1
Toimintakulut	-14 179 361,36	-14 570 500,00	391 138,64	97,3
Toimintajäämä	-12 550 622,80	-13 036 700,00	486 077,20	96,3

AVUSTUKSET

Toimintatuotot	371 740,96	279 000,00	92 740,96	133,2
Toimintakulut	-12 369 845,19	-13 355 054,00	985 208,81	92,6
Toimintajäämä	-11 998 104,23	-13 076 054,00	1 077 949,77	91,8

MUUT OMAKATTEISET RAHASTOT

Toimintatuotot				
Maksutuotot	53 569,92	11 200,00	42 369,92	478,3
Vuokratuotot	112 532,06	108 200,00	4 332,06	104,0
Kolehdit ja lahjoitustuotot	583 254,08	446 000,00	137 254,08	130,8
Tuet ja avustukset	13 252,49	8 000,00	5 252,49	165,7
Sijoitustuotot	<u>653 166,67</u>	<u>231 000,00</u>	<u>422 166,67</u>	282,8
Toimintatuotot	1 415 775,22	804 400,00	611 375,22	176,0
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-71,77	0,00	-71,77	
Palvelujen ostot	-20 792,12	-23 500,00	2 707,88	88,5
Vuokrat ja vastikkeet	-46 472,71	-42 300,00	-4 172,71	109,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 691,31	-4 700,00	3 008,69	36,0
Avustukset ja toimintarahat	<u>-1 794 506,11</u>	<u>-1 004 700,00</u>	<u>-789 806,11</u>	178,6
Toimintakulut	-1 863 534,02	-1 075 200,00	-788 334,02	173,3
Siirto omakatteiseen rahastoon	447 758,80	270 800,00	176 958,80	165,3
Toimintajäämä	0,00	0,00	0,00	

TOIMINTAKATE	-52 015 619,60	-54 523 754,00	2 508 134,40	95,4
---------------------	-----------------------	-----------------------	---------------------	-------------

SEURAKUNTAMAKSUT	52 593 249,42	52 960 000,00	-366 750,58	99,3
-------------------------	---------------	---------------	-------------	------

SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA

Toimintatuotot				
Korkotuotot	442 361,74	1 146 500,00	-704 138,26	38,6
Vuokratuotot	668 711,59	675 500,00	-6 788,41	99,0
Muut rahoitustuotot	1 071 703,69	420 000,00	651 703,69	255,2
Rahoitusarvopap. arvomuutokset	<u>476 979,33</u>	<u>0,00</u>	<u>476 979,33</u>	
Toimintatuotot	2 659 756,35	2 242 000,00	417 756,35	118,6
Toimintakulut				
Korkokulut	-22,02	0,00	-22,02	
Vastikkeet	-279 760,76	-292 100,00	12 339,24	95,8
Muut rahoituskulut	<u>-162 272,82</u>	<u>-170 000,00</u>	<u>7 727,18</u>	95,5
Toimintakulut	-442 055,60	-462 100,00	20 044,40	95,7
Toimintajäämä	2 217 700,75	1 779 900,00	437 800,75	124,6

VUOSIKATE	2 795 330,57	216 146,00	2 579 184,57	
------------------	---------------------	-------------------	---------------------	--

POISTOT	-2 021 830,72	-2 540 000,00	518 169,28	79,6
----------------	---------------	---------------	------------	------

TILIKAUDEN TULOS	773 499,85	-2 323 854,00	3 097 353,85	
-------------------------	-------------------	----------------------	---------------------	--

TILINPÄÄTÖSSIIRROT	177 505,96	140 600,00	36 905,96	126,2
---------------------------	------------	------------	-----------	-------

TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	951 005,81	-2 183 254,00	3 134 259,81	
--------------------------------	-------------------	----------------------	---------------------	--

KIRKON KESKUSRAHASTO
TULOSLASKELMAN 1.1. - 31.12.2010 TOTEUTUMAVERTAILU
TUOTTO- JA KULULAJEITTAIN

	Toteutuma 2010	Talousarvio 2010	Ero 2010	Tot %
VARSINAINEN TOIMINTA				
Toimintatuotot				
Korvaukset	256 791,71	410 400,00	-153 608,29	62,6
Maksutuotot	166 332 916,60	159 544 700,00	6 788 216,60	104,3
Vuokratuotot	4 454 002,87	4 466 200,00	-12 197,13	99,7
Kolehdit ja lahjoitustuotot	1 572 426,80	1 285 900,00	286 526,80	122,3
Tuet ja avustukset	558 889,05	466 100,00	92 789,05	119,9
Sijoitustuotot	58 000 486,46	8 011 000,00	49 989 486,46	724,0
Muut tuotot	<u>108 460,59</u>	<u>92 700,00</u>	<u>15 760,59</u>	117,0
Toimintatuotot	231 283 974,08	174 277 000,00	57 006 974,08	132,7
Toimintakulut				
Eläkekulut	-138 793 822,96	-139 800 000,00	1 006 177,04	99,3
Henkilöstökulut	-24 774 316,18	-25 334 600,00	560 283,82	97,8
Palvelujen ostot	-20 122 158,04	-18 298 400,00	-1 823 758,04	110,0
Vuokrat ja vastikkeet	-2 030 723,55	-2 302 800,00	272 076,45	88,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 475 861,57	-1 435 900,00	-39 961,57	102,8
Avustukset ja toimintarahat	-16 513 039,81	-16 651 154,00	138 114,19	99,2
Muut kulut	<u>-1 194 326,56</u>	<u>-1 815 200,00</u>	<u>620 873,44</u>	65,8
Toimintakulut	-204 904 248,67	-205 638 054,00	733 805,33	99,6
Siirto rahastoon	-78 395 345,01	-23 162 700,00	-55 232 645,01	338,5
VARSINAINEN TOIMINTA TOIMINTAKATE	-52 015 619,60	-54 523 754,00	2 508 134,40	95,4

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Kirkon keskusrahasto on erityisellä lailla perustettu julkisoikeudellinen yhteisö. Kirkon keskusrahaston kirjanpidossa ja tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan hyvää kirjanpitolakia ja soveltuvien osin kirjanpitolakia.

Pysyvät vastaavat ja poistot

Vuoden 1998 jälkeen hankitut aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Poikkeuksen muodostaa eläketoiminta, jossa aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenot kirjataan suoraan kuluksi. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina kohteen taloudellisen vaikutusajan perusteella.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Rahoitusomaisuusarvopaperit sekä pitkäaikaiset sijoitukset on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan tilinpäätöspäivän markkina-arvoon. Tilinpäätöksessä sijoitustuottoihin on kirjattu arvonalennusten palautuksia eläkerahastolle 24.666.368,31 euroa (v. 2009 78.778.723,08) ja keskusrahastolle 476.979,33 euroa (v. 2009 4.399.212,09). Muiden omakatteisten rahastojen sijoitustuottoihin kirjattiin arvonalennusten palautuksia yhteensä 241.178,03 euroa (v. 2009 1.281.571,86).

Myyntivoittojen ja myyntitappioiden määrittelyssä on käytetty hankintahinta-arvona keskihintaa. Poikkeuksena edelliseen Evlin, Icecapitalin ja Tapiolan rahastot on kirjattu käyttäen fifo – periaatetta.

Kiinteistöomaisuuden arvostus

Kiinteistöomaisuus on arvostettu hankintamenoon tai tätä alempaan käypään arvoon. Tilinpäätökseen 2004 tehtiin ensimmäisen kerran kiinteistöihin kohdistuvia arvonalennuksia; arvonalennukset olivat yhteensä 2.928.849 eur. Sen jälkeen ei ole ollut tarvetta tehdä kiinteistöihin kohdistuvia arvonalennuksia.

Valuuttamääräiset erät

Valuuttamääräiset sijoitukset on arvostettu Suomen Pankin julkaisemiin tilinpäätöspäivän keskikursseihin.

2. Tuloslaskelman liitetiedot

Seuraavalla aukeamalla on Kirkon keskusrahaston tuloslaskelma, jossa tuotot ja kulut on eritelty tuotto- ja kululajeittain. Sitä seuraavalla sivulla on Kirkon eläkelaitoksen eläketoiminnan ja sijoitustoiminnan tuloslaskelmat ja toteutumavertailut.

KIRKON KESKUSRAHASTO
TULOSLASKELMA 1.1. - 31.12.2010

VARSINAINEN TOIMINTA

2010

2009

KIRKON ELÄKELAITOS

Toimintatuotot

Korvaukset	16 698,50	16 038,75
Maksutuotot	164 247 573,82	159 318 514,04
Vuokratuotot	4 116 647,24	3 961 800,82
Sijoitustuotot	57 347 319,79	80 176 259,12
Muut tuotot	<u>10 601,29</u>	<u>0,00</u>
Toimintatuotot	225 738 840,64	243 472 612,73

Toimintakulut

Eläkekulut	-138 793 822,96	-132 418 245,12
Henkilöstökulut	-777 371,49	-1 221 839,72
Palvelujen ostot	-6 610 604,62	-4 664 442,76
Vuokrat ja vastikkeet	-631 023,97	-710 548,46
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-60,86	-4 182,21
Muut kulut	<u>-82 852,93</u>	<u>-141 241,83</u>
Toimintakulut	-146 895 736,83	-139 160 500,10

Siirto omakatteeseen eläkerahastoon

-78 843 103,81 -104 312 112,63

Toimintajäämä

0,00 0,00

KIRKON YHTEINEN TOIMINTA

Toimintatuotot

Korvaukset	239 758,60	423 350,67
Maksutuotot	1 376 458,52	1 202 945,38
Vuokratuotot	199 670,12	256 985,31
Kolehdit ja lahjoitustuotot	111 892,74	93 228,40
Tuet ja avustukset	190 018,25	133 458,63
Muut tuotot	<u>11 080,47</u>	<u>21 722,72</u>
Toimintatuotot	2 128 878,70	2 131 691,11

Toimintakulut

Henkilöstökulut	-15 547 746,31	-14 920 216,00
Palvelujen ostot	-10 278 433,08	-9 304 705,62
Vuokrat ja vastikkeet	-249 518,95	-308 956,62
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-878 527,16	-1 009 489,93
Avustukset ja toimintarahat	-1 549 669,26	-1 412 525,98
Muut kulut	<u>-1 091 876,51</u>	<u>-1 085 206,75</u>
Toimintakulut	-29 595 771,27	-28 041 100,90

Toimintajäämä

-27 466 892,57 -25 909 409,79

HIIPPAKUNNALLINEN TOIMINTA

Toimintatuotot

Korvaukset	334,61	12 276,50
Maksutuotot	655 314,34	732 124,64
Vuokratuotot	25 153,45	25 304,26
Kolehdit ja lahjoitustuotot	505 539,02	438 125,37
Tuet ja avustukset	355 618,31	290 063,54
Muut tuotot	<u>86 778,83</u>	<u>82 954,44</u>
Toimintatuotot	1 628 738,56	1 580 848,75

Toimintakulut

Henkilöstökulut	-8 449 126,61	-8 308 412,26
Palvelujen ostot	-3 211 428,22	-2 985 637,14
Vuokrat ja vastikkeet	-1 103 707,92	-835 206,64
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-595 582,24	-557 499,61
Avustukset ja toimintarahat	-799 919,24	-749 668,99
Muut kulut	<u>-19 597,13</u>	<u>-18 014,69</u>
Toimintakulut	-14 179 361,36	-13 454 439,33

Toimintajäämä

-12 550 622,80 -11 873 590,58

AVUSTUKSET

Toimintatuotot	371 740,96	279 492,30
Toimintakulut	-12 369 845,19	-17 620 019,61
Toimintajäämä	-11 998 104,23	-17 340 527,31

MUUT OMAKATTEISET RAHASTOT

Toimintatuotot		
Maksutuotot	53 569,92	46 844,65
Vuokratuotot	112 532,06	106 851,81
Kolehdit ja lahjoitustuotot	583 254,08	570 517,74
Tuet ja avustukset	13 252,49	14 061,53
Sijoitustuotot	653 166,67	1 692 185,66
Muut tuotot	<u>0,00</u>	<u>10 363,00</u>
Toimintatuotot	1 415 775,22	2 440 824,39
Toimintakulut		
Henkilöstökulut	-71,77	-5 054,80
Palvelujen ostot	-20 792,12	-52 494,34
Vuokrat ja vastikkeet	-46 472,71	-42 991,05
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 691,31	-25 641,82
Avustukset ja toimintarahat	<u>-1 794 506,11</u>	<u>-1 867 327,18</u>
Toimintakulut	-1 863 534,02	-1 993 509,19
Siirto omakatteiseen rahastoon	447 758,80	-447 315,20
Toimintajäämä	0,00	0,00

TOIMINTAKATE **-52 015 619,60** **-55 123 527,68**

SEURAKUNTAMAKSUT **52 593 249,42** **51 425 952,42**

SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA

Toimintatuotot		
Korkotuotot	442 361,74	1 245 159,80
Vuokratuotot	668 711,59	687 744,11
Muut rahoitustuotot	1 071 703,69	-1 200 515,55
Rahoitusarvopaperien arvonmuutokset	<u>476 979,33</u>	<u>4 399 212,09</u>
Toimintatuotot	2 659 756,35	5 131 600,45
Toimintakulut		
Korkokulut	-22,02	-239,95
Vastikkeet	-279 760,76	-276 647,18
Muut rahoituskulut	<u>-162 272,82</u>	<u>-95 046,40</u>
Toimintakulut	-442 055,60	-371 933,53
Toimintajäämä	2 217 700,75	4 759 666,92

VUOSIKATE **2 795 330,57** **1 062 091,66**

POISTOT **-2 021 830,72** **-1 397 343,89**

SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT

Satunnaiset tuotot	0,00	13 032 158,36
Satunnaiset kulut	0,00	-161 580,59
	0,00	12 870 577,77

TILIKAUDEN TULOS **773 499,85** **12 535 325,54**

TILINPÄÄTÖSSIIRROT **177 505,96** **535 602,90**

TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ **951 005,81** **13 070 928,44**

KIRKON ELÄKELAITOS

Eläketointiminta	Toteutuma 2009	Toteutuma 2010	Talousarvio 2010	Ero 2010	Tot %
Toimintatuotot					
Korvaukset	16 038,75	16 698,50	0,00	16 698,50	
Maksutuotot	159 318 514,04	164 247 573,82	157 600 000,00	6 647 573,82	104,2
Muut tuotot	12 221,43	44 136,11	0,00	44 136,11	
Toimintatuotot	159 346 774,22	164 308 408,43	157 600 000,00	6 708 408,43	104,3
Toimintakulut					
Eläkekulut	-132 418 245,12	-138 793 822,96	-139 800 000,00	1 006 177,04	99,3
Henkilöstökulut	-829 880,91	-373 077,68	-456 300,00	83 222,32	81,8
Palvelujen ostot	-4 108 205,06	-5 463 479,45	-3 775 500,00	-1 687 979,45	144,7
Vuokrat ja vastikkeet	-59 797,11	-10 832,26	-62 300,00	51 467,74	17,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 506,14	0,00	-5 000,00	5 000,00	0,0
Toimintakulut	-137 419 634,34	-144 641 212,35	-144 099 100,00	-542 112,35	100,4
Toimintajäämä	21 927 139,88	19 667 196,08	13 500 900,00	6 166 296,08	145,7
Sijoitustoiminta					
Toimintatuotot					
Vuokratuotot	3 961 800,82	4 116 647,24	4 071 000,00	45 647,24	101,1
Sijoitustuotot	80 164 037,69	57 303 183,68	7 780 000,00	49 523 183,68	736,5
Muut tuotot	0,00	10 601,29	0,00	10 601,29	
Toimintatuotot	84 125 838,51	61 430 432,21	11 851 000,00	49 579 432,21	518,4
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-297 821,26	-309 074,61	-284 600,00	-24 474,61	108,6
Palvelujen ostot	-554 107,10	-1 147 125,17	-583 900,00	-563 225,17	196,5
Vuokrat ja vastikkeet	-650 751,35	-620 191,71	-710 000,00	89 808,29	87,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-589,54	-60,86	0,00	-60,86	
Muut kulut	-119 018,86	-62 312,93	-200 000,00	137 687,07	31,2
Toimintakulut	-1 622 288,11	-2 138 765,28	-1 778 500,00	-360 265,28	120,3
Toimintajäämä	82 503 550,40	59 291 666,93	10 072 500,00	49 219 166,93	588,6

Henkilöstökulut

Kirkon keskusrahaston henkilöstökulut	2010	2009
Palkat ja palkkiot	19.030.160	18.797.741
Eläkekulut	4.897.649	4.778.925
Muut henkilösivukulut	973.720	1.148.498
Yhteensä	24.901.529	24.725.164
Koulutus	228.439	246.834
Työterveyshuolto	264.596	207.918
Virkistystoiminta	25.392	23.269
Henkilöstön muistaminen	12.703	11.183
Erityisvakuutukset	7.118	5.640
Yhteensä	538.248	494.844
Sairasvakuutuskorvaukset	112.248	67.582
Tapaturmakorvaukset	13.412	12.668
Muut	21.376	206.214
Yhteensä	147.036	286.464

Sijoitustuotot

Seuraavassa on eritelty Kirkon eläkelaitoksen sijoitustoiminnan sijoitustuotot

Sijoitustuotot	2009 (tot)	2010 (tot)	2010 (arvio)
Korkotuotot	184.695,51	175.047,69	280.000,00
Osinkotuotot	4.643.293,99	7.170.192,47	5.500.000,00
Myyntivoitot	-4.926.660,12	23.572.493,78	
Arvonmuutokset	78.778.723,08	24.666.368,31	
Palkkionpalautukset	1.483.965,23	1.719.081,43	2.000.000
Yht.	80.164.017,69	57.303.183,68	7.780.000,00

Avustukset seurakunnille

Seuraavassa on eritelty avustukset seurakunnille. Valmistuneisiin rakennushankkeisiin liittyviä tai määräajassa nostamattomia rakennusavustuksia on tuloutettu 183.996 (v.2009 .791.732).

Avustukset seurakunnille	2009 (tot)	2010 (tot)	2010 (arvio)
Verotulojen täydennys	1.625.887,00	1.930.379,00	1.200.000,00
Hark.varaiset toiminta-avustukset	596.000,00	619.000,00	500.000,00
Yhdistymis- ja ylim.toim.avustukset	5.822.569,55	751.511,92	1.800.000,00
Rakennusavustukset	5.397.718,00	4.763.849,00	5.600.000,00
Muut avustukset	76.895,56	87.100,80	130.000,00
Yht.	13.519.070,11	8.151.840,72	9.230.000,00

Muut omakatteiset rahastot ja erillistaloudet

Muiden omakatteisten rahastojen ja erilliskirjanpidossa olleiden, mutta omakatteisten rahastojen osaksi yhdistettyjen rahastojen tulokset olivat:

	2010	2009
Diakoniarahasto	-192.059,93	-206.186,98
Kansainvälisten ja ekumeenisten yhteyksien rahasto	-574.579,15	29.652,05
Turun arkkihiippakunnan tuomiokapitulin rahasto	35.125,57	27.463,32
Tampereen hiippakunnan tuomiokapitulin rahasto	51.868,92	123.878,87
Oulun hiippakunnan tuomiokapitulin rahasto	8.065,10	2.070,11
Mikkelin hiippakunnan tuomiokapitulin rahasto	49.055,58	109.892,65
Borgå domkapitels fond	18.008,88	64.697,55
Kuopion hiippakunnan tuomiokapitulin rahasto	12.124,02	28.152,44
Lapuan hiippakunnan tuomiokapitulin rahasto	54.256,30	89.734,06
Helsingin hiippakunnan tuomiokapitulin rahasto	30.111,67	42.386,06
Espoon hiippakunnan tuomiokapitulin rahasto	18.678,10	-767,18
Kuopion hiippakunnan tuomiokapitulin erillisrahastot	41.586,14	136.342,25
Yht.	-447.758,80	447.315,20

Omakatteisten rahastojen tulos on siirretty rahastosiirrolla taseeseen ja näin ollen niiden tulosvaikutus Kirkon keskusrahaston tuloslaskelmaan on nolla.

Satunnaiset tuotot ja kulut

Vertailuvuonna 2009 Kirkon keskusrahasto myi Sato Oy:n tytäryhtiöille kaikki omistamansa kahdeksan kiinteistöyhtiötä, jotka on rakennettu aravalainoilla; kauppahinta oli 13.308.969. Kaupasta kirjattiin satunnaisiin tuottoihin myyntivoittoa 13.032.158,36. Myynnistä aiheutuvat kulut 161.580,59 kirjattiin satunnaisiin kuluihin.

3. Taseen liitetiedot

Muut omakatteiset rahastot

Vuoden lopussa muut omakatteiset rahastot olivat (luvut ovat taseen loppusummia):

	31.12.2010	31.12.2009
Diakoniarahasto	2.023.353,80	2.235.392,36
Kansainvälisten ja ekumeenisten yhteyksien rahasto	4.378.337,16	4.876.430,73
Turun arkkihiippakunnan tuomiokapitulin rahasto	809.435,68	797.875,06
Tampereen hiippakunnan tuomiokapitulin rahasto	780.789,65	795.690,08
Oulun hiippakunnan tuomiokapitulin rahasto	433.020,65	184.263,54
Mikkelin hiippakunnan tuomiokapitulin rahasto	727.432,02	678.376,44
Borgå domkapitels fond	552.911,01	534.902,13
Kuopion hiippakunnan tuomiokapitulin rahasto	504.595,10	492.876,28
Lapuan hiippakunnan tuomiokapitulin rahasto	590.573,57	536.317,27
Helsingin hiippakunnan tuomiokapitulin rahasto	695.824,18	665.712,51
Espoon hiippakunnan tuomiokapitulin rahasto	586.211,10	568.001,00
Yht.	12.082.483,92	12.365.837,40

Tuomiokapitulit

Vuoden lopussa erilliskirjanpidossa olleet tase-erät olivat

	31.12.2010	31.12.2009
Kuopion hiippakunnan tuomiokapitulin erillisrahastot	1.519.735,35	1.478.149,21

Saamiset

Vilma-nettosaaminen, joka sisältyy eläkerahaston siirtosaamisiin, muodostuu seuraavista eristä:

	31.12.2010	31.12.2009
Vilma-saatavat (verolliset)	11.318.404,71	8.747.668,42
Vilma-saatavat (verottomat)	119.995,77	77.777,14
Vilma-velat	-5.467.804,08	-4.770.977,90
Vilma-ennakot	-5.059.020,00	-3.491.832,00
Vilma-nettosaaminen	911.576,40	562.635,66

Velat

Maksamattomia rakennusavustuksia oli 6.409.523 eur (v. 2009 5.026.679).

Niistä oli maksamattomia rakennus- ja hautausmaa-avustuksia

172.400 eur, jotka on myönnetty v. 2007

952.300 eur, jotka on myönnetty v. 2008

1.254.646 eur, jotka on myönnetty v. 2009

3.948.800 eur, jotka on myönnetty v. 2010

ja maksamattomia konservointiavustuksia

23.000 eur, jotka on myönnetty v. 2007

7.287 eur, jotka on myönnetty v. 2008

31.410 eur, jotka on myönnetty v. 2009

19.680 eur, jotka on myönnetty v. 2010.

Avustukset ovat nostettavissa myöntövuonna ja sitä seuraavina kolmena vuotena. Valmistuneista hankkeista ja määräajassa nostamattomista avustuksista jäänyttä velkaa on kirjattu velkatilin vähennykseksi ja avustusmenojen hyvitykseksi 183.996 eur (v. 2009 791.732).

TASEEN LIITETIETO

POISTOSUUNNITELMA

Hyödykeryhmä

Poistoaika

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet	
Atk-ohjelmistot ja -projektit	3 v.
Laajat ja pitkävaikutteiset atk-ohjelmistot ja -projektit	5 - 10 v.
Muut aineettomat oikeudet	5 v.
Muut pitkävaikutteiset menot	
Muut pitkävaikutteiset menot	3 - 5 v.
Ennakkomaksut	
Ennakkomaksut	Ei sumupoistoja

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	Ei sumupoistoja
Rakennukset ja rakennelmat	
Toimitilarakennukset	30 v.
Asuinrakennukset	30 v.
Vapaa-ajan rakennukset	20 v.
Muut rakennukset ja rakennelmat	10 v.
Rakennusten koneet ja laitteet	10 v.
Koneet ja kalusto	
Kuljetusvälineet ja liikkuvat työkoneet	7 v.
Atk-laitteisto	3 v.
Matkapuhelimet	2 v.
Muut koneet ja kalusto	5 v.
Muut aineelliset hyödykkeet	
Urut	15 v.
Sakraali-, arvo- ja taide-esineet	Ei sumupoistoja
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	
Ennakkomaksut	Ei sumupoistoja
Keskeneräiset työt ja hankinnat	Ei sumupoistoja

AINEELLISET JA AINEETTOMAT HYÖDYKKEET SEKÄ POISTOT

Kirkon keskusrahaston eläketoiminnassa aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenot kirjataan kaikki kuluksi.
Kirkon keskusrahaston muussa toiminnassa aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenoista tehtävät poistot perustuvat poistosuunnitelmaan.

Kirkon keskusrahaston taseeseen aktivoidaan sellaiset aineelliset ja aineettomat hyödykkeet, joiden hankintahinta ylittää kirkolliskokouksen päättämän 15.000 euron aktivointirajan. Aineellisiin hyödykkeisiin merkitään myös kaikki ensikertainen ja perusparannusten yhteydessä tapahtuva kalustaminen hankintojen yhteissumman ylittäessä aktivointirajan.

Käytettävä poistomenetelmä on tasapoisto. Käyttöönottovuodelta omaisuushankinnoista lasketaan koko vuoden poisto käyttöajasta riippumatta. Suunnitelman mukaisia poistoja on laskettu 1.1.1999 alkaen.

Muutokset aineellisissa ja aineettomissa hyödykkeissä 1.1.-31.12.2010

	Aineettomat hyödykkeet	Maa- ja vesi- alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2010	869 616,26	1 958 173,13	11 425 664,70	326 950,18	3 909 112,63	18 489 516,90
Lisäykset	3 032 541,20		1 881 707,58	293 544,98	1 948 513,76	7 156 307,52
Vähennykset					436 785,91	436 785,91
Hankintameno 31.12.2010	3 902 157,46	1 958 173,13	13 307 372,28	620 495,16	5 420 840,48	25 209 038,51
Sumupoistot tilikaudelta	1 169 628,77	ei poistoja	657 175,44	195 026,51		2 021 830,72
Kertaluontoiset poistot tilikaudella						
Hankintajäännös 31.12.2010	2 732 528,69	1 958 173,13	12 650 196,84	425 468,65	5 420 840,48	23 187 207,79

TASEEN LIITETIETO

Arvopapereiden kirjanpitoarvojen ja markkina-arvojen erotus

	31.12.2010		31.12.2009
Keskusrahasto			
Sijoitukset (pitkäaikaiset)			
<i>Osakkeet ja osuudet</i>			
Markkina-arvo	1 157 399	Markkina-arvo	1 115 387
Kirjanpitoarvo	1 112 973	Kirjanpitoarvo	1 105 867
Erotus	44 426	Erotus	9 520
Rahoitusarvopaperit			
<i>Osakesijoitukset</i>			
Markkina-arvo	17 352 886	Markkina-arvo	19 681 861
Kirjanpitoarvo	14 940 605	Kirjanpitoarvo	18 731 604
Erotus	2 412 280	Erotus	950 257
<i>Korkosijoitukset</i>			
Markkina-arvo	30 970 727	Markkina-arvo	29 237 645
Kirjanpitoarvo	29 857 166	Kirjanpitoarvo	28 556 429
Erotus	1 113 562	Erotus	681 216
Eläkerahasto			
Sijoitukset (pitkäaikaiset)			
<i>Asunto- ja kiinteistöosakkeet</i>			
Markkina-arvo	48 765 420	Markkina-arvo	44 922 508
Kirjanpitoarvo	47 412 440	Kirjanpitoarvo	43 569 528
Erotus	1 352 980	Erotus	1 352 980
<i>Muut sijoitukset</i>			
Markkina-arvo	63 570 479	Markkina-arvo	43 070 003
Kirjanpitoarvo	62 041 518	Kirjanpitoarvo	42 267 243
Erotus	1 528 962	Erotus	802 760
Rahoitusarvopaperit			
<i>Osakesijoitukset</i>			
Markkina-arvo	436 878 355	Markkina-arvo	346 436 032
Kirjanpitoarvo	368 104 459	Kirjanpitoarvo	321 670 242
Erotus	68 773 897	Erotus	24 765 790
<i>Korkosijoitukset</i>			
Markkina-arvo	408 711 351	Markkina-arvo	386 492 792
Kirjanpitoarvo	360 605 123	Kirjanpitoarvo	352 447 347
Erotus	48 106 229	Erotus	34 045 444

TASEEN LIITETIETO

SAAMISET JA VELAT

31.12.2010

31.12.2009

Keskusrahasto

Saamiset	Pitkäaikaiset		
	Lainasaamiset	25	
		8 533,00	351 796,46
	Lyhytaikaiset		
	Laskutussaamiset	283 320,29	219 885,71
	Lainasaamiset	35 169,46	86 123,23
	Muut saamiset	1 633 160,50	2 084 035,79
	Ennakkomaksut	<u>10 996 484,96</u>	<u>10 300 679,91</u>
		12 948 135,21	12 690 724,64
Velat	Lyhytaikaiset		
	Saadut ennakot	5 789,07	28 538,28
	Ostovelat	2 033 629,30	1 598 307,65
	Muut velat	3 678 429,70	3 508 907,09
	Siirtovelat	<u>12 400 130,78</u>	<u>12 972 322,29</u>
		18 117 978,85	18 108 075,31

Eläkerahasto

Saamiset	Lyhytaikaiset		
	Muut saamiset	28 924,05	252 250,57
	Ennakkomaksut	133 274,12	0,00
	Siirtosaamiset	<u>13 178 302,86</u>	<u>12 078 243,40</u>
		13 340 501,03	12 330 493,97
Velat	Lyhytaikaiset		
	Vuokraennakot	146,15	20,00
	Velka keskusrah:lle	1 086 250,22	1 891 906,17
	Muut velat	<u>266 390,27</u>	<u>23 949,05</u>
		1 352 786,64	1 915 875,22

Muut omakatteiset rahastot

Saamiset	Lyhytaikaiset	118 699,85	69 908,42
Velat	Lyhytaikaiset		
	Velka keskusrah:lle	108 033,98	74 033,86
	Muut velat	<u>245 960,97</u>	<u>73 969,63</u>
		353 994,95	148 003,49

TASEEN LIITETIETO

OMA PÄÄOMA 31.12.2010	Pääoma 1.1.2010	Lisäys	Vähennys	Pääoma 31.12.2010
KESKUSRAHASTO				
Peruspääoma				
Peruspääoma	7 051 529,26			7 051 529,26
Sidotut rahastot				
Tekijänoikeusrahasto	745 297,36		-142 236,23	603 061,13
KDY/Saarikon rahasto	22 052,41		-6 510,00	15 542,41
Kirkon musiikkijuhlien rahasto	41 280,08		-3 759,73	37 520,35
Kirkon nuorisotyön rahasto	28 194,32		-25 000,00	3 194,32
Muut rahastot				
Seurakuntien maksujen tasausrahasto	37 004 550,29			37 004 550,29
Edellisten tilikausien ylijäämä	42 993 447,34			42 993 447,34
Tilikauden yli/alijäämä		951 005,81		951 005,81
KESKUSRAHASTO YHTEENSÄ	87 886 351,06	951 005,81	-177 505,96	88 659 850,91
ELÄKERAHASTO	773 953 829,67	78 843 103,81		852 796 933,48
MUUT OMAKATTEISET RAHASTOT				
Diakoniarahasto	2 190 380,15		-192 059,93	1 998 320,22
Kansainvälisten ja ekum.yht.rahasto	4 876 430,73		-574 579,15	4 301 851,58
Turun arkkihp:n tuomiokapitulin rah.	773 410,11	35 125,57		808 535,68
Tampereen hpk:n tuomiokapitulin rah.	726 286,06	51 868,92		778 154,98
Oulun hpk:n tuomiokapitulin rah.	180 069,20	8 065,10		188 134,30
Mikkelin hpk:n tuomiokapitulin rah.	676 565,67	49 055,58		725 621,25
Porvoon hpk:n tuomiokapitulin rah.	534 902,13	18 008,88		552 911,01
Kuopion hpk:n tuomiokapitulin rah.	492 297,08	12 124,02		504 421,10
Lapuan hpk:n tuomiokapitulin rah.	536 317,27	54 256,30		590 573,57
Helsingin hpk:n tuomiokapitulin rah.	665 712,51	30 111,67		695 824,18
Espoon hpk:n tuomiokapitulin rah.	565 463,00	18 678,10		584 141,10
MUUT OMAKATTEISET RAHASTOT YHT.	12 217 833,91	277 294,14	-766 639,08	11 728 488,97

4. Vastuusitoumukset

Laskennallinen osuus eläkevastuusta

Valtiokonttori on vuonna 2010 laskenut kirkon eläkelain mukaisen eläkevastuun 31.12.2010 yksilöllisellä menetelmällä. Menetelmässä lasketaan täyden rahastoinnin periaatteen mukaisesti ja yksilöllisesti jokaisen KiEL:n piiriin kuuluvan henkilön eläkevastuu erikseen. Eläkevastuulla tarkoitetaan karttuneiden eläkeoikeuksien aiheuttamaa menoa diskontattuna tilinpäätöshetkeen.

Vuonna 2010 tehdyn eläke-ennusteen mukaan kirkon eläkevastuu vuoden 2010 lopussa on 4.105,2 M€ (vuonna 2009 3.940,6 M€). Diskonttauskorkona Valtionkonttorin laskelmassa käytetään 2,7 %:a. Myös em. vuoden 2009 eläkevastuu on laskettu yksilöllisellä menetelmällä.

Eläkerahaston suuruus 31.12.2010 on 957,1 M€ (v.2009 824,5 M€), joten koko kirkon eläkevastuuvajaus on 3.148,1 M€ (vuonna 2009 3.116,1 M€).

Koko kirkon palkkasumma oli vuonna 2010 503.885.000 (v. 2009 493.331.000) ja Kirkon keskusrahaston oma palkkasumma 18.572.802 (v. 2009 18.122.573). Näin ollen Kirkon keskusrahaston laskennallinen osuus kattamattomasta eläkevastuusta on 116,0 M€ (v.2009 96,7 M€).

Sijoitussitoumukset pääomarahastoihin

Eläkerahasto on äänettömänä yhtiömiehenä mukana kahdessatoista pääomarahastossa. Eläkerahaston yhteenlasketut sijoitussitoumukset pääomarahastoihin ovat 69.177.315,49 euroa. Maksamattomia yhtiöpanoksia 31.12.2010 mennessä oli yhteensä 37.649.813,95 euroa.

Kirkon keskusrahasto on osakkaana osakeyhtiömuotoisessa rahastossa, jossa on kutsumatonta sijoitussitoumusta 720.000 euroa ja maksettua osakepääomaa 1.280.000. euroa.

Sijoitussitoumukset kiinteistöpääomarahastoihin

Eläkerahasto on äänettömänä yhtiömiehenä mukana yhdeksässä kiinteistöpääomarahastossa ja osakkaana yhdessä osakeyhtiömuotoisessa rahastossa. Eläkerahaston yhteenlasketut sijoitussitoumukset kiinteistöpääomarahastoihin ovat 83.500.000 euroa. Maksamattomia yhtiöpanoksia 31.12.2010 mennessä oli yhteensä 37.552.527,06 euroa.

Vuokravastuut

Kirkon keskusrahastolla on vuokravastuu seuraavien hiippakuntien tuomiokapitulien tiloista: Turku, Tampere, Helsinki ja Espoo. Lisäksi keskusrahastolla on vuokravastuu Porvoon, Helsingin ja Espoon piispojen asunnoista sekä Kirkon tutkimuskeskuksen toimitiloista Tampereella.

Vuokrasopimuksista osa on määräaikaista: Espoon piispan asunto (v. 2012), Espoon tuomiokapituli (v.2024), Helsingin tuomiokapituli (v.2021) ja Porvoon piispan asunto (v.2034). Lisäksi Helsingin tuomiokapitulilla on väliaikaisten tilojen lyhyt määräaikainen sopimus vuoden 2011 syyskuun loppuun. Määräaikaisten sopimusten vuokravastuu on vuositasolla keskimäärin 843.000 euroa, 1-5 vuoden aikavälillä 2.607.000 euroa ja viiden vuoden jälkeen 4.049.000 euroa.

Toistaiseksi voimassa olevia sopimuksia ovat Turun ja Tampereen tuomiokapitulien vuokrasopimukset. Lisäksi toistaiseksi voimassa olevia ovat Helsingin piispan asunnon ja Tampereen tutkimuskeskuksen vuokrasopimukset. Näiden toistaiseksi voimassa olevien vuokrasopimusten vuokravastuu on vuositasolla 279.000 euroa.

Laitteiden vuokra- ja leasing-vastuut

Laitteiden vuokra- ja leasing-vastuita oli

	31.12.2010	31.12.2009
Vastuut seur. 12 kk	166.072,01	260.820,28
Vastuut 1-5 v.	39.939,01	167.687,44
Yht.	206.011,02	428.507,72

5. Henkilöstö ja toimielinten jäsenet

Henkilöstön määrä

Vuoden 2010 lopussa Kirkkohallituksessa oli työntekijöitä yhteensä 282 (v. 2009 283). Näistä vakinaisia työntekijöitä oli 222 (v.2009 224) ja erilaisissa määräaikaissä viroissa/toimissa, projektitehtävissä tai toisen työntekijän sijaisena 60 työntekijää (v.2009 59). Vuoden vaihteessa virkavapaalla tai työlomalla oli 9 työntekijää (v.2009 11). Osa-aikaeläkkeellä oli kaksi työntekijää (v.2009 1). Kertomusvuonna vuorotteluvapaalla oli kaksi (v. 2009 1) työntekijää, joiden kummankin tilalle palkattiin työtön työnhakija. – Kirkkohallitus laatii erillisen henkilöstötilinpäätöksen 31.12.2010.

Vuoden 2010 lopussa tuomiokapituleissa oli työntekijöitä 132 (v.2009 130).

Maksetut kokouspalkkiot

Kertomusvuodelta maksettiin kokouspalkkioita Kirkkohallituksen täysistunnon jäsenille 56.880 eur, eläkerahaston johtokunnan jäsenille 39.600 eur sekä Kirkon työmarkkinailaitoksen valtuuskunnan puheenjohtajille 9.600 eur.

6. Omistukset muissa yrityksissä

Kirkon keskusrahasto omistaa seuraavista yrityksistä yhden viidesosan tai sitä suuremman omistusosuuden.

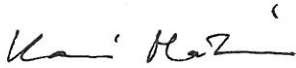
Luvut ovat vuoden 2009 lukuja, lukuunottamatta Seinäjoen Kirkonkrannin ja Kamreerintien Pysäköintitalon luvut, jotka ovat vuoden 2010 lukuja.

Nimi	Kotipaikka	Omistus	Oma pääoma	Tulos €
Ktö Oy Seinäjoen Kirkonkranni	Seinäjoki	100,0 %	7 629 260,17	9 320,02
Ktö Oy Espoon Asemaraitti	Espoo	79,3 %	6 956 553,50	38 008,59
Ktö Oy Luotsikatu 1	Helsinki	100,0 %	3 748 260,33	9 351,09
Ktö Oy Espoo Asemakulma	Espoo	100,0 %	6 893 696,14	27 753,08
Ktö Oy Kamreerintien Pysäköintitalo	Espoo	29,5 %	1 303 674,81	1 942,80
Ktö Oy Helsingin Fabriikki	Helsinki	100,0 %	5 470 545,33	33,65
Ktö Oy Quartetto F	Espoo	50,0 %	16 875 574,68	-1 140,03
Ktö Oy Pohjoinen Hesperiankatu 17	Helsinki	40,0 %	27 960 786,94	0,00

Toimintakertomuksen sekä tilinpäätöksen päiväys ja allekirjoitus

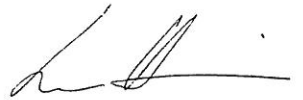
Helsingissä 22. helmikuuta 2011

Kirkon keskusrahasto

Kari Mäkinen

Mikko Heikka

Leena Huima

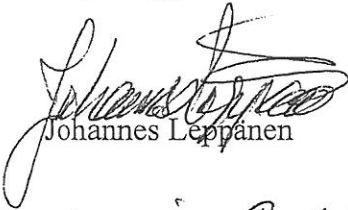

Freja Häggblom

Matti Ilveskoski

Esa Koukkari

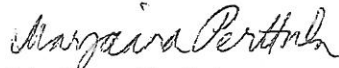
Johannes Leppänen

Outi Nokso-Koivisto

Jari Pennanen

Marjaana Perttula

Risto Rasimus

Samuel Salmi

Riitta Särkiö

Veikko Väisänen

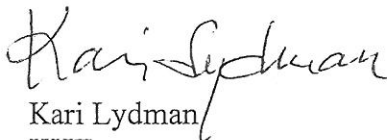

Leena Rantanen

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

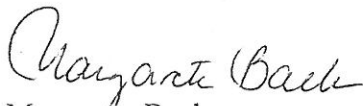
Helsingissä 11. maaliskuuta 2011

Kari Lydman
KHT

Kari Kulmala
HTM

Margareta Back

Anu Lajunen

**KIRKON KESKUSRAHASTO
LIITETIETO V. 2010**

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Varsinaiset kirjanpitokirjat

Tasekirja (sidottu)
Päiväkirja (atk)
Pääkirja (atk)
Tuloslaskelma (atk)
Tase (atk)

Apukirjat

Kassakirjanpito
Ostoreskontra
Laskutus ja myyntireskontra
Eläkemaksukirjanpito
Kolehtikirjanpito
Vuokra- ja vastikekirjanpito
Palkkakirjanpito
Matkalaskukirjanpito
Eläkekirjanpito
Käyttöomaisuuskirjanpito

Tositelaji	Kuluva tilivuosi 2010			Tuleva tilivuosi 2011		
	Alaraja	Yläraja	Käytetty	Alaraja	Yläraja	Käytetty
10 Kassatositteet						
	010001	019999	010244	010001	019999	010000
11 Eläkerahaston kassatositteet						
	001001	001999	001165	001001	001999	001000
20 Ostoreskontrasuoritukset						
	020001	029999	020251	020001	029999	020023
25 Kihan vuokratositteet						
	030001	034999	030013	030001	034999	030000
26 Eläkerah. Kihan tositteet						
	004001	004499	004012	004001	004499	004000
27 Kihan vastikemaksut						
	035001	039999	035012	035001	039999	035000
28 Eläkerah. kihan vastikemaksut						
	004501	004999	004512	004501	004999	004500
30 Ostolaskut, KH paperiset						
	303001	310000	304614	305001	310000	305128
301 Ostoreskontra, Turku						
	412001	419999	413129	414001	419999	414126
302 Ostoreskontra, Tampere						
	422001	429999	422819	424001	429999	424076
303 Ostoreskontra, Oulu						
	432001	439999	433234	434001	439999	434104
304 Ostoreskontra, Mikkeli						
	448001	449999	448773	440001	449999	440070
305 Ostoreskontra, Porvoo						
	452001	459999	452813	454001	459999	454067
306 Ostoreskontra, Kuopio						
	468001	469999	468883	460001	469999	460090
307 Ostoreskontra, Lapua						
	472001	479999	473146	474001	479999	474089
308 Ostoreskontra, Helsinki						
	482001	489999	482702	484001	489999	484079
31 Ostolaskut, KH sähköiset						
	340001	399999	347914	350001	399999	350625
312 Ostoreskontra, Espoo						
	492001	499999	492592	494001	499999	494060
40 Matkalaskut, KH paperiset						
	049001	059999	049894	051001	059999	051072
45 Matkalaskut, M2						
	200001	300000	200000	200001	300000	200000
500 Laskutustositteet						
	510001	599999	510932	512001	599999	512110
600 Myyntireskontrasuoritukset						
	614001	699999	615962	617001	699999	617242
700 Palkkatositteet						
	070001	074999	070339	070001	074999	070034
750 Eläketositteet						
	075001	079999	075337	075001	079999	075049
80 Kassanhoidon tositteet						
	080001	089999	080000	080001	089999	080000
81 Eläkerahaston kassanhoidon tos						
	007001	008999	007000	007001	008999	007000
90 Muistiotositteet						
	090001	097999	091012	090001	097999	090004
91 Eläkerahaston muistiotositteet						
	009001	009999	009247	009001	009999	009000
98 Käyttöomaisuustositteet						
	098001	098999	098001	098001	098999	098000

TILINTARKASTAJIEN KERTOMUS

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokoukselle

Kirkolliskokouksen 9.5.2008 valitsemina Kirkon keskusrahaston tilintarkastajina olemme seuranneet keskusrahaston hallintoa ja tarkastaneet rahaston hallituksen laatimat vuoden 2010 tilit.

Tarkastuksessa saamamme käsityksen mukaan rahaston hallituksen tekemät päätökset ja toimenpiteet perustuvat keskusrahastosta annettuun lakiin ja sen perusteella annettuihin määräyksiin, keskusrahastolle lain mukaan tulevat vuositulot ja suoritukset ovat asianmukaisesti kertyneet, keskusrahaston ja muiden kirkkohallituksen hoidossa olevien rahastojen varat on sijoitettu tarkoituksenmukaisesti ja rahastojen huolellista hoitoa ja etua silmällä pitäen, keskusrahastosta annettujen avustusten tarkoituksenmukaista käyttöä on mahdollisuuksien mukaan valvottu sekä lainojen vakuudet ovat riittävät ja jatkuvasti voimassa.

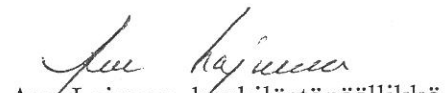
Kirkon keskusrahaston tasekirjan 31.12.2010 mukaan tilikauden ylijäämä on 951.005,81 euroa

Kirkkohallituksen esitys, että tilikauden ylijäämä kirjataan oman pääoman lisäykseksi edellisten tilikausien ylijäämään, on vapaasti kirkolliskokouksen päätettävissä.

Helsingissä maaliskuun 11. päivänä 2011

KHT Kari Lydman, PricewaterhouseCoopers Oy

Margareta Back, talouspäälikkö

Anu Lajunen, henkilöstöpäälikkö

Kari Kulmala, talousjohtaja, HTM

ISSN 1796-3079

Asianro 2011-00046

Kirkkohallitus
Satamakatu 11
PL 185
00160 HELSINKI
Puh. (09) 18021